Nijmegen

Stadsbegroting 2027 -2030

Stadsbegroting 2027 - 2030

Inhoud

Leeswijzer 6
Inleiding 7
Voorstel 9
Financieel beeld 11
Programma's 21

- Bestuur en Dienstverlening 21
- Veiligheid 30
- Economie en toerisme 37
- Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg 49
- Werk en Inkomen 68
- Onderwijs 75
- Mobiliteit 82
- Wonen en stedelijke ontwikkeling 90
- Openbare Ruimte, Klimaat en Duurzaamheid 100
- Cultuur en Cultureel Erfgoed 112
- Sport 119
- Financiën 124
- Thema burgerparticipatie 129

Paragrafen 131

- Investeringen 131
- Lokale heffingen 152
- Bedrijfsvoering 160
- Verbonden partijen 164
- Onderhoud kapitaalgoederen 168
- Grondbeleid 174
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing 178
- Financiering 185
- Openbaarheidsparagraaf 190

Financiële begroting 192

- Baten en lasten 192
- Algemene dekkingsmiddelen 199
- Reserves en voorzieningen 205
- Subsidies 209
- Balans en EMU saldo 213
- Benchmark taakvelden 214
- Financiële spelregels 216
- Grondslagen en uitgangspunten 218

Leeswijzer

Initiatiefvoorstel Programmastructuur 2027- 2030
Deze begroting is opgebouwd aan de hand van de programma's en het overstijgende thema Participatie uit het initiatiefvoorstel 'Programmastructuur 2027 -2030'.

Doelen nader geduid
Voor de stadsbegroting 2027-2030 hebben we verder gewerkt aan een overzicht om de begroting in bredere zin transparant te maken. Net als vorig jaar doen we dit langs de structuur van de doelenboom en hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met de bevindingen van de auditcommissie. We beogen hiermee de kaderstellende rol van uw raad beter te faciliteren. Dit onderdeel is opgenomen in een losse bijlage bij deze begroting. In de digitale versie van de stadsbegroting is dit onderdeel zichtbaar bij elk programma onder het kopje 'Doelen nader geduid'.

Aanvullende informatie in de digitale versie van de Stadsbegroting
De digitale versie van de Stadsbegroting 2027-2030 is te vinden via pcportal.nijmegen.nl. Via dit portaal zijn ook de andere planning & control producten te vinden.
De digitale versie geeft dezelfde informatie als het analoge boekwerk en biedt daarnaast de mogelijkheid om op onderdelen in te zoomen. Zo is onder de programma's meer informatie over de onderliggende taakvelden te vinden en zijn links opgenomen naar relevante beleidsdocumenten. Ook kan vanuit de programma's doorgeklikt worden naar de Stads- en Wijkmonitor. Daarnaast is een uitgebreide toelichting op de verbonden partijen en op investeringskredieten opgenomen.

Kennisportaal financiën
Via pcportal.nijmegen.nl. is ook het kennisportaal financiën te vinden. Hier vindt u verdiepende achtergronden over bijvoorbeeld financiële wet- en regelgeving en wat de afspraken zijn over financiën binnen de gemeente Nijmegen.

Inleiding

Nijmegen groeit. Met lef.
Graag leggen wij onze eerste begroting van deze nieuwe bestuursperiode aan uw raad voor. Een begroting die begint bij wat voor de mensen die wonen, werken en opgroeien in Nijmegen en voor de stad belangrijk is. Met ons coalitieakkoord *Groeien met lef* hebben PRO en D66 de koers voor de komende jaren uitgezet. Deze begroting geeft die koers handen en voeten, financieel en in plannen voor het komende jaar.

We hebben alle ambities uit het coalitieakkoord financieel verwerkt in deze Stadsbegroting. Daardoor kunnen we komend jaar voortvarend aan het werk om deze ambities waar te maken. We starten met belangrijke hervormingen zoals het Nijmeegs Maatschappelijk Meedoenbudget en zetten grote en kleinere volgende stappen in langlopende transities en ontwikkelingen, zoals de energietransitie en de sturing op de sociale basis.

Bouwen aan een rechtvaardige en leefbare stad
Nijmegen groeit en die groei biedt kansen. Maar kansen verdelen zichzelf niet vanzelf eerlijk. Daarom investeren wij in meer betaalbare woningen, zodat de stad ook toegankelijk blijft voor starters, mensen met een middeninkomen, studenten en kwetsbare groepen. Wij versterken de sociale basis: de wijkcentra als huiskamers van de wijk, zorg en jeugdhulp dichtbij en de Doorbraakaanpak om mensen echt uit de problemen te helpen. We blijven investeren in gelijke kansen voor elk kind, ongeacht de wijk waar het opgroeit. We investeren in nieuwe scholen en we maken werk van goede aansluiting tussen beroepsonderwijs en werk, met onder meer de Mbo-agenda en NimmaLeert. We hervormen de maatschappelijke opvang om de groeiende dakloosheid beter op te lossen.

Een stad die durft te investeren
Een stad die groeit met lef investeert natuurlijk in duurzaamheid, want een schone en groene stad is aantrekkelijker om in te leven. We planten extra bomen en passen onze wijken aan, aan het veranderende klimaat. We zetten grote stappen in de energietransitie met het nieuwe warmtebedrijf en het warmtenet in Dukenburg. En we voeren de mobiliteitstransitie koersvast en zorgvuldig door.

Wij gaan door met grote gebiedsontwikkelingen als Winkelsteeg en het Stationsdistrict, die ruimte bieden aan duizenden nieuwe woningen én aan werkgelegenheid. Als snelst bouwende stad van Nederland hebben we bovendien het lef om ruimtelijke kwaliteit en leefkwaliteit daarbij voorop te zetten. In de Binnenstad bereiden we grote verbeteringen in de openbare ruimte voor, zoals de herinrichting van de Burchtstraat-Grote Markt en het Joris Ivensplein.

Ook op het gebied van economie denken we groot en innovatief; we versterken onze belangrijke semiconsector en stimuleren economische innovatie op onze campussen. Tegelijkertijd bevorderen we sociaal ondernemerschap. En we blijven meedingen naar de titel Culturele hoofdstad 2033. We bereiden ons voor op de eerste, binnenlandse selectieronde en hebben er vertrouwen in dat we een aansprekend aanbod voorleggen.

Financieel verantwoord
De begroting is voor alle jaren sluitend. Dat is niet vanzelfsprekend: de druk op het sociaal domein is groot en de rijksbijdragen zijn onzeker. De saldireserve blijft ook op een verantwoord niveau doordat wij jaarlijks 1 miljoen euro structureel toevoegen. Bij investeringen houden wij een houdbaar kapitaallastenniveau goed in het oog.

Wij zijn er klaar voor om vorm te geven aan een groeiend Nijmegen en ons coalitieakkoord tot uitvoering te brengen in deze vier jaar. We hebben veel ambitie en willen aan de slag.
Wij nodigen uw raad en alle Nijmegenaren uit om mee te bouwen aan een stad waar iedereen zich thuis voelt.

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Voorstel

Onderwerp
Stadsbegroting 2027-2030

Programma	Financiën	Collegebesluit	22 september 2026
Portefeuillehouder	N.P. Vergunst	Behandeldatum Raad	11 november 2026
		Status	Openbaar

Samenvatting
De Stadsbegroting 2027-2030 wordt ter vaststelling voorgelegd aan uw raad.

Voorstel
1. De stadsbegroting 2027 – 2030 vast te stellen.
2. De veranderingen in de begroting vast te stellen zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting.
3. De nieuwe investeringen, de wijzigingen op lopende investeringen en de doorrekening van de kapitaallasten vast te stellen zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Investeringen.
4. De onttrekkingen en stortingen in de saldireserve te verwerken zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting en toegelicht in het programma Financiën -> Veranderingen in de begroting.
5. De subsidieplafonds voor de betreffende programma's vast te stellen volgens het overzicht in het deel Financiële begroting > subsidies > subsidieplafonds.

Financieel beeld

Inleiding

In dit deel gaan we in op het financieel beeld voor de komende jaren. Als eerste tonen we de veranderingen in de programmabegroting. Daarna staan we stil bij de wijzigingen in het investeringsplan.
Als laatste komen de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen aan bod.

Programmabegroting

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde veranderingen in de begroting opgenomen. Deze zijn reeds in de begrotingscijfers verwerkt. Alle financiële overzichten in deze Stadsbegroting bevatten daardoor de voorgestelde aanpassingen. De voorgestelde veranderingen worden bij de programma's toegelicht onder 'Wat kost het? Veranderingen in de begroting'.

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Programma Bestuur en Dienstverlening					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Wijkparticipatie	-500	-500	-500	-500	
Twee Inwonersberaden	-300		-300		
Digitale transformatie	-500	-800	-800	-800	-800
Digitalisering MS365	-343	-343	-343	-343	-343
Mobile Device Management	-632	-632	-632	-632	-632
Klachtenbehandeling	-650	-585	-585	-585	-585
Organisatieontwikkeling	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Versterking griffie en rekenkamer	-200	-200	-200	-200	-200
EU-lobby	-100	-100	-100	-100	-100
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	-17	-17	-17	-17	-17
Totaal	**-5.242**	**-5.177**	**-5.477**	**-5.177**	**-4.677**
Programma Veiligheid					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Aanpak Straatintimidatie	-100	-100	-100	-100	
Uitbreiding capaciteit Toezicht en handhaving	-700	-700	-700	-700	-700
Crowd control 4-daagse	-100	-100	-100	-100	-100
Testen van drugs op festivals	-50	-50	-50	-50	
Aanpak maatschappelijke weerbaarheid	-1.100	-1.100	-600	-400	-400
Demonstratierecht	-160	-160	-160	-160	-160
Wijzigingen					
Bijdrage VRGZ	-1.328	-2.131	-2.599	-2.984	-2.984
Totaal	**-3.538**	**-4.341**	**-4.309**	**-4.494**	**-4.344**
Programma Economie en Toerisme					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Economische visie	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100	-700
Aantrekkelijke Binnenstad	-250	-250	-250	-250	-250
Wijzigingen					
Havenmeester	-100				
Totaal	**-1.450**	**-1.350**	**-1.350**	**-1.350**	**-950**
Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
MuZIEum	-200	-200	-200	-200	-200
Subsidieregeling sociale basis	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200	-1.000
Sturen op sterke sociale basis	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Besparing zorg & welzijn	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Besparing vanuit sociale basis			250	500	500
Stadsdeelprogrammeren			-600	-600	-600
Huiskamers van de wijk	-500	-500	-500	-500	
PrEP-zorg	-50	-50	-50	-50	-50
Samen verder	-850	-550	-550	-550	-550
Regionaal vangnet	-300	-300	-300	-300	-300
Projectcapaciteit Flet en Brug	-350	-350	-350	-350	-350
Housing First	-311	-255	-255	-255	-255
Transformatie maatschappelijke opvang		-2.500	-2.500	-2.500	
Besparing Beschermd wonen en Maatschap. Opvang		500	750	1.000	1.000
Dierenwelzijn	-200	-200	-200	-200	
Ondersteuning Arbeidsmigranten	-150	-150	-150	-150	-150
Regenboogagenda				-220	-220
Anti-discriminatie	-350	-350	-350	-350	-350
Wijzigingen					
Bijdrage GGD	-340	-340	-340	-340	-340
Bijstelling budget Samen verder	300	200	200	200	200
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Inzet volumeontwikkeling WMO tbv WMO	-957	-957	-957	-957	-957
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo (T)	-3.042				
Kinderopvang pleegouders (T)	-99				
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-26	-26	-26	-26	-26
Vrouwenopvang (DU)	-1	-1	-1	-1	-1
Nationaal Actieplan Daklоosheid (DU)	-13	-13	-13	-13	-13
Pilot dakloze EU-burgers (DU)	-537	-537			
Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (DU)	-26				
Beschermd Wonen (IU)	-2.243	-2.243	-2.243	-2.243	-2.243
Totaal	**-11.445**	**-10.022**	**-9.585**	**-9.305**	**-5.905**
Programma Werk en Inkomen					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Bijverdienbonus	-500	-500	-500	-500	-500
Groeien door doen	-250	-250	-250	-250	
Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget (NMMB)	-2.000	-2.000	-1.500	-1.000	-1.000
Participatiecoaches onderbrengen NMMB	250	250	250	250	250
Besparingdoor NMMB	0	0	300	300	300
Bouwdepot		-500	-1.000	-1.000	-1.000
Bouwdepot -besparing zorgkosten WWZ		500	1.000	1.000	1.000
Visie Financiële bestaanszekerheid	-500	-500	-500	-500	
Busvoordeelabonnement	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Tegengaan energiearmoede	-500	-500			
Kwijtschelding Schulden	-750	-750	-500	-500	-500
Schuldhulp gezinnen met kinderen	-500	-500	-500	-500	-500
Besparing Werk & Inkomen	500	500	500	500	500
Stoppen maatwerkbanen	92	393	393	843	843
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Wet betaalbare huur (DU)	-12	-12	-5		
Armoedebestrijding kinderen (DU)	36	36	36	36	36
Participatie (IU)	398	1.007	2.113	2.353	2.353
Totaal	**-4.735**	**-3.826**	**-1.163**	**32**	**782**
Programma Onderwijs					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Verbetering Kansengelijkheid	-500	-1.000	-1.000	-1.000	-500
MBO-agenda	-500	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal	**-1.005**	**-2.255**	**-2.255**	**-2.255**	**-1.755**

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Programma Mobiliteit					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Duurzame mobiliteit	-700	-700	-800	-800	0
Parkeerinkomsten	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Fietsenstalling NS 24u gratis	-100	-100	-100	-100	-100
Bereikbare binnenstad	-500	-500	-500	-500	-500
Wijzigingen					
Parkeerinkomsten	-500				
Bereikbare binnenstad	500				
Ondersteuning parkeren	-192				
Totaal	**6.508**	**6.700**	**6.600**	**6.600**	**7.400**
Programma Wonen en Stedelijke Ontwikkeling					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Pilot doorstroom wonen		-500	-500	-500	
Woonfonds	-12.500		-12.500		
Verwachte baten realisatiestimulans	10.000		10.000		
St. Huurteams / goed verhuurderschap	-150	-150	-150	-150	-150
Besparing woningbeleid	500	500	500	500	500
Structurele taken omgevingswet		-925	-925	-925	-925
Wijzigingen					
Onderhoudsbudget gemeentelijk vastgoed	-2.000				
Wegvallen gemeentefonds middelen informatie en advies wonen	-90				
Totaal	**-4.240**	**-1.075**	**-3.575**	**-1.075**	**-575**
Programma Openbare Ruimte, Klimaat en Duurzaamheid					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Waalbrug opknappen			-5.000		
Groenaankoopfonds	-4.500				
10.000 woningen aardgasvrij	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750	
Isolatie-offensief	-1.000	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Onderzoek duurzame warmtebronnen	-100	-100	-100	-100	-100
Aansluitstimulans warmtenet	-2.500				
Aanvalsplan afval	-700	-500	-300	-300	
Maatregelen Inwonersberaad Afval	-200	-100	-100	-100	-100
Bijstelling begrote baten afval	-250	-250	-250	-250	-250
Verhoging tarief restafval	900	900	900	900	900
Besparing groen en maaien	500	500	500	500	500
Wijzigingen					
Beheer begraafplaatsen	-70	-70	-70	-70	-70
Totaal	**-11.670**	**-4.870**	**-9.670**	**-4.670**	**-620**
Programma Cultuur en Cultureel Erfgoed					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Cultuur	-1.500	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Europese culturele hoofdstad	-6.000				
Cultureel erfgoed	-500	-500	-500	-500	-500
Totaal	**-8.000**	**-2.500**	**-2.500**	**-2.500**	**-2.500**
Programma Sport					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Sportagenda	-200	-200	-200	-200	-200
Sport's Out	-100	-100	-100	-100	-100
Wijzigingen					
Exploitatie nieuw Zwembad		-875	-1.123	-1.123	-1.123
Exploitatiesubsidie Waalhalla	-80	-80	-80	-80	-80
Totaal	**-380**	**-1.255**	**-1.503**	**-1.503**	**-1.503**

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Programma Financiën					
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Ontwikkeling algemene middelen	-3.599	-3.746	-3.943	4.867	4.867
OZB woningen	4.225	4.225	4.225	4.225	4.225
Uitname gemeentefonds digitaal stelsel	-241	-251	-212	-212	-212
Vormen voorziening afdracht OZB Waalfront	1.189	1.504	1.504	1.504	1.504
Verrekening met saldireserve	33.159	22.175	28.083	10.043	
Toevoeging spaarbedrag					-1.007
Wijzigingen					
Gemeentefonds	388	-1.662	-828	4.592	4.592
Bijstelling belasting opbrengsten	-28	12	446	980	980
Kapitaallasten bijstelling	1.500	0	0	-1.700	-1.700
Indexeringen	3.421	3.684	3.624	3.804	3.804
Treasury raming	-477	-215	-545	-1.194	-1.194
Kapitaallasten doorrekening				-174	-174
Bijstelling Programma Water en Riool (PWR)	271	321	354	321	321
Correcties	-110	-110	-110	-112	-112
Stadsbegroting 2027 -2030	-773	1.562	1.365		
Toevoeging spaarbedrag				-1.822	-1.822
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Vrijval volumeontwikkeling WMO tranche 2027	929	929	929	929	929
Taakmutaties	5.424	1.643	-5	-256	-256
Totaal	**45.276**	**30.070**	**34.886**	**25.796**	**14.746**

Nadelig saldo per programma

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestuur en Dienstverlening	-99,1	-98,8	-99,4	-98,5
Veiligheid	-33,6	-34,9	-34,8	-35,0
Economie en Toerisme	-8,3	-8,2	-8,2	-8,2
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	-324,6	-319,9	-319,3	-318,7
Werk en Inkomen	-103,3	-101,7	-96,9	-94,6
Onderwijs	-34,4	-36,3	-36,2	-36,1
Mobiliteit	-34,9	-34,8	-40,3	-34,8
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	-28,6	-24,1	-26,4	-23,8
Openbare ruimte, Klimaat en Duurzaamheid	-50,4	-45,5	-43,7	-44,0
Cultuur en Cultureel Erfgoed	-49,6	-44,5	-43,9	-43,7
Sport	-19,9	-19,5	-19,9	-22,7
Financiën	757,8	744,9	743,0	755,2
Saldo programmabegroting voor mutatie reserves	**-28,9**	**-23,2**	**-26,1**	**-5,0**
Verrekening met reserves	28,9	23,2	26,1	5,0
Saldo Stadsbegroting 2027 - 2030	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Investeringen

Nieuwe werkwijze

Sinds begin 2024 is geprobeerd de investeringsplanning terug te brengen naar een meer realistisch niveau. Dat heeft ertoe geleid dat de planning steeds verder is aangescherpt. Om meer grip te krijgen op onze investeringsplanning is meer nodig. Daarom is in de collegevergadering van 17 maart 2026 een nieuwe werkwijze met bijbehorende spelregels vastgesteld.

Belangrijke wijzigingen zijn dat we bij de specifieke investeringen onderscheid maken tussen investeringen in potlood (de voorgenomen investeringen), in voorbereiding en in uitvoering. En we gaan de begroting niet meer volledig belasten met kapitaallasten van investeringen waarmee we nog niet zijn begonnen. Het onderscheid tussen specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen blijft. Voor de nieuwe werkwijze richten we onze aandacht op de specifieke investeringen. De werkwijze voor bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking verandert niet.

In de paragraaf investeringen gaan we bij het onderdeel 'beleid' uitgebreider in op de nieuwe werkwijze.

Bijstellingen bestaand Investeringsplan

In de paragraaf investeringen is onder ‘investeringsplan’ een volledig overzicht opgenomen van alle specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking waartoe uw raad eerder heeft besloten. Ten opzichte van de 1e Voortgangsmonitor 2026 is de planning verder aangescherpt, en is per saldo een investeringsbedrag van 37 miljoen euro van 2026 en 2027 verder weggezet naar 2029 en volgende jaren.

Aanpassing huidig investeringsplan

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2031 tm 2036	Totaal
Planning was	192.718	205.110	124.303	57.721	18.100	12.691	610.643
Planning wordt	172.501	198.387	125.153	61.631	30.444	19.936	608.052

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de wijzigingen in planning in het huidige investeringsplan. Voor zover daarbij sprake is van het overbrengen van een specifiek krediet naar een andere fase (potlood, voorbereiding, uitvoering) of dat kredieten vrij kunnen vallen, lichten we dit na de tabel toe; een uitgebreidere toelichting vindt u terug bij het onderdeel 'investeringsplan' van de paragraaf investeringen.

Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	potlood sinds	Doel	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Specifieke kredieten: potlood												
I000047	Huisvesting Zuiderveld	2026	13.1	Ond	507	1.400	3.800	2.400				8.107
I000117	Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR; potlood	2026	23.1	Ope			12.412	4.069	4.069			20.550
Specifieke kredieten: voorbereiding												
I000010	Gymzaal plus Park Neerbosch		13.1	Ond	100	3.340	2.060					5.500
I000030	Basisschool Hidaya		13.1	Ond	550	2.000	4.203	4.204				10.957
I000114	Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)		13.1	Ond	300	2.700						3.000
I000120	Verkeersveiligheid; voorbereiding		14.1	Mob	0							0
X000501	Infra centrumzijde Stationsdistrict		18.1	Won	1.450	3.275	1.475	2.100	9.700	9.650	3.825	31.475
X000803	Park & Bike NYMA		17.1	Won		2.500						2.500
I000106	Lentse Warande talud/tribune		17.1	Won		0						0

Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	potlood sinds	Doel	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
I000107	Lentse Warande vergroening		17.1	Won		0						0
I000118	Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR; voorbereiding		23.1	Ope		7.252						7.252
I000040	Realisatie Ateliers		24.1	Cul		0	0		1.940			1.940
Specifieke kredieten: uitvoering												
I000045	Consultatiebureaus Noord en Dukenburg		9.1	WWZ		353						353
I000022	Huisvesting Aloysius		13.1	Ond	836	1.000						1.836
I000041	OWH Hof van Holland		13.1	Ond	5.800	4.939						10.739
I000113	Huisvesting nieuwkomersonderwijs PO en VO		13.1	Ond	530	270	4.800	600				6.200
I000058	Verkeersveiligheid; uitvoering		14.1	Mob	663	949						1.612
X000504	Westentree Stationsdistrict		18.1	won	3.000	7.000	923					10.923
X000500	Infra Westzijde Stationsdistrict		17.1	won	1.400	1.800	0	227				3.427
X000520	Schouwburg Renovatie en GO		24.1	Cul	11.592	22.717	2.500					36.809
I000068	Sportpark Vossenpels (kunstgras jeugdveld)		26.1	Spo	0		41					41
Bulkkredieten												
I000007	Kunstgrasvelden		26.1	Spo	100	0	2.300	1.100	3.433			6.933
Investeringskredieten, eigen dekking												
I000048	Huisvesting Zuiderveld (rendabel deel)		13.1	Ond			975	975				1.950
I000063	Investering Hof van Holland Kinderopvang (rendabel)		13.1	Ond	900	925						1.825
X000750	Nieuwbouw De Hulsen		17.2	Won	0							0

Van voorbereiding naar potlood

Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR

Op basis van de bijgestelde planning is van het beschikbare krediet voor voorbereiding 6,65 miljoen euro terug in potlood gezet en zijn de geraamde bedragen voor de kredieten in potlood verder weggezet in de tijd.

Van potlood naar voorbereiding

Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)

We stellen voor het beschikbare krediet van 3 miljoen euro van potlood over te brengen naar voorbereiding.

Park & Bike NYMA

We willen het gehele krediet van 2,5 miljoen euro in voorbereiding nemen.

Van voorbereiding naar uitvoering

Verkeersveiligheid voorbereiding, uitvoering

Omdat het krediet Verkeersveiligheid in 2027 volledig in uitvoering gaat, stellen we voor het budget van € 949.000 van ‘Verkeersveiligheid; voorbereiding’ (I000120) van begrotingsjaar 2026 over te zetten naar ‘Verkeersveiligheid uitvoering’ (I000058), begrotingsjaar 2027.

Vrijval van kredieten

Lentse Warande talud/tribune

Het beschikbare krediet van 0,5 miljoen euro kan komen te vervallen.

Lentse Warande vergroening

Het beschikbare krediet van 0,3 miljoen euro kan komen te vervallen.

Nieuwbouw De Hulsen
Het gebouw is in februari 2025 opgeleverd. Het bedrag van 2026 van 1.791 miljoen euro is dus niet meer benodigd en kan vrijvallen.

Nieuwe investeringen
Voor 2027 en volgende jaren stellen we voor een totaalbedrag van 138 miljoen euro nieuwe investeringen voor. We stellen daarbij voor hiervan 56 miljoen euro in potlood te zetten. In de paragraaf investeringen treft u een nadere uitsplitsing van de investeringsbedragen over de periode 2027 tot en met 2036 aan en is per investering een nadere toelichting opgenomen.

Conform de nieuwe spelregels is van een aantal specifieke investeringen expliciet aangegeven dat er eerst een bestedingsvoorstel naar de raad gaat voordat er tot daadwerkelijke uitgaven wordt overgegaan (zie kolom 'bestedingsvoorstel raad'). Waar dit niet is aangegeven, besluit het college hierover.

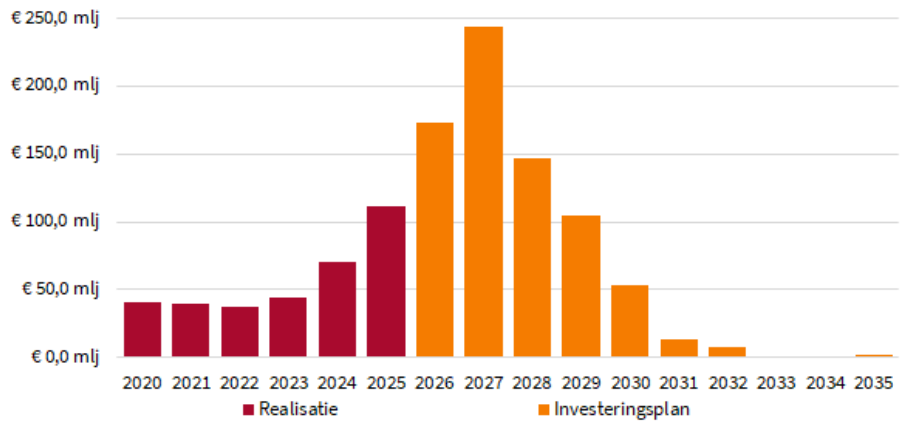
Bedragen x € 1.000	Progr.	Bestedings-voorstel raad	Doel	Totaal
Specifieke investeringskredieten				
Potlood				
Wijkcentrum Villa Nova (optie B)	WWZ		8.1	4.000
Cofinanciering WoMo middelen bereikbaarheid; potlood	Mobiliteit		14.2	7.500
Cofinanciering WoMo/WOKT P+R West	Mobiliteit		14.2	2.000
Cofinanciering WoMo Verleggen snelfietsroute achter politiekantoor	WSO		17.2	6.011
Uitbreiding fietsparkeren Station Lent	WSO		14.1	6.500
Verduurzaming vastgoedportefeuille	WSO		17.1	11.400
Cofinanciering WoMo herinrichting Tunnelweg e.o.	WSO		17.1	8.061
Winkelcentrum Dukenburg en omgeving	WSO		17.1	5.000
Intensivering gebruik buitensportaccommodaties; potlood	Sport		26.1	6.019
Subtotaal specifieke investeringen, potlood				**56.491**
Voorbereiding				
IJpenbroekweg	Mobiliteit		14.1	3.000
Cofinanc. WoMo herinrichting Tunnelweg e.o.; voorbereiding	WSO		17.1	1.000
Cofinanciering WoMo Joris Ivensplein	WSO		17.1	2.000
Hoofdlocatie Lindenberg	CCE		24.1	3.000
Subtotaal specifieke investeringen, voorbereiding				**9.000**
Uitvoering				
Aankoop Leuvensbroek	Onderwijs	Ja	15.1	9.000
Kwakkenbergweg	Mobiliteit		15.1	195
Voorstadslaan	Mobiliteit		15.1	525
Waterstraat	Mobiliteit		15.1	550
Molenweg herinrichting	Mobiliteit		15.1	530
Molenweg-Wolfskuilseweg rotonde	Mobiliteit		15.1	1.000
Kronenburgersingel	Mobiliteit		15.1	650
Invoering GOW30	Mobiliteit		15.1	1.500
Cofinanciering WoMo middelen bereiknaarheid; uitvoering	Mobiliteit		14.2	2.400
Melding MPG 2026, Infra centrumzijde Stationsdistrict	WSO		17.2	259
Melding MPG 2026, Afslag 38	WSO		14.1	5.500
Melding MPG 2026, Aanleg Dorpensingel	WSO		14.1	2.900
Bomenplan, toevoegen aan klimaatadaptatie toolbox	OR		19.1	2.000
Extra plankosten Stationsdistrict	WSO		18.1	3.000
Ontwikkeling Kanaalzone-Zuid	WSO		18.1	1.500
Cofinanciering WoMo Archeologie Waalfront	WSO		17.1	1.500
Intensivering gebruik buitensportaccommodaties; uitvoering	Sport		26.1	4.044
Valkhof Museum	CCE		24.1	368
Schouwburg	CCE	Ja	24.1	pm

Bedragen x € 1.000	Progr.	Bestedings-voorstel raad	Doel	Totaal
Chirurgijnskamer	CCE	Ja	24.1	150
Subtotaal specifieke investeringen, uitvoering				**37.571**
Subtotaal specifieke kredieten				**103.062**
Investeringskredieten met eigen dekking				
Autoparkeergarage Duet (inclusief cofinanciering WoMo)	Mobiliteit		14.2	8.600
Subtotaal investeringen met eigen dekking				**8.600**
Bulkkredieten; uitbreiding				
Bedrijfsinvesteringen	BD		1.3	3.100
Investeringen Openbare ruimte	Mobiliteit		15.1	10.210
Investeringen openbare ruimte	Mobiliteit		15.1	1.080
Vervanging VRI's	Mobiliteit		15.1	3.400
Gemeentelijke accommodaties: oplading 2029 en 2030	WSO		17.1	2.000
Extra Asbest	WSO		17.1	200
Woonomgevingsverbeteringen	OR		23.1	750
Vervanging speelvoorzieningen	OR		20.1	750
Kunstgras Hockeyvelden	Sport		26.1	420
Kunstgrasvelden: toekomstige vervanging Luciaweg	Sport		26.1	220
Kunstgrasvelden: jaarlijkse oplading Bulk	Sport		26.1	2.874
Kunstgrasvelden: reparatie vrijval jaarschijf 2025	Sport		26.1	169
Indexering bulkkredieten			Div.	1.291
Subtotaal bulkkredieten				**26.464**
TOTAAL				**138.126**

Meerjarig beeld

Met de nieuwe investeringen stellen we voor in totaal 138 miljoen euro aan investeringen aan het huidige plan toe te voegen. Meerjarig geeft dat het volgende beeld.

Meerjarig beeld huidig investeringsplan en nieuwe investeringen

Bedragen x € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029	2030	2031 tm 2036	Totaal
Totaal investeringen (huidig en nieuw)	173	243	146	104	53	26	746
Totaal nieuwe investeringen	1	45	21	43	23	6	138
Bestaande uit:							
Specifieke invest.: voorbereiding en uitvoering	1	31	9	4	2		47
Specifieke invest. 'potlood'		12	11	18	9	6	56
Bulkkredieten		2	1	12	12	1	27
Eigen dekking				9			9

We stellen van deze nieuwe investeringen voor om 47 miljoen euro aan specifieke kredieten in voorbereiding en/of uitvoering te nemen. Het zwaartepunt valt met een investeringsbedrag van 31 miljoen euro in 2027, bestaande o.a. uit: verplichte aankoop schoolgebouw (9 miljoen euro), eerder gemelde aanpassingen vanuit het MPG (5 miljoen euro), investeringen (voorbereiding en uitvoering) in ons wegennet en infrastructuur (9,7 miljoen euro) en intensivering gebruik buitensportaccommodaties (4 miljoen euro).

Een groot deel van deze nieuwe investeringen, voor een totaalbedrag van 56 miljoen euro, laten we in potlood staan. De jaarbedragen voor bulkkredieten betreffen grotendeels de toevoeging van de eerstvolgende jaarschijven. Zie voor meer informatie en achtergronden over het nieuwe investeringsplan de paragraaf investeringen.

Effect investeringen op de kapitaallasten

Er is een doorberekening gemaakt van de kapitaallasten van alle investeringen, inclusief de de voorgestelde nieuwe investeringen. Dat geeft het volgende beeld.

Bedragen x € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Budget kapitaallasten (*)	43,5	45,8	53,3	55,6	55,9	56,2	56,5	56,8	57,1	57,4
Benodigde kapitaallasten	43,5	50,0	51,3	55,7	57,0	55,7	54,0	51,9	49,5	47,3
Verschil budget -/- benodigd	0,0	-4,2	2,0	0,0	-1,0	0,5	2,5	5,0	7,6	10,2
Kapitaallasten investeringen in potlood	0,0	0,5	1,9	4,3	4,9	5,0	5,1	5,0	4,9	4,8

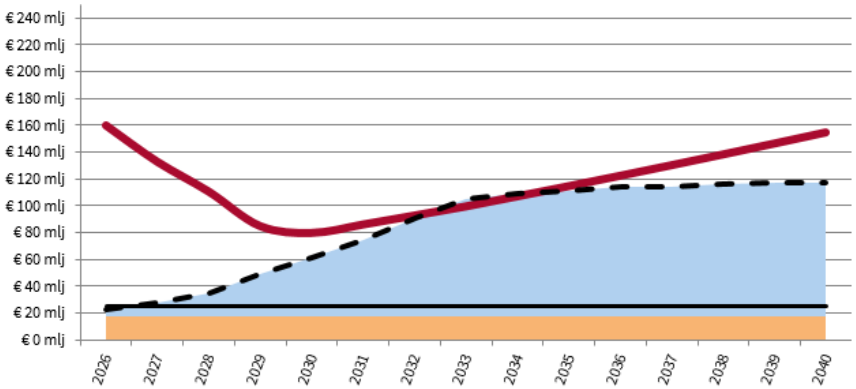
(*): budget 2027 is verlaagd met 1,5 miljoen euro vanwege vrijval, budget 2030 is opgehoogd met 1,7 miljoen euro structureel. Dit is verwerkt in het financieel beeld

In 2028 wordt een tekort op het beschikbare budget verwacht. Dit is grotendeels veroorzaakt door de verwachte onderuitputting van 5,5 miljoen euro die in de Stadsbegroting 2026 is opgenomen. Vanwege mogelijke vertragingen in de realisatie en het feit dat we in 2029 een overschot op het budget verwachten, stellen we voor hierop geen bijstelling te doen.

In de laatste regel van de tabel is aangegeven wat de benodigde ruimte is voor de kapitaallasten van investeringen die nu nog in potlood staan. De tabel laat ook zien, dat er vanaf 2032 - zie verschil budget en benodigd - ruimte ontstaat. Dat betekent dat we het komende jaar voor de kapitaallasten van investeringen in potlood geen extra ruimte hebben. Bij de volgende Stadsbegroting maken we de balans op en zullen dan zo nodig aan uw raad een bijstelling op het beschikbare budget voor kapitaallasten voorstellen zodat investeringen die nu in potlood staan in voorbereiding en/of uitvoering kunnen worden genomen.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

In de onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van de saldireserve ten opzichte van het risicoprofiel. In deze grafiek is rekening gehouden met het resultaat uit de 1e Voortgangsmonitor 2026 en de mutaties als gevolg van de aanpassingen die in deze begroting worden voorgesteld.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
ratio saldireserve : risico's	6,9	4,7	3,2	1,7	1,3	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3

Bij de start van deze nieuwe bestuursperiode is gekozen om de saldireserve in te zetten voor het realiseren van ambities en doelen in de programmabegroting. Daardoor daalt de saldireserve in de periode 2027 tot en met 2030. In de jaren daarna neemt de saldireserve toe. In alle jaren is de ratio 1,0 of hoger.

Programma's

Bestuur en Dienstverlening

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente

Doel 1.1: Besluiten zijn democratisch en zorgvuldig genomen en integraal afgewogen

- *We verbeteren de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming.*
  We blijven werken aan de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke-ambtelijke samenwerking. Onze activiteit hierbij is dat wij zorgvuldige besluitvorming faciliteren en college- en raadsvoorstellen controleren op de integrale totstandkoming. Dit doen wij door aandacht te besteden aan een zorgvuldige afweging van belangen, risico's en participatie, zodat besluiten goed onderbouwd tot stand komen.

Doel 1.2: De Nijmegenaar kan met initiatief, kennis en expertise bijdragen bij het werk aan onze stad

- *We voeren verschillende peilingen in de stad uit*
  Peilingen hebben betrekking op het leven, werken en wonen in de stad. De uitkomsten betrekken we bij de beleidsontwikkeling en beleidsrealisatie. De belangrijkste documenten waarin we deze uitkomsten verwerken zijn onder meer de Stads- en Wijkmonitor, Evenementenmonitor en verschillende onderzoeksrapporten van verschillende cliënten- en bewonersonderzoeken.

- *We werken samen met de stad*
  We gaan werken met een nieuwe participatieverordening en het Uitdaagrecht, en maken bovendien een voorstel voor een (onderliggend) beleidskader voor passende manieren van werken en organiseren. Daarnaast gaan we aan de slag met de vorming van een eerste stadsdeelberaad en starten we met een tweede Nijmeegs inwonersberaad.
  Verder bouwen we voort op de resultaten en de koers van de afgelopen jaren. We zetten Onze Stad structureel in als digitaal participatieplatform en ontwikkelen het integraal en participatief werken binnen onze organisatie verder.

- *We gaan verder met Onze Stad: digitaal platform voor inwonersparticipatie*
  Onze nieuwe digitale participatietool ‘Onze Stad’ is ingericht en in gebruik. Het platform brengt de gemeente en inwoners bij elkaar en biedt inwoners de mogelijkheid om ideeën aan te dragen en digitaal mee te praten over ontwikkelingen in de stad.

Doel 1.3: Ons werk is slagvaardig en zorgvuldig uitgevoerd en volledig afgehandeld

- *We maken een uitvoeringsagenda verbetering digitale soevereiniteit*
  In 2027 wordt een uitvoeringsagenda digitale soevereiniteit vastgesteld. Dit op basis van het onderzoek in 2026 naar de mate van afhankelijkheid van en grip op externe partijen. Daaropvolgend beginnen we in 2027 met de uitvoering van de uitvoeringsagenda.

Doel 1.4: Ons handelen is ethisch en in lijn met wet- en regelgeving

- *We zorgen voor verantwoord gebruik van AI en algoritmes*
  De verdergaande digitalisering en opkomst van AI biedt kansen voor de gemeentelijke organisatie. Tegelijkertijd vraagt het ook om een verantwoorde aanpak. In 2027 worden algoritmes en AI-criteria opgesteld voor impactvolle algoritmes om hier een integrale en ethische toetsing op toe passen. Tot slot verbeteren we AI-geletterdheid van medewerkers.

- *We hebben aandacht voor digitale ethiek*
  De externe adviescommissie digitale ethiek zal op maximaal 3 onderwerpen een advies uitbrengen. We werken eraan dat medewerkers zelf ook de ethische afweging maken naast de afweging op privacy en techniek.

Doel 1.5: De belangrijkste risico's bij ons handelen zijn in beeld en worden beheerst

- *We brengen risico's in bestuurlijke besluitvorming tijdig in beeld.*
  Bij de voorbereiding van college- en raadsvoorstellen toetsen we voorstellen op bestuurlijke, juridische en organisatorische risico's. Door deze risico's vroegtijdig inzichtelijk te maken, ondersteunen we een zorgvuldige afweging en beperken we mogelijke risico's voor de gemeente.

- *We krijgen meer grip op informatiebeveiliging*
  In 2027 worden door gemeente Nijmegen en in regionaal verband maatregelen genomen op het gebied van informatiebeveiliging. We doen dit om de Cyberbeveiliginswet te implementeren en soevereiniteit te vergroten in de organisatie. Dit gebeurt naar aanleiding van ontwikkelingen op het vlak van wetgeving, geopolitiek en techniek.

Doel 1.6: Ons werk is toekomstgericht en er wordt geleerd van het handelen om prestaties te verbeteren

- *We houden onze organisatie toekomstbestendig op basis van vastgestelde kaders op leiderschap en sturing*
  De groei van de stad heeft geleid tot een sterke uitbreiding van de gemeentelijke organisatie, die naar verwachting de komende jaren verder zal doorgroeien. We heroriënteren ons daarom op onze huisvesting. Door de groei van de organisatie zijn bureaus en teams groter geworden dan beoogd in de Sturings- en Inrichtingsprincipes 2020. Deze principes waren juist gericht op kleinere teams, zodat leidinggevenden meer aandacht konden besteden aan medewerkers vanuit het principe van 'span of attention'. Door de toegenomen omvang staan leidinggevenden verder van medewerkers af, waardoor er minder ruimte wordt ervaren voor professionele en persoonlijke begeleiding. Dit zorgt voor toenemende druk op leidinggevenden en vraagt om snelle actie om de organisatie toekomstbestendig te houden. In 2027 herstellen we daarom voor de korte termijn de ademruimte en stuurbaarheid binnen de organisatie, zodat leidinggevenden hun medewerkers beter kunnen ondersteunen en er meer persoonlijke aandacht en begeleiding mogelijk is. Daarnaast zorgt dit voor voldoende ruimte bij het management om te werken aan de middellange/lange termijn oplossing voor sturing en inrichting van de gemeentelijke organisatie.

- *We brengen ons plan op diversiteit en inclusie in uitvoering*
  We werken een uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie uit, waarin ervaringsdeskundigheid en bewustwording veel aandacht krijgen. Hierbij maken we gebruik van snelle verbeteringen die op korte termijn doorgevoerd kunnen worden en lange termijn activiteiten die via een uitvoeringsagenda gepland zullen worden. Diversiteit en inclusie worden nadrukkelijk onderdeel van werving, selectie, leiderschap en organisatieontwikkeling. Hierbij monitoren wij de effecten van de inzet.

- *We zetten in op preventie, duurzame inzetbaarheid en het terugdringen van langdurig verzuim.*
  Eén van de doelen van de visie op HR is het bevorderen van de inzetbaarheid van medewerkers. Dit zodat zij optimaal en met plezier kunnen blijven bijdragen aan de organisatie en het werk voor de stad, nu en in de toekomst. Door structureel aandacht te besteden aan de verschillende factoren die inzetbaarheid en werkvermogen beïnvloeden kunnen knelpunten eerder worden herkend en bespreekbaar gemaakt worden tussen medewerker en leidinggevende.
  Ook in 2027 blijven preventie, duurzame inzetbaarheid en het terugdringen van langdurig verzuim belangrijke aandachtspunten. Om medewerkers hierbij te ondersteunen, bieden wij een pakket bedrijfsgezondheidszorg aan, bestaande uit bedrijfsartsen, bedrijfsmaatschappelijk werk, bedrijfsfysiotherapie en psychologische ondersteuning.

De huidige overeenkomsten voor de bedrijfsgezondheidszorg lopen af in 2027. Daarom starten we in het najaar van 2026 met de aanbesteding voor een nieuwe overeenkomsten vanaf 2028.

- *We ondersteunen de ontwikkeling van leidinggevenden met een meerjarig management development (MD) programma*
  Als organisatie hebben we te maken met steeds grotere en complexere uitdagingen. Dit vraagt wat van onze leidinggevenden en medewerkers. Het wordt nog belangrijker om te sturen op hoofdlijnen en resultaten, medewerkers te inspireren en ondersteunen in hun ontwikkeling en te komen tot nieuwe oplossingen voor uitdagende vraagstukken. Daarom investeert de organisatie in de verdere ontwikkeling van het leiderschap en is in het najaar van 2026 een tweejarig leiderschapsontwikkelprogramma gestart. In 2027 gaan wij hier mee verder.

- *We blijven aandacht besteden aan het volgen van de ontwikkelingen in arbeidsrechtelijke wet- en regelgeving en het implementeren daarvan binnen onze organisatie*
  We gaan door met het verder verstevigen van onze inhuurprocessen, met het oog op de regels rondom inhuur van arbeidskrachten, onder andere op het gebied van het voorkomen van schijnzelfstandigheid. Ook zorgen wij ervoor dat we voldoen aan de Wet implementatie Richtlijn loontransparantie mannen en vrouwen, die voorziet in meer waarborgen voor gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijk of gelijkwaardig werk. Verder verwachten we dat we in de loop van 2027 aan de slag te gaan met een nieuwe Cao Gemeenten krijgen, omdat de huidige Cao dan afloopt.

- *We zetten in op het in de organisatie uitdragen en concreet uitvoeren van het nieuwe beleid op veilige publieke dienstverlening*
  In 2026 hebben we het nieuwe beleid en protocol voor veilige publieke dienstverlening vastgesteld. We zetten structureel in op het uitdragen en uitvoeren hiervan, zodat medewerkers en politieke ambtsdragers hun publieke taak veilig kunnen uitvoeren.
  De maatschappelijke verharding is ook binnen de gemeente Nijmegen merkbaar. Het aantal agressie-incidenten en de ernst ervan nemen toe, met name bij online dreigingen en incidenten waarbij fysiek letsel wordt toegebracht. Agressie is niet vrijblijvend en ondermijnt de democratische rechtsstaat wanneer deze gericht is tegen de uitvoering van de publieke taak.
  Wij tolereren niet dat medewerkers en politieke ambtsdragers vanwege hun werk te maken krijgen met bedreiging, belediging, intimidatie of fysiek geweld. Daarom zetten we doorlopend in op preventie, incidentaanpak, opvang en nazorg. We stimuleren trainingen, het bespreekbaar en melden van incidenten, het aanpakken van veroorzakers en het bieden van passende nazorg.

- *We maken Uitvoeringsagenda's op digitale thema's*
  De Visie op digitaal Nijmegen wordt in 2027 vertaald in meerdere uitvoeringsagenda's, zoals op gebied van digitale soevereiniteit, data en informatiehuishouding. Ook beoordelen we of de uitvoeringsagenda algoritmes en AI-actualisatie nodig heeft.

- *We verbeteren continu de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke besluitvorming.*
  We blijven werken aan de verdere verbetering van de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke besluitvorming. We versterken de kwaliteitsborging van college- en raadsvoorstellen en investeren in de ontwikkeling van medewerkers door middel van training, scholing, kennisdeling en het uitwisselen van ervaringen uit de praktijk. Daarnaast evalueren en verbeteren we onze werkwijzen. Een concreet voorbeeld hiervan is de verdere ontwikkeling en verbetering van de plannen van aanpak voor rekenkameronderzoeken. Door ervaringen en leerpunten te benutten, blijven we leren van ons handelen en versterken we de kwaliteit van onze ondersteuning, dienstverlening en besluitvorming.

- *We stellen het belang van inwoners en de samenleving centraal in onze communicatie*
  In onze communicatie nemen we de belangen en behoeften van inwoners en de samenleving als

uitgangspunt. Op basis van de gemeentelijke visie op communicatie, die in 2027 wordt vastgesteld, werken we aan communicatie die begrijpelijk, betrouwbaar en herkenbaar is. Ook zorgen we ervoor dat taal en beeld aansluit bij inwoners:

- We versterken het communicatief vermogen van de organisatie, zodat medewerkers in hun communicatie beter aansluiten bij inwoners. Nieuwe medewerkers worden getraind in het gebruik van heldere taal op B1-niveau en begrijpelijk beeldgebruik. Daarnaast kunnen medewerkers gebruikmaken van een taaltool voor begrijpelijke en toegankelijke communicatie. Ook stellen we richtlijnen op voor het verantwoorde gebruik van door AI gegenereerde beelden.

- In het kader van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) werken we aan toegankelijke digitale communicatie. De content op Nijmegen.nl en andere gemeentelijke communicatiekanalen laten we aansluiten bij de geldende internationale standaard voor digitale toegankelijkheid.

- We gebruiken data om teksten en beelden te ontwikkelen die aansluiten bij inwoners, ondernemers en organisaties in de stad. Hiervoor doen we onderzoek onder inwoners.

- We delen gemeentelijke informatie via online en offline communicatiekanalen en houden daarbij nadrukkelijk rekening met de verschillende belangen en informatiebehoeften van inwoners.

Met deze activiteiten dragen we bij aan passende, eenduidige en toegankelijke dienstverlening voor Nijmegenaren.

Doel 1.7: Ons handelen is transparant en controleerbaar en er wordt verantwoording afgelegd

Activiteiten

- *We verbeteren de privacyverklaringen*
  De gemeentelijke privacyverklaringen worden voor de verschillende themagebieden geactualiseerd, toegankelijker gemaakt en inhoudelijk verbeterd.

- *We verbeteren de informatiehuishouding*
  In 2027 gaan we verder met het verbeteren van de informatiehuishouding van de gemeente, op basis van een uitvoeringsagenda informatiehuishouding. Hierin zijn generieke procesgerichte activiteiten gedefinieerd die in 2027 en verder in uitvoering gebracht worden. Voorbeeld hiervan zijn het verbeteren van de informatiehuishouding van projecten en het actualiseren van de archiefverordening.

- *We geven uitvoering aan de Wet Open Overheid*
  We implementeren de Wet Open Overheid (WOO) (zie de openbaarheidsparagraaf voor de specifieke activiteiten). Dit speelt ook nog in 2027.

- *We communiceren over de besluitvorming voor de stad*
  We communiceren over de besluiten van het bestuur. Hiermee sluiten we aan bij inwoners en belanghebbenden. Hiermee dragen we bij aan een transparant, betrouwbaar en herkenbaar bestuur van de stad.

- *We maken de bestuurlijke besluitvorming transparant, toegankelijk en controleerbaar*
  Na de besluitvorming publiceren we openbare collegebesluiten en de bijbehorende stukken via de gemeentelijke website. In de voorstellen maken we inzichtelijk welke belangen en risico's zijn afgewogen en op welke wijze participatie heeft plaatsgevonden. Zo dragen we bij aan transparant en controleerbaar bestuur en kan over het handelen van de gemeente verantwoording worden afgelegd.

Ambitie:

2. De Nijmegenaar staat centraal in onze dienstverlening

Doel 2.1: De Nijmegenaar kan gebruik maken van diens (democratische) rechten

Activiteiten

- *We organiseren de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen in het voorjaar van 2027.*
- *We doen voor de tweede keer mee aan het experiment nieuw stembiljet*
  Indien de landelijke en lokale besluitvorming over het experiment Verkiezingen positief is wordt het experiment in Nijmegen voortgezet

- *We besteden aandacht aan de vermaatschappelijking van de verkiezingen, met als doel het betrekken van de samenleving bij het verkiezingsproces.*
  In het kader van inclusie maken we afspraken om o.a. migranten deel te laten nemen als stembureaulid. We maken afspraken met de Radboud Universiteit (RU), Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) en het Regionaal Opleidingscentrum (ROC) om meer studenten een rol te geven in de stembureaus.

- *We ontwikkelen het proces van de gemeenteraadsverkiezingen door.*
  Het Gemeentelijk StemBureau (GSB) stelt de uitkomst van een verkiezing op gemeenteniveau vast. Het proces van het GSB, is mede op basis van de Gemeenteraadsverkiezing 2026, verder verfijnd. Dit betekent onder andere een duidelijkere taakomschrijving van de verschillende GSB-functies, aanpassing van de telformulieren en meerdere controlemomenten.

- *We werken samen met het ZelfRegieCentrum om ervoor te zorgen dat alle stembureaus nog beter toegankelijk zijn voor kiezers met een beperking.*
  We onderzoeken de mogelijkheden om de toegankelijkheid voor meerdere doelgroepen te realiseren. Denk hierbij aan bijvoorbeeld prikkelarme stembureaus.

- *We voeren aanpassen aan het verkiezingsproces door*
  Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de Verkiezingsagenda 2030 opgesteld. Mogelijke aanpassingen aan het verkiezingsproces als gevolg hiervan worden gevolgd en indien nodig ingevoerd. Een belangrijke aanpassing is per januari 2027 van kracht: wijziging ten aanzien van hulp in het stemhokje. Dit betekent dat meer mensen om hulp mogen vragen bij het stemmen. Deze hulp moet dan door een stembureaulid gegeven worden.

- *We ontwikkelen het International Center Nijmegen (ICN) verder door*
  Na de opening van het International Center Nijmegen in 2026 ontwikkelen we het ICN verder tot een goed functionerende centrale plek voor internationale dienstverlening. We verbeteren de samenwerking tussen de betrokken partners, stemmen de dienstverlening verder op elkaar af en gebruiken de ervaringen van inwoners en partners om de dienstverlening verder te professionaliseren.

- *We ontwikkelen het Work in NL (WIN)-punt verder door*
  Na de start van het Work in NL (WIN)-punt in 2026 bouwen we de dienstverlening aan arbeidsmigranten verder uit. We vergroten de bekendheid van het WIN-punt, versterken de samenwerking met betrokken partijen en ontwikkelen het mobiele team verder, zodat arbeidsmigranten ook op woon- en werklocaties worden bereikt. Op basis van de ervaringen uit de eerste periode krijgen we beter inzicht in de vragen en behoeften van arbeidsmigranten en kunnen we de dienstverlening hierop verder aanpassen.

Doel 2.2: De Nijmegenaar ervaart passende, eenduidige en inclusieve dienstverlening

- *We verbeteren de gemeentelijke klachtprocedure en versterken de regierol.*
  We verbeteren de gemeentelijke klachtprocedure en we versterken de gemeentelijke regierol als het gaat om klachten bij externe partners.

- *We ontwikkelen de communicatie en informatie op Nijmegen.nl verder*
  In 2027 werken we verder aan de toegankelijkheid, begrijpelijkheid en betrouwbaarheid van de informatie op Nijmegen.nl. Daarbij sluiten we aan bij de geldende standaard voor de digitale toegankelijkheid van overheidswebsites. Met behulp van klantonderzoek en klantpanels brengen we in beeld hoe de informatie op de website beter kan aansluiten bij inwoners. Daarnaast investeren we in onderzoek naar de digitale informatievoorziening en naar het bereik en begrip van de informatie onder inwoners.

- *We verbeteren onze dienstverlening aan de hand van de uitvoeringsagenda Visie op dienstverlening* Hieronder vallen in 2027 onder andere de volgende activiteiten:
  - *We stellen een voortgangsrapportage op over de verbetering van de dienstverlening*
    We informeren de gemeenteraad medio 2027 met een brief over de voortgang van de verbetering van onze dienstverlening aan de hand van de uitvoeringsagenda Visie op dienstverlening
  - *We starten met de implementatie van een gemeentebreed klanttevredenheidsonderzoek*
    We werken toe naar het meten van tevredenheid van Nijmegenaren over verschillende kanalen en diensten heen.
  - *We voegen indicatoren toe aan Stads-en wijkmonitor 2027*
    We ontwikkelen indicatoren die een beeld geven van de kwaliteit van onze informatievoorziening en dienstverlening, en voegen deze toe aan de Stads-en wijkmonitor 2027.
  - *We ontwikkelen de mogelijkheden van Mijn Nijmegen verder*
    We gaan verder met de uitbreiding van statusinformatie voor lopende zaken. De profielfunctie helpt Nijmegenaren bij het automatisch invullen van geverifieerde contactgegevens op webformulieren van onze gemeente.
  - *We werken toe naar een gemeentebreed Omnichannel Klantcontactsysteem*
    In het klantcontactsysteem leggen we gemeentebreed contactmomenten via verschillende kanalen tussen Nijmegenaren en gemeenteambtenaren vast.
  - *We verbeteren de toegankelijkheid van onze dienstverlening*
    We werken aan de toegankelijkheid van de verschillende kanalen van onze dienstverlening (o.a. Stadswinkel, formulieren, website, brieven). We onderzoeken hoe we de toegankelijkheid van onze (digitale en papieren) formulieren kunnen verbeteren. We werken aan de verbetering van inwonersbrieven. We voeren WCAG-audits en periodiek gebruikersonderzoek uit naar de gebruiksvriendelijkheid van onze websites.
  - *We onderzoeken hoe we de inzet van ervaringsdeskundigen structureel kunnen borgen in onze processen*
  - *We monitoren in hoeverre er een analoog alternatief beschikbaar is voor al onze producten en diensten*
    Voor al onze producten, diensten en communicatie is er ten minste één digitaal kanaal en één gelijkwaardig analoog kanaal beschikbaar.
  - *We werken verder aan de toepassing van ID-wallets in onze dienstverlening*
    We bereiden ons voor om onze dienstverlening uit te breiden met de NL-wallet en andere Europese IDwallets. Volgens de eIDAS2.0 (Europese wetgeving) moeten alle EU-lidstaten namelijk vanaf 14 december 2026 ten minste één ID-wallet beschikbaar stellen aan burgers, inwoners en bedrijven. En we onderzoeken samen met onze ketenpartners de mogelijkheden om ID-wallets verder in te zetten in onze dienstverlening. We passen dataminimalisatie continu toe in onze processen en we zetten in op het aansluiten van brondata van andere publieke registers in de ID-wallet zoals DUO, de belastingdienst en het UWV.
  - *We stellen uitgangspunten op voor onze website*
    We leggen uitgangspunten voor de website vast, waaronder voor begrijpelijke en toegankelijke taal.

Doel 2.3: De identiteit van de Nijmegenaar is geregistreerd en beschermd

- *We bereiden ons voor op de piek in aanvragen voor reisdocumenten*
  In 2027 verwachten we het hoogste aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten. We richten onze dienstverlening en personele inzet hierop in, onder andere door te werken met een flexibele schil. Zo zorgen we ervoor dat Nijmegenaren ook tijdens deze piek tijdig en goed geholpen worden bij de aanvraag van hun reisdocument.

- *We maken het digitaal aanvragen van reisdocumenten en rijbewijzen mogelijk*
  Vanaf 2027 kunnen Nijmegenaren hun reisdocument digitaal aanvragen. Ook het aanvragen en verlengen van rijbewijzen wordt verder gedigitaliseerd. Voor identificatie en het ophalen van een reisdocument of rijbewijs blijft een bezoek aan de Stadswinkel nodig. Zo bieden we Nijmegenaren meer keuze en gemak, terwijl analoge dienstverlening uiteraard beschikbaar blijft voor Nijmegenaren voor wie dat beter past.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Regionale samenwerking 2027
In de regio werken we samen aan vraagstukken waarvoor dit de passende schaalgrootte is en/of we samen van voorzieningen gebruik maken. De lijn van regionaal samenwerken zetten we voort: niet ‘meer regio’ maar vooral een ‘effectievere regio’. We zien het belang van en zetten ons in voor een goed werkend geheel van regionale samenwerking.

Nijmegen werkt samen met andere gemeenten in meerdere regio’s, van (sub)regionaal (Rijk van Nijmegen, (RvN)) tot (boven)regionaal (Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en regio Gelderland-Zuid met o.a. de GGD en de VRGZ). Daarnaast werken we ook actief samen in onder andere de Euregio en op provinciaal niveau. Het is hierbij de uitdaging om de opgaven op een evenwichtige manier te combineren, met meer regionale slagkracht en een betere democratische legitimatie.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
0.2 Burgerzaken	5,7	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
0.4 Overhead	3,7	4,7	3,6	3,6	3,6	3,6
Totaal	**9,4**	**7,6**	**6,6**	**6,6**	**6,6**	**6,6**
Lasten						
0.1 Bestuur	11,9	8,3	8,9	8,9	8,9	8,9
0.2 Burgerzaken	11,2	8,1	8,4	8,5	8,5	8,5
0.4 Overhead	75,7	81,5	88,4	88,0	88,6	87,8
Totaal	**98,8**	**98,0**	**105,7**	**105,4**	**106,0**	**105,1**
Saldo van lasten en baten	**-89,4**	**-90,4**	**-99,1**	**-98,8**	**-99,4**	**-98,5**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente.	97,3	96,9	97,5	96,7
2. De Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.	8,4	8,5	8,5	8,5
Totaal lasten	**105,7**	**105,4**	**106,0**	**105,1**

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten				
1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente.	3,6	3,6	3,6	3,6
2. De Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.	3,0	3,0	3,0	3,0
Totaal baten	**6,6**	**6,6**	**6,6**	**6,6**
Totaal per programma	**-99,1**	**-98,8**	**-99,4**	**-98,5**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Wijkparticipatie	-500	-500	-500		-500
Twee Inwonersberaden		-300		-300	
Digitale transformatie	-500	-800	-800	-800	-800
Digitalisering MS365	-343	-343	-343	-343	-343
Mobile Device Management	-632	-632	-632	-632	-632
Klachtenbehandeling	-650	-585	-585	-585	-585
Organisatieontwikkeling	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Versterking griffie en rekenkamer	-200	-200	-200	-200	-200
EU-lobby	-100	-100	-100	-100	-100
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	-17	-17	-17	-17	-17
Totaal	**-5.242**	**-5.177**	**-5.477**	**-5.177**	**-4.677**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Taakmutaties

Onder Financiële begroting-Algemene dekkingsmiddelen-Gemeentefonds-Taakmutaties vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
1. We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste gemeente	1.3 Ons werk is slagvaardig en zorgvuldig uitgevoerd en volledig afgehandeld	Bedrijfsinvesteringen
	1.2 De Nijmegenaar ervaart passende, eenduidige en inclusieve dienstverlening	International center Nijmegen c.s.

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
basisset (BBV)										
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1	8,1	8,2	8,5	8,7	9,0
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,4	8,1	8,2	8,0	8,1	8,1	8,3	8,8	9,0	9,6
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	711	688	610	674	747	765	804	905	968	996
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%	11,1%	15,3%	18,1%	18,0%	17,9%
Overhead (% van totale lasten)		6,3%	7,1%	7,6%	5,8%	6,4%	6,3%	6,6%	6,7%	7,0%
gevraagd door raad										

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting mbt digitale toegankelijkheid							52%	82%	90%	92%
Aantal meldingen van datalekken dat doorgezet wordt naar de autoriteit persoonsgegevens					12	8	6	13	9	9
Aantal ingediende Woo-verzoeken							135	159	119	170

Toelichting

- **Formatie (fte per 1.000 inwoners)**
  Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van de ambtelijke organisatie, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling of een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature.
- **Bezetting (fte per 1.000 inwoners)**
  Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.
- **Apparaatskosten (kosten per inwoner)**
  Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
- **Overhead (% van totale lasten)**
  Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- **Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting m.b.t. digitale toegankelijkheid**
  De bron voor dit percentage is het dashboard dashboard.digitoegankelijk.nl. Op 6 augustus 2026 voldeden 59 van de 64 websites en apps van de gemeente Nijmegen aan de wettelijke verplichting. Deze 59 websites/apps hebben status A (voldoet volledig), status B (voldoet gedeeltelijk) of status C (eerste maatregelen genomen).
- **Aantal Woo-aanvragen**
  Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van de Woo is een meer transparante en actief openbaar makende overheid. Bij de cijfers vanaf 2023 zijn de verzoeken om camerabeelden n.a.v. een verkeersovertreding niet meegerekend (voor 2022 is dat onderscheid niet te maken). Meer informatie over de Woo is opgenomen in de openbaarheidsparagraaf van de Stadsbegroting.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bestuur en dienstverlening:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62699/kerncijfers

Veiligheid

Wat willen we komend jaar bereiken?

Met het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 'Samen houden we Nijmegen Veilig' (2027-2030) bouwen we voort op de stevige basis die we de afgelopen jaren hebben gelegd. De vier waarden veiligheid, leefbaarheid, weerbaarheid en zorgzaamheid vormen samen de kern van ons veiligheidsbeleid. In de jaarlijkse veiligheidsbrief leggen we per thema uit het IVP verantwoording af over de voortgang van de uitvoering. Daarnaast blikken we daarin vooruit op de uitvoering van het IVP in het nieuwe jaar. Zoals gebruikelijk verschijnt de veiligheidsbrief aan het begin van het nieuwe jaar, zodat de jaarcijfers van het afgelopen jaar kunnen worden betrokken. Op het moment van schrijven van de Stadsbegroting 2027 is onze informatie nog onvoldoende om alle specifieke activiteiten voor 2027 te bepalen. Daarom wordt hier volstaan met een korte weergave van activiteiten waarvan we op dit moment al weten dat we ze in 2027 gaan uitvoeren. Aanvullende specifieke activiteiten voor 2027 komen, zoals gebruikelijk, in de veiligheidsbrief 2027 aan de orde. Verder staan de reguliere activiteiten weergegeven in de doelenboom.

Ambitie:

3. We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan

Doel 3.1: We voorkomen en gaan problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit tegen

Activiteiten

- *We zetten de hotspotaanpak voort*
  We blijven overlasthotspots in het centrumgebied aanpakken met een intensieve, geconcentreerde, integrale hotspotaanpak. Waar nodig en mogelijk continueren en intensiveren we deze aanpak.

- *We zetten verder in op preventieve handhaving door onze boa's*
  Voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid is een belangrijke rol weggelegd voor onze boa's. Om problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit te voorkomen is preventieve handhaving van belang. De eerste stappen voor verdere ontwikkeling naar preventieve handhaving door onze boa's worden ingezet. Hiertoe is in 2026 gestart met de structurele inzet van een jeugdboa, aanvullend op de huidige inzet bij Preventie met Gezag (PmG). We gaan verder met de doorontwikkeling van toezicht en handhaving. Naar verwachting zullen we in 2027 wederom een jeugdboa structureel toevoegen aan het team.

Doel 3.2: We vergroten de weerbaarheid van de samenleving en de (gemeente)organisatie tegen (invloeden van) ondermijnende criminaliteit en we verstoren criminele processen

Activiteiten

- *We zetten in op bestuurlijk toezicht van vergund en onvergund sekswerk*
  Voor het vergunde en onvergunde sekswerk (waarbij sprake kan zijn van mensenhandel) geldt dat we komende jaren inzetten op het bestuurlijk toezicht. Zowel landelijk als regionaal is afgesproken dat de politie zich primair richt op strafrechtelijke opsporing van mensenhandel en de gemeenten de verantwoordelijkheid voor het bestuurlijk toezicht weer gaan uitvoeren. In 2027 gaan we dit organiseren en zal de politie dit, onder begeleiding, overdragen aan de gemeente(n).

Doel 3.3: We vergroten de weerbaarheid van jongeren, senioren en ondernemers tegen digitale onveiligheid

Activiteiten

- *Vergroten van de weerbaarheid tegen digitale criminaliteit*
  We zetten in op passende interventies die bijdragen aan bewustwording en handelingsperspectief bieden voor jongeren, senioren en MKB'ers om de weerbaarheid tegen digitale onveiligheid te vergroten.

- *Bij de aanpak 'Veilig in en om school' betrekken we de online wereld*
  Deze aanpak (zie ook het thema Jonge aanwas) richt zich op het verbinden van de straat-, school-, thuis en online wereld van jongeren.

- *Ervaringen van de learning community zetten we in bij het vergroten van de online weerbaarheid van het MKB*
  Deze community wil meer inzicht creëren in beweegredenen van MKB'ers om maatregelen te treffen op basis waarvan de weerbaarheid gerichter kan worden versterkt. We richten ons daarbij allereerst op kritieke zorgpartijen zoals bijvoorbeeld huisartsen, apothekers en verloskundigen.

Ambitie:

4. We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, met (multi)problematiek, tegengaan en voorkomen

Doel 4.1: We voorkomen en gaan tegen dat jongeren in de criminaliteit belanden

Activiteiten

- *We ontwikkelen een integrale PmG (Preventie met Gezag) analyse met focus op trends en ontwikkelingen, risicofactoren en de monitoring van ingezette interventies*
  Door beter te sturen, prioriteren en leren krijgen we meer zicht op risicojongeren, jonge aanwas en doorgroeiers.

- *We versterken de VIOS-aanpak (Veilig In en Om School) om de verbinding tussen school, straat en thuis te verbeteren en vormen zo een belangrijke barrière tegen criminaliteit*
  Door betere samenwerking tussen scholen en partners ontstaat meer inzicht in signalen en problematiek. Hierdoor kunnen risico's eerder worden herkend en kwetsbare leerlingen sneller en effectiever worden geholpen, zodat afglijden naar criminaliteit wordt voorkomen of gestopt. De online leefwereld en straatcultuur zijn daarbij belangrijke thema's, waarvoor een passend scholingsaanbod wordt ontwikkeld.

- *We starten met het ambulante team en de (methodische) doorontwikkeling daarvan*
  We versterken en ondersteunen de outreachende en methodische inzet van jongerenwerk en jeugdcoaches. Zo voorkomen we dat jongeren verder in de criminaliteit terechtkomen of daarin doorgroeien.

Doel 4.2: We beperken en voorkomen (ernstige) overlast en criminaliteit door personen, huishoudens en groepen waarbij sprake is van een (multi)problematische situatie

Activiteiten

- *We richten ons binnen huiselijk geweld op het hele systeem*
  Vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis brengen we de perspectieven van pleger en slachtoffer samen en toetsen door middel van maatwerk voortdurend de actuele situatie.

- *We zetten de inzet op het includeren van de levensloopcasuïstiek voort*
  Binnen de netwerksamenwerking van het Zorg- en Veiligheidshuis richten we ons op personen met verward en gevaarlijk gedrag. Voor deze doelgroep is de reguliere zorg en behandeling niet altijd passend. Met de levensloopaanpak zetten we daarom in op continuïteit van zorg, het voorkomen van escalaties, ongeacht of iemand gedetineerd raakt of verhuist. Deze doelgroep wordt al besproken binnen de Top X Plus-aanpak, maar vraagt om aanvullende inspanningen en samenwerking.

- *We blijven werken aan passende woon- en verblijfsplekken*
  Het tekort aan verblijfsplekken, huisvesting en maatwerkplekken blijft een knelpunt binnen de aanpak van

onze doelgroep. Daarom blijven we hierover intensief in gesprek met gemeenten, zorgaanbieders en andere partners om gezamenlijk oplossingen te ontwikkelen.

- *We brengen de doorontwikkeling van Samen Verder onder bij de Regieteams*
  De Regieteams vormen een logisch fundament voor de verdere ontwikkeling van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (Samen Verder), met jarenlange ervaring in complexe casuïstiek, integrale regie en drang en dwang.

- *We ontwikkelen door op de aanpak van ernstige woonoverlast, kwetsbare wijken en samenwerking wonen en zorg*
  In bepaalde wijken wonen veel mensen met kwetsbaarheden dicht bij elkaar, vaak in sociale huurwoningen. De concentratie van psychiatrische en/of verslavingsproblematiek maakt woonoverlast moeilijk beheersbaar. De Regieteams zetten samen met partners (GGZ, verslavingszorg, corporaties e.a.) in op het verbeteren van stagnaties in de samenwerking, waarbij het gezamenlijk belang vooropstaat.

- *We nemen de niet te voorkomen huisuitzettingen verder onder de loep*
  We zien een toename aan daadwerkelijke huisuitzettingen wegens ernstige woonoverlast, vooral bij alleenstaande huishoudens zonder kinderen. Waar we eerder bijna alle dreigende huisuitzettingen konden voorkomen, lukt dit nu niet altijd meer omdat de woonoverlast te ernstig is. De GGZ acht de problematiek vaak onvoldoende ernstig voor een zorgmachtiging, waardoor inwoners uiteindelijk toch worden aangemeld bij de maatschappelijke opvang. De Regieteams nemen een aantal ontruimingscasussen onder de loep en maken een tijdslijn om stagnaties en aanknopingspunten te duiden.

- *We zetten in op de aanpak van ernstige woonoverlast vanuit koopwoningen*
  De Regieteams krijgen steeds vaker te maken met woonoverlast vanuit koopwoningen, voortkomend uit ernstige psychiatrische en/of verslavingsproblematiek, waarbij de mogelijkheden om in te grijpen beperkt zijn. We formeren een werkgroep om juridische mogelijkheden te verkennen, waaronder bewindvoering, curatele en de Wet verplichte GGZ, en onderzoeken hoe de gemeente meer invloed kan uitoefenen door context en patronen systematisch inzichtelijk te maken.

Doel 4.3: We voorkomen veiligheidsproblemen die kunnen ontstaan door discriminatie, extremisme, radicalisering, polarisatie en maatschappelijke onrust

Activiteiten

- *We voeren de antidiscriminatieagenda uit*
  We financieren in lijn met de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) de onafhankelijke antidiscriminatievoorziening en zetten extra in op het tegengaan van discriminatie.

- *We zetten de versterkingsgelden van het Rijk in voor onze lokale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme*
  Daarbij coördineren we deze middelen voor de regio Gelderland-Zuid en investeren we onder andere in de doorontwikkeling van de casustafel extremisme, vroegsignalering, deskundigheidsbevordering van professionals en analyses.

Doel 4.4: We voorkomen en gaan onveilige situaties als gevolg van straat- en/of seksuele intimidatie tegen

Activiteiten

- *We gaan van start met een nieuw beleidsplan omtrent straat- en/of seksuele intimidatie*
  Het meerjarenbeleidsplan 2023-2026 loopt ten einde. We zetten de aanpak van straatintimidatie voort en stellen daarvoor een nieuw beleidsplan op met een brede aanpak met de nadruk op preventie, bewustwording en het versterken van sociale veiligheid op straat, in het uitgaansleven en in de eigen buurt.

Ambitie:

5. We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig

Doel 5.1: We bevorderen en bewaren de openbare orde

Activiteiten

- *We zetten extra capaciteit in om de toegenomen demonstraties te kunnen blijven faciliteren*
  Het aantal demonstraties stijgt al jaren en ook de complexiteit om demonstraties veilig te faciliteren neemt steeds meer toe. We zetten daarom hierop extra capaciteit in.

- *Rondom de jaarwisseling blijven we onze wijkgerichte aanpak continueren, brengen we hotspots in beeld en houden we aandacht voor samenwerking*

- *We doen ook in seizoen 2026-2027 mee aan de pilot digitale meldplicht*
  Burgemeesters kunnen aan overlastgevende voetbalsupporters een digitale meldplicht opleggen. Deze meldplicht bij een gebiedsverbod beoogt bij te dragen aan veilig en gastvrij betaald voetbal. De pilot is in Nijmegen gestart in voetbalseizoen 2025-2026 en is verlengd naar 2026-2027.

Doel 5.2: We vergroten de veiligheid van evenementen en horeca risicogestuurd waarbij we ondernemers, organisatoren en inwoners stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid

Activiteiten

- *We ondersteunen evenementenorganisatoren bij de veiligheid van evenementen*
  Dit doen we bij de veelheid aan vragen en verwachtingen die wij en onze (veiligheids)partners van hen hebben. We gaan verder met integrale aandacht voor verschillende aspecten van veilige evenementen, zoals crowd management.

- *We zetten verder in op het bevorderen van veilig uitgaan*
  We hebben aandacht voor verschillende aspecten van veilig uitgaan (o.a. veilige horeca-inrichting, voorkomen van geweld in de horeca en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag). Dit gaan we steviger in samenhang neerzetten en uitbreiden. We continueren de uitvoering van ons preventie- en handhavingsplan alcohol, het project zelfregulering sportkantines (NIX18-aanpak) en onze deelname aan de zogenoemde STAD-aanpak.

- *We voeren integrale controles uit voor veilige horeca en evenementen*
  Deze controles zijn onder meer gericht op het veilig inrichten van een horecapand, terras of evenemententerrein en alle geldende regelgeving.

- *We werken risicogestuurd*
  We leggen nadruk op maatwerk op basis van daadwerkelijke verwachte risico's bij horeca en evenementen. We wegen beleid en besluitvorming proportioneel af op de werkelijke omstandigheden.

Doel 5.3: We voorkomen en bestrijden branden, ongevallen, rampen en crises en de gevolgen die daarmee samenhangen. We zijn voorbereid op incidenten, rampen en crises, zodat we deze veerkrachtig kunnen opvangen en maatschappelijke ontwrichting wordt beperkt.

Activiteiten

- *We versterken de maatschappelijke weerbaarheid*
  We vergroten de weerbaarheid van onze organisatie en van de stad als geheel, zodat verstoringen beter kunnen worden opgevangen en herstel sneller kan plaatsvinden door:
  1. Het versterken van het sociale weefsel van de stad door zelf- en samenredzaamheid te stimuleren.

2. Het vergroten van de continuïteit van de gemeenteorganisatie, zodat bij (langdurige) verstoringen essentiële taken kunnen worden uitgevoerd.
3. Het inrichten van herkenbare noodsteunpunten waar inwoners tijdens crises terecht kunnen voor informatie en ondersteuning.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Openbaar Ministerie
- Politie
- Belastingdienst
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Jeugdbescherming en (jeugd)reclassering
- GGD Gelderland-Zuid
- GGZ
- Veilig Thuis

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2 Openbare orde en veiligheid	2,4	2,2	0,7	0,7	0,7	0,7
Totaal	**2,4**	**2,2**	**0,7**	**0,7**	**0,7**	**0,7**
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	18,9	19,8	22,0	23,2	23,7	24,1
1.2 Openbare orde en veiligheid	10,8	12,5	12,4	12,4	11,9	11,7
Totaal	**29,7**	**32,2**	**34,4**	**35,6**	**35,6**	**35,8**
Saldo van lasten en baten	**-27,3**	**-30,0**	**-33,6**	**-34,9**	**-34,8**	**-35,0**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
3. We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan.	1,6	1,6	1,6	1,6
4. We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, waarbij sprake is van (multi)problematiek, tegengaan en vo	3,3	3,3	3,3	3,3
5. We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig.	29,4	30,6	30,6	30,8
Totaal lasten	**34,4**	**35,6**	**35,6**	**35,8**
Baten				
4. We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, waarbij sprake is van (multi)problematiek, tegengaan en vo	0,0	0,0	0,0	0,0
5. We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig.	0,7	0,7	0,7	0,7
Totaal baten	**0,7**	**0,7**	**0,7**	**0,7**
Totaal per programma	**-33,6**	**-34,9**	**-34,8**	**-35,0**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Aanpak Straatintimidatie	-100	-100	-100	-100	
Uitbreiding capaciteit Toezicht en handhaving	-700	-700	-700	-700	-700
Crowd control 4-daagse	-100	-100	-100	-100	-100
Testen van drugs op festivals	-50	-50	-50	-50	
Aanpak maatschappelijke weerbaarheid	-1.100	-1.100	-600	-400	-400
Demonstratierecht	-160	-160	-160	-160	-160
Wijzigingen					
Bijdrage VRGZ	-1.328	-2.131	-2.599	-2.984	-2.984
Totaal	**-3.538**	**-4.341**	**-4.309**	**-4.494**	**-4.344**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

De bijdrage aan de VRGZ is in 2012 vastgesteld aan de hand van een verdeelsleutel.Deze verdeelsleutel voldoet niet meer aan de vastgestelde criteria zoals inwonersbijdrage en verhoudingen cluster gemeentefonds. Er is een nieuwe verdeelsleutel opgesteld die aan de criteria voldoet. De nieuwe kostenverdeelsleutel heeft als gevolg dat de gemeente Nijmegen vanaf 2027 jaarlijks meer moet bijdragen.
Daarnaast zijn er extra uitzettingen bij de VRGZ voor de informatievoorziening, stijging kosten vastgoed, de kapitaallasten van materieel en de herziening van het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP).

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
3. We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan.	3.1 We voorkomen en gaan problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit tegen	Vervanging Toezichtcamera's

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	7,1	6,3	6,2	5,5	5,7	5,2	6,5	5,9	5,5	5,5
Gemiddelde benchmark	7,3	7,0	6,9	6,6	6,1	5,6	6,1	5,7	5,8	5,9
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	3,9	3,2	2,5	2,8	1,9	1,5	1,9	1,6	1,2	1,1
Gemiddelde benchmark	3,9	3,1	2,8	2,6	2,0	1,5	1,6	1,6	1,4	1,4
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4	2,7	3,3	3,9	3,2	2,9
Gemiddelde benchmark	3,8	3,8	4,0	4,0	3,4	2,7	3,7	4,3	3,7	3,5
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	8,1	7,0	6,3	6,7	6,9	7,5	7,7	7,5	6,6	7,1
Gemiddelde benchmark	8,8	7,7	7,2	8,1	8,1	7,9	8,1	7,9	7,6	7,9
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	11	10	8	10	9	9	7	10	8	9
Gemiddelde benchmark	18	17	15	17	16	12	11	12	13	12
Gevraagd door raad										
Aantal casussen regieteams				384	401	361		411	456	472
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis	158	173	187	280	257	317	299	201	197	179
Aantal casussen doorbraakaanpak					77	89	128	162	142	119

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal meldingen ondermijning							133	168	263	276
Aantal overlasthotspots aan het einde van het jaar							26	24	21	31

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Aantal geweldsmisdrijven, diefstallen uit woningen, winkeldiefstallen en vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (per 1.000 inwoners)**
  Het gaat bij de opgenomen aantallen misdrijven en incidenten om door de politie geregistreerde gevallen.
- **Aantal casussen regieteams**
  Het gaat om de casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen.
- **Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis**
  Het gaat om de Nijmeegse casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog in het betreffende jaar liepen. Het betreft de casussen Top X aanpak, Top X plus aanpak en Jeugdbeschermingstafel, waarvoor in het jaarverslag onderscheid gemaakt wordt in welke gemeenten de casussen speken. De daling van het aantal casussen na 2022 heeft te maken met een verzwaring van de casuïstiek. Behalve met de genoemde casussen houdt het Zorg- en Veiligheidshuis zich ook bezig met jonge aanwas (interventies om vroegtijdig jongeren uit de criminaliteit te krijgen), persoonsgerichte aanpak voetbal en radicalisering en extremisme.
- **Aantal casussen doorbraakaanpak**
  Opgenomen is het aantal aangemelde casussen. Omdat het gaat om een kortdurende aanpak staat het aantal aanmeldingen min of meer gelijk aan actieve casussen in een jaar.
- **Aantal meldingen ondermijning**
  Ondermijnende criminaliteit is een vorm van zware, georganiseerde criminaliteit. Criminelen maken voor hun illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en dienstverleners. Zo raken onder- en bovenwereld met elkaar vermengd. Concrete voorbeelden van ondermijnende criminaliteit zijn de georganiseerd hennepteelt, mensenhandel en -smokkel, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en witwassen. Meldingen van ondermijning zijn afkomstig van Meld Misdaad Anoniem en het interne Meldpunt Ondermijning. Deze meldingen gaan niet alleen over ondermijnende criminaliteit, maar ook over de zichtbare uitingsvormen hiervan, zoals het dealen van drugs.
- **Aantal overlasthotspots aan het einde van het jaar**
  Een locatie is een overlasthotspot als omwonenden dan wel bezoekers gedurende een langere periode (> 4 weken) een hoge mate van overlast ervaren ten opzichte van andere locaties en/of de voorgaande periode. Het gaat dan met name om (een stapeling van) overlast door personen, zoals overlast door dealen, jeugdoverlast en overlast door personen met verward gedrag. Door deze vormen van overlast kan een gevoel van onveiligheid ontstaan. Andere vormen van overlast, zoals overlast van fietsen, afval en andere vormen van verloedering zijn vaak complementair. Gezamenlijk zorgen deze vormen van overlast voor een vermindering van ervaren leefbaarheid. De ervaren overlast kan resulteren in meldingen over een locatie (bij gemeente of politie), maar signalen van overlast kunnen ook via andere kanalen terecht komen bij de gemeente. Daarom wordt de afweging óf iets een overlasthotspot is bepaald door professionals uit de buurt (in het Veiliger Wijkteam). Hierin wordt harde en zachte informatie meegewogen. Ter aanvulling: er zijn ook overlastplekken die meer incidenteel van aard zijn (<4 weken). Door preventief in te zetten op deze incidentele plekken kan in veel gevallen worden voorkomen dat iets een overlasthotspot wordt.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over veiligheid:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62710/kerncijfers

Economie en toerisme

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

6. We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.

Doel 6.1: We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren.

Activiteiten

- *We monitoren de lokale economie in onze stad.*
  We gaan de stad volgen aan de hand van de indicatoren, die onderdeel uitmaken van de "brede welvaartsindex". Daarnaast willen we de effectiviteit van ons ecosysteem vergroten en kijken daarbij naar de KPI's voor een succesvolle netwerkstad. We volgen de ontwikkeling van de lokale economie nauwgezet aan de hand van onderzoek, de monitor Ondernemersklimaat en de Stads- en Wijkmonitor. Daarnaast brengen we in kaart welke sectoren richting 2040 de economische kracht van Nijmegen bepalen. De resultaten gebruiken we om ons economisch beleid toekomstbestendig te maken.

- *We blijven inzetten op "ontmoetingen met bedrijven" om zicht te blijven houden op hoe bedrijven ervoor staan en welke kansen er zijn om het vestigingsklimaat te verbeteren*.
  We voeren zo'n vijftigtal projecten uit de Economische Visie 2.0 uit om de lokale economie te versterken. We organiseren een grote netwerk- en inspiratiebijeenkomst rond een actueel economisch thema. Via accountmanagement en de werkbezoeken met de wethouder en ondernemers stimuleren we ontmoeting, kennisdeling en samenwerking.

- *We versterken samen met onze partners het economisch ecosysteem voor het mkb in stad en regio.*
  Twee goede voorbeelden van belangrijke partners zijn Lifeport@ en Logistics Valley. Lifeportmkb@ is in transitie naar een uitvoeringsorganisatie van The Economic Board (TEB). Het schaalniveau verandert van Rijk van Nijmegen naar Lifeport-niveau. Speerpunten: circulariteit, ICT, versterken van de samenwerking tussen ondernemers-overheden-opleiders. Met onze bijdrage aan Logistics Valley regio Nijmegen zorgen we voor versterking van het logistieke vakgebied. Dit doen we samen met het bedrijfsleven en het onderwijs in regio Nijmegen. Extra aandacht krijgt human capital.

- *Speciale aandacht gaat uit naar startende en scale up bedrijven.*
  Voor startende bedrijven is StartUp Nijmegen al een succesvol concept. Naast een plek om te ontmoeten organiseert StartUp Nijmegen ook in 2027 grotere en kleinere bijeenkomsten voor starters. Ook bouwt StartUp Nijmegen haar Starterscommunity verder uit. Niet alleen voor Nijmegen, maar voor ook op bovenlokaal niveau. Andere goedlopende projecten van StartUp Nijmegen: mentorgesprekken met starters, events als DragonsDan, F*ck up Night en Start Upper van het jaar.
  Voor bedrijven die hun product of dienst snel opschalen en daardoor snel groeien hebben we in samenwerking met Start Up Nijmegen een scale up programma ontwikkeld. Scale up bedrijven kunnen hier advies ophalen over bedrijfsruimten, het aantrekken van talent, financiering en professionalisering.

- *We geven uitvoering aan de activiteiten uit de Regionale Agenda Arnhem – Nijmegen van de Groene Metropoolregio.*
  Speerpunten in deze agenda die voor Nijmegen van met name van belang zijn: versterken van internationale clusters, human capital, duurzame logistiek, afsprakenkader rond werklocaties (RPW) en het stimuleren van ondernemerschap bij het mkb.

Doel 6.2: We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech

Activiteiten

- *We zetten vol in op samenwerking in het semiconcluster via de Regiegroep Semicon.*
  Nijmegen verzorgt het voorzitterschap van de Regiegroep. De aandacht richt zich met name op projecten binnen de actielijnen “Profilering en positionering ” en “Ruimte”. Daarnaast werken we nauw samen met de bedrijven via het bedrijvennetwerk “Lifeport Semicon Industries”.

- *We werken aan de hand van het Meerjarenplan Lifeport Semicon*.
  Dit plan richt zich specifiek op de thema’s marktstrategie, innovatie, talent, profilering, ruimte en de financiering van kansrijke initiatieven die het semiconcluster versterken.

- *We zetten in op versterkingen van onze twee campussen: de Noviotech Campus en campus Heijendaal.*
  Dit zijn de locaties in Nijmegen waar de productie van de sectoren Health & Hightech plaats vindt. We willen op deze locaties blijven investeren in de kwaliteit van de plek. Van belang voor de economische groei van onze stad is om hier op beide campussen ruimte te bieden aan nieuwe en bestaande bedrijven. Samen met andere overheden en de NTC-organisatie werken we aan de ruimtelijke doorontwikkeling van de Noviotech Campus.

- *We pakken strategisch grote projecten in samenhang op, samen met het bedrijven en andere belanghebbende organisaties.*
  De Advanced Chip Packaging Pilot (ACP) ontwikkelt nieuwe technologieën. De Lights-Out OSAT zorgt voor de industriële toepassing en schaalvergroting. Het CoLabFab versnelt marktintroductie en toegankelijkheid voor bedrijven. Het Robotics Center of Excellence levert de automatiserings- en productietechnologie die nodig is om internationaal concurrerend te blijven. Samen vormen deze projecten een infrastructuur waarin innovatie, productie en economische valorisatie direct met elkaar verbonden zijn. Hiermee ontstaat ontwikkelt de regio zich tot het Europese centrum voor de chipproductie. Wanneer deze ontwikkeling succesvol wordt gerealiseerd heeft de regio de potentie om uit te groeien tot een toonaangevend Europees knooppunt voor het semiconductor-ecosysteem.

  - *Voor de realisatie van majeure projecten van het Meerjarenplan Lifeport Semicon financieren wij projecten via de reserve Chiptechsector.*
    Dit doen we op basis van de volgende vastgestelde kaders:
    - Initiatieven moeten bijdragen aan het realiseren van de doelen uit het Meerjarenprogramma Lifeport Semicon 2026–2034.
    - Het initiatief leidt tot groei en behoud van werkgelegenheid in Nijmegen.
    - De activiteiten zijn nieuw, verdiepend of verbredend. Er worden bijvoorbeeld geen bijdragen gedaan aan activiteiten die op grond van een wettelijke verplichting of binnen een bestaande opdracht al worden uitgevoerd.
    - Een gemeentelijke bijdrage betreft altijd cofinanciering. De minimale bijdrage van de gemeente is € 300.000 per initiatief. Zo kunnen we sturen op grote projecten die zonder publieke steun niet zouden worden gerealiseerd. Private partijen, onderwijs- en onderzoeksinstellingen of een publiek-private samenwerkingsvorm kunnen een bijdrage aanvragen voor hun initiatief.

- *We voeren daarnaast projecten uit, die zijn opgenomen, in de Economische Visie 2.0.*
  Binnen de actielijn Excelleren zijn middelen gereserveerd voor Health en Hightech. In het nieuwe coalitieakkoord zijn daarnaast extra middelen beschikbaar gesteld. Dit budget wordt ingezet voor meerdere doelen. Het gaat daarbij om de verdere ontwikkeling van de Lifeport semicon organisatie. Daarnaast staan strategische projecten en onderzoeken die bijdrage aan het realiseren van het Meerjarenplan Lifeport Semicon centraal. Denk daarbij aan het opzetten van een pilotline, een nieuwe productiefaciliteit en gedeelde (onderzoeks)faciliteiten.

- *We zoeken de regionale samenwerking met anderen overheden, van Ministerie EZK tot omliggende gemeenten.*
  Als lid van The Economic Board zetten we in op economische groei en de profilering van de regionale sterkte sectoren . We werken samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen om de doelstellingen op het gebied van health en hightech aan te laten sluiten bij de regionale economische ambities. We maken een regionale samenwerkingsagenda met de gemeenten in Rijk van Nijmegen verband met specifiek aandacht voor versterken van de Health & Hightech sector. De nationale Semicon Visie vormt de basis voor verdere samenwerking tussen Lifeport en EZK als het gaat om projecten gericht op innovatie, waardeketenversterking, weerbaarheid en strategische relevantie.

- *We zijn betrokken bij projecten gericht op een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.*
  Een voorbeeld hiervan is het Semicon Talentplan, gericht op het opleiden en koppelen van toekomstig technisch talent dat past bij de vraag vanuit bedrijven. Het Semicon Talentplan is onderdeel van het nationale Beethoven programma van het Ministerie EZK. Binnen dit programma vindt samenwerking plaats met OnePlanet, Lifeport Semicon bedrijven, Radboud Universiteit, de Hogeschool Arnhem-Nijmegen en de ROC's in Arnhem en Nijmegen. Een voorbeeld is het project, waarbij studenten in contact worden gebracht met het werkveld aan de hand van "challenge based" vraagstukken.

- *We stimuleren ondernemerschap en willen (startende) bedrijven een steuntje in de rug geven.*
  Dit doen we bijvoorbeeld door een meerjarensubsidie te geven aan BRISKR. Dit is een organisatie die als gids voor ondernemers met ideeën functioneert.

Doel 6.3: We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen

Activiteiten

- *We bevorderen duurzame werkgelegenheid in de sterke sectoren op de werklocaties.*
  Theoretisch én praktisch opgeleiden zijn van essentieel belang voor de regionale economie, zeker in sectoren als techniek, semicon, logistiek, retail, zorg en bouw. Werklocaties bieden kansen voor duurzame werkgelegenheid. Onze aanpak richt zich op een betere aansluiting van vraag en aanbod. We bouwen voort op de programmalijnen die nu al in de economische visie staan: het aantrekken en behouden van talent, leven lang ontwikkelen en inzet van onbenut arbeidspotentieel.

- *Binnen de Arbeidsmarktregio werken we samen met verschillende partijen aan gemeenschappelijke vraagstukken*.
  Het gaat om de vakbonden, kennisinstellingen, gemeenten, Werkbedrijf, UWV (Werkcentrum als netwerkorganisatie). Meer samenwerking is belangrijk. Dit doen we door te werken aan een datagedreven en gedragen beleid. We stellen met al deze partijen een nieuwe Meerjaren Agenda op. Vraagstukken rond laaggeletterdheid en vroegtijdig schoolverlaters komen daarin terug. Voor vroegtijdig schoolverlaters werken we ook graag samen met Maatschappelijk Ondernemers die succesvol blijken te zijn om jongeren terug te brengen naar school of de arbeidsmarkt.
  We leveren ook een bijdrage aan de Human Capital Agenda 2.0 van The Economic Board. Thema's die bovenregionaal worden opgepakt, zijn digitalisering en het stimuleren van arbeidsbesparende innovaties.

- *We besteden extra aandacht aan werken in de techniek.*
  In de techniek worden initiatieven ondersteund die jongeren kunnen interesseren voor technische beroepen en duurzame bouw. We ondersteunen de initiatiefnemers van Via-T in het ontwikkelen van hét kenniscentrum voor de duurzaam bebouwde omgeving. Hierdoor maken jongeren vanuit verschillende opleidingen kennis met de verschillende duurzame bouwtechnieken, vergroening en leren multi-level samenwerken.
  Met het project MKB Datalab kunnen ondernemers hun ICT-vraagstukken laten oplossen door studenten van de kennisinstellingen.
  We ondersteunen projecten als de Techniekdag en de Night of the nerds. Binnen het Talentplan voor de semiconsector is het Digital Health Challenge Lab, waarbij het bedrijfsleven wordt uitgedaagd om vraagstukken uit de zorg, die op wijkniveau spelen, op te pakken.

- *We proberen voor de zorgsector te zoeken naar innovatieve manieren om werk, leren en werkgeverschap anders in te richten*.
  Ondanks de grote personeelsbehoefte blijft een deel van het arbeidspotentieel onbenut. Tegelijkertijd wordt de mismatch ook veroorzaakt door de manier waarop zorgorganisaties werk organiseren en talent herkennen. Hoe kunnen zorgorganisaties nieuwe vormen van werk, leren en werkgeverschap ontwikkelen waardoor meer mensen duurzaam kunnen bijdragen aan de zorg van morgen? Door dit vraagstuk op een ontwerpende, iteratieve manier te benaderen, werken we naar een oplossing toe. Dit doen we via het programma PONT (Publiek Ontwerk Praktijk), van het Ministerie OCW.

- *We binden internationale kenniswerkers aan de stad.* We hebben aanzienlijk meer (technisch) talent nodig dan nu in Nederland beschikbaar is.
  Om te voorkomen dat Internationals na korte tijd weer terugkeren naar hun land van herkomst, zetten we in op een programma om hen te binden en te boeien. Er is een kwartiermaker gestart om werkgevers financieel te betrekken bij de opzet van het International Welcomecenter. Vanaf 2027 is er bij de gemeente een “One Stop Shop” samenwerking tussen de gemeente en de IND.

- *Samen met de kennisinstellingen in onze stad stimuleren we ondernemerschap bij jongeren*.
  Om ondernemende competenties verder te ontwikkelen, werken we samen met het Ondernemerslab van de HAN. We ondersteunen jongeren, die hun competenties willen inzetten om aan maatschappelijke problemen te werken. Dit doen we in het Programma Futureproof van Starters.We bereiden jongeren voor op de arbeidsmarkt. We ondersteunen projecten, zoals Nijmegen on stage en het Stagepact. We bereiden jongeren voor op de arbeidsmarkt. We ondersteunen projecten, zoals Nijmegen on stage en het Stagepact.

Doel 6.4: We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren

Activiteiten

- *We ondersteunen projecten van ondernemers die bijdragen aan het versterken van ondernemerschap en innovatie.*
  We stimuleren ondernemerschap, vooral met projecten die door ondernemers zelf zijn aangedragen. We kijken daarbij met nadruk ook naar sociaal ondernemerschap en projecten in de creatieve sector. Voorbeeldprojecten zijn: Ondernemer van het jaar en de Ondernemerstraining voor statushouders.

- *We starten met het opzetten van een community rondom de ambitie van het college om geo-data meer in te gaan zetten voor de hele stad, met name voor ondernemers en evenementenorganisaties en software ontwikkelaars.* De bedoeling is om geodata, waarover de gemeente beschikt, AVG-proof te delen met bedrijven. Geodata is meer dan alleen kaarten en locatiegegevens. Het is een strategische grondstof waarmee bedrijven nieuwe producten, diensten en verdienmodellen kunnen ontwikkelen.

- *We onderzoeken de mogelijkheden om het aanvragen van vergunningen door bedrijven te vergemakkelijken en te versoepelen.*
  Ondernemers kunnen met hun vragen terecht bij het Ondernemerspunt en de accountmanagers. Zij helpen ondernemers om wegwijs te worden in het woud van regels. Het schrappen van regels is ingewikkeld: steunen bij het proces kunnen we wel.

- *We stimuleren ambachtelijk ondernemerschap.*
  Ambachtelijke bedrijven zorgen voor werkgelegenheid, leiden vakmensen op en ondersteunen de lokale economie. We willen ruimte bieden aan deze bedrijven, o.a. door wonen-werken in de wijk te stimuleren. We steunen goede aansluiting op het vakonderwijs en stimuleren innovatie door kennisdeling. We zetten goede voorbeelden van ambachtelijke bedrijven op het podium. We organiseren een prijs voor de beste ambachtsprofessional van het jaar.

- *We zetten ondernemers aan meer duurzaam te ondernemen en mogelijkheden voor circulair ondernemen te benutten.*
  Samen met andere teams van Duurzaamheid en Inkoop binnen de gemeente onderzoeken we de mogelijkheden voor een inkoopplatform op de landingspagina van de gemeente, waarop alleen lokale, duurzame maatschappelijk ondernemers producten kunnen verkopen. Dit stimuleert iedere leverancier om te verduurzamen en op de lijst van "preferred supplier" te komen.

- *We bouwen communities rond duurzaam ondernemerschap, samen met Impact024 en TOSSS.*
  Door samen te werken met de stad ondersteunen we initiatieven gericht op verduurzaming van de arbeidsmarkt. Hiermee voorkomen we uitval. Dit pakken we samen op met het Sociaal Domein binnen de gemeente.

Doel 6.5: We zorgen voor goede en duurzame werklocaties

Activiteiten

- *We monitoren de aantrekkelijkheid van ons vestigingsklimaat*.
  Dit doen we in 2027 opnieuw via de Monitor Ondernemersklimaat, een onderzoek waarbij bij bedrijven kansen en knelpunten ophalen. We monitoren tweejaarlijks de aantrekkelijkheid van ons vestigingsklimaat en benutten kansen om de werklocaties te verbeteren en verbindingen te maken tussen bedrijven en organisaties.
  We stemmen in regionaal verband, vraag en aanbod van werklocaties op elkaar af. We geven uitvoering aan de in het RPW 2025-2028 gemaakte afspraken waarin beter benutten, intensiveren en behoud van bestaande werklocaties centraal staan. In 2027 staat weer een regionale monitoring van het RPW gepland.

- *We zetten in op realisatie van werkmeters op de strategische ontwikkellocaties in de stad.*
  Het gaat met name om de nieuwe gebiedsontwikkelingen in het Stationsdistrict en Winkelsteeg. Bij de gebiedsontwikkeling van het Stationsdistrict wordt het woonprogramma aangevuld met een programma met economische functies. Denk aan werkmeters als kantoren, horeca, commerciële dienstverlening, leisure. Bij Winkelsteeg is de uitdaging om in dit woon-werkgebied voldoende ruimte voor bedrijven en voorzieningen te behouden en te realiseren (ambitie 3000 banen erbij). Zo dragen we met ons economisch programma in deze gebiedsontwikkelingen bij aan brede welvaart: werkgelegenheid, bereikbaarheid van voorzieningen, economische vitaliteit en leefbaarheid. In het verlengde daarvan bouwen we ook het fijnmazige net aan wijk- en buurtwinkelcentra in onze stad verder uit. Meest concrete voorbeeld van verdere versterking van dit net is de transformatie van het Stadsdeelcentrum Dukenburg.

- *We voeren een sterk werklocatiemanagement uit*
  Het Ondernemersfonds voorziet in de financiering van het werklocatiemanagement. We ondersteunen initiatieven om het werklocatiemanagement te professionaliseren en de werklocaties op peil te houden. We zoeken directe toenadering met ondernemersverenigingen om vraagstukken gezamenlijk aan te pakken en de verantwoording van middelen uniform en transparant vorm te geven.

- *We komen met een aanpak voor intensiveren en herstructureren op de bedrijventerreinen*.
  We rapporteren de resultaten van het onderzoek naar erfpacht voor bestaande en nieuwe bedrijventerreinen, met name TPN-West en De Grift. We werken de herstructurering /intensiveringsmogelijkheden voor TPN – West in de kanaalhavens uit. Hierbij gaat specifieke aandacht uit naar de ruimtelijke en financiële effecten. Een eerste stap is gezet met het opstellen van een Verkenning bouwstenen voor de Energieweg.

- *De samenwerking tussen de havens van Nijmegen, Tiel en Arnhem verdient ook in 2027 verdere aandacht.*
  Nijmegen is in het MIRT-onderzoek en programma Goederenvervoerscorridor aangewezen als "regionaal knooppunt". Om de doorstroming van de goederenvervoercorridors te vergroten zet het Topcorridors-

programma sterk in op ontwikkeling van dit knooppunt. Ook in 2027 willen we projecten aandragen voor dit programma als het gaat promotie van de havens, verdergaande samenwerking en infrastructurele projecten.

- *De unieke ligging van onze bedrijventerreinen aan het water willen we inzetten voor meer duurzame en circulaire bedrijvigheid*.
  We zullen meer moeten doen met de grondstoffen die al in Nederland of in de regio aanwezig zijn. Daarom koesteren en behouden we de hoge milieucategorie (hmc)-locaties. We kijken naar de bedrijven in de haven en hoe deze nog meer watergebonden kunnen worden. We streven naar het juiste bedrijf op de juiste plek en sturen daarbij op het gebruik van deze watergebonden kavels door bedrijven.

- *We willen concrete stappen zetten in de circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie.*
  Met ondernemersverenigingen en de koplopers onder de bedrijven op de werklocaties, kijken we naar verduurzaming van de bedrijventerreinen. We willen circulaire projecten van bedrijven ondersteunen die de onderlinge keten tussen bedrijven versterken zodat grondstoffen een tweede kans krijgen in onze lokale economie. Ondernemers willen we handvatten bieden door inspirerende en haalbare initiatieven te laten zien om verspilling te verminderen, grondstoffen slimmer te benutten en samenwerking met andere bedrijven te versterken.

- *De energietransitie is ook in onze stad volop in beweging*.
  Er zijn plannen om Smart Energy Hubs (SEH) te r*ealiseren.* Smart Energy Hubs zijn slimme decentrale energiesystemen waar lokaal duurzame energie wordt geproduceerd, opgeslagen en toegepast. We ondersteunen initiatieven ondersteunen die met oplossingen komen als het gaat om de schaarse ruimte op het elektriciteitsnet en meer bedrijven aansluiten op het warmtenet.

- *Klimaatverandering vraagt om actie. We zetten in op vergroening van bedrijventerreinen, slimme waterberging, meer duurzame daken en gevels*.
  Daarmee wapenen we ons tegen hitte, hevige regen en droogte. We stimuleren praktische maatregelen die direct kunnen worden toegepast en ondernemers handvatten bieden bij het verduurzamen van de bedrijventerreinen op TPN-West, Winkelsteeg, de Grift en Bijsterhuizen. We sluiten aan bij omgevingsprogramma Groene en Gezonde stad.
- *Bedrijventerrein de Grift biedt de mogelijkheid voor het realiseren van nieuwe werkmeters.*
  De Grift is een aantrekkelijke vestigingslocatie voor grote logistieke dienstverleners die van toegevoegde waarde zijn voor de regio. Daarnaast biedt de Grift ruimte voor vestiging/uitbreiding van lokale bedrijven (15ha). Wat wel om aandacht vraagt is de energievoorziening op dit terrein.

Doel 6.6: We investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije binnenstad

Activiteiten

- *We geven uitvoering aan de gebiedsvisie Koers voor de binnenstad (2024), die de ontwikkelrichting voor de binnenstad tot 2035 beschrijft*.
  Bijvoorbeeld door de openbare ruimte opnieuw in te richten en gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. We bereiden grote ingrepen in de openbare ruimte voor, zoals de herinrichting van de Burchtstraat-Grote Markt-Augustijnenstraat-(bus)Plein 1944, het Joris Ivensplein, het Vlaams Kwartier en de ringstraten. Ook werken we aan de verdere uitwerking van de gebiedsvisie, bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit via de Uitvoeringsagenda Mobiliteit Binnenstad (nog in ontwikkeling).

- *We trekken samen met het Huis voor de Binnenstad op om tot een nog betere samenwerking te komen met ondernemers, vastgoedeigenaren en anderen in de binnenstad*.
  We innen reclamebelasting ten gunste van het Binnenstadsfonds. De middelen worden via de straatverenigingen van de verschillende deelgebieden in de binnenstad ingezet. Concreet voorbeeld hiervan is de graffiti-aanpak. We behouden en versterken de samenwerking met vastgoedpartijen. Het

vastgoedoverleg met de makelaars zetten we voort. Daarnaast vindt vanuit het accountmanagement regelmatig overleg plaats met individuele vastgoedpartijen.

- *We houden de leegstandsontwikkelingen in de binnenstad in de gaten en werken verder aan het plan van aanpak leegstand*.
  In Nijmegen is al meerdere jaren sprake van een acceptabel leegstand-niveau. Het gaat om “frictieleegstand”. Dit is een gezonde, onvermijdbare tijdelijke vorm van leegstand in de vastgoedmarkt. Deze vorm van leegstand is nodig zodat ondernemers kunnen verhuizen, uitbreiden of een nieuwe zaak kunnen starten. We monitoren de leegstand in de binnenstad en voeren projecten uit het Plan van Aanpak Leegstand uit, met als doel de leegstand op frictie-niveau te houden. Voorbeelden van projecten zijn: mogelijkheden voor acquisitie verder onderzoeken, ‘win je eigen winkel’ continueren, het verder benutten van verdiepingen voor wonen en werken.

- *We komen met een nieuwe horecavisie voor de stad*. Deze visie geeft de richting aan als het gaat om ruimte bieden aan deze sector. Concrete acties, maatregelen en beleidsregels worden vastgelegd in een uitvoeringsplan.

- *We voeren samen met ondernemers en andere organisaties in de binnenstad vanuit Hartje Nijmegen verschillende publieksacties uit.*
  Het gaat om acties die bijdragen aan een aantrekkelijke, bruisende, groene en levendige binnenstad, zoals de NK Vossenjacht, de Moederlandse Geschiedenis over vrouwen uit de Nijmeegse historie of de Hema-etalages met toelichting bij de projecten in de binnenstad.

- *We verbeteren het verblijfsklimaat in de binnenstad*.
  Voor een schone en prettige binnenstad is een prettig verblijfsklimaat een belangrijke vereiste. Dit vraagt om kleine ingrepen als bankjes, toiletten en verlichting. Voor bezoekers is het belangrijk om snel op de plek van bestemming te komen. Dit vraagt om een “logische binnenstad”. We investeren in duidelijke recreatieve bewegwijzering en routes in de binnenstad en verbeteren deze, daar waar dat nodig is.

Ambitie:
7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

Doel 7.1: We profileren de unieke kracht van health & high tech
Activiteiten

- *We zetten ons in voor een sterkere profilering en positionering van de Nijmeegse health & high tech sectoren op lokaal, regionaal en landelijk en internationaal niveau.*
  We evalueren en actualiseren de Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030. We komen met een voorstel voor de verdere strategie en uitvoering van deze agenda. Hiermee tillen we de profilering en positionering op een hoger niveau. Het veranderde speelveld in de stad beter willen we beter benutten.
  We dragen met onze profilering en positionering bij aan die van Lifeport en versterken hiermee het Lifeport merk.
  We nemen deel aan de actielijn “Profilering en positionering” van de Regiegroep Lifeport Semicon. We werken met partners aan een sterke, efficiënte en effectieve gedragen marketing- en communicatiestrategie voor Lifeport Semicon. We willen een sterke, efficiënte en effectieve meerjarige gedragen lobbystrategie voor Lifeport Semicon opzetten en uitvoeren.

  We vergroten de zichtbaarheid van Nijmegen als health & high tech stad voor bewoners, bezoekers en ondernemers aan de (binnen)stad. Online doen we dit via een health & high tech spoor op IntoNijmegen.com. We gaan door met Nijmegen profileren op landelijke platforms zoals bijvoorbeeld het New Dutch platform.

- *We signaleren samenwerkingskansen en leggen de verbinding tussen bedrijven, kennisinstellingen en andere sectoren van de stad.*
  We zetten in op strategische samenwerkingen met impact zowel op lokaal, regionaal als op landelijk niveau. Denk aan de regionale samenwerking rond Lifeport en de landelijke samenwerking New Dutch. New Dutch is een landelijk samenwerkingsprogramma dat Nederland internationaal neerzet als innovatief, creatief en toekomstgericht land. RVO, NBTC en 18 steden en regio's geven dit programma samen vorm.
  We signaleren kansen via het kansenoverleg. In dit overleg worden nieuwe ideeën, initiatieven of projecten in onze stad in een vroeg stadium besproken met partners. Partners zijn de kennisinstellingen , Donders Instituut, OnePlanet, RadboudUMC, Brisk, Novio Tech Campus, NXP Semiconductors BV, Nexperia, The Launch.
  We werken samen in de presentatie van de Health & Hightech sectoren tijdens de Vierdaagse en de pitstops. Nijmegen wil Culturele Hoofdstad worden in 2033. Een manier om bij te dragen aan dit traject is het verbinden van innovatie en ondernemerschap aan cultuur.

- *We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de internationale, landelijke, regionale en plaatselijke profilering van de clusters Health & Hightech.*
  We ondersteunen evenementen die de zichtbaarheid van onze sterke sectoren vergroten en de netwerken uitbreiden en verstevigen. Het gaat om de evenementen, zoals het Parkinson event, het Health Valley event, Lifeport Semicon Event en het Neurotech EU event. Deze evenementen dragen ieder op eigen wijze bij aan de profilering en positionering van de Lifeportregio.
  We hebben goede ervaringen opgedaan met het cultuur x tech-event Silicon Circus en gaan hiermee door. Dit event was erop gericht innovators in de hightech-industrie in contact te brengen met de culturele sector. Meerwaarde zit in het verbinden van innovatief ondernemerschap met cultuur, onderwijs en beleidsmakers.
  In het Weekend van de Wetenschap werken allerlei instellingen uit de stad samen om te laten zien wat we doen met wetenschap.

Doel 7.2: We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter
Activiteiten

- *We zetten ons in voor een nog sterkere profilering middels een grotere zichtbaarheid van Nijmegen als oudste stad van Nederland met een bruisend, jong karakter.*
  We evalueren de Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030, scherpen de agenda aan en komen met een voorstel voor de verdere strategie en uitvoering. Doel is de citymarketing en destinatiemarketing van het Rijk van Nijmegen op een hoger niveau te tillen.
  Met het overkoepelende thema Old City, Young Vibe verbinden we het speerpunt oudste stad met het jonge, vernieuwende en bruisende karakter van Nijmegen. We focussen daarbij op het aantrekken van internationale bezoekers, actieve 55-plussers en de doelgroep twintigers en dertigers;
  We investeren in Intonijmegen.com om het onderscheidende aanbod van de stad prominent en duurzaam in de etalage te zetten.
  We investeren in campagnes, producten en evenementen die bijdragen aan een sterkere profilering van de stad en regio. Denk aan de Rijk van Nijmegen museumkrant en Liberation Route Europe, Old City Young Vibe campagnes rond de introductie van de nieuwe studenten, de Vierdaagse en de Kunstnacht of andere evenementen.
  We gaan door met de schrijfopdrachten. Volgens de huidige planning worden in 2027 twee nieuwe boeken gepresenteerd.

- *We signaleren samenwerkingskansen en leggen de verbinding tussen bedrijven, kennisinstellingen en andere sectoren van de stad en regio.*
  We werken samen met andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen aan een sterkere destinatiemarketing. Hierbij zorgen wij ervoor dat de activiteiten aansluiten bij onze Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030.
  We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de internationale, landelijke, regionale en plaatselijke profilering van Nijmegen als oudste en bruisende stad.

We zetten in op het versterken van ons evenementenklimaat, waarbij we evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad gericht stimuleren. Zo werken we toe naar Culturele Hoofdstad 2033 en bereiden we ons voor op 350 jaar Vrede van Nijmegen in 2028. Onderdeel hiervan is de uitreiking van de Vrede van Nijmegen penning in samenwerking met NXP Semiconductors, Radboud Universiteit en het ministerie van Buitenlandse Zaken.

- *We evalueren de uitvoeringsagenda Vrijetijdseconomie en werken samen met onze partners in de binnenstad aan een nieuw uitvoeringsgerichte versterking van de bestemming Nijmegen.*
  De huidige agenda vrijetijdseconomie is erg uitvoeringsgericht. We willen duidelijker bepalen welke doelen we voor ogen hebben, wat we willen bereiken en hoe we dat gaan doen. Hierbij betrekken we ook de toeristische ondernemers en stemmen we af met citymarketing.
  We vernieuwen onze beleidsregels rond logies. Doel is ervoor te zorgen dat vraag en aanbod met elkaar in evenwicht blijven en nieuwe initiatieven op de juiste plek landen. In 2017 is voor het laatst onderzoek gedaan naar de hotelmarkt. We voeren nieuw onderzoek uit en gaan we in gesprek met de sector. We houden rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals short-stay en Airbnb. We stimuleren de hotel en evenementensector om meer congressen naar Nijmegen te halen.
  We werken samen met andere gemeenten in de regio aan de toeristische promotie van het Rijk van Nijmegen. Hierbij zorgen wij ervoor dat deze promotie aansluit bij onze Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030. In de binnenstad versterken we de Citystore, waar de bezoeker uit stad en regio terecht kan voor informatie en inspiratie over het toeristisch aanbod rond het thema Old City, Young Vibe.

Doel 7.3: We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad

Activiteiten

- *We evalueren het evenementenbeleid en stellen het beleid bij waar nodig*.
  We reflecteren op de effectiviteit van ons evenementenbeleid en kijken hoe zich dit verhoudt tot de Omgevingsvisie. We scherpen, waar nodig, het evenementenbeleid aan naar behoefte van de stad (ondernemers en inwoners), waarbij we inzetten op kwaliteitsverbetering op o.a. de onderdelen duurzaamheid, toegankelijkheid en veilig feesten.

- *We voeren effectmetingen uit om de impact van evenementen in beeld te brengen.*
  We monitoren de economische en toeristisch-promotionele impact van de evenementen en brengen het bezoekersprofiel in kaart door middel van een effectmeting bij twee evenementen.

- *We stimuleren aansprekende evenementen*.
  We faciliteren evenementen die passen in en bij de stad. We stimuleren extra aanbod aan evenementen in de winterperiode. Dit doen we o.a. door het Winterkwartier mogelijk te maken. We evalueren dit initiatief en gaan het mogelijk continueren. We actualiseren onze kermisvisie en schrijven een nieuwe aanbesteding uit voor het organiseren van de Zomerkermis en Najaarskermis in de binnenstad.

  We gaan ook in 2027 samenwerkingen aan met organisatoren van evenementen

  We heroverwegen het convenant met MOJO/EDH. We verlengen de convenanten met Stichting Zevenheuvelenloop en Stichting DE4DAAGSE. We verlengen de subsidies aan de Vierdaagsefeesten en de Vierdaagsemarsen,

- *We bieden ruimte in de stad aan evenementen.*
  We verankeren bestaande evenementenlocaties in het Omgevingsplan. We verkennen potentiële nieuwe locaties voor evenementen in en rond het centrum.
  We behartigen belangen van evenementenorganisatoren in het kader van herontwikkelingsprojecten stads breed en in het bijzonder de binnenstad.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- De *Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*: dit betreft een gemeenschappelijke regeling. Als gemeente Nijmegen hebben we een meerjarige opgaveovereenkomst met de GMR gesloten. De GMR voert namens en voor 17 aangesloten gemeenten verschillende taken uit, zoals het bevorderen van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema's en het positioneren en profileren van de regio. De gemeenten hebben geen wettelijke bevoegdheden aan de GMR overgedragen, met uitzondering van de bevoegdheid om namens en voor de regio subsidies te kunnen verwerven en uitgeven.
- *Lifeportmkb* voert voor gemeenten in het Rijk van Nijmegen triple helix activiteiten uit. Jaarlijks wordt vanuit de RvN-gemeenten subsidie verleend voor deze activiteiten. Daarnaast geven we ook wel specifieke kleinere opdrachten. Bijvoorbeeld uitvoering van een voucherregeling, een onderzoek door studenten voor het stationsdistrict/busstation e.d.
- *The Economic Board* ontvangt via de gemeente een jaarlijkse subsidie. Deze wordt via de begroting van de GMR aan TEB verstrekt. De stichting heeft als doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Hightech, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen, en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen. TEB doet dat in het belang van de regio, maar voert geen specifieke taken uit voor of in opdracht van de gemeente.
- *Leisurelands* is een gemeenschappelijke regeling waarbij Leisurelands BV het beheer en exploitatie van de recreatieterreinen uitvoert. Hoewel Nijmegen een van de grootse aandeelhouders is, zijn er geen terreinen op het grondgebied van onze gemeente die Leisurelands exploiteert.

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3 Bedrijfsloket	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
3.4 Economische promotie	1,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Totaal	**1,8**	**1,6**	**1,6**	**1,6**	**1,6**	**1,6**
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	5,8	5,1	6,4	6,3	6,3	6,3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
3.3 Bedrijfsloket	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
3.4 Economische promotie	2,3	2,3	2,4	2,3	2,3	2,3
Totaal	**9,1**	**8,4**	**9,9**	**9,8**	**9,8**	**9,8**
Saldo van lasten en baten	**-7,3**	**-6,8**	**-8,3**	**-8,2**	**-8,2**	**-8,2**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
6. We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.	7,5	7,4	7,4	7,4
7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel.	2,4	2,3	2,3	2,3
Totaal lasten	**9,9**	**9,8**	**9,8**	**9,8**
Baten				
6. We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.	0,4	0,4	0,4	0,4
7. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel.	1,2	1,2	1,2	1,2
Totaal baten	**1,6**	**1,6**	**1,6**	**1,6**
Totaal per programma	**-8,3**	**-8,2**	**-8,2**	**-8,2**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Economische visie	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100	-700
Aantrekkelijke Binnenstad	-250	-250	-250	-250	-250
Wijzigingen					
Havenmeester	-100				
Totaal	**-1.450**	**-1.350**	**-1.350**	**-1.350**	**-950**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Vanaf 2027 worden er extra middelen beschikbaar gesteld voor de Economische Visie 2.0: jaarlijks 1,1 miljoen euro tijdens de coalitieperiode, daarna 0,7 miljoen euro structureel. Deze middelen worden grotendeels ingezet voor het versterken van Health & High Tech (actielijn Excelleren). Circa 0,8 miljoen euro aan extra middelen gaat naar projecten in het Health en Hightech Actieplan (denk aan promotie H&Ht) en het Meerjarenplan Lifeport Semicon. Daarnaast wordt circa 0,3 miljoen euro aan extra middelen benut voor projecten binnen de andere actielijnen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Bijvoorbeeld: duurzame werklocaties en circulaire economie en stimuleren ondernemerschap.

Wijzigingen

Havenmeester

We voegen € 100.000 in 2027 toe om de capaciteit tijdelijk uit te breiden om een vergunningensysteem in te richten. In 2027 brengen we in beeld wat structureel nodig is.

Investeringen per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	115,0	117,2	122,9	128,8	134,9	138,6	144,5	151,9	156,8	157,6
Gemiddelde benchmark	119,1	122,0	127,4	132,2	138,7	145,2	152,6	160,4	165,4	167,9
Functiemenging	54,9	55,4	55,8	55,9	55,7	56,0	56,6	57,2	57,2	57,3
Gemiddelde benchmark	55,7	56,0	56,5	56,6	56,5	56,5	57,0	57,4	57,6	57,5
Gevraagd door raad										
Percentage winkeloppervlak dat langer dan een jaar leegstaat	7,0%	6,8%	6,1%	5,1%	5,4%	5,1%	3,9%	3,2%	2,9%	3,2%
Spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen	ruim	gemid-deld	gemid-deld	krap	gemid-deld	krap	zeer krap	krap	krap	krap
Aantal horecavestigingen ten opzichte van aantal winkelvestigingen in Stadscentrum	54%	57%	64%	65%	69%	71%	72%	75%	76%	77%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Functiemenging**
  De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen in de stad. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen. Bij een waarde boven de 50 zijn er meer banen dan woningen (alle benchmarksteden scoren boven de 50).

- **Percentage winkeloppervlak dat langer dan een jaar leegstaat**
  Het percentage betreft alle winkelgebieden in de stad (niet alleen de binnenstad) en geeft de stand van zaken in januari weer.
- **Spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen**
  Het UWV berekent een spanningsindicator voor de krapte op de arbeidsmarkt door het geschatte aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen dat op hetzelfde moment korter dan 6 maanden WW ontvangt. De spanning wordt getypeerd, variërend van 'zeer ruim' tot 'zeer krap'. De spanningsindicator wordt niet apart voor Nijmegen berekend, wel voor het Rijk van Nijmegen. De bij de indicator opgenomen typering heeft betrekking op het derde kwartaal. Ieder kwartaal wordt de spanningsindicator geactualiseerd (zie: https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator)
- **Aantal horecavestigingen ten opzichte van aantal winkelvestigingen in Stadscentrum**
  In 2025 is het aantal horecavestigingen in de binnenstad 77% ten opzichte van het aantal winkels in Stadscentrum. Stel dat dit percentage op 100% komt, dan zijn er net zoveel horecavestigingen als winkelvestigingen.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over economie en toerisme:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62704/kerncijfers

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar

Doel 8.1: Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving

Activiteiten

- *Doorontwikkeling van de bereikbaarheid en dienstverlening van de Stips*
  Er komt meer focus op de informatievoorziening vanuit de Stips in de stadsdelen waar de vraag van inwoners groot is. De Stip in stadsdeel Oost wordt verplaatst naar De Ark van Oost. In stadsdeel Oost en in de Winkelsteeg experimenteren we met mobiele Stips.

- *Aantrekkelijke wijkcentra voor ontmoeting en meedoen*
  Om ontmoeting in onze wijkcentra beter te faciliteren, moderniseren we deze locaties en maken we ze aantrekkelijker. In 2027 ronden we de verbetering van wijkcentrum Daalsehof af. Daarnaast stellen we een meerjarenplanning op voor de verdere verbetering, verduurzaming en klantgerichtere inrichting van onze wijkcentra. Zo zorgen we ervoor dat deze voorzieningen aantrekkelijk en toegankelijk blijven voor alle Nijmegenaren.

- *Versterken van het mentaal welbevinden van jongeren en jongvolwassenen*
  Op 12 november 2025 heeft de raad tijdens de besluitronde het amendement ‘de jeugd heeft de toekomst’ ingediend met de oproep om de sociale basis te versterken op het gebied van jeugdwelzijn en mentale gezondheid. Hiervoor wordt structureel € 500.000,- toegevoegd aan het programma welzijn, wijkontwikkeling en zorg. Dit hangt samen met onder meer de aanpak suïcidepreventie, het regioprogramma jeugd, de visie op gezondheid en de uitvoeringsagenda duurzame jeugdhulp en WMO. In 2027 werken we aan een procesplan om te komen tot een uitvoeringsagenda met aandacht voor bovenstaande beleidsrichtingen en het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen.

- *Met steun van de provincie investeren we in sport en bewegen in de wijk en cultuur in de sociale basis*
  We hebben € 400.000 subsidie ontvangen van de provincie Gelderland. We zetten de subsidie in voor sport en bewegen in de wijk. Bijvoorbeeld voor een multifunctionele urban hotspot in Hatert. Dit is een laagdrempelige en moderne ontmoetingsplek die bewegen stimuleert en sociale interactie bevordert. Ook zetten we de subsidie in voor het bevorderen van de wijkaanpak van BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten), en een impuls aan het inrichten van sportparken in het kader van de pilot ‘open sportpark’. Daarnaast geven we een impuls aan de inzet van culturele instellingen in de sociale basis.

- *Sturen op een sterke sociale basis*
  Sturen op een sterke sociale basis is een meerjarige transformatie (>10 jaar) van onze sturing waar we samen met inwoners en vele partners al een aantal jaren aan werken. Dit zijn partners uit onder andere welzijn, gezondheid, wonen, cultuur, sport, accommodaties, onderwijs, financiële bestaanszekerheid, zorg, veiligheid, maar ook sociale ondernemingen en inwonersinitiatieven. We maken deze beweging naar meer integraal en gebiedsgericht samenwerken (en samen leren) in de sociale basis zodat inwoners meer ruimte krijgen om goede ideeën zelf en met elkaar op te pakken. Om die ruimte te creëren, moeten we onze sturing op de sociale basis veranderen. De impact voor inwoners in een gebied is daarbij leidend.

  <u>Gebiedssamenwerking in de sociale basis</u>
  Inmiddels is er in alle negen Nijmeegse stadsdelen een vorm van gebiedssamenwerking voor jeugd (preventieplatforms Jeugd) en/of volwassenen (stadsdeelprogrammeren Volwassenen). We ontwikkelen deze

werkwijzen in 2027 verder door om uiteindelijk te komen tot een solide, dekkend netwerk in de gehele stad, dat goed in verbinding staat met inwoners.

Na een start in enkele stadsdelen, werken we vanaf 2026 in alle stadsdelen met stadsdeelbudgetten, zodat samenwerkende inwoners en organisaties ruimte hebben om gezamenlijke initiatieven te ontplooien. Per 2027 is dit budget structureel beschikbaar voor de stadsdelen (als onderdeel van de subsidieregeling Sociaal & Vitaal) en ontstaat er meer duidelijkheid en ruimte voor initiatieven voor en met inwoners. In enkele stadsdelen zal het beschikbare budget rechtstreeks overgeheveld worden aan inwoners(organisaties).

Innovatiegebieden en investeringsfonds Sturen op een sterke sociale basis
Samen met onze strategische partners, met wie we een Kerngroep vormen, zijn we in 2025/2026 gestart met de innovatiegebieden Nijmegen Noord, Lindenholt en Lankforst/Zwanenveld. In deze gebieden oefenen we met anders sturen op de sociale basis, samen met inwoners met als doel impact te bereiken voor en met inwoners in dat gebied. Na de opstartfase in 2025/2026 zetten we in 2027 de inzet voort door middel van het uitvoeren van de verandertheorieën (ToC's). We leren en innoveren met elkaar en werken, onder begeleiding van het Instituut voor Publieke Waarde (IPW), toe naar verdere uitrol en inbedding op alle niveaus, in de interne organisatie en bij externe partners. We benutten hiervoor het ontschot budget: het jaarlijkse investeringsfonds van 1 miljoen.

Doel 8.2: Gehouden en vrijlevende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en goed leven in het geding is

Activiteiten

- *We blijven ons inzetten voor goede huisvesting van de Dierenambulance Nijmegen*
  Samen met de Dierenambulance Nijmegen werken we aan het realiseren van een passende plek, waar de dierenambulance duurzaam en langjarig gehuisvest kan worden.

- *We ondersteunen huisdiereigenaren met een laag inkomen*
  We zetten een castratie- en sterilisatie actie op voor katten van Nijmegenaren met een laag inkomen. Ook zetten we een actie op voor het chippen van katten van Nijmegenaren met een laag inkomen. In samenwerking met partners starten we bovenstaande acties. Inwoners kunnen tegen aangepast tarief hun huisdier laten chippen en steriliseren/castreren.

- *We informeren inwoners over de verantwoordelijkheden en kosten die een huisdier met zich meebrengen*
  We zetten een campagne op om onze inwoners goed te informeren over het aanschaffen en verzorgen van een huisdier. We zetten daarbij in op bewustwording van de verantwoordelijkheden die een diereigenaar heeft.

Doel 8.3: Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven

Activiteiten

- *We stimuleren een goede ondersteuning van vrijwilligers bij organisaties in de sociale basis. Ook onderzoeken we hoe we organisaties die veel met vrijwilligers werken beter kunnen ondersteunen*
  Via de subsidieregeling Sociaal & Vitaal stellen we vrijwilligersbeleid als subsidievoorwaarde aan vrijwilligersorganisaties. Andere subsidieregelingen en subsidierelaties volgen zoveel als mogelijk. Via een online toolbox helpen we vrijwilligersorganisaties bij het opstellen van vrijwilligersbeleid. We laten de Vrijwilligerscentrale een onderzoek uitvoeren naar regeldruk bij vrijwilligersorganisaties. Samen met de Vrijwilligerscentrale organiseren we een promotiecampagne voor vrijwilligerswerk.

- *We ontwikkelen de informatievoorziening en advisering voor mantelzorgers door. Daarnaast onderzoeken we de doorontwikkeling van respijtzorg.*
  Vanuit de uitvoeringsagenda mantelzorgondersteuning voeren we in 2027 onderzoek uit naar de inzet van AI voor informatievoorziening en advisering. Daarnaast onderzoeken we hoe het aanbod van respijtzorg beter

kan aansluiten op de behoeften van de doelgroep. Aanvullend informeren en trainen we Wmo-consulenten, ouderenadviseurs en buurtteams op het thema mantelzorg, zodat zij voldoende aandacht hebben voor zowel de zorgvrager als de mantelzorger.

Doel 8.4: Inwoners van Nijmegen kunnen (vrij) zichzelf zijn en worden hierin geaccepteerd

Activiteiten

- *We voeren de nieuwe uitvoeringsagenda VN-Verdrag Handicap 2026-2030 uit.*
  Dat doen we met de mensen om wie het gaat. De agenda betreft alle leefgebieden. In 2027 vergroten we onder meer het aantal openbare en openbaar toegankelijk gestelde toiletvoorzieningen in de binnenstad; stellen we richtlijnen toegankelijkheid op voor gemeentelijke bijeenkomsten; en vergroten we het inzicht in de behoeften van mensen met een beperking in onze organisatie met behulp van ervaringsdeskundigen. Ook continueren we de subsidieregeling Toegankelijkheid 2025-2026, voor bedrijven en organisaties die hun pand of website toegankelijker willen maken.

- *We voeren de nieuwe uitvoeringsagenda Regenboog 2026-2030 uit.*
  In 2027 vergroten we onder meer de inclusie in de sport via de aanpak SportsOUT en de sociale veiligheid van lhbtiqa+ personen tijdens het uitgaan. Voor transgender personen onderzoeken we: hoe we de kennis bij onder meer huisartsen kunnen vergroten; de coördinatie tussen publieke en niet-publieke zorg kunnen verbeteren; en het vrijwilligersnetwerk kunnen versterken. Op deze wijze doen we onderzoek naar transzorg als een publieke voorziening.

- *We voeren de in 2026 vastgestelde uitvoeringsagenda tegen discriminatie uit.*
  In 2027 en 2028 pakken we de volgende thema's op: horeca, wonen, gemeentelijke dienstverlening, onderwijs en bewustwording. Bij het thema bewustwording staat ons slavernijverleden centraal. We ontwikkelen een educatieprogramma en werken in afstemming met de mensen die het betreft aan een zichtbare gedenkplek in onze stad. Vanaf 2028 pakken we met de uitvoeringsagenda nieuwe thema's op, waaronder de thema's uit het coalitieakkoord: arbeidsmarkt en institutionele discriminatie.

- *We continueren onze inzet voor het kennis- en leer netwerk IN*
  De gemeente Nijmegen is opnieuw twee jaar lang voorzitter van netwerk IN. We organiseren met de deelnemende organisaties kennisbijeenkomsten om als organisaties meer inclusief te worden. De thema's voor de komende periode zijn: educatie, werving en selectie en arbeidsomstandigheden.

Doel 8.5: We hebben een stevig opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

Activiteiten

- *In de Preventieplatforms Jeugd 12- en 12+ blijven we bouwen aan een sterk voorliggend aanbod in de stadsdelen*
  De preventieplatforms worden benut als een onderdeel van de opgave 'Sturing op een sterke sociale basis'. Middels deze platforms programmeren we op stadsdeelniveau het voorliggende aanbod. In 2027 willen we met onze partners deze programmering nog steviger stoelen op de drie belangrijkste relevante trajecten: de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding, Preventie met Gezag en de Uitvoeringsagenda extra ontwikkeltijd voor gelijke kansen (inclusief doorontwikkeling brede scholen). Dit fundament voor de programmering willen we opbouwen aan de hand van basisfunctionaliteiten: welke preventieve voorzieningen (en in welke kwantiteit) zijn onmisbaar in een gebied op grond van de patronen in de vraag naar jeugdhulp? Ook gaan we de mogelijkheden tot participatie in de programmering van opvoeders en jeugdigen versterken. In 2027 werken we voor deze nieuwe accenten een aanpak uit.

- *We stellen een nieuwe subsidieregeling vast voor de Scoutingorganisaties in Nijmegen*
  De negen actieve scoutingorganisaties in Nijmegen kunnen tot op heden subsidie aanvragen vanuit de beleidsregels 'Subsidies vrijwillig jeugdwerk'. Deze subsidieregels komen uit 2009 en zijn toe aan een herijking. We zien de scouting als een basisvoorziening in Nijmegen die bijdraagt aan een stevig opvoedklimaat en zelfontplooiing van kinderen en jongeren.

- *We versterken de rol van opvoedondersteuning binnen het preventief voorveld*
  De verschillende interventies op het gebied van opvoedondersteuning dragen bij aan een stevig preventief voorveld voor jeugdhulp. Deze interventies worden steeds beter gevonden en benut door de verschillende (zorg- en maatschappelijke) partners. In 2027 willen we de inzet van vrij toegankelijke opvoedondersteuning versterken op basis van een kwalitatieve en kwantitatieve analyse.

- *We werken vanuit Preventie met Gezag samen met het onderwijs*
  Binnen Preventie met Gezag investeren we in een sterke samenwerking tussen scholen, welzijnspartners en veiligheidspartners. Door kennis, signalen en ondersteuning beter met elkaar te verbinden, kunnen we kinderen en jongeren eerder bereiken en voorkomen dat zij in aanraking komen met criminaliteit of daarin doorgroeien. In 2027 (schooljaar 2026-2027) staat het versterken van deze samenwerking centraal door middel van de uitvoering en evaluatie van de schoolveiligheidsaanpak Veilig In en Om School (VIOS).

Doel 8.6: Kinderen en hun ouders worden laagdrempelig, dichtbij en deskundig ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding en/of kansrijke ontwikkeling, indien nodig met specialistische jeugdhulp
Activiteiten

- *Samen met de Buurtteams Jeugd en Gezin blijven we investeren in onder andere basishulp, de samenwerking met het onderwijs en de expertise met betrekking tot complexe casuïstiek en veiligheid*
  De Buurtteams Jeugd en Gezin zijn vijf jaar operationeel. De Buurtteams hebben een spilfunctie binnen het domein van jeugd en gezin: er is geen (begrotings)activiteit waar zij geen betrokkenheid bij hebben. De kernopgave van de Buurtteams is om zo veel mogelijk zelf hulp te verlenen aan jeugdigen en gezinnen.

  Net zoals de voorgaande jaren blijven we gezamenlijk doorontwikkelen. De belangrijkste thema's voor de doorontwikkeling blijven: kwaliteit van basishulp inclusief casusregie, interne kwaliteitssturing, ontwikkelen van meer collectief hulpaanbod, samenwerking met kinderopvang en onderwijs, veiligheid en complexe casuïstiek. Ook extra aandacht voor problematiek rondom bestaanszekerheid en de verbinding met Buurtteams Volwassenen zijn ontwikkelpunten voor het aankomende jaar. In samenhang met de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding zetten we in op een sterk voorliggend en collectief aanbod om de inzet van jeugdhulp waar mogelijk te voorkomen.

  Het vakmanschap op het gebied van basishulp krijgt extra aandacht door net als het voorgaande jaar onder meer te focussen op regievaardigheden en doelformulering. Rondom complexe casuïstiek en veiligheid wordt er vanuit de Buurtteams en gemeente onder andere gezamenlijk gewerkt aan het tijdig betrekken van expertise. De Buurtteams zijn actief betrokken bij Samen Verder, de proeftuinen kind- en gezinsbescherming. Het aankomende jaar wordt deze proeftuin in meerdere stadsdelen uitgebreid. Hierin wordt de samenwerking tussen de buurtteams en veiligheidspartners versterkt. Een ander thema dat in 2027 centraal staat bij de Buurtteams is de interne kwaliteitssturing. Op grond van een interne kwaliteitsaudit in 2025 is daartoe een aanpak opgesteld door de organisatie. Onderdeel hiervan is het uitvoeren van steekproeven rondom gezinsplannen.

  Eind 2027 dient er opnieuw besluitvorming plaats te vinden over de contractverlenging van de Buurtteams Jeugd en Gezin voor de periode 2028 tot en met 2030. Om tot een onderbouwd besluit te komen vindt er onder meer een her-audit en een cliëntervaringsonderzoek plaats.

- *We werken (verder) aan de uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding*
  Met de vaststelling van de Stadsbegroting 2025-2028 heeft de gemeenteraad besloten om de komende jaren € 7,2 miljoen te besparen op de ambulante jeugdhulp (€ 6 miljoen) en op de Wmo-begeleiding (€ 1,2 miljoen). In 2025 is de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding vastgesteld om uitvoering te geven aan dit besluit. De meeste maatregelen zijn per 2026 van kracht geworden. We werken met deze

uitvoeringsagenda aan een urgente maatschappelijke opgave. De houdbaarheid van ons lokale stelsel staat personeel en financieel onder druk.

De uitvoeringsagenda heeft een eerste set aan interventies die vertrekt vanuit het principe dat iedere vraag om hulp en ondersteuning legitiem is en tegelijkertijd de geïndiceerde ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding zo veel mogelijk wil reserveren voor diegenen die deze zorgvormen het hardste nodig hebben. Het gaat om maatregelen gericht op:
- Goede benutting van bestaande voorzieningen in de sociale basis, zoals het jongerenwerk en begeleide omgang;
- Sterk collectief aanbod in de sociale basis door dit meer te richten op vraagpatronen in de ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding;
- Collectieve hulpverlening ter substitutie van individuele trajecten;
- Sterke Buurtteams Jeugd en Gezin en Buurtteams Volwassenen, mede op basis van doorontwikkeling van externe evaluaties van beide buurtteams;
- Nauwe samenwerking tussen enerzijds Buurtteams Jeugd en Gezin en gemeente en anderzijds de gecertificeerde instellingen en huisartsenpraktijken;
- Een stevig en inclusief primair proces van pedagogische basisvoorzieningen als kinderopvang en onderwijs, met daar een gekoppeld het handelingsrepertoire van de betrokken professionals;
- Een contractmanagement dat opgavegericht stuurt op doelmatige zorg en op de inzet van passende zorg;
- Het opnieuw bepalen van de lokale reikwijdte van de jeugdzorg en de Wmo middels de verordening en beleidsregel;
- Het (selectief) werken met bestedingsruimtes en het normeren van de instroom en intensiteit van specifieke zorgvormen.
De uitvoeringsagenda kent een eigen, halfjaarlijkse cyclus van voortgangsrapportage.

- *We breiden de aanpak voor collectieve Zorg Binnen Onderwijs (ZBO) verder uit op het (voortgezet) speciaal onderwijs in de regio*
  In schooljaar 2023-2024 zijn we (regionaal) op drie verschillende locaties voor speciaal onderwijs gestart met een pilot voor capaciteitsfinanciering van ZBO (reguliere begeleiding en persoonlijke verzorging). Op dit moment wordt deze werkwijze toegepast op vijf (V)SO-scholen. In 2027 breiden we deze uit naar zeven, om uiteindelijk in 2028 bij alle scholen voor (V)SO in onze regio met collectieve beschikkingsvrije ZBO te gaan werken. Deze uitbreiding wordt op regionaal niveau vormgegeven en samen met de Buurtteams Jeugd en Gezin, het samenwerkingsverband Stromenland en het samenwerkingsverband VO.

  In het lokale regulier onderwijs werken we rondom ZBO met het Samenwerkingskader primair onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp. Dit is een samen met partners ontwikkeld hulpinstrument voor professionals om de interdisciplinaire samenwerking te stimuleren. Enerzijds beschrijft dit document de verschillende verantwoordelijkheden vanuit wet- en regelgeving, anderzijds stimuleert het de samenwerking volgens de bedoeling op locaties en in de stadsdelen. Het samenwerkingskader wordt gebiedsgericht geïmplementeerd met een aanjaag- en leertraject.

- *We vergroten het bereik van het doorbraakteam*
  Het doorbraakteam is uitgebreid met het doel om meer Nijmeegse huishoudens, die gebruik maken van vijf of meer gemeentelijke regelingen, te helpen en te ondersteunen buiten de vaste kaders en werkwijze en op een manier die beter past bij de unieke situatie van deze huishoudens. Door een meer proactieve aanpak en benadering is de verwachting dat we meer huishoudens kunnen bereiken en dat dit zal leiden tot zowel een betere aansluiting op de specifieke hulp/ondersteuningsvragen van een huishouden als zal leiden tot een besparing op zorgkosten. In 2026 is het juridische (DPIA) en datatechnische voorbereidingsfundament van de werkwijze gelegd. In 2027 gaan we beduidend meer casussen oppakken vanuit het doorbraakteam. Gedurende 2027 bezien we ook of voor een groter bereik de opstartroute van de trajecten aangepast moet worden (bijvoorbeeld meer via het huishouden zelf).

- *We implementeren de uitgangspunten van het Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM) bij onze jeugd- en gezin partners d.m.v. een ontwerpaanpak*
  De GEM-aanpak borduurt voort op de nieuwe GGZ zoals die in de volwassenensector in opkomst is, gedragen door een aantal innovatieve psychiaters in het land. In Nijmegen maken we de vertaalslag van die beweging naar jeugd en gezin. We leggen de focus op herstel en op de dagelijkse context in plaats van op individuele behandelingen en medicijnen. We verwachten dat we hiermee kinderen en gezinnen sneller en meer kunnen (onder)steunen, zeker nu er sprake is van wachttijden. We beseffen dat dit een cultuurverandering in de sector is en dat het gaat om een veranderingstraject van meerdere jaren. Door middel van een ontwerpaanpak oefenen we en leren we in verschillende samenstellingen (lokaal en regionaal) met de diverse uitgangspunten van GEM zoals collectiveren van hulp, voeren van een breed gesprek en stimuleren van lotgenotencontact. De essentie van de GEM-beweging bouwen we in in lokale activiteiten, zoals de proeftuin Samen Verder en de doorontwikkeling van de Buurtteams Jeugd en Gezin (interventie 'behandelschil' uit de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding).

- *We versterken de toegang tot de SMI (sociaal medische indicatie)*
  In 2026 is gestart aan een proces om ook de Buurtteams Jeugd en Gezin SMI te laten indiceren. Daarmee creëren we een aanvullende toegang tot deze voorziening, naast het consultatiebureau. De Buurtteams zijn meer dan het consultatiebureau ingericht op het breed ondersteunen van gezinnen, tijdens het gebruik van SMI. Ook voorkomen we hiermee dat mensen die zich melden bij de Buurtteams specifiek voor SMI nog een aanvraag bij de GGD moeten doen. Om de samenwerking te versterken tussen deze twee indicerende partijen en de SMI beter te positioneren ten opzichte van andere voorzieningen is een Afwegingsdocument SMI-VVE-Jeugdhulp opgesteld. De Buurtteams gaan in 2027 starten met indiceren voor SMI in de stadsdelen Lindenholt en Dukenburg. We gaan de indicatiebevoegdheid van de Buurtteams, de samenwerking met het consultatiebureau en de positionering van indicatiebevoegdheid in 2027 evalueren.

Doel 8.7: Inwoners worden beschermd tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's

Activiteiten

- *We geven ook in 2027 een regionale opdracht aan de GGD om inwoners te beschermen tegen ziekten en risico's waar ze zelf niet of nauwelijks invloed op hebben.*
  Dit doen we voor o.a. technische hygiënezorg, integrale seksuele gezondheid, forensische geneeskunde, medische milieukunde, de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma, publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises en het voorkomen en bestrijden van infectieziekten.

  In 2027 hebben we extra aandacht voor de organisatie van PrEPzorg voor inwoners van Nijmegen. We onderzoeken of er voldoende huisartsen geschoold zijn voor PrEP zorg. Indien dit niet het geval is dan faciliteren we opnieuw een geaccrediteerde scholing voor huisartsen in Nijmegen gegeven door SEKSHAG in samenwerking met de GGD Seksuele Gezondheid, zodat voldoende huisartsen in gelegenheid zijn om PrEPzorg te verlenen en PrEPzorg goed toegankelijk blijft.

Doel 8.8: De gezondheid van Nijmegenaren wordt bevorderd door een preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak.

Activiteiten

- *We bouwen verder aan een gezonde en stevige basis van collectieve activiteiten en voorzieningen die gezond opgroeien, gezonde leefgewoonten, mentale gezondheid, gezond ouder worden en een gezonde leefomgeving ondersteunen en stimuleren.*

  In 2027 focussen we op:
  - Gezondere keuzes gemakkelijker maken en stimuleren op plekken waar veel kinderen en jongeren komen. Dit doen we samen met partners onder de naam van Jong, gezond en in Beweging (JGiB).

- Het verbeteren van de zorg en ondersteuning aan kinderen (4 tot 12 jaar en 12+) en gezinnen waar overgewicht speelt (= basisfunctionaliteit Kind naar Gezond Gewicht uit het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord).
- Blijvende focus op een Rookvrije Generatie door inzet op rookvrije omgevingen.
- Inzet op middelenpreventie gericht op verschillende doelgroepen; jongeren en ouders (Helder op School, campagnes NIX18, Zien Drinken Doet Drinken), studenten ('De (studenten)tijd van je leven!') en uitgaanders (STAD - STockholm prevents Alcohol and Drug problems).
- We onderzoeken hoe we het testen van drugs bij de DIMS-testservice kunnen uitbreiden, zodat drugs sneller getest kan worden om daarmee de gezondheid en veiligheid van gebruikers te vergroten. Daarbij zetten we ook in op preventie (o.a. op festivals en bij evenementen).
- Het stimuleren van een toegankelijke, gezonde voedselomgeving door het ondersteunen van lokale voedselinitiatieven en voedingseducatie.
- Het goed prioriteren van de werkzaamheden van de adviseurs gezondheidsbevordering ten bate van een sterke basis preventie infrastructuur in elk stadsdeel.
- Uitvoering van de afspraken die zijn gemaakt met de kernpartners en partners van Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging Nijmegen, Nimma Leert en Maatschappelijke Diensttijd (MDT), waarbij gezamenlijk wordt gewerkt aan het verkleinen van gezondheidsachterstanden en het vergroten van duurzame inzetbaarheid.
- De mentale weerbaarheid van (jong)volwassenen te vergroten en mentale gezondheidsproblemen vroeg signaleren c,q. voorkomen.
- Uitvoering van een (regionale) suïcide aanpak met de nadruk op preventie. Kern van deze aanpak is vroegsignalering, en nazorg voor mensen die een poging tot suïcide hebben ondernomen.
- Uitvoering van de regionale afspraken rondom een ketenaanpak Gezond Gewicht bij Volwassenen (= basisfunctionaliteit GLI Volwassenen uit het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord).
- De ketenaanpak Kansrijke Start blijft zowel regionaal in Gelderland Zuid als in Nijmegen doorgaan (= basisfunctionaliteit Kansrijke Start uit het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord).
- Valpreventietrainingen voor senioren (= basisfunctionaliteit Valpreventie uit het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord).
- Voorlichting en activiteiten in het kader van een beweegvriendelijke en dementievriendelijke stad, specifiek gericht op ouder wordende senioren.

Doel 8.9: Gezondheidsverschillen in Nijmegen worden kleiner doordat we mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra ondersteunen

Activiteiten

- *Wij blijven ongelijk investeren voor gelijke gezondheidskansen.*
  Om verschil te maken richten wij ons op groepen en gebieden waar de gezondheidsachterstanden en -risico's het hoogst zijn en de meeste gezondheidswinst valt te behalen. Het gaat onder andere om kwetsbare ouderen, mensen met lagere sociaal economische positie en/of mensen met een migratieachtergrond. En om de gebieden waar de gezondheid van inwoners achter blijft en andere problemen zoals geldzorgen en beperkte basisvaardigheden zich ook opstapelen. Onze inzet is gericht op inclusie. Dit pakken wij intern samen op met Financiële bestaanszekerheid, Sport, Asiel & Integratie, Onderwijs, Jeugd, Welzijn. We zorgen er ook voor dat de fysieke inrichting zoveel mogelijk bijdraagt aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. Dit doen we samen met partners in de stad zoals de GGD, Wij zijn Groen Gezond en in Beweging, armoedeorganisaties, welzijnsorganisaties, de eerstelijnszorg etc.

  Dit doen we in 2027 onder andere door:
  - Het verschil maken in inzet van de adviseurs gezondheidsbevordering in wijken en stadsdelen. In wijken en stadsdelen waar gezondheidsachterstanden groter zijn krijgen adviseurs meer tijd en taken.
  - We blijven verzuim van kinderen op VO scholen pro actief en stevig aanpakken door een netwerk te faciliteren van vele netwerkpartners, waaronder ook de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD.

- We blijven ervaringsdeskundigen inzetten op het snijvlak van geldzorgen en gezondheid in o.a. Dukenburg, Lindenholt en Nijmegen-Zuid. We zetten in op voorlichtingen, het bereiken van mensen met geldzorgen via vroegsignalering en meedenken bij de totstandkoming en evaluatie van beleid.
- Het verbeteren van de zorg en ondersteuning aan kinderen (4 tot 12 jaar en 12+) en gezinnen waar overgewicht speelt in Nijmegen West, Hatert, Lindenholt en Dukenburg.
- Trainen van professionals op oordeelvrij praten over roken, toegankelijk stoppen met roken aanbod en bereiken van kwetsbare groepen in Hatert en Dukenburg.
- De ketenaanpak Gezond Gewicht Volwassenen wordt regionaal en lokaal in Nijmegen uitgevoerd met extra inzet in Dukenburg en Hatert.
- Laagdrempelig organiseren van activiteiten in Dukenburg, Lindenholt en Oud West ("bewegen in de buurt!", blue zones) om gezondheidsachterstanden en eenzaamheid onder senioren te verkleinen.
- We streven ernaar dat inwoners beter bekend zijn met laagdrempelige mentale ondersteuningsaanbod in de wijk. Hierdoor zullen zij eerder ondersteuning zoeken wanneer dit nodig is en worden lichte klachten vroeg aangepakt. We verkennen wat er per stadsdeel nodig om de mentale gezondheid van inwoners te versterken/verbeteren.
- Versterken van gezondheidsvaardigheden van volwassenen door middel van preventie en aanpak laaggeletterdheid. Extra inzet van projectleider gezondheidsvaardigheden in wijken en stadsdelen waar gezondheidsachterstanden groter zijn.

Doel 8.10: De publieke gezondheid wordt beschermd en bevorderd door een gezonde fysieke leefomgeving
Activiteiten

- *Wij werken aan een gezonde leefomgeving voor alle Nijmegenaren*
  Binnen ruimtelijke – en beleidsprojecten blijven werken we aan gezondheidsbevordering en -bescherming door in te zetten op een beweegvriendelijke omgeving, een groene en klimaatbestendige omgeving, een gezond milieu, ruimte voor ontmoeten en verbinden, gezond en sociaal wonen voor iedereen, functiemenging waar mogelijk, een gezonde en duurzame voedselomgeving en een schone en veilige buurt.
  Bij al deze onderwerpen, die uitgewerkt zijn in de omgevingsvisie De Nabije Stad, hebben wij extra aandacht voor de wijken waar de gezondheidsachterstanden het grootst zijn.

  In 2027 gaan we aan de slag met:
  - Een start maken met de uitvoering van het Omgevingsprogramma Groene, Gezonde Stad (na vaststelling). Samen met Klimaatadaptatie, Groen, Mobiliteit en andere partners werken we aan een groene, klimaatbestendige en gezonde stad. We verbinden vergroening, bewegen, ontmoeten, voedsel en klimaatadaptatie en geven prioriteit aan wijken waar gezondheidsachterstanden en kwetsbaarheden samenkomen.
  - Het borgen van gezondheid in de groei van Nijmegen. In gebiedsontwikkelingen, woningbouw en inrichting van de openbare ruimte nemen we de 8 thema's van de gezonde leefomgeving, gezondheidsverschillen en rechtvaardigheid vroegtijdig mee.
  - Gebiedsgericht werken aan gezondheidswinst. In wijken waar gezondheidsachterstanden en omgevingsfactoren zich opstapelen, verbinden we fysieke en sociale maatregelen. We sluiten aan bij gebiedsgerichte investeringen en zetten in op ongelijk investeren waar dat nodig is.
  - Het versterken van groene sociale knooppunten. Vanuit het Omgevingsprogramma Groene, Gezonde Stad en het BOSS-kader werken we met onder andere Groen en Klimaatadaptatie, Mobiliteit, Sport, wijkpartners en inwoners aan groene plekken voor bewegen, spelen, sporten en ontmoeten. De aanpak BOSS in Hatert en de Ackerwijken in Lindenholt vormt hiervoor een belangrijke basis.
  - Werken aan een hittebestendige en gezonde stad. We voeren de gezondheidsmaatregelen uit het Integraal Actieplan Hitte uit en versterken de samenwerking tussen gezondheid, klimaatadaptatie, groen, energie, wonen en maatschappelijke partners. We richten ons op het voorkomen van gezondheidsschade door hitte, met extra aandacht voor kwetsbare inwoners en buurten.
  - Het versterken van de gezonde en duurzame voedselomgeving. We versterken de samenwerking tussen sociale initiatieven, maatschappelijke organisaties en lokale voedselproducenten, zodat gezond en

duurzaam voedsel voor meer Nijmegenaren bereikbaar en betaalbaar wordt. Ook verkennen we mogelijkheden om gezonde voedselkeuzes te stimuleren en ongezonde voedselreclame te beperken.
- Samen met inwoners en partners werken aan een gezonde en rechtvaardige stad. We benutten de kennis en ervaring van inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partners bij de ontwikkeling en uitvoering van maatregelen, met extra aandacht voor inwoners die minder vaak worden gehoord.

Doel 8.11: Inwoners kunnen zelfstandig hun leven leiden en meedoen met behulp van sociale steun. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Activiteiten

- *We zetten in op het benutten van laagdrempelig aanbod in de wijk om de Wmo toegankelijk en betaalbaar te houden.*
  Met de uitvoeringsagenda duurzame Jeugdhulp en Wmo begeleiding werken we in 2027 aan het beschikbaar houden van zorg voor mensen die dit het meest nodig hebben. In 2027 maken we nadere afspraken over de samenwerking tussen Buurtteams Volwassenen, de sociale basis en aanbieders van geïndiceerde begeleiding.
  - In 2027 evalueren we de nieuwe toeleidingsroute Wmo dagbesteding. Deze route is per 2026 ingegaan, tegelijk met de contracten Wmo dagbesteding in. De toeleidingsroute houdt in dat inwoners zowel via het Buurtteam als via de aanbieder (bij maximaal 3 dagdelen in de week) terecht kunnen voor de dagbesteding. We evalueren de route samen met de regio Rijk van Nijmegen.
  - In 2027 werken we in het Mentale Gezondheidsnetwerk met o.a. Pro Persona, Iriszorg en RIBW aan het toegankelijk en betaalbaar houden van hulp, ondersteuning en de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) voor volwassenen. De samenwerkplaats sluitende aanpak organiseert het leren van deze transformatie met behulp van begeleiding van de HAN.
  - Met de Uitvoeringsagenda sterke cliëntpositie werken aan het bekrachtigen van een sterke positie van de cliënt in de toegang tot de Wmo zodat cliënten hun mogelijkheden optimaal kunnen benutten.

- *We inventariseren welke inzet er nodig is voor een dementievriendelijke stad en de wijken*
  We werken aan een dementievriendelijke stad en de wijken. Als eerste stap is het belangrijk om te onderzoeken welke inzet er nodig is op de verschillende gebieden, bijvoorbeeld op sociaal gebied, of in de openbare ruimte. We brengen in 2027 een plan naar de gemeenteraad over hoe we als gemeente invulling gaan geven aan Nijmegen als dementievriendelijke stad.

- *We starten de pilot voor een dementievriendelijke woon- en leefomgeving*
  Samen met de woningcorporaties werken we aan een pilot voor een dementievriendelijke woon- en leefomgeving. De pilot richt zich op de bewoners van een woon(zorg)locatie voor senioren in Nijmegen en de bewoners in de directe omgeving/wijk van deze woon(zorg)locatie. Het doel van de pilot is het verbeteren van de woon- en leefomgeving van inwoners met dementie.

Doel 8.12: Vluchtelingen kunnen op een veilige en gezonde manier verblijven in onze regio en zo goed als mogelijk meedoen in de samenleving

Activiteiten

Opvang:

- We faciliteren in 2027 de opening van een nieuw AZC voor 300 personen. Daarmee bieden we het benodigde aantal opvangplekken van 817 (op basis van de Spreidingswet).
- We verduurzamen, dan wel vervangen, een deel van het huidige aantal van 780 opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne, zodat langer verblijf op humane wijze mogelijk is.
- We bereiden de transitie voor van de tijdelijke opvang van ontheemden uit Oekraïne (onder de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming, die doorloopt tot maart 2028) naar langetermijnbeleid waarbij deze doelgroep onderdeel wordt van onze bredere dienstverlening, inclusief participatie en zorg en welzijn.
- We verkennen mogelijkheden om meer ontmoeting en verbinding te faciliteren tussen Nijmegenaren en nieuwkomers.

Huisvesting

- We verkennen de mogelijkheden om een of meerdere doorstroomlocaties te realiseren om statushouders versneld tijdelijk te huisvesten, in afwachting op definitieve huisvesting.
- Binnen de mogelijkheden die er zijn, blijven we met woningcorporaties zoeken naar creatieve oplossingen om lastig te huisvesten groepen, zoals grote gezinnen, sneller een (tijdelijke) passende huisvestingsplek te bieden.

Inburgering en integratie

- We evalueren het nieuw ingekochte aanbod voor jongvolwassen inburgeraars.
- We evalueren de inzet van de nieuwe 'Welkomgroep', waarin statushouders bij aanvang van inburgering worden geïnformeerd over hun inburgering en de sociale kaart in Nijmegen.
- We faciliteren en stimuleren inburgeraars om werk en inburgering te combineren. Onder meer met de pilot gericht op vroege participatie vanuit opvang en het Werkfit maken van inburgeraars.
- We richten een klankbordgroep in met ervaringsdeskundigen.
- We verbeteren onze communicatie (website, documentatie) naar inburgeraars en andere vluchtelingen.

Mensen zonder documenten

- We verduurzamen de huidige opvanglocaties en maken de bed, bad en brood opvang geschikt voor een ouder wordende populatie.
- We onderzoeken of we mensen zonder documenten toegang kunnen geven tot voorzieningen die hen helpen om regie te nemen over hun leven en te werken aan een duurzame oplossing.

Doel 8.13: Inwoners kunnen zelfstandig wonen in een schone en geschikte woning en deelnemen aan de samenleving. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Activiteiten

- *We werken aan oplossingen om de Wmo toegankelijk en betaalbaar te houden.*
  We houden in 2027 de landelijke politieke ontwikkelingen nauwgezet in de gaten, zoals de wens in het landelijke coalitieakkoord om per 2028 de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren en om de huishoudelijke hulp uit de Wmo te schrappen per 2029. Vanwege deze ontwikkelingen en onzekerheid over het vervolg, is besloten om het uitwerken van een structurele was- en strijkservice on hold te zetten tot er meer duidelijkheid is.
- In 2027 zorgen we voor adequate uitvoering op de contracten hulpmiddelen, trapliften en vraagafhankelijk vervoer 'perceel Zuid' die alle drie in 2026 gestart zijn. Het contractbeheer van het vraagafhankelijk vervoer wordt primair door BVO DRAN uitgevoerd.
- We gaan in 2027 onderzoek doen naar/werken aan kostenbesparende maatregelen voor het doelgroepenvervoer.

Doel 8.14: We stimuleren en ondersteunen inwoners om samen te bouwen aan een sociale en vitale stad

Activiteiten

- *We verlenen subsidies via de nieuwe subsidieregeling Sociaal & Vitaal*
  Organisaties en inwoners kunnen voor hun activiteiten in de sociale basis subsidie aanvragen via de subsidieregeling Sociaal & Vitaal. Via verschillende deelregelingen zorgen we dat organisaties op een centrale plek subsidie kunnen aanvragen. We hebben aandacht voor activiteiten die zich richten op inwoners die extra ondersteuning nodig hebben. Bijvoorbeeld inwoners met een lage sociaaleconomische positie of thuiswonende senioren. Via stadsdeelbudgetten zorgen we ervoor dat inwoners op een eenvoudige manier subsidie kunnen aanvragen voor activiteiten in hun eigen stadsdeel. Daarnaast bepalen inwoners zelf welke activiteiten in de sociale basis passend zijn voor hun stadsdeel.
  De inzet in de sociale basis is breed en divers. Daarom onderzoeken we in 2027 ook of de subsidieregeling Sociaal & Vitaal verder uitgebreid kan worden.

Ambitie:

9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een veilige thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners die de basis van het bestaan niet op orde hebben of deze dreigen te verliezen

Doel 9.1: Kinderen groeien zo veel mogelijk veilig en gezond thuis op

Activiteiten

- *We versterken het leren vanuit het Regionaal Expert Team (RET)*
  In 2026 is expertise van ervaringsdeskundigen toegevoegd aan het netwerk van het RET en is het perspectief van ouders en jeugdigen steviger geborgd. Doordat ouders en jeugdigen beter worden voorbereid sluiten zij steeds vaker aan bij een RET-tafel. Na afloop wordt altijd contact gezocht met ouders, jeugdigen en verwijzer. Dit is van belang voor een sterke cliëntpositie, maar zo wordt feedback ook direct meegenomen in de continue doorontwikkeling van het RET. Het leren vanuit het RET wordt in 2027 verder versterkt. We implementeren een cliëntvolgsysteem en starten periodieke casusleerbijeenkomsten. Daarmee kunnen we kwalitatieve en kwantitatieve lessen trekken om verbeteringen door te voeren in het netwerk en ten behoeve van gezinnen.

- *We geven vorm aan plaatsingscoördinatie bij verblijf*
  Verwijzers, met name Gecertificeerde Instellingen, zijn disproportioneel veel tijd kwijt aan het zoeken naar passende verblijfsplekken. Schaarse professionele tijd staat daardoor onder druk en in de zoektocht worden ook niet altijd de meest wenselijke keuzes gemaakt. Kinderen komen nog te vaak terecht buiten onze regio. Dat is vervelend voor het gezin, maar belemmert ook de sturingsmogelijkheden voor de gemeente en de regio. In 2027 starten we op regionale schaal met plaatsingscoördinatie. We gaan verwijzers ondersteunen door te zoeken en te matchen, maar belangrijker ook sparren met verwijzers over welke hulp de best passende oplossing is (pleegzorg, gezinshuiszorg of groep) en of alle stappen in het proces goed zijn doorlopen, ook bij spoed en crisis. Lokaal blijven we de aanpak bij complexe (en vaak omvangrijke) casuïstiek versterken en verbeteren.

Doel 9.2: Gezinnen en huishoudens die te maken hebben met onveilige situaties krijgen tijdig, passende en samenhangende hulp en bescherming

Activiteiten

- *We breiden Samen Verder lokaal gefaseerd uit*
  We rollen de aanpak Samen Verder, met een belangrijke rol voor de gemeentelijke Regieteams, stapsgewijs uit naar alle stadsdelen. Samen Verder is een netwerksamenwerking van partners in het veiligheidsdomein waarin het estafettemodel is losgelaten en partijen integraal werken om onveilige situaties eerder te signaleren, risico's en kansen samen te duiden en samen met het gezin te werken aan blijvende veiligheid. Met Samen Verder willen we het aantal dwangmaatregelen rondom onveilige gezinssituaties terugdringen. Na de start in één stadsdeel in 2023, de uitbreiding naar drie stadsdelen in 2025 en vier in 2026, breiden we in 2027 uit naar zes stadsdelen. Het doel is om in 2028 Samen Verder in alle acht stadsdelen operationeel en beschikbaar te hebben. In 2027 verankeren we de werkwijze verder in de Regieteams en Buurtteams, standaardiseren we de aanpak, borgen we voldoende formatie voor procesregie en gezinsgerichte professionals in de uitrolwijken, en monitoren we de resultaten. In het coalitieakkoord is de uitbreiding van Samen Verder een belangrijke ambitie en zijn de noodzakelijke structurele middelen voor deze uitbreiding beschikbaar gesteld.

In 2027 beogen we onderstaande resultaten:

- Samen Verder is in zes stadsdelen operationeel en structureel ondergebracht in de Regieteams.
- Alle Samen Verder-teams werken volgens dezelfde werkwijze en kunnen gezinnen tijdig en integraal ondersteunen.
- Daling van het aantal nieuwe ondertoezichtstellingen (OTS) in deze stadsdelen ten opzichte van 2026.
- Korte doorlooptijd van melding naar passend plan van aanpak voor gezinnen in onveilige situaties.

- Verbeterde samenwerking tussen Buurtteams, Regieteam/Samen Verder en regionale partners (minder overdrachten, meer gezamenlijke regie).
- Zichtbare vermindering

- *Evaluatie pilot 'Spoedaanbod huiselijk geweld'*
  De aanpak 'Spoedaanbod huiselijk geweld', verzorgd door Kairos Forensische Zorg in samenwerking partners als Veilig Thuis en Moviera, bestaat uit vijf gesprekken en is erop gericht om herhaling van (dreigend) relationeel geweld direct te voorkomen door partners te leren een time-out te nemen en de communicatie en zelfregulatie te verbeteren. Als na deze vijf gesprekken blijkt dat er intensievere hulp nodig is wordt er buiten de pilotaanpak een vervolg aan de hulpverlening gegeven. De aanpak kenmerkt zich door een directe start na de aanmelding (dus zonder wachttijd) en snelle instap zonder voorafgaande diagnose. In 2027 wordt de pilot, die in heel Gelderland-Zuid wordt uitgevoerd, geëvalueerd.

- *We starten met het slachtofferdevice*
  In het arrondissement Oost-Nederland, waar Nijmegen onderdeel van uitmaakt, is medio 2026 de voorbereiding van de invoering van het slachtofferdevice gestart. Het gaat om een GPS-sleutelhanger die slachtoffers van ernstige stalking of huiselijk geweld waarschuwt als een verdachte met een enkelband te dichtbij komt. Bij een overtreding van het gebiedsverbod waarschuwt de meldkamer van de reclassering het slachtoffer en kan er direct ingegrepen of de politie ingeschakeld worden. Ook bevat het device een knop waarmee het slachtoffer zelf direct de politie kan alarmeren. Het doel is om in situaties waarbij de kans op herhaald geweld groot is, de bewegingsvrijheid en veiligheid van het slachtoffer te vergroten. In 2027 wordt het device in de praktijk in gebruik genomen.

- *Locatie-onderzoek extra opvangplekken huiselijk geweld*
  We willen het aantal opvangplekken in Nijmegen voor slachtoffers van huiselijk geweld in een Oranje Huis met twaalf plekken uitbreiden. We voeren daartoe een locatie-onderzoek uit.

Doel 9.3: We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken overlast door dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

Activiteiten

- *We realiseren en continueren wonen met zorg en ondersteuning*
  Het vinden van een betaalbare woonplek is erg moeilijk. De samenleving vergrijst de komende twintig jaar, terwijl zorg en ondersteuning (zowel financieel als qua personeel) niet mee kan groeien. In landelijke programma's zoals 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen' staan twee doelgroepen centraal: senioren en aandachtsgroepen. Om resultaten te bereiken, werken we regionaal en lokaal samen met inwoners (organisaties), gemeenten, woningcorporaties, ontwikkelaars en een breed scala aan andere (zorg)instellingen en organisaties.
  Eind 2024 is de Nijmeegse Woonzorgvisie (mét uitvoeringsagenda) vastgesteld waarin we landelijke en regionale ambities verbinden met lokale kansen en partijen. In 2027 continueren we de uitvoering en realisatie van deze ambities en zorgen voor verbinding met meerdere relevante ontwikkelingen:
  - We programmeren in nieuwbouwprojecten huisvesting van senioren en aandachtsgroepen met rolstoel-, levensloopgeschikt(ere)-, geclusterde en zorggeschikte woningen, alsmede kamers/ onzelfstandig/klein geclusterd wonen voor jongvolwassenen.
  - We implementeren de wet versterking regie volkshuisvesting.
  - We ontwikkelen een handreiking 'Wonen en Zorg' waarin uitgangspunten worden opnemen voor toekomstige nieuwbouw- en transformatie projecten.
  - We realiseren meer (flexibele) woonruimte voor aandachtsgroepen.
  - We verbeteren de vindbaarheid van informatie en duidelijkheid over regels op de gemeentelijke website.
  - Met woningbouwcorporaties en huurdersverenigingen werken we aan nieuwe meerjarenprestatieafspraken. Hierin staan ambities én concrete acties op huisvesting van senioren/ aandachtsgroepen en samenwerking met relevante zorg- en welzijnspartners.

- We stellen in 2027 het Lokaal Uitvoeringsplan Aanpak Dak- en Thuisloosheid vast en starten met de uitvoering. Dit is een gemeentebrede uitvoeringsagenda waarmee Nijmegen uitvoering geeft aan het Regionaal Actieplan en het Regionaal Uitvoeringsplan.
- Het plan bevat concrete acties voor meer woonplekken (Wonen Eerst), preventie, financiële bestaanszekerheid en het versterken van de lokale uitvoeringspraktijk.
- Bij (dreigende) dakloosheid zetten we eerst in op behoud van huisvesting of een duurzame woonoplossing, zo nodig met passende begeleiding.
- We maken met woningcorporaties, zorgorganisaties en andere betrokken partijen afspraken over de uitbreiding van Housing First en Wonen Eerst voor jongvolwassenen, voor zover voldoende woonruimte beschikbaar is.
- We verbinden de lokale aanpak aan de regionale triage en het regionale vangnet; maatschappelijke opvang blijft beschikbaar wanneer een woonoplossing tijdelijk niet mogelijk is.

- *Bijzondere woon(zorg)projecten*
  Met woningbouwcorporaties en huurdersverenigingen schetsen we in meerjarenprestatieafspraken de randvoorwaarden om vanaf 2026 bijzondere woon(zorg)projecten mogelijk te maken.
  We zoeken in 2027 naar alternatieven om huisvesting voor de doelgroep van zorgwoningen zoals die in de Weezenhof (tijdelijk) uit te breiden in Nijmegen en in de regio. We streven met corporaties en zorgorganisaties naar verdere uitbreiding van trajecten Housing First voor daklozen in 2026. De toewijzing van een woning is daarbij de start van een traject met intensieve woonzorgbegeleiding. Daarnaast hebben we de ambitie om in 2026 te starten met een project 'Wonen Eerst' voor Jongvolwassenen. Samen met het Zorgkantoor VGZ alsmede de zorgorganisaties RIBW, Iriszorg en Pro Persona.
  Tot oktober 2027 continueren we Binder (tijdelijk gemengd wonen-project in het oude belastingkantoor) en verkennen de mogelijkheden om een Binder 2.0 te ontwikkelen.

Doel 9.4: Daklozen krijgen tijdelijk opvang en een perspectief op zelfstandig participeren en (zelfstandig) wonen.

Activiteiten

We werken in 2027 samen met de overige 12 gemeenten aan de implementatie van het Regionaal Uitvoeringsplan. Daarbij blijven preventie vóór opvang, Wonen Eerst, zo thuis als mogelijk en lokaal waar het kan, regionaal waar het moet de leidende uitgangspunten.

- We implementeren de regionale triage, zodat eerst een duurzame woonoplossing en pas daarna, indien nodig, een passende kleinschalige of grootschalige opvangplek wordt onderzocht.
- We zetten de ontwikkeling van kleinschalige opvang, verspreid over Gelderland-Zuid, voort. Tijdelijke uitbreiding van opvangcapaciteit behandelen we als overgangsmaatregel en verbinden we aan uitstroom, woonruimte en begeleiding.
- We ontwikkelen duurzame oplossingen voor inwoners in tijdelijke opvanglocaties, waaronder De Flat, De Brug en Konijnenpad. Oplossingen voor de acute vraag moeten aantoonbaar bijdragen aan de transitie van opvang naar wonen en van grootschalig naar kleinschalig.
- We monitoren de uitvoering halfjaarlijks met gegevens van onder meer de GGD monitor MOBW en aangevuld met kwalitatieve signalen en ervaringen vanuit CTMO, opvangvoorzieningen en gemeenten, De voortgang bespreken we halfjaarlijks in regionale werkconferenties en aansluitend in het bestuurlijk kernteam, zodat tijdig kan worden geleerd en bijgestuurd.
- We hanteren het winterprotocol en stellen in 2027 een protocol vast voor opvang en ondersteuning tijdens perioden van hitte.

Doel 9.5: Inwoners met een psychische kwetsbaarheid of licht verstandelijke beperking kunnen in een beschermde woonomgeving zich ontwikkelen richting zelfstandig wonen en participeren

Activiteiten

- *We actualiseren in 2027 het beleidsplan Samen Dichtbij beschermd wonen en maatschappelijke opvang*
  We actualiseren in 2027 het beleidsplan Samen Dichtbij voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang in samenwerking met de regio. De aanpassing vindt plaats op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie van Samen Dichtbij (HHM, 2025).
- *We realiseren meer aanbod voor beschermd wonen met de inkoop van extra plekken beschermd wonen in Rivierenland en met de inkoop Safehouses*
  Met de nieuwe contractering beschermd wonen die per 1-1-2025 is ingegaan, hebben we een beter dekkend zorgaanbod binnen de regio Gelderland-Zuid ingekocht. Tegelijkertijd merken we ook dat de spreiding van voorzieningen beschermd wonen in de regio Rivierenland achterblijft en de vraag naar specifieke beschermd wonen zorg safehouses (een beschermde abstinente voorziening voor inwoners met verslaving na een behandeltraject) toeneemt. Om die reden is in 2026 de inkoop van bovengenoemde voorzieningen gestart, waarvan de raamcontracten met ingang van 1 april 2027 zullen ingaan.
- *We gaan de pilot Beschermd Wonen 'verbreden doelgroep'* evalueren waarin we inwoners toelaten die Beschermd Wonen zorg nodig hebben, maar niet voldoen aan het toelatingscriterium voor Beschermd Wonen "het beschikken over een recente diagnose Ernstig Psychiatrische Aandoening (EPA) en/of licht verstandelijke beperking) lvb), vastgesteld door een behandelaar". Op basis van de evaluatie zal een advies volgen hoe om te gaan met deze doelgroep in de toekomst.
- In 2027 werken we met de regiogemeenten een voorstel uit om de opdracht voor beschermd wonen te verbreden voor een afgebakend deel van de huidige doelgroep van maatschappelijke opvang. Doel is deze mensen vanuit beschermd wonen een woonplek met passende ondersteuning te bieden, in plaats van opvang. Het voorstel bevat de afbakening van de doelgroep, de aansluiting op de regionale triage, het benodigde woonaanbod en de financiële inzet van het overschot op beschermd wonen.
- *Samen met de 10 regiogemeenten gaan we door met de communicatiecampagne "Hoe is het?".* Hiermee willen we de stigmatisering van inwoners met een psychische kwetsbaarheid verminderen, en bijdragen aan het voorkomen van psychische kwetsbaarheid én het herstel ervan bevorderen.

We regelen het zorgaanbod in de regio

- We contracteren m.i.v. 1 april 2027 meer zorgaanbod beschermd wonen voor de regio Rivierenland waar de beschikbaarheid voor beschermd wonen plekken nu onvoldoende groot is.
- We contracteren m.i.v. 1 april 2027 raamcontracten voor het product safehouses, een voorziening waar inwoners met verslaving na een behandeltraject in een abstinente omgeving kunnen werken aan herstel. De vraag naar safehouses is sterk gegroeid en is voorheen via maatwerkovereenkomsten met niet-gecontracteerde aanbieders afgesloten. Met deze raamcontracten kunnen we de rechtmatigheid en kwaliteit beter borgen.
- We gaan de pilot beschermd wonen 'verbreden doelgroep' evalueren waarin we inwoners toelaten die beschermd wonen zorg nodig hebben, maar niet voldoen aan het toelatingscriterium voor beschermd wonen "het beschikken over een recente diagnose Ernstig Psychiatrische Aandoening (EPA) en/of licht verstandelijke beperking) lvb), vastgesteld door een behandelaar". Op basis van de evaluatie zal een advies volgen hoe om te gaan met deze doelgroep in de toekomst.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- *Netwerken in de stad en wijken en andere programma's binnen de gemeente*
  We kunnen onze doelstellingen niet alleen bereiken. We werken samen met partners in lokale netwerken (zoals Groen, Gezond en in Beweging) en met andere programma's binnen de gemeente. We zijn aanwezig in de wijk en betrekken inwoners bij ontwikkelingen in de stad. Zo hebben we de laatste jaren geïnvesteerd in de samenwerking met inwoners, inwonersorganisaties en met sociale ondernemingen, zoals BUUR, de Wijkfabriek en de Broerderij. Ook geven we subsidies aan inwonersmagazines en wijkwebsites. Samen met

organisaties, professionals, vrijwilligers en inwoners blijven we werken aan het versterken van de sociale basis. Deze lerende samenwerking is een belangrijke pijler binnen de kadernota Samen werken, samen sterk en de opgave sturing Sociale Basis.

- *Maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen*
  We werken samen met een groot aantal maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen. We hebben subsidierelaties met een aantal grote welzijnsinstellingen zoals Bindkracht10 en Sterker sociaal werk voor onder meer de uitvoering van welzijnswerk in de wijk. Ook geven wij opdracht aan Stichting Oidos en Stichting Buurtteamorganisatie Volwassenen voor de uitvoering van de Buurtteams. We werken samen met de GGD aan gezondheidsbescherming en -bevordering, het bestrijden van infectieziekten en de toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang. We werken samen met Straatdokters, die zich in zetten voor de gezondheid van daklozen. We werken nauw samen met onderwijsinstellingen, woningcorporaties, verzekeraars en het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen.

- *Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)*
  Voor de uitvoering van het Wmo- en Jeugdwet-vervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

- *Zorginstellingen en huisartsen*
  We werken intensief samen met huisartsen, onder andere door middel van de inzet van de praktijkondersteuners huisartsenzorg jeugd te realiseren. Huisartsen zijn onder andere verantwoordelijk voor verwijzing naar de Jeugdwet en naar de volwassen GGZ.
  We subsidiëren grote zorginstellingen voor maatschappelijke opvang. Op grond van de Wmo en de Jeugdwet kopen we regionaal zorg in bij een groot aantal aanbieders die zorg leveren op het gebied van beschermd wonen, ambulante Wmo, huishoudelijke hulp, ambulante jeugdhulp en jeugdzorg met verblijf. Om de veiligheid van onze inwoners te kunnen waarborgen werken we samen met Veilig Thuis waar kindermishandeling en huiselijk geweld gemeld kan worden. We subsidiëren verschillende gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook werken we samen met politie en justitie.

- *Regionale samenwerking*
  In het verleden zijn al grote stappen gezet rondom de vormgeving van de regionale samenwerking beschermd wonen, echter werd de doordecentralisatie jaar na jaar uitgesteld. Nijmegen blijft acteren als centrumgemeente, maar de samenwerking met de regio intensiveert omdat gemeenten per 2025 een grotere (budget)verantwoordelijkheid hebben gekregen dan voorheen.

  Ook werken gemeenten, zorgpartijen en welzijnsorganisaties in de regio samen aan de verbinding en samenwerking tussen het sociaal domein en medisch domein. In de Regio Rijk van Nijmegen doen we dit via het netwerk Nijmegen op één lijn (NOEL).

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	36,8	26,4	10,7	10,3	10,3	10,3
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1,1	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
6.712 Begeleiding (WMO)	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	3,3	2,5	0,3	0,3	0,3	0,3

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1,8	8,4	0,5	0,5	0,5	0,5
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	5,7	1,9	1,7	1,7	1,7	1,7
6.821 Jeugdbescherming	1,4	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	3,5	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0
7.1 Volksgezondheid	4,1	3,7	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	**60,2**	**52,3**	**17,1**	**16,7**	**16,7**	**16,7**
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	80,1	75,1	61,7	60,7	61,2	61,0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	27,7	29,2	30,2	30,2	30,2	30,2
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	10,0	10,5	11,0	10,2	10,2	10,2
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	19,7	23,6	24,9	23,6	23,6	23,6
6.712 Begeleiding (WMO)	16,9	11,7	12,0	11,1	11,1	11,1
6.713 Dagbesteding (WMO)	3,1	2,7	2,1	2,1	2,1	2,1
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0,0	0,2	0,5	0,5	0,5	0,5
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	42,0	38,3	37,6	37,6	37,7	37,7
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0,3	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	30,8	37,2	30,7	30,6	30,4	30,1
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	2,4	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
6.791 PGB Wmo	0,7	0,7	2,3	2,3	2,3	2,3
6.792 PGB Jeugd	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	47,8	53,3	57,4	57,3	56,9	56,6
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	41,6	42,1	44,3	43,4	43,1	43,1
6.821 Jeugdbescherming	8,7	6,7	7,0	7,0	7,0	7,0
6.822 Jeugdreclassering	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	3,5	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0
7.1 Volksgezondheid	14,7	15,6	12,9	12,9	12,9	12,9
Totaal	**353,9**	**359,3**	**341,7**	**336,6**	**336,0**	**335,4**
Saldo van lasten en baten	**-293,7**	**-306,9**	**-324,6**	**-319,9**	**-319,3**	**-318,7**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	195,3	191,3	191,8	191,7
9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze	146,4	145,3	144,2	143,7
Totaal lasten	**341,7**	**336,6**	**336,0**	**335,4**
Baten				
8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	13,3	12,9	12,9	12,9
9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze	3,8	3,8	3,8	3,8
Totaal baten	**17,1**	**16,7**	**16,7**	**16,7**
Totaal per programma	**-324,6**	**-319,9**	**-319,3**	**-318,7**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
MuZIEum	-200	-200	-200	-200	-200
Subsidieregeling sociale basis	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200	-1.000
Sturen op sterke sociale basis	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Besparing zorg & welzijn	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Besparing vanuit sociale basis			250	500	500
Stadsdeelprogrammeren			-600	-600	-600
Huiskamers van de wijk	-500	-500	-500	-500	
PrEP-zorg	-50	-50	-50	-50	-50
Samen verder	-850	-550	-550	-550	-550
Regionaal vangnet	-300	-300	-300	-300	-300
Projectcapaciteit Flet en Brug	-350	-350	-350	-350	-350
Housing First	-311	-255	-255	-255	-255
Transformatie maatschappelijke opvang		-2.500	-2.500	-2.500	
Besparing Beschermd wonen en Maatschap. Opvang		500	750	1.000	1.000
Dierenwelzijn	-200	-200	-200	-200	
Ondersteuning Arbeidsmigranten	-150	-150	-150	-150	-150
Regenboogagenda				-220	-220
Anti-discriminatie	-350	-350	-350	-350	-350
Wijzigingen					
Bijdrage GGD	-340	-340	-340	-340	-340
Bijstelling budget Samen verder	300	200	200	200	200
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Inzet volumeontwikkeling WMO tbv WMO	-957	-957	-957	-957	-957
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo (T)	-3.042				
Kinderopvang pleegouders (T)	-99				
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-26	-26	-26	-26	-26
Vrouwenopvang (DU)	-1	-1	-1	-1	-1
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	-13	-13	-13	-13	-13
Pilot dakloze EU-burgers (DU)	-537	-537			
Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (DU)	-26				
Beschermd Wonen (IU)	-2.243	-2.243	-2.243	-2.243	-2.243
Totaal	**-11.445**	**-10.022**	**-9.585**	**-9.305**	**-5.905**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

Bijdrage GGD

De bijdrage aan de GGD wordt verhoogd als gevolg van de splitsing van de bedrijfsvoering van de VRGZ en GGD. Daarnaast zijn er extra uitzettingen bij de GGD voor privacy officer, zaaktoezicht systeem, beleidsmedewerker toezicht, bijzondere zorg, nu niet zwanger.

Bijstelling budget Samen verder

In het coalitieakkoord is € 550.000 per jaar beschikbaar gesteld en eenmalig € 300.000 voor de implementatie. Dit is hoger dan het benodigde bedrag. Daarom corrigeren we dit bedrag. We stellen daarvoor € 350.000 per jaar beschikbaar. Voor de implementatie stellen we eenmalig € 200.000 extra beschikbaar.

Taakmutaties

Onder Financiële begroting-Algemene dekkingsmiddelen-Gemeentefonds-Taakmutaties vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
8. Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	8.1 Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving.	Toegankelijkheid wijkaccommodaties Investeringsimpuls wijkcentra
9. We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.	9.1 Kinderen groeien zoveel mogelijk veilig en gezond op.	Consultatiebureaus Noord en Dukenburg
	9.4 Daklozen krijgen tijdelijk opvang en een perspectief op zelfstandig participeren en (zelfstandig) wonen.	NUNN Renovatie

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)						13,1%	13,7%	16,9%	16,6%	15,7%
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp						14,5%	14,7%	15,5%	15,8%	15,4%
Gemiddelde benchmark						1,3%	1,2%	1,2%	1,0%	1,0%
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming						1,5%	1,4%	1,3%	1,2%	1,3%
Gemiddelde benchmark						0,5%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering						0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Gemiddelde benchmark	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%		
Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%		
Gemiddelde benchmark		690	720	740	770	770	740	710	670	680
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)				780	830	823	818	803	800	784
Gemiddelde benchmark						13,1%	13,7%	16,9%	16,6%	15,7%
Gevraagd door raad										
Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf			3.921	4.005	4.025	4.116	4.139	4.115	3.948	3.834
Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf			389	387	399	397	438	407	406	389
Aantal aanmeldingen buurtteams volwassenen							3.265	3.375	3.494	3.651
Buurtteams jeugd en gezin: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek							76%	86%	86%	87%
Buurtteams volwassenen: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek							46%	62%	53%	43%
Aantal bezoeken Stips	13.500	15.000	18.000	23.100	14.052	15.013	22.000	24.300	21.900	22.700
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein	3,9%		3,7%	3,8%	4,5%	4,5%	4,9%	4,5%	4,8%	5,4%
Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft		9%		12%		12%				11%
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven		7,5		7,6		7,5		7,6		7,6
Percentage bewoners tevreden over openbaar vervoer in de buurt		78%		76%		76%		72%		77%
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt		71%		68%		66%		65%		69%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp**
  Het CBS is de bron voor deze verplichte indicator. In 2021 is het CBS gestart met een nieuwe tijdreeks vanwege wijzigingen in de dataverzameling. De stijging in Nijmegen van het percentage jongeren met jeugdhulp heeft te maken met de toename van ondersteuning die geboden wordt door de buurtteams jeugd en gezin, die in juli 2021 van start zijn gegaan. Bij de stedenvergelijking voor deze indicator moeten we een kanttekening plaatsen. Het CBS geeft aan dat het aantal jongeren met buurt-/wijkteamhulp niet goed vergelijkbaar is tussen verschillende gemeenten en verschillende jaren.
- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming / Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdreclassering.**
  Het CBS is de bron voor deze verplichte indicatoren. In 2021 is het CBS gestart met nieuwe tijdreeksen voor deze indicatoren vanwege wijzigingen in de dataverzameling.
- **Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf / Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf**
  De aantallen betreffen de geleverde en gedeclareerde jeugdhulp via een maatwerkvoorziening (de aantallen zijn dus exclusief de ondersteuning die rechtstreeks door de buurtteams jeugd en gezin gegeven wordt). De meeste cliënten 'jeugdhulp met verblijf' maken tevens gebruik van een andere maatwerkvoorziening op het vlak van jeugdhulp ('jeugdhulp zonder verblijf'). Er zit dus een overlap tussen de cijfers. Een ruime meerderheid van de cliënten jeugdhulp met verblijf ontvangt daarnaast ook een vorm van jeugdhulp zonder verblijf.
  Cijfers uit voorgaande jaren zijn aangepast, omdat het voorkomt dat er in het administratiesysteem indicaties of declaraties m.b.t. eerdere jaren worden aangepast of ingetrokken.
- **Aantal cliënten buurtteams volwassenen**
  Het gaat om het aantal mensen dat in 2025 hulp van de buurtteams volwassenen ontvangen heeft. Deze buurtteams, die begin 2022 van start zijn gegaan, bieden basiszorg. Bij maatwerk - zorg die het basisteam niet kan leveren - wordt een zorgaanbieder met expertise ingezet.
- **Buurtteams jeugd en gezin: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek**
  Er is een afspraak tussen de gemeente en de buurtteams jeugd en gezin voor een nieuwe termijn: binnen 3 weken na aanmelding een eerste gesprek. Uitgaande van die nieuwe termijn is het percentage voor 2025 52%.
- **Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein**
  Met gemeentelijke voorzieningen in het sociale domein bedoelen we regelingen op het vlak van zorg, inkomen, werk en jeugd. De energietoeslag is niet meegerekend. De vergelijking door de tijd is niet helemaal zuiver, vanwege veranderingen in het aantal regelingen en veranderingen in de voorwaarden voor het gebruik van regelingen.
- **Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft**
  De bron voor deze cijfers is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Gevraagd wordt: "Vindt u in het algemeen dat u voldoende contacten met andere mensen heeft, dat wil zeggen buiten werk, school of het eigen huishouden/gezin?" met als antwoordmogelijkheden 'ja, zeker', 'ja, maar ik zou wel wat meer contacten willen' en 'nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb'. Voor de Burgerpeiling 2023 kunnen we geen uitkomst geven op deze vraag, vanwege een foute doorverwijzing in de vragenlijst.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over welzijn, wijkontwikkeling en zorg:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62713/kerncijfers
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62711/kerncijfers-nijmegen

Werk en Inkomen

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

10. Nijmegenaren kunnen participeren

Doel 10.1: Meer perspectief op maatschappelijke participatie en/of duurzaam, betaald werk

Activiteiten

- *We blijven uitbreiding zoeken in beschutte werk-plekken.*
  Dit als onderdeel van het Plan Impuls Werkontwikkeling van WerkBedrijf. Hiermee willen we een inhaalslag maken op de participatie van deze groep. Ook willen we hiermee een extra rijkskorting op het budget Beschut werk vanaf 2027 e.v. zoveel mogelijk beperken.

- *We zijn in 2026 al gestart en zetten dat voort in 2027 met extra investeren in de re-integratie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.*
  Sinds 2024 ontvangen gemeenten (tot 2034) diverse budgetten van het Rijk in het kader van de Impulsregeling voor sociaal ontwikkelbedrijven. Deze budgetten bieden WerkBedrijf de mogelijkheid om extra te investeren in de re-integratie van kwetsbare groepen. Dit kan betrekking hebben op zowel begeleiding als de fysieke infrastructuur. WerkBedrijf heeft bij de begroting 2028 het Plan Impuls Werkontwikkeling toegevoegd om de besteding van deze extra middelen te onderbouwen. Gemeenteraden in Rijk van Nijmegen hebben daarop een positieve zienswijze uitgebracht. Uitvoering ervan is gestart in de tweede helft van 2026. Het gaat hierbij om een extra impuls op beschut werk, op onderzoeks- en diagnosemogelijkheden en intensieve begeleiding (op de werkplek). Over de inzet en effecten wordt door WerkBedrijf bij de reguliere P&C-producten apart gerapporteerd.

- *We breiden de inzet van participatiecoaches uit conform de afspraken binnen de lokale keuzes van WerkBedrijf.*
  Hiermee kunnen zij structureel inwoners ondersteunen bij maatschappelijke participatie, bijvoorbeeld richting vrijwilligerswerk, scholing, sport en passende ondersteuning op andere leefgebieden. Daarnaast werken we uit hoe de in het coalitieakkoord opgenomen efficiëntiebesparing op de inzet van participatiecoaches kan worden vormgegeven.

- *We onderzoeken de invoering van een bijverdienbonus*
  We benutten daarnaast de mogelijkheden uit het wetsvoorstel Participatiewet in balans om ervoor te zorgen dat werken in deeltijd voor inwoners met een bijstandsuitkering aantrekkelijker en lonender wordt.

Doel 10.2: Stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio

Activiteiten

- *We werken samen met de partners van het Regionaal Beraad aan de uitvoering van het project 'Werk eraan'.*
  Dit is een regionaal samenwerkingsproject dat zich richt op het versterken van basisvaardigheden en vakvaardigheden van laagopgeleiden en laaggeletterden, met als doel hun duurzame positie op de arbeidsmarkt te verbeteren en tegelijkertijd bij te dragen aan het verminderen van structurele arbeidsmarktkrapte.

Doel 10.3: Verkleinen gezondheidsverschillen armoede

Activiteiten

- *We bepalen het vervolg op de pilot 'Gratis mondzorg',*
  Dit is naar aanleiding van het initiatiefvoorstel 'Niet meer kiezen'. In 2025 zijn we gestart met de pilot. In 2027 kijken we op basis van de evaluatie naar de knelpunten bij de financiële ondersteuning van mondzorg en bepalen we hoe we onze ondersteuning inrichten.

Doel 10.4: Bestrijden gevolgen opgroeien in armoede

Activiteiten

- We zetten in op een effectievere ondersteuning voor de ouderbijdrage primair onderwijs, zodat ieder kind mee kan doen. Dit doen we samen met de schoolbesturen en stichting Leergeld.

Doel 10.5: Participatie bevorderen van inwoners vanaf 18 jaar

Activiteiten

- *We behouden en verruimen het busvoordeelabonnement voor inwoners met een laag inkomen en maken het ook toegankelijk voor jongeren.*
  Zo blijft reizen naar school, stage, werk en andere activiteiten betaalbaar voor iedereen.

Ambitie:

11. Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid

Doel 11.1: Verstrekken uitkeringen en toeslagen

Activiteiten

- *We onderzoeken voor alle bijstandsgerechtigden of zij (gedeeltelijk) recht hebben op een andere voorziening, zoals vanuit de Wajong, WIA of Toeslagenwet.*
  Andere voorzieningen zoals een arbeidsongeschiktheidsverzekering zijn voorliggend de bijstandsuitkering. Als een inwoner hier recht op heeft, kan dat betekenen dat er minder of geen bijstandsuitkering nodig is. Het in kaart brengen van deze voorzieningen vraagt specialistische kennis. Daarom werkt de gemeente hiervoor samen met een gespecialiseerd bureau. Dit zorgt ervoor dat inwoners de juiste voorziening ontvangen en dat de gemeente minder uitgaven heeft aan de bijstand.

- *We starten met de uitvoering van de visie Financiële bestaanszekerheid.*
  Deze visie is in december 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. In de uitwerking van de visie financiële bestaanszekerheid verbreden we onze blik van armoedebestrijding naar (financiële) bestaanszekerheid. We werken de komende jaren toe naar een vereenvoudigd systeem op het gebied van inkomensondersteuning. Hierin hebben we extra aandacht voor een stabiele basis, meedoen, maatwerk en perspectief.

- *We werken aan een nieuw beleidsplan Naleving voor de periode 2027–2031.*
  Als eerste stap bieden we de raad een startnotitie aan.

- *We starten met de voorbereiding van het Bouwdepot*
  Dit doen we zodat jongeren in een kwetsbare positie de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om te bouwen aan een zelfstandige en kansrijke toekomst.

Doel 11.2: Aanbieden aanvullende gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen

Activiteiten

- *We starten een beleidsvoorbereidend onderzoek naar de mogelijkheid van het invoeren van een Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget (NMMB).*
  Dat hanteert het besteedbaar inkomen als criterium voor ondersteuning, bundelt meerdere van de huidige regelingen en geeft meer regie over de besteding aan de ontvanger.

- *We helpen inwoners met een sociale huurwoning*
  We gaan de wijk in om inwoners met een sociale huurwoning te helpen bij het aanvragen van regelingen, het organiseren van activiteiten voor de wijk en het verbeteren van de sociale cohesie.

- *We breiden het Fondsenbureau uit*
  Dit doen we zodat financieel kwetsbare inwoners die niet in aanmerking komen voor wettelijke regelingen

toch passende ondersteuning kunnen krijgen.

- *We ondersteunen inwoners met energiearmoede*
  We werken aan een plan om inwoners te ondersteunen die te maken hebben met energiearmoede en onverwacht hoge energielasten.

Doel 11.3: Voorkomen problematische schulden

Activiteiten

- We ontwikkelen een nieuw beleidsplan Schuldhulpverlening 2027 – 2030 gebaseerd op de evaluatie en startnotitie.

- We breiden de outreachende aanpak van de Financieel Expert in de Wijk uit met de Buurtteams, woningcorporaties en de Stips.

- We werken samen met de Belastingdienst om inwoners met beginnende betalingsachterstanden te helpen en pakken maandelijks 20 signalen van betalingsachterstanden bij de Belastingdienst op.

Doel 11.4: Duurzaam uit de schulden

Activiteiten

- *We ontwikkelen een integrale aanpak voor problematische schulden*
  In het nieuwe beleidsplan schuldhulpverlening 2027–2030 ontwikkelen we een integrale aanpak voor problematische schulden, inclusief het opkopen van schulden conform de motie 'Samen Schuldenvrij' en specifieke maatregelen voor gezinnen met kinderen.

- *We breiden onze begeleiding en nazorg bij de schuldhulpverlening uit om aan de vastgestelde eisen van de basisdienstverlening te voldoen.*
  De basisdienstverlening schuldhulpverlening beschrijft waar gemeenten aan moeten voldoen op het gebied van schuldhulpverlening. In 2027 ontwikkelen we de onderdelen begeleiding en nazorg verder door. We maken een begeleidingsplan per traject en evalueren deze meerdere keren tijdens een traject. Zo meten we de voortgang van de situatie en zijn inwoners beter in staat om op lange termijn voor hun eigen financiën te zorgen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

De belangrijkste verbonden partij waarmee we vanuit het programma Werk en Inkomen samenwerken is het regionale WerkBedrijf Rijk van Nijmegen als onderdeel van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR). WerkBedrijf is de plek waarin alle professionaliteit op het gebied van arbeidstoeleiding (inclusief de Sociale Werkvoorziening en 'Op weg naar werk' - voorheen arbeidsmatige dagbesteding) voor deze regio is gebundeld en om werkzoekenden en ondernemers in de regio de beste mogelijke en een eenduidige dienstverlening te bieden. WerkBedrijf bemiddelt, ontwikkelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt naar werk en streeft daarbij naar een passende en zo regulier mogelijke werkplek.

Het verstrekken van de uitkeringen, de handhaving en een deel van de taken op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding worden daarnaast uitgevoerd door de gemeentelijke afdeling Inkomen, Zorg en Leerplicht.

We werken daarnaast samen met veel andere grote en kleinere samenwerkingspartners, zoals:

- Regionaal Opleidingencentrum (ROC) Nijmegen
- Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN)
- Radboud Universiteit Nijmegen
- Radboudumc

- Regionaal Werkcentrum Rijk van Nijmegen
- Gemeenten in regio Rijk van Nijmegen
- UWV
- VNO-NCW
- FNV
- CNV
- Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Bindkracht10
- Stichting Leergeld Nijmegen
- Stichting de Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe
- Stichting de Kledingbank
- Vincentius Vereniging Nijmegen
- Stichting ANDERS
- Rode Kruis
- Dokters van de wereld
- Stichting Kinderhulp
- Het oude weeshuis
- Stichting Achterstandswijken Nijmegen
- Stichting Armoedefonds
- Stichting Huis van Compassie
- Stichting Dagloon
- Stichting BWN
- Stichting Babyspullen
- Fibon
- Humanitas
- Schuldhulpmaatje
- MoneyStart
- MoneyWays
- Housing First RIBW

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
6.3 Inkomensregelingen	131,4	135,1	135,1	135,1	135,1	135,1
6.5 Arbeidsparticipatie	1,1	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	**132,4**	**136,6**	**135,1**	**135,1**	**135,1**	**135,1**
Lasten						
6.3 Inkomensregelingen	187,5	185,4	190,8	190,6	189,0	188,2
6.4 WSW en beschut werk	26,7	30,3	26,5	24,2	22,2	20,7
6.5 Arbeidsparticipatie	19,1	21,0	21,2	22,1	20,8	20,8
Totaal	**233,4**	**236,7**	**238,4**	**236,8**	**232,0**	**229,7**
Saldo van lasten en baten	**-100,9**	**-100,0**	**-103,3**	**-101,7**	**-96,9**	**-94,6**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
0. Nijmegenaren kunnen participeren.	63,4	61,9	58,6	56,9
1. Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid.	175,0	175,0	173,4	172,8
Totaal lasten	**238,4**	**236,8**	**232,0**	**229,7**

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten				
1. Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid.	135,1	135,1	135,1	135,1
Totaal baten	**135,1**	**135,1**	**135,1**	**135,1**
Totaal per programma	**-103,3**	**-101,7**	**-96,9**	**-94,6**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Bijverdienbonus	-500	-500	-500	-500	-500
Groeien door doen	-250	-250	-250	-250	
Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget (NMMB)	-2.000	-2.000	-1.500	-1.000	-1.000
Participatiecoaches onderbrengen NMMB	250	250	250	250	250
Besparingdoor NMMB	0	0	300	300	300
Bouwdepot		-500	-1.000	-1.000	-1.000
Bouwdepot -besparing zorgkosten WWZ		500	1.000	1.000	1.000
Visie Financiële bestaanszekerheid	-500	-500	-500	-500	
Busvoordeelabonnement	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Tegengaan energiearmoede	-500	-500			
Kwijtschelding Schulden	-750	-750	-500	-500	-500
Schuldhulp gezinnen met kinderen	-500	-500	-500	-500	-500
Besparing Werk & Inkomen	500	500	500	500	500
Stoppen maatwerkbanen	92	393	393	843	843
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Wet betaalbare huur (DU)	-12	-12	-5		
Armoedebestrijding kinderen (DU)	36	36	36	36	36
Participatie (IU)	398	1.007	2.113	2.353	2.353
Totaal	**-4.735**	**-3.826**	**-1.163**	**32**	**782**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Taakmutaties

Onder Financiële begroting-Algemene dekkingsmiddelen-Gemeentefonds-Taakmutaties vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investeringen per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	790,6	788,5	804,3	819,3	822,1	842,9	871,1	888,8	879,3	888,8
Gemiddelde benchmark	854,1	865,2	882,7	896,1	894,9	911,4	935,3	947,6	949,0	953,5
Netto arbeidsparticipatie	65,7	67,8	68,1	68,9	69,4	70,2	71,8	72,4	73,2	73,4
Gemiddelde benchmark	65,2	66,0	67,1	68,1	67,7	69,0	70,8	71,7	72,1	72,1
Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	2%	3%	
Gemiddelde benchmark	3%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	665,1	676,6	639,8	617,4	720,9	656,1	586,2	560,6	548,5	553,5
Gemiddelde benchmark	607,2	611,4	585,2	560,9	637,9	599,8	525,9	499,1	493,6	491,5
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	11%	10%	10%	10%	10%	9%	9%	9%	9%	

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gemiddelde benchmark	11%	10%	10%	10%	10%	9%	9%	9%	9%	
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar				73,0	73,7	76,5	73,6	75,4	77,7	137,4
Gevraagd door raad										
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk	668	868	933	732	610	883	680	535	567	547
Percentage mensen dat jaar na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is						87%	87%	89%	89%	
Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is		6%		5%		4%		5%		4%
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen	17.125	18.345	18.544	19.126	19.052	20.756	27.657	32.836	29.126	28.899
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	26.500	26.500	26.200	25.800	26.100	24.600	23.700	23.800	23.900	

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Netto arbeidsparticipatie**
  Het gaat om het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. De potentiële beroepsbevolking is het deel van de bevolking dat gezien de leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan het arbeidsproces (15 tot 75 jaar).
- **Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)**
  Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie (waarin UWV informatie verzamelt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten). Het werkloosheidspercentage volgens deze definitie is lager dan het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS. In 2025 lag het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op 9,2% (versus 4,5% voor de totale Nijmeegse beroepsbevolking).
- **Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar**
  De gegevens komen uit de Statistiek Re-Integratie door Gemeenten van het CBS. Het aantal varieert in 2025 van 98 in Eindhoven tot 399 in Groningen. Die sterk uiteenlopende aantallen per stad hebben te maken met verschillen tussen de gemeenten in wat ze wel en niet tot re-integratievoorzieningen rekenen. Deze verplichte BBV-indicator is daarom niet geschikt voor een vergelijking met de benchmarksteden. Voor Nijmegen zien we in 2025 een fors hoger aantal dan in de jaren daarvoor. De reden daarvoor is dat er behalve de speciale trajecten nu ook de standaard door het Werkbedrijf uitgevoerde trajecten meegerekend worden.
- **Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk**
  Hierbij zijn de IOAW en IOAZ wel meegerekend en de BBZ niet. Bij uitstroom naar werk kan het gaan om werken bij een werknemer of werken als zelfstandige.
- **Percentage mensen dat jaar na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is**
  Het gaat om het percentage mensen dat 1 jaar na uitstroom uit de bijstand door het vinden van werk niet opnieuw ingestroomd is. Voor de uitstroom van 2025 kunnen we pas eind 2026 vaststellen of die duurzaam is geweest.
- **Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is**
  De bron voor deze indicator is de tweejaarlijkse Burgerpeiling.
- **Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen**
  Voor huishoudens met een laag inkomen zijn er in Nijmegen verschillende gemeentelijke regelingen om financiële ondersteuning te krijgen. De belangrijkste daarvan zijn: individuele inkomenstoeslag,

individuele bijzondere bijstand, Meedoenregeling, Kinderfonds, Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering en Busvoordeelpas. In 2022 was het aantal mensen dat gebruik maakte van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen een stuk hoger dan in 2021. Dit had vooral met de energietoeslag te maken. In 2023 zien we een verdere stijging: nog steeds veel energietoeslagen (7.000 mensen ontvangen alleen energietoeslag en geen andere toeslag) en stijgingen bij Busvoordeelpas, Meedoenregeling (wijziging deelnamecriteria) en Kinderfonds. In 2024 volgt een daling, omdat er in dat jaar geen energietoeslag was. Wel zitten in het aantal voor 2024 nog 3.000 mensen, die in 2024 toeslag van 2023 uitgekeerd kregen. Bij de Busvoordeelpas, Meedoenregeling en Leergeld steeg het gebruik in 2024. In 2025 steeg het gebruik van sommige regelingen iets, maar waren er geen uitkeringen energietoeslag meer.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over werk en inkomen:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62705/kerncijfers

Onderwijs

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

12. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden

Doel 12.1: Samen met onderwijs- en opvangpartners bevorderen we kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden zodat kinderen kunnen deelnemen aan regulier onderwijs en naschoolse ondersteuning

Activiteiten

- *Doorontwikkeling kansengelijkheid in en om het onderwijs*
  In 2027 blijven we ons onverminderd inzetten voor gelijkwaardige kansen. We beoordelen de samenhang en effectiviteit van de verschillende interventies, zodat we de beschikbare middelen zo doelgericht mogelijk inzetten en we kinderen en jongeren optimaal ondersteunen in hun ontwikkeling. Met de extra impuls vanuit de coalitiemiddelen kunnen we nog steviger inzetten op een aanpak die de loopbaankansen en ontwikkelkansen van kinderen en jongeren versterkt. We ontwikkelen bestaand aanbod door dat bijdraagt aan het versterken van de kansen. We zetten nieuwe interventies in wanneer dit aantoonbaar nodig is. We werken samen met de Radboud Universiteit en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, zodat onze inzet gebaseerd is op kennis, onderzoek en inzichten over wat werkt om kansengelijkheid te vergroten.

- *Organisatie nieuwkomersonderwijs in Nijmegen*
  Nieuwkomersonderwijs is er voor alle kinderen en jongeren die de Nederlandse taal (nog) niet of onvoldoende beheersen, ongeacht hun status of verblijfplaats. Kinderen in het primair onderwijs volgen onderwijs bij de Bloemberg en jongeren in het voortgezet onderwijs bij het Pontem College. De organisatie van dit onderwijs staat onder druk door sterk wisselende aantallen nieuwkomers. We verwachten dat deze uitdaging ook in 2027 blijft aanhouden.

  We verwachten een substantiële toename van het aantal Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (Amv-ers). Met de gemeenten in regio Nijmegen maken we afspraken over een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor voldoende en passende onderwijsplekken voor deze jongeren. Zo kunnen we het nieuwkomersonderwijs tijdig op- en afschalen, afhankelijk van het aantal leerlingen.
  Daarnaast ontwikkelen we samen met partners uit onderwijs, zorg en veiligheid een gezamenlijke aanpak voor jongeren met complexe ondersteuningsvragen, voor wie het vinden van een passende onderwijsplek of passend vervolg extra lastig is. We maken duidelijke afspraken over samenwerking, verantwoordelijkheden en regie, zodat voor iedere jongere sneller een passend vervolg wordt gevonden.

- *Uitvoering convenant SchoolsOUT*
  SchoolsOUT ondersteunt kinderopvang, het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het mbo bij het creëren van een sociaal veilige en inclusieve leeromgeving, met aandacht voor seksuele en genderdiversiteit. Met het convenant 2026–2029 hebben onderwijs, maatschappelijke partners en alle regiogemeenten afgesproken zich hier de komende jaren gezamenlijk voor in te zetten.
  In 2027 ontwikkelen we een aanpak om ouders en verzorgers beter te betrekken bij het versterken van acceptatie, inclusie en sociale veiligheid. Zo wordt de ondersteuning van kinderen en jongeren zowel thuis als op school versterkt.

- *We voeren de Uitvoeringsagenda Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de Brede Scholen uit*
  We zetten diverse activiteiten voort die gericht zijn op het bevorderen van gelijke kansen. Bijvoorbeeld: Voorschoolse peuteropvang, Brede scholen activiteiten en beheer, Programmacoördinatie Brede scholen, subsidies aan vroegscholen (basisscholen) en diverse subsidies voor het bevorderen van gelijke kansen. Als

het gaat over de voor- en vroegschoolse educatie en de brede scholen doen we dit op basis van uitvoeringsagenda's die zijn vastgesteld in 2025.

Doel 12.2: Zoveel mogelijk jongeren verlaten de school met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma of startkwalificatie

Activiteiten

- *Uitvoering nieuw programma 'Jongeren naar school of werk 2026-2029'*
  In januari 2026 begonnen we met een nieuw regionaal programma 'Jongeren naar school of werk'. Dit sluit aan bij de nieuwe wet die dan ook ingaat, de Wet van school naar duurzaam werk.
  Met het nieuwe programma 'Jongeren naar school of werk' gaan we de komende jaren aan de slag met drie samenhangende programmalijnen:
  1. Oriëntatie, instroom en doorstroom
  2. Begeleiding in het onderwijs
  3. Overstap naar werk

- *Evaluatie en doorontwikkeling dienstverlening Doorstroompunt*
  Met de komst van de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk hebben we in 2026 de dienstverlening van het Doorstroompunt doorontwikkeld en uitgebreid. Door de nieuwe wet kunnen nu ook jongeren tot 27 jaar begeleiding krijgen en gebruik maken van de dienstverlening (dit was eerst tot 23 jaar). Op basis van de evaluatie van eind 2026, behouden we de nieuwe werkwijze of passen we deze aan. Zo blijven we voldoen aan de wettelijke taken en zorgen we ervoor dat de doelgroep passende hulp kan krijgen bij doorstroom naar opleiding of werk. Hierbij betrekken we ook de doelgroep zelf.

- *We stellen een mbo-agenda op*
  In 2027 stellen we, zoals in het coalitieakkoord is aangegeven, een mbo-agenda op. Deze agenda is passend bij Nijmegen en in samenhang met bestaand lokaal en regionaal aanbod. Hiermee versterken we de positie van mbo-studenten. Dit doen we samen met de mbo-instellingen. We onderzoeken wanneer en welk aanbod aanvullend en van toegevoegde waarde is op de inzet die er al is.

Doel 12.3: Leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs zo zelfstandig mogelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit.

Activiteiten

- *Onderzoek naar passend vervoer voor leerlingen Bloemberg*
  In 2027 onderzoeken we hoe we op een (financieel) passende manier het vervoer voor leerlingen van de Bloemberg organiseren.

- Opstellen regionaal uitvoeringsplan, als randvoorwaarde voor inclusief onderwijs
  In de Ontwikkelagenda Inclusief Onderwijs 2025–2028 werken onderwijsinstellingen en regiogemeenten gezamenlijk aan de beweging naar inclusief onderwijs. Inclusief onderwijs betekent dat kinderen met verschillende achtergronden en ondersteuningsvragen samen les krijgen, het liefst in hun eigen buurt, gemeente of regio. Een belangrijk onderwerp in deze agenda is dan ook het zorgen voor goed leerlingenvervoer. Dit is belangrijk om gelijke kansen in het onderwijs mogelijk te maken.
  In 2027 maken we hiervoor een regionaal uitvoeringsplan. Daarin staan duidelijke acties, afspraken en doelen. Dit plan is een belangrijke stap naar een onderwijssysteem waarin elk kind echt mee kan doen.

Doel 12.4: Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

Activiteiten

- *Taallessen aan Oekraïners*
  We gaan door met de taallessen aan Oekraïners eerste helft van 2027.

- *Inzet op kwaliteitsverbetering taaldocenten*
  Sinds 2025 verstrekken we een subsidie aan STEP (Steunpunt Taal Educatie en Participatie), voor de duurzame kwaliteitsverbetering van hun docenten. We monitoren de voorgang op de resultaten.

Ambitie:

13. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen

Doel 13.1: Kinderen gaan zoveel mogelijk dicht bij huis naar de basisschool. Er is een goede verdeling van voortgezet en speciaal onderwijs over de stad. Vernieuwing van alle schoollocaties tussen 2008-2048.

Activiteiten

- *Ingebruikname vernieuwd gebouw voor Aventurijn van Stichting Aloysius*
  In januari 2027 nemen we naar verwachting het vernieuwde gebouw van Aventurijn in gebruik. Na de doordecentralisatie, die startte op 31 januari 2025, is dit gebouw aan de Hatertseweg 400 volledig en grootschalig gerenoveerd. De oplevering is vlak voor de kerst van 2026 gepland.

- *Realisatie nieuwe sportzaal op Park Neerbosch*
  We gaan in 2027 door met de planvoorbereiding voor de realisatie van een nieuwe sportzaal Aloysius Park Neerbosch. De voorbereidingen startte in 2026. Deze sportzaal vervangt de sterk verouderde sporthal op Park Neerbosch. De planning is in 2028 te starten met de bouw, gevolgd door oplevering in 2029.

- *Oplevering vervangende nieuwbouw en uitbreiding VSO-deel van de Tarcisiusschool*
  Het VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs) deel van de Tarcisiusschool werd verbouwd in 2026. We verwachten de ingebruikname van het pand op 4 januari 2027. Deze school is niet doorgedecentraliseerd, waardoor de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting bij de gemeente Nijmegen ligt. Naast de door de gemeente gefinancierde uitbreiding van het VSO-deel, heeft het schoolbestuur ook meteen het bestaande deel opgeknapt. Met deze uitbreiding en het uitgevoerde onderhoud beschikt de school nu over een toekomstbestendig onderwijsgebouw.

- *Ingebruikname nieuwbouw basisschool Noorderstroom - Hof van Holland*
  Medio 2027 verwachten we de ingebruikname van de nieuwbouw voor basisschool Noorderstroom in Hof van Holland. Halverwege 2026 startte de realisatie van het schoolgebouw, dat ook plaats biedt aan kinderopvang en BSO. Totdat het gebouw klaar is, gaan de kinderen van basisschool de Noorderstroom naar de tijdelijke locatie aan de Griftdijk 93. Deze locatie is voor dat doel geschikt gemaakt.

- *Planvorming nieuw schoolgebouw voor basisschool Hidaya*
  In 2027 werken wede plannen voor de nieuwbouw van een unilocatie voor basisschool Hidaya aan de Elshofweg verder uit. Dit doen we samen met het schoolbestuur SIMON (de Stichting voor Islamitisch onderwijs in Midden- en Oost-Nederland). Tot die tijd maakt Hidaya gebruik van bestaande gebouwen aan de Heiweg 99 en Akkerlaan 19.

- *Onderwijshuisvesting voor ‘t Kompas College in Leuvensbroek*
  In juni 2025 stemde de minister in met de oprichting van een islamitische school voor voortgezet onderwijs in Nijmegen. De gemeente Nijmegen heeft daarmee de zorgplicht om te voorzien in onderwijshuisvesting. Om een goede start te maken besloot het schoolbestuur de start van de school een jaar uit te stellen. Dit betekent dat de school per augustus 2027 van start zal gaan. Met het oog op de verwachte groei van de school en het benodigde bewegingsonderwijs zal ’t Kompas College gebruik gaan maken van de bestaande onderwijslocatie Leuvensbroek 30-01.

- *Een toekomstgerichte uni-locatie voor het Pontem College*
  Samen met het schoolbestuur voCampus maakten we in 2026 concrete afspraken voor een toekomstgerichte

uni-locatie voor het Pontem College. Het Pontem College geeft ISK-onderwijs (Internationale Schakel Klas) aan nieuwkomers in het voortgezet onderwijs in de regio Nijmegen.
In 2027 starten we met de sloop van het huidige gebouw op de locatie Hatertseweg 404, om vervolgens een nieuw onderwijsgebouw met sportzaal te realiseren voor 400 leerlingen. Daarbij is de insteek dat het mogelijk is om af te schalen tot 200 leerlingen of op te schalen tot 600 leerlingen. Op deze manier kunnen we anticiperen op de sterk wisselende aantal nieuwkomersleerlingen door ontwikkelingen buiten Nederland. Hetzelfde gaan we in het PO (Primair Onderwijs) samen met Conexus doen voor de locatie Bloemberg.

- *Vrijeschool Waldorf aan de Waal*
  We volgen in 2027 de verdere ontwikkeling van bassisschool Waldorf aan de Waal. Voorlopig maakt de school gebruik van een bestaand gebouw aan de Griftdijk 93.

- *Realisatie van een nieuw gebouw voor basisonderwijs in de wijk Aldenhof*
  In 2027 start het schoolbestuur met de realisatie van een nieuw schoolgebouw in Aldenhof. Deze school is ter vervanging en samenvoeging van de bassischolen Nutschool Lankforst, De Meiboom en De Aldenhove.

- *Haalbaarheidsonderzoek verduurzaming Stedelijk Gymnasium*
  In 2027 ronden we het haalbaarheidsonderzoek af naar de verduurzaming van de onderwijslocatie van het Stedelijk Gymnasium. Ook onderzoeken we of op termijn een deel van het gebouw een andere invulling krijgt omdat de school gedeeltelijk leeg staat.

- *Planvorming benodigde onderwijsbehoefte Winkelsteeg*
  We zoeken uit wat er aan onderwijsvoorzieningen nodig is in het gebied Winkelsteeg. Hierover stemmen we af met het onderwijsveld.

- *Besluit toekenning subsidie Duurzame en Frisse scholen Nijmegen 2026 in januari 2027*
  In januari 2027 nemen we het besluit over de aanvragen bij de subsidieregeling Duurzame en Frisse scholen Nijmegen. We kennen toe als de aanvraag voldoet aan de gestelde vereisten. Met deze subsidie stellen we schoolbesturen in het basisonderwijs in staat om hun gebouwen te verduurzamen en gelijktijdig te voorzien van een gezond binnenklimaat.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Schoolbesturen regio Rijk van Nijmegen
- Kinderopvangaanbieders
- Samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs
- Zorg-, welzijn- en gezondheidsinstellingen
- Ouders
- Kinder-en Jongerenraad
- Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)
- Bibliotheek Gelderland Zuid
- GGD
- WerkBedrijf Rijk van Nijmegen
- SamenSpraak (Gilde Nijmegen)
- ROC Nijmegen
- STEP
- Bindkracht10
- Taalambassadeurs (Stichting ABC)
- Stichting Lezen en Schrijven
- Gemeenten Rijk van Nijmegen

- Kennisinstellingen Radboud Universiteit, HAN, ROC en Yuverta
- Oidos (Buurtteams jeugd en gezin)
- Interne afdelingen; Team leerrecht en Doorstroompunt

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
4.2 Onderwijshuisvesting	3,7	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	10,5	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7
Totaal	**14,2**	**10,6**	**10,6**	**10,6**	**10,6**	**10,6**
Lasten						
4.2 Onderwijshuisvesting	23,1	23,4	24,9	25,6	25,7	25,5
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	18,4	18,8	20,0	21,3	21,1	21,1
Totaal	**41,5**	**42,2**	**44,9**	**46,8**	**46,8**	**46,6**
Saldo van lasten en baten	**-27,3**	**-31,6**	**-34,4**	**-36,3**	**-36,2**	**-36,1**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
2. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden.	20,0	21,3	21,1	21,1
3. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.	24,9	25,6	25,7	25,5
Totaal lasten	**44,9**	**46,8**	**46,8**	**46,6**
Baten				
2. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden.	9,7	9,7	9,7	9,7
3. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal baten	**10,6**	**10,6**	**10,6**	**10,6**
Totaal per programma	**-34,4**	**-36,3**	**-36,2**	**-36,1**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Verbetering Kansengelijkheid	-500	-1.000	-1.000	-1.000	-500
MBO-agenda	-500	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal	**-1.005**	**-2.255**	**-2.255**	**-2.255**	**-1.755**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Taakmutaties

Onder Financiële begroting-Algemene dekkingsmiddelen-Gemeentefonds-Taakmutaties vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
13. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen	13.1 Kinderen gaan zo veel mogelijk dicht bij huis naar de basisschool, rekening houdend met de menselijke maat in het basisonderwijs. Een goede verdeling van de scholen voor voortgezet onderwijs en speciaal (voortgezet) onderwijs over de stad rekening houdend met de regiofunctie. Vernieuwing van alle schoollocaties in de periode 2008-2048	Gymzaal plus Park Neerbosch Huisvesting Aloysius Basisschool Hidaya OWH School Hof van Holland Hof van Holland kinderopvang Huisvesting Tarcisius Huisvesting Zuiderveld Extra budget Tarcisius Huisvesting nieuwkomersonderwijs PO en VO Huisvesting nieuw VO initiatief

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	11,4	11,9	11,2	9,4	7,6	8,5	14,8	13,0	12,2	
Gemiddelde benchmark	3,7	2,8	4,2	4,1	3,7	4,3	6,1	8,0	9,4	
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen	36	27	23	19	15	18	20	23	28	
Gemiddelde benchmark	32	25	25	24	19	19	22	23	26	
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12- t/m 22-jarigen	1,9%	2,4%	2,8%	2,3%	2,1%	2,1%	2,7%	3,1%	3,0%	
Gemiddelde benchmark	2,3%	2,7%	2,8%	2,7%	2,3%	2,5%	3,1%	3,1%	3,0%	
Gevraagd door raad										
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod							91%	89%	91%	89%
Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft						26%	12%	16%	26%	16%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen**
  Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Administratieve factoren vertekenen de benchmark voor deze verplichte indicator. Vaak is bij scholen de administratie pas op 1 oktober rond. De meldingen van DUO komen echter al in augustus en september binnen. De meeste gemeenten wachten tot oktober met het importeren van DUO-gegevens, om onnodige meldingen van absoluut verzuim te voorkomen. In Nijmegen is de keuze daar juist snel mee te zijn, om er eventueel vroeg op af te kunnen. De gemeente Nijmegen hanteert een strikte registratie van alle absoluut verzuimmelding, dus ook voor de gevallen die snel worden opgelost. Administratieve redenen verklaren dus dat Nijmegen hoger dan het gemiddelde voor de benchmark scoort.
- **Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen**
  Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.
- **Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod**
  Op consultatiebureau's kunnen peuters een VVE-indicatie krijgen, een indicatie voor voor-en

vroegschoolse educatie ter bestrijding van ontwikkelingsachterstanden. Toegespitst aanbod staat voor bij de VVE-opvang gebruikte programma's om de ontwikkeling van het kind te stimuleren, die voldoen aan de daarvoor wettelijke gestelde eisen en die verzorgd worden door daarvoor speciaal opgeleide medewerkers. De opgenomen percentages hebben betrekking op de peuters van 2,5 tot 4 jaar en op het vierde kwartaal. Rond de jaarwisseling 2025/2026 zijn definities aangescherpt en is het dashboard dat als bron voor deze cijfers dient vernieuwd. Daardoor wijken de percentages nu iets af van cijfers die in het verleden werden gepresenteerd. Het oudste jaar dat volgens de nieuwe werkwijze berekend wordt is 2022.

- **Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft**
  In 2023 heeft een afvaardiging uit de gemeenteraad voor hen belangrijke indicatoren benoemd. Een thema dat daarbij hoge prioriteit had, is kansengelijkheid in het onderwijs. Het is moeilijk goede indicatoren voor dit thema te vinden. De nu opgenomen indicator geeft aan in welke mate onderadvisering meer voorkomt op scholen met veel kinderen met risico op onderwijsachterstand. Gemiddeld haalt ongeveer 30% van de basisschoolleerlingen op de eindtoets een score die hoger is dan het schooladvies. Op scholen met een zware populatie ("rode scholen") komt dat meer voor dan op scholen met een makkelijke populatie ("groene scholen"). De indicator laat zien hoeveel hoger het aandeel is dat op rode scholen hoger scoort dan het advies in vergelijking tot het percentage op groene scholen. In 2025 scoorde op de groene scholen 23% hoger dan het advies en op de rode scholen 39%, een verschil van 16%. De indicator geeft een beeld van mogelijk lagere kansen voor kinderen in een risicosituatie, maar tegelijkertijd is dit een thema waar de gemeente geen verantwoordelijkheid voor heeft en dat dan ook geen onderdeel van het onderwijsbeleid van de gemeente uitmaakt. Het is de verantwoordelijkheid van scholen om goede adviezen af te geven én aan de schoolbesturen om hier toezicht op te houden.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over onderwijs:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62707/kerncijfers

Mobiliteit

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

14. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden

Doel 14.1: Een bereikbare stad via alle modaliteiten

Activiteiten

- We maken diverse oversteekplekken voor voetgangers beter toegankelijk en veiliger.
- We onderzoeken hoe we het binnenstedelijk fietsnetwerk verder kunnen versterken en waar 'missing links' en knelpunten bestaan. Deze vertalen we naar een nieuwe fietsprogrammering.
- We gaan aan de slag met een verbeterde aanpak voor het fietsparkeren in de binnenstad. Hiervoor stellen we een nieuwe uitvoeringsstrategie vast.
- We realiseren de fietsopgang Weurtseweg op de Oversteek.
- We starten met de realisatie van de doorfietsroute VeluweWaalpad.
- We richten de Laan van Scheut opnieuw in tot fietsstraat.
- We richten het kruispunt Groesbeekseweg – Postweg opnieuw in en verbeteren deze voor fietsers in combinatie met het vervangen van de verkeersregelinstallatie.
- We ontwikkelen een wijkhopper als fijnmazige aanvulling op het OV.
- We starten projecten uit de Uitvoeringsagenda OV-Visie op, waarmee we zorgen dat iedereen van het OV gebruik kan maken en op grote stromen het OV snel en betrouwbaar is.
- We realiseren samen met ProRail de Westentree van station Nijmegen, inclusief voorplein, fietsenstalling en bushaltes en we werken de plannen voor de centrumzijde van station Nijmegen verder uit.
- We richten de Waterstraat (fase 2), Kronenburgersingel, Kwakkenbergweg en Molenweg in als stadsstraat (GOW30) conform de Netwerkvisie.
- We lobbyen bij het Rijk voor het verbreden van de A50 en voor een compensatiepakket ter verbetering van de verkeersafwikkeling. We lobbyen bij het rijk voor een betere spoorverbinding met Den Bosch en Eindhoven. We lobbyen bij provincies Gelderland en Limburg voor een hogere treinfrequentie tussen stations Nijmegen en Mook-Molenhoek.
- We werken aan een convenant met werkgevers voor het gebruik van de P+R terreinen.
- We werken aan de uitbreiding van de P+R West en bereiden de realisatie voor van de P+R Zuid, P+R Oost en P+R Nyma.
- We voeren parkeerdrukmetingen uit en gaan na of in meer buurten betaald parkeren moet worden ingevoerd.
- We stemmen af met het ministerie van infrastructuur en waterstaat, provincie Gelderland en de groene Metropoolregio door deel te nemen aan het Realisatiepact met als doel om goederentransport te verduurzamen en versterken.
- We voeren vijf projecten/onderzoeken uit het knooppuntplan 2024 uit op het gebied van:
    - Clean Energy Hubs, Logistieke laadinfrastructuur en Smart Energy Hub en Truckparkings
    - Zero Emissie binnenhaven(s)
    - Circulaire binnenhaven(s)
    - Walstroom uitbreiden
    - Havensamenwerking & digitalisering

Doel 14.2: Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven

Activiteiten

- We starten met een evaluatie van ons parkeerbeleid en een herijking van de parkeernota.
- Bij nieuwbouwontwikkeling Winkelsteeg voeren we betaald parkeren in.
- In gebieden waar we de openbare ruimte gaan herinrichten geven we de voetganger meer ruimte.
- We werken aan de uitvoeringsagenda Mobiliteit Binnenstad.

- We werken aan plannen voor het herinrichten van het Joris Ivensplein, Plein 1944, de Augustijnenstraat, Grote Markt en Burchtstaat.
- We verkennen mogelijkheden voor de toekomstige inrichting van de Tunnelweg en omgeving en bereiden besluitvorming hierover voor.
- We evalueren de effecten van de invoering van een maximumsnelheid van 30km/u op basis van het Uitvoeringsplan 30 km/uur. We werken verder aan het verbeteren van de weginrichting op 30km/uur-wegen.
- We vertalen de gedragsgestuurde risicoanalyse verkeersveiligheid uit 2026 in een uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid.
- We verplaatsen de ruimtemakers naar nieuwe locaties en vergroenen parkeerplekken waar deze succesvol hebben gestaan.
- We doen diverse gedragsinterventies om mensen 30 km/uur te laten rijden waar ze voorheen 50 km/uur mochten en evalueren het effect van deze interventies.
- We werken aan een aanpak voor fietslessen aan kwetsbare groepen.
- We verwerken de experimenten van de week van de rechtvaardige straat tot een structurele aanpak om straten rechtvaardig te maken. De lessen hieruit verwerken we in de Omgevingsvisie.

Doel 14.3: Meer en betere alternatieven voor je eigen auto

Activiteiten

- We plaatsen P+R fietsen op de P+R West.
- We gaan met provincie en vervoerder in gesprek over goede busverbindingen vanaf de P+R's.
- We zorgen voor meer dan 100 hubs in Nijmegen om deel(bak)fietsen te parkeren.
- We werken mee aan de voorbereiding van een regionale deelfietsconcessie.
- We realiseren deelmobiliteit in Winkelsteeg.
- We maken een plan hoe we goed voor deelmobiliteit in alle gebiedsontwikkelingen kunnen zorgen.
- We richten een team in de organisatie in om deelmobiliteit in gebiedsontwikkelingen te realiseren en beheren.
- We voorzien autodeelcoöperaties van vaste parkeerplekken.
- Bij nieuwe initiatieven voor een autodeelcoöperatie ondersteunen we het opstartproces.
- We maken een subsidieregeling voor elektrische (bak)fietsen voor mensen met een laag inkomen.
- We zorgen dat mensen met vragen over nieuwe vormen van mobiliteit makkelijker bij ons terecht kunnen, onder andere via de OV-ambassadeurs.

Doel 14.4: We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt

Activiteiten

- We zetten in op het versterken van de regionale samenwerking binnenhavens; onder andere door meer gemeentes in de regio (met binnenhaven) te laten aansluiten bij de havensamenwerking Gelreport;
- We stellen een roadmap op hoe te komen tot een zero-emissie binnenhaven;
- Het Maas-Waalkanaal bestaat 100 jaar en we benutten dit met activiteiten om de binnenhaven onder de aandacht te brengen.

Ambitie:

15. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar

Doel 15.1: Kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken is op orde

Activiteiten

- We vervangen de wadibruggen in de snelfietsroute in Noord, die aan het einde van hun levensduur zijn.
- We onderhouden de staalconstructies van de Graafsebrug door deze te conserveren.
- We vervangen de slijtlaag op de Snelbinder om deze route veilig te houden voor de gebruiker, dit gebeurt deels of geheel in 2027 (afhankelijk van de afstemming met het Team Tijdelijke Verkeersmaatregelen (TVM).

- We saneren de overtollige borden in de stadsdelen Lindenholt en Dukenburg. Hiervoor zal eerst een verkeersbesluit worden genomen.
- We vervangen de RVV-verkeersborden van C en D kwaliteit in Lindenholt en Dukenburg, zodat deze weer aan de kwaliteitseisen voldoen.
- We vervangen de bebording van de nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd) daar, waar we kunnen meeliften met het VRI-onderhoud en asfaltonderhoud, waaronder de Prins Mauritssingel en Van Rosenburgweg.
- Conform het onderhoudsprogramma vervangen we 8 VRI-installaties.
- We verduurzamen de NBd bebording, door ze af te koppelen van de elektriciteit en de platen te vervangen door reflecterende platen waar dat kan, bijvoorbeeld op de Van Boetbergweg en Weurtseweg.
- We onderhouden het asfalt door deklagen te vervangen. Dit staat gepland voor de Prins Mauritssingel, Bijsterhuizen fase 2, de Van Rosenburgweg, Westkanaaldijk fase 2 en het Takenhofplein.
- We besteden het onderhoud van de openbare verlichting aan om een nieuwe samenwerkingspartner hiervoor te werven. Vanaf 2028 zal er een nieuw contract met mogelijk een nieuwe opdrachtnemer zijn.
- We verduurzamen de armaturen van de Prins Mauritssingeldoor LED aan te brengen waarbij we meeliften met de vervanging van het asfalt.
- We onderhouden de OV-kasten en maken ze minder storingsgevoelig door de oude astronomische klokken te vervangen.
- We vervangen en verduurzamen de openbare verlichting van de Waalbrug.
- We vervangen en verduurzamen verouderde armaturen die in storing vallen en voorbij het einde van hun technische levensduur zijn.
- We acteren op de meldingen die we via de Meld en Herstellijn binnenkrijgen. Dit betreft veelal wortelopdruk van boomwortels en het vullen van gaten in het asfalt ten gevolge van weersinvloeden.
- We liften mee met de werkzaamheden van Liander in het kader van de netcongestie en de vervanging van grijs gietijzeren gasleidingen. Hieronder vallen de 10 kilo Volt (kV)-route van Nijmegen-West via Centrum naar Nijmegen-Oost, de 50kV-route van de Tarweweg naar de Winselingseweg, saneringswerkzaamheden Brakkenstein en Hunnerberg en Hatert.
- We onderzoeken nieuwe dynamische bewegwijzering voor de fietsenstallingen in de binnenstad en het stationsgebied.

Doel 15.2: Zo min mogelijk vuil en rommel op straat en bestrijding van gladheid om Nijmegen veilig bereikbaar te houden

Activiteiten

- We werken aan een aanvalsplan afval.
- We werken de adviezen uit het inwonersberaad Schone Stad verder uit.

<u>Ambitie</u>:

16. Een bereikbare stad met schone mobiliteit

Doel 16.1: We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)

Activiteiten

- We geven verhalen en ervaringen van autodelers aandacht in de media.
- We stellen een communicatieplan voor het OV op zodat nieuwe reizigers beter worden aangehaakt en bestaande reizigers beter worden bediend.
- We onderzoeken reisgedrag van nieuwe en bestaande OV reizigers.
- We werken voor nieuwe vergunningverlening van deelfietsen een aantrekkelijker gebruikstarief uit in samenwerking met de regio.

Doel 16.2: We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer

Activiteiten

- We stellen een nieuw laadinfrastructuur beleid op. Hierin is aandacht voor de diverse (innovatieve) laadvormen en de rol van de gemeente.

- We stellen een beleidsregel laadinfrastructuur op die houvast biedt voor de uitvoering, participatie, communicatie en handhaving.
- We nemen deel aan een nieuwe concessie voor de plaatsing van laadpalen in de openbare ruimte vanaf 2028.
- We onderzoeken de oplossingen voor de netcongestieproblematiek voor het plaatsen van laadpalen.
- We realiseren een logistiek laadplein in Bijsterhuizen om de verduurzaming van Nijmeegse ondernemers te stimuleren.
- We onderzoeken of een logistiek laadplein mogelijk is op een locatie in de Grift.
- We realiseren en exploiteren zelf laadinfrastructuur in onze bestaande parkeergarages bij een verandering in de laadbehoefte of in nieuwe parkeergarages bij de realisatie van stedenbouwkundige ontwikkelingen volgens de geldende Europese regelgeving.
- We stellen een plan op voor het realiseren van laadmogelijkheden in de vorm van kleinere netaansluitingen voor de uitvoering van het convenant Schoon Emissieloos Bouwen.
- We onderzoeken mogelijkheden voor laden met grotere vermogens (netaansluitingen) in de gemeente voor de uitvoering van het convenant Schoon Emissieloos Bouwen.
- We onderzoeken alternatieven voor het aanvragen van een netaansluiting voor het laden van elektrische voertuigen.
- We voeren een pilot uit om te onderzoeken of bidirectioneel laden, waarbij een elektrische auto op piekmomenten energie teruglevert aan het net, een netcongestieverzachter kan zijn in onze gemeente.
- We onderzoeken de behoefte aan laadinfrastructuur voor E-bikes en E-scooters in relatie tot de uitbreiding van de milieuzone voor brom- snorfietsen.
- We communiceren de aangescherpte toegangsregels van de zero emissiezone stadslogistiek voor euro6 bakwagens met een datum eerste toelating tussen 1 januari 2017 en 31 december 2019 met bezitters van dit voertuig.
- We actualiseren het ontheffingsbeleid van de zero emissiezone stadslogistiek samen met de deelnemende partijen van de landelijke Uitvoeringsagenda zero emissiezones stadslogistiek.
- We bereiden de uitbreiding van de milieuzone voor brom- en snorfietsen naar heel de bebouwde kom van Nijmegen en Lent per 1 januari 2028 voor.
- We communiceren de uitbreiding en aangescherpte toegangsregels van de milieuzone voor brom- en snorfietsen naar inwoners van gemeente Nijmegen en indien mogelijk naar inwoners van omliggende gemeenten.
- We onderzoeken of een verlenging van de subsidieregeling voor het slopen van een vervuilende en aanschaffen van een schone brom- en snorfiets mogelijk en nodig is.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- DAR
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
- Ondernemers
- Provincie Gelderland
- OSN (onderhoud nieuwe stadsbrug)
- I-Lent (onderhoud Verlengde Waalbrug)
- Aantal partners die, naast de uitvoering, ook meerdere beheerstaken van ons overnemen. Denk hierbij aan het asfaltbestek met Van Gelder, de raamovereenkomst Onderhoud en herstel civiele kunstwerken met Hegeman en de overeenkomst onderhoud en installatiewerk van de openbare verlichting met Spie Infratechniek (voormalig Ziut).

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
0.63 Parkeerbelasting	23,0	28,0	41,3	41,4	41,4	41,4

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
2.1 Verkeer en vervoer	4,5	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9
2.2 Parkeren	1,0	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
2.4 Economische Havens en waterwegen	1,2	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2.5 Openbaar vervoer	0,8	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	**30,5**	**33,4**	**46,0**	**46,1**	**46,1**	**46,1**
Lasten						
0.63 Parkeerbelasting	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1 Verkeer en vervoer	48,6	49,7	53,2	53,5	59,1	53,8
2.2 Parkeren	15,2	18,7	25,6	25,3	25,2	25,0
2.4 Economische Havens en waterwegen	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
2.5 Openbaar vervoer	1,0	1,0	0,8	0,8	0,9	0,9
Totaal	**66,1**	**70,5**	**80,9**	**80,9**	**86,4**	**80,9**
Saldo van lasten en baten	**-35,6**	**-37,1**	**-34,9**	**-34,8**	**-40,3**	**-34,8**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
4. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden.	29,5	29,3	29,3	29,2
5. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar.	51,1	51,3	56,7	51,4
6. Een bereikbare stad met schone mobiliteit.	0,4	0,4	0,4	0,4
Totaal lasten	**80,9**	**80,9**	**86,4**	**80,9**
Baten				
4. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden.	42,9	43,0	43,0	43,0
5. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar.	3,1	3,1	3,1	3,1
Totaal baten	**46,0**	**46,1**	**46,1**	**46,1**
Totaal per programma	**-34,9**	**-34,8**	**-40,3**	**-34,8**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Duurzame mobiliteit	-700	-700	-800	-800	0
Parkeerinkomsten	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Fietsenstalling NS 24u gratis	-100	-100	-100	-100	-100
Bereikbare binnenstad	-500	-500	-500	-500	-500
Wijzigingen					
Parkeerinkomsten	-500				
Bereikbare binnenstad	500				
Ondersteuning parkeren	-192				
Totaal	**6.508**	**6.700**	**6.600**	**6.600**	**7.400**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

Parkeerinkomsten / bereikbare binnenstad

In het coalitieakkoord is aangekondigd dat er extra inkomsten gegenereerd zullen worden met de parkeerbelasting. Bij de uitwerking hiervan kijken we niet alleen naar de benodigde opbrengsten, maar ook naar

de bijdrage die parkeertarieven kunnen leveren aan ons mobiliteitsbeleid. Daarbij maken we onderscheid tussen verschillende vormen en locaties van parkeren.

Er is ten eerste gekozen om een aantal tarieven die al lange tijd gelijk zijn gebleven en die niet meer goed aansluiten bij ons algemene mobiliteitsbeleid, aan te passen. Daarbij kijken we onder meer naar de plek waar wordt geparkeerd en de duur van het parkeren. Langdurig parkeren in en rond het centrum willen we minder aantrekkelijk maken, terwijl voor bezoekers die korter parkeren andere tarieven blijven gelden. In dit kader gaat het tarief voor bezoekersuren binnen de bezoekersvergunning voor bewoners omhoog. Dit tarief is lange tijd laag gebleven en wordt aangepast als onderdeel van de bredere actualisering van de parkeertarieven.

Het avondtarief wordt verhoogd, evenals de tarieven voor een dagkaart op de parkeerterreinen Oude Stad, Wedren en Vierdaagseplein. Ook het maximumtarief in de parkeergarages wordt verhoogd. Hiermee wordt een dagkaart specifiek voor mensen die een minimum van 8 uur parkeren, daar waar in 2026 al na 4 uur parkeren een dagkaart voordeliger is.

Tot slot wordt er voor gekozen om de tarieven voor het parkeren op straat en in garages meer te verhogen in het centrum dan in de rest van de stad. In de binnenstad zijn goede alternatieven voor het autogebruik aanwezig, daar waar dat in de rest van de stad soms minder voor de hand liggend kan zijn.

We nemen de tijd om de tarieven voor de parkeervergunningen voor bewoners en ondernemers, en parkeerabonnementen in de parkeergarages voor bewoners en ondernemers zorgvuldig aan te passen. Dit doen we in samenhang met het aanpassen van onze Parkeernota, en daarmee per 2028. De aanpassing van de tarieven voor de parkeervergunningen en -abonnementen vergen namelijk meer voorbereidingstijd en een breder gesprek met de stad. Dit gesprek gaan we in 2027 voeren, waarna vanaf 2028 de tarieven voor deze vergunningen en abonnementen worden aangepast.

Om te voorkomen dat in 2027 de overige parkeertarieven meer moeten stijgen, wordt voor 2027 een deel van de extra parkeeropbrengst gedekt vanuit de middelen voor de ‘Bereikbare Binnenstad’.

De parkeertarieven zullen later bij de vaststelling van de belastingverordening parkeren door de gemeenteraad worden vastgesteld. Onderstaande tabel geeft al wel een indicatie van de voorgestelde tariefswijzigingen:

Parkeertarieven	2026	2027
Dagkaart parkeerterreinen	€ 10,00	€ 25,00
Uurtarief parkeerterreinen	€ 2,60	€ 3,30
Bezoekersvergunnning	€ 0,25	€ 0,60
Avondtarief parkeergarage binnenstad	€ 0,50	€ 3,00
Parkeertarief centrum per uur	€ 4,00	€ 4,95
Parkeertarief rest stad per uur	€ 2,90	€ 3,30
Parkeergarage centrum standaard per uur	€ 3,90	€ 4,75
Verhoging maximumtarief parkeergarage	€ 16,00	€ 38,00

Ondersteuning parkeren
Vanuit het bestuur is de sterke wens gekomen om de ondersteuning op het product parkeren te versterken, omdat er onvrede is over de huidige manier van werken. Door de uitbreiding van betaald parkeren en de toename van gebiedsontwikkelingen groeit de uitvoeringsopgave voor parkeren. In dat kader is een herijking uitgevoerd van de huidige en benodigde capaciteit binnen parkeren. In 2026 is hiervoor incidenteel budget beschikbaar gesteld vanuit programmamiddelen Mobiliteit. De benodigde capaciteitsuitbreiding bedraagt circa € 382.000 per jaar. We stellen hiervoor in 2027 incidenteel middelen beschikbaar. Het overige deel kan worden opgevangen door de opbrengsten van nieuwe betaald parkeren-gebieden.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
14. We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden.	14.1 Een bereikbare stad via alle modaliteiten	Fietstunnels Waalsprong; opgang Hezelpoort Aanleg Dorpensingel Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal Omvormen 30km wegen binnenstad Fietsprogrammering 2021-2025; potlood Fietsprogrammering 2021-2025; uitvoering Fietsenstalling Hezelpoortgarage --> Fietsenparkeergarage Duet Verkeersveiligheid; voorbereiding Verkeersveiligheid; uitvoering Fietsenstalling Kelfkensbos Co-financiering WoMo middelen bereikbaarheid
	14.2 Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven.	Parkeerdek Kelfkensbos Apparatuur incl camera en intercom Vervanign parkeerverg.systeem en aanschaf scanauto Parkeergarage Hezelpoort --> Autoparkeergarage Duet Parkeergarage Waalkwartier Parkeergarages Winkelsteeg Apparatuur PG's Winkelsteeg Parkeergarage Waalfront (eigen dekking) Vervanging 280 citypal parkeerautomaten Vervanging parkeerautomaten a.g.v. uitbreiding parkeerzones Aanschaf parkeerapparatuur parkeergarage Waalkwartier
	14.3 Meer en betere alternatieven voor je eigen auto	Station Heyendaal Aanpassingen bushaltes OV-concessie
15. Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar.	15.1 Kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken is op orde	Weurtseweg Transferia Vervanging armaturen openbare verlichting Fietsinfrastructuur; potlood Fietsinfrastructuur; voorbereiding Hoofdinfra (S-wegen); potlood Hoofdinfra (S-wegen); uitvoering Uitvoering GOW 30 Heijendaal Invoering GOW 30 Investeringen Openbare ruimte Vervanging VRI's Vervanging Pollers t.b.v. stadsafsluiting binnenstad op 14 lokaties
16. Een bereikbare stad met schone mobiliteit	16.1 We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)	Binnenstad verblijfsvriendelijk Lopen en toegankelijk
	16.2 We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer	Laadinfra Hubs deelmobiliteit

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gevraagd door raad										
Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners	105	78	78	53	65	65	105	117	103	162
Gemiddelde benchmark	354	359	362	363	364	372	377	371	368	373
Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners	358	361	364	366	367	373	376	371	370	375
Gemiddelde benchmark				403	541	715	924	1262	1644	1994
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's				539	667	841	1164	1533	2012	2292
Gemiddelde benchmark								19%		20%
Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelvervoer	105	78	78	53	65	65	105	117	103	162

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Aantal verkeerongevallen met letsel**
  Deze cijfers komen uit VIA software van het verkeerskundig ICT-bureau VIA. We gebruiken deze bron ook voor de Stads- en Wijkmonitor. De cijfers zijn sneller beschikbaar en liggen wat hoger dan op waarstaatjegemeente.nl, de bron die we voorheen gebruikten.
- **Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners**
  Dit cijfer is exclusief de personenauto’s op naam van bedrijven. Hierdoor wordt de vertekening door de concentratie van leasebedrijven in enkele steden opgeheven.
- **Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelvervoer**
  De bron voor deze indicator is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Najaar 2023 hebben we de vragen over deelvervoer voor het eerst in de Burgerpeiling opgenomen. De meest gebruikte vorm van deelvervoer is de OV-fiets (13,5% in 2025). Op de tweede en derde plaats staan deelauto’s (4,7%) en elektrische deelfietsen (4,2%).

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over mobiliteit:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62706/kerncijfers

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

17. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen

Doel 17.1: We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Activiteiten

- *We actualiseren de omgevingsvisie en ontwikkelen de omgevingsmonitor*.
  In 2026 zijn we gestart met de actualisatie van de omgevingsvisie De Nabije Stad Nijmegen 2050. De actualisatie heeft betrekking op vier grotere onderwerpen:
  1) uitwerking van het leidende principe van de Rechtvaardige stad
  2) onderzoek naar het toevoegen van woningen
  3) uitwerking voor de Energieweg, en
  4) actualisatie van de milieueffectrapportage.

  We verwerken de reacties uit de participatie en terinzagelegging, en stellen de gewijzigde omgevingsvisie naar verwachting in het tweede kwartaal van 2027 vast. De milieueffectrapportage (mer) verbreden we naar een mer-basis die ook kan worden ingezet voor omgevingsprogramma's. Ook gaan we verder met het opbouwen en inrichten van een omgevingsmonitor zodat we de doelen uit de omgevingsvisie kunnen monitoren. Voor de rechtvaardige stad werken we aan een praktisch hanteer handboek voor de implementatie van rechtvaardigheidsprincipes.

- *We stellen omgevingsprogramma's op voor de thema's Warmte, Volkshuisvesting en Groene, Gezonde Stad en voor het gebied Kanaalzone/Dukenburg.*
  We zijn wettelijk verplicht om een omgevingsprogramma vast te stellen voor Warmte en Volkshuisvesting. Daarnaast zijn we gestart met een omgevingsprogramma Groene, gezonde stad. Hierin werken we thema’s integraal uit die verband houden met vergroening, klimaatadaptatie, biodiversiteit, stadslandbouw, gezonde leefomgeving. Ook voor het gebied Kanaalzone/Dukenburg wordt een omgevingsprogramma opgesteld. We verkennen voor welke thema's of gebieden we aanvullend in 2027 omgevingsprogramma's willen gaan opstellen. In omgevingsprogramma's werken we de doelen uit de omgevingsvisie verder uit in concrete maatregelen en projecten. Daarbij houden we rekening met de uitvoerbaarheid en haalbaarheid. Door participatie en via terinzagelegging van het ontwerp halen we input op bij onze inwoners, stakeholders en bij de gemeenteraad (via wensen & bedenkingen).

- *We voeren het onderzoek naar het maatschappelijke voorzieningenniveau verder uit.*
  In de omgevingsvisie *De Nabije Stad 2050* is opgenomen dat we onderzoeken wat de Nabije Stad betekent voor het voorzieningenaanbod en -niveau in Nijmegen. Deze verkenning richt zich op een analyse van het huidige voorzieningenaanbod en –niveau, behoefteverkenning van toekomstige voorzieningen ten behoeve van een nabije stad en het opstellen van uitgangspunten en richtlijnen voor (maatschappelijke) voorzieningen. In het coalitieakkoord 'Groeien met lef' wordt verwezen naar het ontwikkelen van een set van kwalitatieve normen op het gebied van mobiliteit, groen, sport, cultuur en voorzieningen, geïnspireerd op de Utrechtse barcode. We zien de verkenning naar maatschappelijke voorzieningen als een eerste bouwsteen hiertoe. Deze verkenning is gereed in 2027. We zullen sturingsmogelijkheden, die antwoord geeft hoe het wenselijke voorzieningen- niveau daadwerkelijk gerealiseerd is, opnemen in een vervolgstudie. Voor de overige bouwstenen volgen aparte sporen. Zo loopt in 2027 de totstandkoming van een omgevingsprogramma groene en gezonde stad, waarin onderzoek wordt gedaan naar het gebruik van een groennorm.

- *Sinds 1 januari 2025 voert Nijmegen de BRIKS-taken zelf uit*
  We brachten deze taken weer in één organisatie om de taakuitvoering en dienstverlening te verbeteren. Doelstelling is daarbij de ruimtelijke kwaliteit van onze stad te behouden en verder te versterken door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Met het uitvoeringsprogramma 2026 wordt ook in 2027 ingezet op de volgende focuspunten: verminderen van CO2-uitstoot door verduurzaming van nieuwe en bestaande (ver)bouw;
  brandveilig gebruik van nieuwe en bestaande (ver)bouw;
  - een veilige omgeving bij bouw- en sloopwerkzaamheden;
  - natuurinclusief bouwen en beschermen van bestaand groen;
  - constructief veilige nieuw- en verbouw;
  - een gezonde woonomgeving;
  - (optreden tegen) strijdig planologisch gebruik, vooral
  - strijdige kamerverhuur en bewoning;
  - (optreden tegen) illegale bouwwerken;
  - (optreden tegen) ongewenste sloop, bescherming en
  - instandhouding van cultureel erfgoed;
  - schoon en emissieloos bouwen met oog voor circulariteit en
  - luchtverontreiniging;
  - (verminderen van) parkeerproblemen bij (ver)bouw en
  - verandering in gebruik

Doel 17.2: We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van de stad door nieuwe ontwikkelingen te ondersteunen of zelf te initiëren en realiseren, om zo de ambities uit de omgevingsvisie te verwezenlijken

Activiteiten

- *We werken verder aan de ontwikkeling van de Waalsprong*
  - In het centrumgebied Hof van Holland worden de afrondende woningbouwprojecten gerealiseerd. Ook vindt de bouw van de school en de bibliotheek plaats.
  - We leveren diverse woningbouwprojecten op in de Dijkzone in 2027 en 2028.
  - Nabij Station Lent ontwikkelen we samen met SSH& het studentencomplex Spoorstraat en starten we de planvoorbereiding voor de aanpak verbetering stationsplein Lent.
  - De plannen voor woningbouw bij de Hoge Bongerd zijn opgestart evenals de uitwerking om te komen tot een parkinrichting van het eiland Veur Lent.
  - In 2027 starten we met de bouw in Zuiderveld-Oost en Vossenpels-Noord.
  - De gunning van woningbouw op het plateau Stelt Zuid is succesvol afgerond. De ontwikkelaar organiseert de benodigde vergunningen en werkt naar realisatie toe.
  - In Koudenhoek Noord is de bouw van de 4 woningbouwprojecten gestart alsmede de realisatie van het sportcomplex.
  - Landschappelijk Wonen en het project drijvend Wonen Oosterhoutse Plas bevinden zich in de verkoopfase.
  - Met Lingewaard werken we door aan de verbetering van de bereikbaarheid met de Dorpensingel. En we starten met de aanpak van de Griftdijk om de leefbaarheid langs, de veiligheid op en de oversteekbaarheid van de Griftdijk te verbeteren.
  - Ten slotte zijn we bezig met de ontwikkeling van de uitbreiding van bedrijventerrein De Grift. We verkennen een off-grid scenario (een scenario waarin de stad voorziet in haar eigen energie) waarbij we inzetten op maximaal gebruik van wind- en zonne-energie.
  - Voorwaardelijk voor een goede verkeersafwikkeling van de Grift is de aanpak van Verkeersmaatregelen Afslag 38. Nijmegen heeft in 2026 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Overbetuwe en daarmee een afsprakenkader vastgesteld voor organisatie en uit te voeren werken. De realisatie start medio 2027.

- *We werken door aan de realisatie van Waalfront*
  We zijn gestart met woonblokken 4, 5 en 6. Na realisatie van de woningen zullen vervolgens blok 1, 2 en 3 op dezelfde wijze worden gebouwd. In totaal gaat de komende jaren om ongeveer 1.000 woningen.
  - De restauratie van het te behouden deel van het Honigcomplex is inmiddels ook opgestart, net als de voorbereidingen van de woontoren bij de Honig.
  - Verder werkt het Ontwikkelbedrijf Waalfront (OBW, 50/50 joint venture van gemeente en vastgoed-ontwikkelaar BPD) aan de inrichting van het gebied, onder andere aan de Landtong en de Brug over de Haven.
  - De afgelopen periode zijn veel archeologische vondsten gedaan, de visualisatie hiervan en de verdeling van de kosten zijn onderwerp van gesprek tussen BPD en de gemeente.

- *We zetten de ontwikkeling van de Kanaalzone Zuid / Winkelsteeg door*
  - In 2027 werken we aan de laatste restpunten van de infrastructurele maatregelen aan de Neerbosscheweg, Graafseweg en Nieuwe Dukenburgseweg inclusief vier onderdoorgangen voor langzaam verkeer.
  - We starten de realisatie van de rotonde Boekweitweg/Nieuwe Dukenburgseweg, en de reconstructie van de Boekweitweg en deel van de Gerstweg t.b.v. de ontsluiting van het Laskwartier.
  - Met de ontwikkelende partijen die geselecteerd zijn om wonen en overig vastgoed te gaan realiseren in de deelgebieden Stationsomgeving Goffert én de Kanaalknoop werken we verder aan de voorbereiding van de realisatie van woningen en voorzieningen. Het bouwrijpmaken van deze deelgebieden vervolgen we in 2027.
  - We vervolgen de realisatie van een nieuw sportcentrum met de parkeervoorzieningen.
  - We vervolgen de voorbereiding van Park Winkelsteeg en de Hoofdgroenstructuur.
  - We starten met de bouw van parkeergarages in deelgebieden Stationsomgeving Goffert en de Kanaalknoop-Zuid.
  - We werken aan de voorbereiding van nieuwe parkeergarages in Winkelsteeg.
  - We gaan door met de placemakingsactiviteiten die bijdragen aan de zichtbaarheid van Winkelsteeg als gebiedsontwikkeling.
  - Als vervolg op de vastgestelde omgevingsvisie onderzoeken we kansrijke locaties uit de verdichtingsstudie (bouwsteen nieuwe Omgevingsvisie).
  - Op en rond de NovioTech Campus (NTC) werken we samen met de partners aan de verdere verkenning van kansen om de groei van het semiconcluster te faciliteren.

- *We bouwen nieuwe appartementen in Neerbosch Oost*
  - In Neerbosch-Oost slopen de corporaties 312 (sociale huur) maisonnettes en komen circa 550 nieuwe appartementen. De maisonnettes zijn bouwtechnisch, en energetisch aan het einde van hun levensduur. In de nieuwbouw komen tenminste 312 nieuwe sociale huurappartementen terug.
  - Daarnaast werken we aan een programma sociale bouwstenen voor Neerbosch-Oost.
  - Met de vernieuwingsgolf openbare ruimte vernieuwen we de openbare ruimte rond de maisonnettes. Bewoners zijn betrokken bij de planvorming.

- We gaan winkelcentrum en omgeving Dukenburg verbeteren
  - We werken hard aan de haalbaarheidsstudie. Dit moet eind 2026 leiden tot overeenstemming met de ontwikkelaar en de Coöperatieve Vereniging van Eigenaren (CVvE) over het plan. Afspraken hierover leggen we vast in een anterieure overeenkomst.
  - Na vaststelling van de anterieure overeenkomst werken we plannen voor het winkelcentrum, de inrichting van de openbare ruimte, inclusief de OV-knoop, verder uit. We stellen een ruimtelijke onderbouwing op. En op basis daarvan starten we de ruimtelijke ordeningsprocedure.
  - Ook het gesprek met de Openbare bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ) over verplaatsing en vernieuwing van de bibliotheek wordt dan voortgezet.
  - We starten met verwervingen die noodzakelijk zijn voor uitvoering van de plannen.

- Op het oude ROC-terrein in Zwanenveld start de bouw van de eerste fase.
  - Naar verwachting ronden we de aanvraag voor een vergunning voor de bouw van de eerste fase eind 2026 af. Het gaat in die fase om ongeveer 200 woningen in het betaalbare en goedkope segment.
  - Start bouw verwachten we eind 2026/begin 2027 afhankelijk van het moment van vergunningverlening.
  - Eind 2027 dient de ontwikkelaar naar verwachting de aanvraag voor de tweede fase in.

- *De realisatie van de eerste fase van nieuwbouw aan de Oude Dukenburgseweg start*
  We verwachten ook de eerste fase van het bouwplan aan de Oude Dukenburgseweg op te starten. Deze fase omvat de bouw van circa 200 woningen in de sociale en middeldure huur. De sociale huurwoningen worden door een corporatie afgenomen. In de volgende fase volgt de bouw van studentenwoningen. Voor die fase dient de ontwikkelaar naar verwachting in 2027 een aanvraag voor een omgevingsvergunning in.

- *We geven vervolg aan de projecten Stationsdistrict*
  - In 2027 geven we een vervolg aan de projecten die in 2024 en 2025 zijn gestart zoals de bouw van Metterswane, de bouw van Nimwest op de voormalige UWV-locatie en Programma Hoogfrequent Spoor Schiphol-Nijmegen inclusief de aanleg van de Westentree met gebouwde fietsenstalling.
  - Aan de Westzijde van het station starten we eind 2027 met de bouw van woontoren Duet inclusief gebouwde parkeergarage op de locatie bij de Hezelpoort.
  - Aan de Centrumzijde werken we verder aan de grote renovatie van de schouwburg.
  - De gebiedsvisie Stationsdistrict is in 2024 vastgesteld. In het gebiedsgerichte omgevingsprogramma doen we voorstellen voor een gevarieerd programma van wonen, maatschappelijke voorzieningen, kantoren en horeca. Het onderzoek naar de herontwikkeling van het belastingkantoor ic Tunnelweg e.o. wordt in 2027 verder uitgewerkt.
  - Met de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst met onze ‘spoorse’ partners (2026) over de ontwikkeling van een nieuwe stationshal, fietsenstalling, busstations en infrastructuur wordt het ontwerp in 2027 t/m 2029 verder uitgewerkt. In 2027 richten we ons vooral op het voorlopig ontwerp, waarin aandachtspunten zoals toegankelijkheid, vergroening en de raakvlakken met de omliggende projecten uitgewerkt worden.

- *We werken verder aan de herinrichting Binnenstad*
  - De Koers voor de Binnenstad is in 2024 vastgesteld. Dit is het uitgangspunt voor de herinrichting van de openbare ruimte en de projectontwikkelingen. In 2027 werken we verder aan de planvoorbereiding voor de herinrichting van de Burchtstraat, de Augustijnenstraat, de Grote Markt en (bus)Plein 44 en de herontwikkeling van het Joris Ivensplein.
  - Ook gaan we door met de uitvoering van lopende projecten. Zo vindt in 2027 de definitieve oplevering plaats van Kelfkensbos en werken we verder aan de renovatie van het Valkhofpark (zie ook volgende punt). Verder zijn - naar verwachting - dan ook Feniks (voormalige V&D), Fier (herontwikkeling Molenpoort), de hoek Vlaamsegas – Tweede Walstraat en de transformatie van het voormalige Caroluspand in uitvoering.
  - Op het moment dat de Uitvoeringsagenda Mobiliteit Binnenstad in 2026 wordt vastgesteld, geven we in 2027 vervolg aan deze agenda die ingaat op fietsparkeren, de inrichting van de verkeersstromen in de binnenstad en het project Verblijfsvriendelijke binnenstad.
  - Daarnaast blijven we in gesprek over andere locaties in de Binnenstad waar eigenaren graag tot herontwikkeling over willen gaan, zoals bijvoorbeeld de locatie van het casino en haar omgeving Dit doen we binnen de kaders van de Koers, waarin ook klimaatadaptatie en mobiliteitstransitie een belangrijke rol hebben.

- *We werken verder om van het Valkhofkwartier dé cultuurhistorische en culturele hotspot te maken*
  - De werkzaamheden voor de herinrichting van Kelfkensbos zijn gestart in 2025. De kunstwerken en beplanting worden naar verwachting in het najaar van 2026 geplaatst en aangebracht. Eind 2026 / begin 2027 moet het plein klaar zijn.
  - Nadat de grootste werkzaamheden van het Kelfkensbos klaar zijn, voeren we de grootschalige renovatie van park het Valkhof uit. In een bouwteam pakken we het werk op aan het groen en paden. Voor de muren zal in 2027 een tweede bouwteam starten met de uitvoering. De doelstelling is dat het park vanaf 2028 volledig gerestaureerd te bezoeken is.

- *We investeren in de campusontwikkeling*
  We blijven investeren in de kwaliteit en ruimte voor groei van onze campussen, om zo ruimte te geven aan nieuwe bedrijvigheid in *health & high tech*. Dit doen we door uitvoering te geven aan de ontwikkelvisie Winkelsteeg, doorontwikkelingsmogelijkheden voor de Novio Tech Campus te verkennen en de gebiedsvisie voor Campus Heijendaal uit te werken, die in 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. Met de campuspartijen werken we toe naar een stedenbouwkundig plan voor een toekomstbestendige Campus met ruimte voor zorg, onderwijs, wonen en bedrijvigheid. En een gebied waarbij voetgangers en fietsers centraal staan (duurzaam bereikbaar Heijendaal). Dit stedenbouwkundig plan zal uiterlijk in Q1 van 2027 gereed zijn.

- *We gaan de ontwikkeling en realisatie van de Groene Corridor Zuidzijde concreet oppakken*
  We realiseren de Groene Corridor Zuidzijde, het gebied langs het spoor vanaf de Graafsebrug tot aan de Heumensebossen, deelgebiedgewijs. Dit is een proces van meerdere jaren.

  In 2027 geven we hier uitvoering aan, door:
  - het versterken van de bereikbaarheid, inrichting en ontmoetingsfunctie van de Spoorkuil Bottendaal,
  - het (basaal) opknappen van het Seinhuis voor een tijdelijke (gemeentelijke) invulling, met daarin o.a. een informatiecentrum over de Groene Corridor en ambities als klimaatadaptatie, biodiversiteit, vergroening en het tegengaan van hittestress,
  - het openstellen en inrichten van een route over het Toernooiveld richting Park Brakkenstein en het maken van afspraken over het verder vergroenen van deze route met de Radboud Universiteit (eigenaar van de gronden),
  - kleine aanpassingen door te voeren in de Spoorkuil Willemskwartier vanwege plannen van de NS op het naastgelegen rangeerterrein,
  - afspraken te maken met grondeigenaren in het gebied over het gebruik van hun gronden voor de doorgaande route en het verbinden van groengebieden, dan wel indien nodig en mogelijk gronden aan te kopen met behulp van het Groenaankoopfonds.

Ambitie:

18. We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

Doel 18.1: Realisatie van onze woningbouwopgave uit de omgevingsvisie en het woonbeleid

Activiteiten

- *We stellen een volkshuisvestingsprogramma op*
  Op basis van de wet Versterking regie volkshuisvesting en de Omgevingswet moeten gemeenten per 1 juli 2027 beschikking hebben over een volkshuisvestingsprogramma. Dit traject zijn we in 2026 gestart. Het volkshuisvestingsprogramma concretiseert het beleid uit de Omgevingsvisie. Dit programma vervangt de woonvisie en de Nijmeegse woonzorgvisie en wordt gevoed met het regionale afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen. Het volkshuisvestingsprogramma zal onder andere het woonbeleid, de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave en het in te zetten beleidsinstrumentarium bevatten.

- *We starten met het opstellen van beleid ten aanzien van collectieve woonvormen*
  We zien graag dat collectieve woonvormen meer onderdeel gaan uitmaken van onze stad: we streven bij grote ontwikkelingen naar 5% ruimte voor collectief wonen. We willen dergelijke initiatieven (beter) positioneren, (meer) stimuleren en (beter) ondersteunen. Om deze ambities uit te werken, willen we hiervoor in 2027 starten om hiervoor beleid op te stellen.

- *We geven aandacht aan het delen en splitsen van woningen*
  In 2025 zijn we gestart met een campagne waar we inwoners informeren over de mogelijkheden van het splitsen en delen van woningen. In 2026 zetten we de campagne door en hebben we een inspiratieavond georganiseerd voor inwoners over delen en splitsen. In 2027 informeren we inwoners opnieuw via verschillende kanalen en mogelijkheden over het splitsen en delen van woningen. Verder loopt in 2027 de in 2026 gestarte pilot door, waarbij we 10 jongeren in een kwetsbare situatie helpen bij huisvesting via het concept 'zachte splitsing' van woningcorporatie Talis. Deze pilot heeft een looptijd van 3 jaar. We evalueren de pilot tussentijds en in 2029 ronden we de pilot af.

Doel 18.2: Voldoende beschikbaar aanbod van sociale woonruimte en betaalbare koopwoningen

Activiteiten

- *We geven uitvoering aan het Woonfonds*
  In 2026 stellen we de 3e tranche van het Woonfonds open. In 2027 beschikken we over de aanvragen van deze tranche. Hiermee stimuleren en versnellen we de realisatie van betaalbare woonruimte o.a. voor senioren en aandachtsgroepen. Conform het coalitieakkoord verhogen en vernieuwen we in2027 het Woonfonds. We nemen een besluit over de openstelling van een 4e tranche in 2027.

- *We passen het omgevingsplan aan om mogelijkheden te creëren om de bestaande woningvoorraad beter te benutten*
  Met de aanpassing van het omgevingsplan is het mogelijk om woningen vergunningsvrij te delen met 3 personen in plaats van met 2. Met deze aanpassing kunnen meer mensen voorzien in hun woonbehoefte.

- *We willen meer passende woonvormen voor ouderen en wooneenheden voor aandachtsgroepen (inclusief woonwagen-standplaatsen) realiseren.*
  We zetten meer in op collectieve woonvormen, zodat we meer aanbod en meer diversiteit in woonvormen creëren. Daarnaast blijven we - binnen de bestaande woningbouwprogrammering - inzetten op woningen die passend zijn voor senioren en aandachtsgroepen.

- *We zetten ons in om bouwstromen te bevorderen*
  Door bouwstromen kunnen gebiedsontwikkelingen sneller, eenvoudiger en milieuvriendelijker gerealiseerd worden. Dit vraagt afstemming en samenwerking met bouwende partijen. In 2027 dragen we één of meer projecten aan die opgenomen gaan worden in de eerste bouwstroom van de woningcorporaties.

Doel 18.3: Voldoende woonruimte voor studenten

Activiteiten

- *We geven invulling aan de ambities uit de Nijmeegse Woonagenda en Nijmeegse Woonzorgvisie*
  We geven uitvoering aan de opgave voor studentenhuisvesting uit de Nijmeegse Woonagenda 2024-2029. Dat betekent dat we ons inzetten om in deze periode 2.500 wooneenheden voor studenten te realiseren. Dit betekent ook dat we samen met de corporaties uitvoering geven aan de prestatieafspraken over studenten- huisvesting. Vanuit de Woonzorgvisie sturen we op voldoende toevoegingen van levensloopgeschikte (3.010), geclusterde (590) en zorggeschikte (350) woningen in de periode 2022 tot en met 2030.

- *We voeren de Gebiedsvisie Campus Heijendaal verder uit*
  We verkennen met Radboud Universiteit, Radboud UMC en HAN de mogelijkheden én randvoorwaarden voor een doorontwikkeling van het Campus Heijendaal o.b.v. de vastgestelde gebiedsvisie. We werken gezamenlijk een stedenbouwkundig plan uit waarin we de ambitie om wonen toe te voegen op de campus verder concretiseren.

- *We willen dat marktpartijen een grotere bijdrage leveren aan de woningbouwopgave voor studenten*.
  In 2027 gaan we door met het uitnodigen van particuliere partijen om bij te dragen aan de realisatie van de opgave om voldoende wooneenheden voor studenten te realiseren.

- *We starten een pilot huurdemping*
  Om de doorstroming van senioren te bevorderen, zijn we voornemens een pilot te starten. De pilot houdt in dat senioren in hun nieuwe woning geen hogere huur hoeven te betalen ten opzichte van hun oude woning (huurdemping). We onderzoeken welk effect deze pilot op de verhuisbereidheid van ouderen.

- *We werken aan de huisvesting van aandachtsgroepen*
  - Samen met corporaties werken we aan de huisvesting voor aandachtsgroepen, zoals mensen die uitstromen uit een instelling of detentie en statushouders. Dit doen we onder andere via de werkgroep bijzondere bemiddeling.
  - In 2027 passen we het woonruimteverdeelsysteem in de huisvestingsverordening aan. Hierin verwerken we de wettelijk urgentiecategorieën.
  - Voor dak- en thuislozen zetten we de beweging in naar werken volgens de principes van Wonen Eerst. Samengevat richten deze principes zich op het voorkomen van dakloosheid en het erkennen van huisvesting als primaire basisbehoefte. Voor dak- en thuisloze jongeren geven we hier invulling aan met het project ‘Wonen Eerst Jongvolwassen’.
  - Aan de Teersdijk realiseren we nieuwe standplaatsen voor woonwagenbewoners.

Doel 18.4: Een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte
Activiteiten

- *We actualiseren de huisvestingsverordening*
  Per 1 januari 2028 moeten alle gemeenten binnen de Groene Metropool Regio (GMR) beschikken over een nieuwe huisvestingsverordening. De huisvestingsverordening is een regionaal product, waarbij ruimte is voor lokale invulling. We stellen in 2027, in samenwerking met corporaties en gemeenten in de GMR, een nieuwe regionale huisvestingsverordening op. In dit kader werken we ook een urgentieverordening uit.

- *We hebben extra aandacht voor de huisvesting van aandachtsgroepen*
  We zetten de werkzaamheden binnen de werkgroep bijzondere bemiddeling (bemiddelingstafel huisvesting aandachtsgroepen) voort. Vanuit de Groene Metropoolregio werken we aan doorontwikkeling van de bemiddelingstafel en een eenduidige werkwijze in onze regio voor de huisvesting van aandachtsgroepen. We streven met corporaties en zorgorganisaties naar verdere uitbreiding van trajecten Housing First voor daklozen. De toewijzing van een woning is daarbij de start van een traject met intensieve woonzorg- begeleiding. Tot oktober 2027 continueren we Binder (tijdelijk gemengd wonen-project in het oude belastingkantoor) en verkennen de mogelijkheden om een Binder 2.0 te ontwikkelen. Daarnaast verkennen we mogelijkheden voor nieuwe (tijdelijke) huisvesting voor aandachtsgroepen.

- *We starten met een aanpak om leegstand actiever tegen te gaan*
  Naar verwachting is de Leegstandswet in 2027 aangepast. Zodra dit het geval is, overwegen wij diverse maatregelen in te voeren om leegstand tegen te gaan. Zo hebben we het voornemen om dan een leegstandsverordening op te stellen en ook onderzoeken we de mogelijkheid om een leegstandsheffing in te voeren. In 2027 zetten we communicatieve maatregelen in om leegstand onder de aandacht te brengen.

- *We actualiseren de regeling omtrent opkoopbescherming*
  In 2027 evalueren we het bestaande beleid ten aanzien van de opkoopbescherming. De evaluatie is de basis om – waar nodig – in 2027 de huisvestingsverordening op dit onderdeel aan te passen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars
- Ministerie van BZK en VRO, provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Groene Metropoolregio
- Ontwikkelingsbedrijf Waalfront en Indigo BV

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	0,1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
8.2 Grondexploitatie	59,4	101,1	97,2	33,1	33,1	33,1
8.3 Wonen en bouwen	10,4	10,2	20,7	10,7	20,7	10,7
Totaal	**70,0**	**111,8**	**118,3**	**44,3**	**54,3**	**44,3**
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	5,7	6,8	6,2	5,2	5,2	4,9
8.2 Grondexploitatie	75,7	108,2	107,3	44,5	44,3	44,7
8.3 Wonen en bouwen	15,9	28,1	33,3	18,6	31,1	18,5
Totaal	**97,2**	**143,1**	**146,9**	**68,4**	**80,7**	**68,1**
Saldo van lasten en baten	**-27,2**	**-31,3**	**-28,6**	**-24,1**	**-26,4**	**-23,8**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
7. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen.	113,6	49,9	49,6	49,7
8. We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners.	33,2	18,6	31,0	18,4
Totaal lasten	**146,9**	**68,4**	**80,7**	**68,1**
Baten				
7. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen.	97,8	33,8	33,8	33,8
8. We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners.	20,4	10,4	20,4	10,4
Totaal baten	**118,3**	**44,3**	**54,3**	**44,3**
Totaal per programma	**-28,6**	**-24,1**	**-26,4**	**-23,8**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Pilot doorstroom wonen		-500	-500	-500	
Woonfonds	-12.500		-12.500		
Verwachte baten realisatiestimulans	10.000		10.000		
St. Huurteams / goed verhuurderschap	-150	-150	-150	-150	-150

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Besparing woningbeleid	500	500	500	500	500
Structurele taken omgevingswet		-925	-925	-925	-925
Wijzigingen					
Onderhoudsbudget gemeentelijk vastgoed	-2.000				
Wegvallen gemeentefonds middelen informatie en advies wonen	-90				
Totaal	**-4.240**	**-1.075**	**-3.575**	**-1.075**	**-575**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

Onderhoudsbudget gemeentelijk vastgoed

In 2025 heeft de gemeenteraad de *Kadernota gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2025 e.v.* vastgesteld. Hierin zijn de kaders vastgelegd voor onder meer het onderhoudsniveau van het gemeentelijk vastgoed. Uitgangspunt is onderhoud conform NEN 2767, conditieniveau 3: een redelijke conditie, passend bij een sobere en doelmatige instandhouding. Bij de vaststelling van de kadernota is al aangegeven dat het beschikbare onderhoudsbudget onvoldoende is om al het geplande onderhoud tijdig uit te voeren. Daarom worden (al jarenlang) op basis van prioritering keuzes gemaakt in de uitvoering van het onderhoud, waarbij werkzaamheden die minder urgent zijn worden doorgeschoven naar latere jaren. Het uitstellen van onderhoud vergroot echter de risico's. De kans op hogere herstelkosten neemt in de toekomst toe. We stellen eenmalig 2 miljoen euro beschikbaar voor het onderhoud vastgoed. We onderzoeken welke scenario's er zijn om dit knelpunt financieel in te passen. Daarna volgt besluitvorming over een structureel budget.

Wegvallen gemeentefonds middelen informatie en advies wonen

Als gevolg van het wegvallen van middelen voor informatie enen advies wonen, stellen we in 2027 eenmalig € 90.000 beschikbaar. Het budget dient o.a. ter dekking voor informatie en advies werkzaamheden (capaciteit) aan relevante partners zoals woningcorporaties.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
17. We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen	17.1 We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties	Duurzaamheid Vastgoed Rendabel Asbest Gemeentelijke accommodaties Lentse Warande talud/tribune Lentse Warande vergroening Griftdijk herinrichting Griftdijk afslag 38 Dukenburg gebiedsaanpak Tijdelijke hulpwarmtecentrale Stationsdistrict Eerste fase warmtenet Stationsdistrict Park & Bike NYMA Autoluw Tweede Walstraat en van Welderenstraat Gebiedsontwikkeling van bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf Waalhalla Verduurzamen vastgoedportefeuille Ontwikkelagenda Dukenburg Cultuurhistorie kwartier Aanpas openb. ruimte Vlaams Kwartier

Ambitie	Doel	Investering
		Uitvoeren Valkhofkwartier Renovatie rijksmonument Valkhofpark Co-financiering WoMo middelen archeologie Waalfront
	17.2 We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren.	Nieuwbouw De Hulsen Een Kelfkensbos van allure Mercurius Park en Bike Infra centrumzijde Stationsdistrictr
18. We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners	18.1 We realiseren onze woningbouwopgave uit de omgevingsvisie en het woonbeleid.	Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg Infra Westzijde Stationsdistrict Westentree Stationsdistrict Flexibele woonruimte

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	17,7	17,5	13,7	10,7	5,8	9,5	10,2	18,7	12,9	
Gemiddelde benchmark	8,2	9,3	9,5	10,5	10,3	9,9	11,1	11,6	9,7	
Demografische druk	53,6%	53,4%	53,8%	54,0%	54,5%	55,0%	55,2%	55,0%	54,7%	54,9%
Gemiddelde benchmark	56,7%	56,8%	57,1%	57,1%	57,1%	57,2%	57,3%	57,0%	56,8%	56,9%
Gevraagd door raad										
Aantal sociale corporatiehuurwoningen	29.669	29.602	29.608	29.829	29.885	29.794	29.872	30.157	30.768	31.775
Aantal woningen SSH&	6.291	6.280	6.343	6.471	6.313	6.376	6.581	6.592	6.831	6.840
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	5,0%	5,6%	4,5%	4,6%	4,1%	3,1%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Demografische druk**
  De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking. Hoe hoger het percentage, des te hoger is het niet werkende deel. De leeftijdsgrenzen voor de berekening van de demografische druk zijn niet helemaal passend, omdat er ook mensen van beneden de 20 en van 65 jaar en ouder aan het werk zijn.
- **Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)**
  Het slaagkanspercentage wordt berekend door het aantal verhuringen te delen door het aantal actief woningzoekenden.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over wonen en stedelijke ontwikkeling:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62712/kerncijfers

Openbare Ruimte, Klimaat en Duurzaamheid

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

19. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd

Doel 19.1: Opvangen en voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad

Activiteiten

- *We intensiveren de realisatie van projecten, met focus op de gebieden met wateroverlast en stenige plekken:*
  - We werken integraal de maatregelen uit die nodig zijn om de prioritaire gebieden klimaatadaptief te maken. We maken gebruik van buurtadaptatieplannen op voor Neerbosch-Oost en Hatert als onderdeel van de Vernieuwingsgolf.
  - Daar waar nodig investeren we extra in klimaatadaptieve maatregelen bij stedelijke ontwikkeling, herinrichting van de openbare ruimte, zoals het Stationsdistrict, Groene Corridor, de Vernieuwingsgolf, rioolvervangingen, bewonersinitiatieven, groene sociale knooppunten BOSS en bedrijventerreinen.
  - We realiseren klimaatadaptieve quick wins in de openbare ruimte, zoals het verwijderen van overbodige verharding, waterberging (aanleg wadi's en vergroten afvoercapaciteit) en beschaduwing (vergroten boomkroonvolume en creëren koelteplekken). We verbeteren de groeiplaatsen van bomen en zorgen voor meer bomen rondom speel- en sportplekken.
  - We investeren in nieuwe bomen in stenige gebieden.
  -Het groenaankoopfonds wordt ingezet voor versterking van de stedelijke groenstructuur, waaronder de Groene Corridor.

- *We stellen kaders en geven vergroening een stevigere positie in gebiedsontwikkeling:*
  - We stellen een omgevingsprogramma Groene Gezonde stad vast en starten met de uitvoering.
  -We werken de groennorm uit als instrument om vergroening een stevigere positie te geven.
  - Voor privaat terrein zetten we gericht middelen in, die uiteenlopen van stimuleren, faciliteren, subsidiëren, verplichten en aankopen. We motiveren bewoners, corporaties, scholen, instellingen en ondernemers om hun private ruimtes te vergroenen.
  - We verbreden en verdiepen onze kennis over nieuwe vraagstukken, zoals de gevolgen van langdurige droogte en hitte.

- *We werken samen met de stad en zijn meer zichtbaar:*
  - We bouwen aan een groen netwerk van partners in de stad. Samen met deze stakeholders organiseren we minimaal één gezamenlijk evenement waarin ontmoeting en samenwerking centraal staan. We richten een digitaal platform in dat inwoners en bedrijven op een toegankelijke manier met elkaar verbindt.
  - We werken aan meer zichtbaarheid in de stad vanuit een kernboodschap en bijbehorende middelen. We geven uitvoering aan het communicatieplan.
  - We werken samen met woningcorporaties, bedrijven en ondernemersverengingen.

Doel 19.2: Verbeterde water- en groenstructuur en meer biodiversiteit

Activiteiten

- We leggen natuurvriendelijke oevers aan in Lindenholt.
- We leggen een vissenbos aan in Lindenholt.
- We zetten in op het versterken van de ecologische groenstructuur (kerngebieden en ecologische verbindingen) en werken toe naar een basiskwaliteit natuur binnen het groenblauwe weefsel.
- We implementeren de Toolbox natuur inclusief bouwen, zowel bij nieuwbouw en vanaf 2026 ook bij ingrijpende renovaties.
- We continueren de uitvoering van het monitoringsplan, inclusief de jaarlijkse uitvoering van een langlopende (citizen science) monitoring van soortgroepen.

- We stellen beleidsregels op voor borging van de ecologische groenstructuur en leggen dit vast in het Omgevingsplan.
- We borgen de oude bosgroeiplaatsen in de planregels.
- We continueren een wijkgerichte communicatieaanpak voor een groene, klimaatadaptieve en natuurrijke leefomgeving, waar we jaarlijks in 4 wijken een communicatiecampagne opzetten in combinatie met een gemeentebrede aanpak.
- We continueren de samenwerking met het groene netwerk en werken o.a. aan de totstandkoming van een digitaal platform/webpagina waarin alle groenpartijen van Nijmegen worden vertegenwoordigd en informatie over een groene leefomgeving wordt ontsloten voor de inwoners van Nijmegen.
- We stimuleren scholen om hun pleinen te vergroenen.
- We organiseren diverse natuuractiviteiten om bewustwording, natuurbeleving en participatie onder de inwoners van Nijmegen te versterken.
- We onderzoeken hoe we het aangenomen burgerinitiatief ‘rechten van de natuur op Veur-Lent' nader vorm kunnen geven.

Doel 19.3: Doorontwikkelen van het ecologisch beheer van het groen, en de (stads)bossen

Activiteiten

- Na de pilot voor het ecologisch beheren van natuurlijke beplanting in Lindenholt en Dukenburg wordt deze uitgebreid naar de overige stadsdelen. Hierbij testen we in 2027 een beoordelingsmethode om het uitgevoerde werk te toetsen op de ecologische waarde verbetering.
- We verbeteren de uitvoering van de maatregelen uit het bomenbeheerplan na de invoering, zodat de gezondheid, ecologische waarde en veiligheid van het bomenbestand verder kunnen worden verhoogd.
- We blijven gericht onderhoud uitvoeren met aandacht voor natuurwaarden, recreatie en klimaatbestendigheid. Op basis van de visies die voor de stadsbossen zijn opgesteld.

Ambitie:

20. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren

Doel 20.1: Een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van de Nijmegenaren en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten

Activiteiten

- Samen met de HAN realiseren we een plek voor meiden in Nijmegen-Noord, gebaseerd op onderzoek naar hun wensen, behoefte en gebruik van de openbare ruimte.
- We realiseren meer en kwalitatief betere faciliteiten voor het groeiend aantal jongeren in Noord, waar onder drie jongerenontmoetingsplekken (JOP's), gericht op sport en ontmoeten.
- We realiseren een groene BOSS-plek bij het nieuwe park Zuiderveld.
- We realiseren de Urban Fit-track/BOSS route door Hof van Holland, Woenderskamp en Koudenhoek.
- We realiseren de wijkaanpak BOSS in Zwanenveld (2 plekken plus voormalig ROC-terrein) en Hazenkamp.
- We vernieuwen verouderde speelplekken, vanuit de BOSS visie. Onder andere Weezenhof 25e en 30e straat, wijkspeeltuin Boerenlandje en Speeldijk (enkele toestellen vervangen), OC Huismanstraat en Kronenburgerpark

Doel 20.2: Een toekomstbestendige en optimale benutting van de gemeentelijke begraafplaatsen en gronden.

Activiteiten

- We actualiseren het beleid, de organisatie en de regelgeving van onze begraafplaatsen.
- We werken plannen uit om de belangstelling voor, en het gebruik van, de gemeentelijke begraafplaatsen te verbeteren.
- We sluiten hierbij aan bij de doelen verbetering groenstructuur, biodiversiteit en ontmoeten.

- We onderzoeken de toekomstscenario's voor de (terreinen van) gemeentelijke begraafplaatsen voor de lange termijn.

Doel 20.3: Ondersteunen van natuur-inclusieve stadslandbouw

Activiteiten

- We ondersteunen het voedselnetwerk De Streek op Tafel, dat lokale boeren koppelt aan elkaar, aan bedrijven en aan particulieren.
- We zetten de subsidieregeling stadslandbouw voort, waarmee we lokale boeren ondersteunen bij het vergroenen van hun terrein, bij het experimenteren met nieuwe teeltmethoden en bij voedseleducatie.

Doel 20.4: Beheersing, voorkoming en vermindering van omgevingslawaai

Activiteiten

- We toetsen plannen aan wettelijke geluid- en trilling normen en aan gemeentelijk beleid.
- We adviseren over geluid bij evenementenvergunningen en ontheffingen bouwlawaai op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
- We behandelen geluidklachten en vragen over geluid en trillingen van verkeer, industrieterreinen en laagfrequent geluid.
- We beheren geluidmodellen van de (spoor)wegen en industrieterreinen.
- We beheren en actualiseren beleidsstukken op het gebied van bouwlawaai, evenementengeluid, hogere waarden, festiviteitenregelingen en het geluidbeleid.
- We voeren gesubsidieerde gevelisolatieprojecten uit, waarbij we de geluidsisolatie bij oudere woningen verbeteren.

Doel 20.5: Beheersing, voorkoming en vermindering van luchtverontreiniging

Activiteiten

- We voeren de maatregelen uit het Omgevingsprogramma Luchtkwaliteit 2026-2030 uit, waaronder de routekaart zero emissie binnenhavens, bescherming van gevoelige groepen en onderzoek naar mogelijke advisering op binnenklimaat.
- We stimuleren inwoners probleemgestuurd metingen te doen om de luchtkwaliteit in de eigen wijk te onderzoeken.
- We adviseren bij ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen.
- We nemen actief deel aan het landelijke Schone Lucht Akkoord en volgen de hierin gestelde doelstellingen.
- We dragen bij aan een lokale aanpak met betrekking tot stikstofdepositie.
- We werken samen met de overleggroep luchtkwaliteit en gezondheid en informeren bewoners met een nieuwsbrief.

Doel 20.6: Op duurzame wijze beheren en verbeteren van de chemische kwaliteit, gezondheid, vitaliteit en veerkracht van onze bodem en ondergrond

Activiteiten

- We werken beleid uit in het kader van het omgevingsplan om de eisen aan bodemkwaliteit zo goed mogelijk af te stemmen op andere beleidsvelden zoals ecologie, gezondheid, energietransitie (bodemenergiesystemen), klimaat (hitte en wateroverlast), etc. Daarbij beperken we ons niet tot chemische bodemkwaliteit.
- Bij nieuwe ontwikkelingen zorgen we ervoor dat zo nodig de regels in het omgevingsplan worden aangepast.
- De kaders van de Wet bodembescherming ten aanzien van de grondwaterkwaliteit zijn vervallen onder de Omgevingswet. We onderzoeken in 2027 of aanvullende gemeentelijke regels in het Omgevingsplan nodig zijn.
- We zoeken voor gesaneerde locaties met langdurige nazorg naar een toekomstbestendige vorm van nazorg.
- We hergebruiken zoveel mogelijk grond binnen Nijmegen, om te voorkomen dat er te veel gebruik wordt gemaakt van primaire stoffen en er te veel grond wordt afgevoerd of onnodig aangevoerd en daarmee

reduceren we de CO2-productie. Daarvoor onderzoeken we de haalbaarheid van en zoeken we naar een potentiële locatie voor een grondbank
- We onderzoeken de haalbaarheid om hergebruik van grond in openbare ruimte te vergroten door vrijkomende overtollige grond biologisch te verrijken en toe te passen als teelaarde of bomengrond.
- We maken en houden informatie op de milieuatlas actueel ten behoeve van openbare informatievoorziening én ten behoeve van de Registers die in het omgevingsplan zijn opgenomen.
- In het kader van "Rekening houden met Water en bodem" (kamerbrief oktober 2024, gebaseerd op kamerbrief Water en bodem sturend van november 2022) brengen we de ondergrond stapsgewijs in kaart.
- We zetten vervolgstappen in het onderzoek naar de aanwezigheid van diffuus verhoogde loodgehalten in de oudere wijken van Nijmegen.

Doel 20.7: Vermindering van schadelijke effecten door bedrijven en industrie

Activiteiten

Bij het uitvoeren van de standaard activiteiten door de omgevingsdienst wordt in 2027 extra aandacht besteed aan:

- Het uitvoeren van de maatregelen uit het Uitvoeringsagenda voor Industrie en Omwonenden Nijmegen en Beuningen 2026-2027.
- Hierbij is extra aandacht voor het emissieaandeel van industriële logistieke processen in beeld te brengen.
- De uitvoeringsagenda continueert het opstellen van een emissiedatabase met concrete informatie per inrichting over gemeten emissies en per meetrapport.
- Actualiseren van het geurbeleid op basis van de nationale handreiking geurindustrie 2025, samen met de provincie Gelderland en de gemeenten van het Rijk van Nijmegen.
- Het verbeteren van de omgevingskwaliteit door het vermijden, en waar dat niet mogelijk is verminderen van de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen naar de leefomgeving.
- Deelnemen aan meetprojecten, waaronder: expACT in samenwerking met Radboud Universiteit Nijmegen; ToxDown vanuit het RIVM; en het mobiel meetstation vanuit de provincie Gelderland.
- Waar mogelijk toepassen van de uitkomsten uit het project Scherper Vergunnen met Gemeenten op de niet-IPCC bedrijven.

<u>Ambitie</u>:

21. We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken

Doel 21.1: Het voorkomen van afval, en het behouden en hergebruiken van grondstoffen door afvalpreventie en betere afval- en grondstoffenscheiding door huishoudens.

Activiteiten

- We stellen een uitvoeringsagenda 2027-2032 op ten behoeve van de implementatie van het Grondstoffenbeleidsplan 2026-2035. In de uitvoeringsagenda beschrijven we hoe we omgekeerd inzamelen gaan invoeren en ons inzetten voor het verbeteren van de kwaliteit van grondstoffen.

Doel 21.2: Het stimuleren van bedrijven tot een verantwoorde en gescheiden inzameling van bedrijfsafval, waarmee wordt bijgedragen aan duurzaamheid, een circulaire economie en een schone leefomgeving.

Activiteiten

- We ondersteunen, waar mogelijk, initiatieven om de gescheiden inzameling van bedrijfsafval te bevorderen;
- We innen het reinigingsrecht voor bedrijven waarvan de gemeente bedrijfsafval inzamelt dat vergelijkbaar is met huishoudelijke afvalstromen. Met dit recht worden de kosten van deze niet-wettelijke dienstverlening gedekt.

Doel 21.3: Een circulaire economie in onze regio en meer circulair inrichten en bouwen

Activiteiten

- We stellen een menukaart op voor circulair bouwen in tenders

- We werken richtlijnen uit voor circulair ontwerp van de openbare ruimte
- We zetten in op zoveel mogelijk hergebruik van materialen uit de openbare ruimte en zoeken een locatie waar we deze tijdelijk kunnen opslaan
- We werken samen met de regio om de monitoring te verbeteren
- We zetten in op zoveel mogelijk lokaal, sociaal en duurzaam inkopen, ook onder de aanbestedingsgrens
- We stimuleren circulair werken in de eigen organisatie
- We onderzoeken hoe we hergebruik, reparatie en delen van spullen makkelijker en aantrekkelijker kunnen maken voor inwoners binnen de uitgangspunten van het grondstoffenbeleidsplan.
- We werken samen met collega-overheden en partners om materiaalstromen in de bouw te verduurzamen

Ambitie:

22. We zijn een duurzame en klimaatneutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmtetransitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren

Doel 22.1: Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken die samen met de Nijmegenaren en organisaties is gerealiseerd

Activiteiten

We voeren de Warmtevisie Nijmegen 2024 'Oude stad, nieuwe warmte' uit:

- We stimuleren de ontwikkeling van alternatieve duurzame warmtebronnen. We onderzoeken wat in Nijmegen de beste mogelijkheden zijn om energie te winnen uit afvalverbranding, oppervlaktewater, afvalwater, geothermie, warmte uit lucht en zonthermie.
- We verbreden de huidige bronnenstrategie warmtenet, zodat duidelijk wordt welke alternatieve bronnen in de gehele stad mogelijk zijn en welke technische onderzoeken nodig zijn in deze coalitieperiode.
- We werken aan een aansluitkosten-subsidie, zodat overstappen naar het publieke warmtenet betaalbaar is en om huishoudens en bedrijven te verleiden om aan te sluiten.
- We werken de gebiedsgerichte aanpak richting een aardgasvrije omgeving uit voor projecten in Dukenburg en Centrumgebied.
- We stellen een uitvoeringsplan op voor het warmtenet in Dukenburg, de Kamp en Kerkenbos en nemen een besluit over de inzet van de aanwijsbevoegdheid op grond van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw).
- We onderzoeken de mogelijkheden tot uitbreiding van het warmtenet in Dukenburg naar Weezenhof, Neerbosch Oost en Hatert.
- Vanuit onze rol als verbonden partij participeren we in het publieke warmtebedrijf Nijmegen Warmte dat is opgericht om publieke warmtenetten in Nijmegen te realiseren.
- We stellen een strategie op voor wijken waar geen warmtenet is voorzien en voeren een collectieve aanpak uit in de vorm van buurtenergieplannen.

We stimuleren en ondersteunen activiteiten en projecten voor en door bewoners:

- In Hengstdal werken we mee aan de uitvoering van het projectplan voor een lokaal warmtenet door de Buurt Warmte Coöperatie Hengstdal.
- Op basis van de handreiking Ondersteuning initiatieven warmtetransitie faciliteren we bewonersinitiatieven. We verbreden de handreiking naar initiatieven voor lokale energiesystemen.
- We verlenen de lokale uitvoeringsorganisatie Energierijk Nijmegen een meerjarige subsidie om buurtprojecten en een netwerk van energiecoaches op te zetten en om te participeren in het één-loket voor de energietransitie (Energiehuis).
- We doen een voorstel en maken een start met de doorontwikkeling van het Energieloket tot een integraal één-loket voor alle thema's en doelgroepen van de energietransitie, zowel inwoners als bedrijven.
- We hebben een Aanjaagfonds voor bewonersplannen om energie te besparen of duurzame energie te gebruiken.

We voeren het programma Energie Besparen Woningen 2023-2030 uit:

- We zetten de lokale isolatieaanpak voort, waarmee we eigenaar-bewoners met relatief goedkope koopwoningen en Vve's (financieel) ondersteunen en ontzorgen bij het isoleren van hun woning. Naast het stedelijke aanbod breiden we de wijkgerichte aanpak in West uit naar andere delen van de stad.
- We verlenen subsidie aan Huis voor Compassie voor de bestrijding van energiearmoede met de inzet van energiecoaches en energiefixers.

We werken samen met woningcorporaties en huurdersorganisaties:

- We voeren de meerjarige prestatieafspraken 2026 – 2030 met woningcorporaties en huurdersorganisaties uit die we hebben gemaakt over energiebesparing en isolatie, de warmtetransitie en de aanpak van netcongestie.

Doel 22.2: Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming bij bedrijven die samen met ondernemers en organisaties is gerealiseerd

Activiteiten

- Wij blijven bedrijven controleren op de verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen, waarvan de terugverdientijd per 1 juli 2027 wordt opgehoogd van 5 naar 7 jaar. We nemen maatregelen als hieraan niet wordt voldaan.
- We hebben een Aanjaagfonds voor de energietransitie bij bedrijven waarmee we innovatieve energieprojecten subsidiëren.
- We maken de gemeentelijk kernportefeuille op logische momenten energievriendelijker en aardgasvrij.
- We faciliteren de ontwikkeling van de smart energy hub op Bijsterhuizen en van een warmtenet op TPN-West.
- We onderzoeken nieuwe kansen voor de energietransitie op TPN-West en op de bedrijventerreinen Winkelsteeg en Noviotech Campus.
- We faciliteren de netbewuste ontwikkeling van de bestaande en nieuwe Grift.
- We ondersteunen het regionale Expertiseteam Energie (REE).
- In aanvulling op het REE blijven we bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling van de energie- en warmtetransitie via voortzetting van de aanpak bij MKB-bedrijven en maatschappelijke instellingen door CO_2-reductieplannen op te stellen en subsidie te verlenen voor het nemen van maatregelen.
- We bezien of we de dienstverlening aan bedrijven kunnen onderbrengen bij het Energiehuis.
- We werken mee aan onderzoek naar een aftakking van de landelijke waterstofbackbone naar regio Nijmegen ten behoeve van Industriepark Waalenergie en bedrijven in de regio, waaronder TPN-West.

Doel 22.3: Meer opwekken en gebruiken van duurzame energie

Activiteiten

- In het kader van de BENG-eisen voor nieuwbouw komen op daken van nieuwe gebouwen in onze stad zonnepanelen op maat.
- We onderzoeken de mogelijkheden om de resterende potentie van grootschalige opwek van zon op bestaande (bedrijfs)daken te realiseren als onderdeel van lokale energiesystemen, rekening houdend met netcongestie.
- We nemen samen met BCTN, ENGIE, provincie Gelderland en Oost-NL deel aan het project van firma ZES (Zero Emission Services) waarbij duurzaam opgewekte energie wordt opgeslagen in batterijcontainers en ingezet voor elektrisch varen in de binnenvaart. De realisatie van dit project is uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 gepland.
- We nemen deel aan het Warmtespoor van de Groene Metropool Regio waarin kennis en ervaring wordt gedeeld.

Doel 22.4: Aanpak netcongestie met netbeheerders en medeoverheden

Activiteiten

We voeren het Masterplan 1.0 uit:

- Samen met Liander en in afstemming met mede-overheden geven we uitvoering aan het gemeentelijk Masterplan Netcongestie 1.0 langs 3 sporen: verzwaren, beter benutten en prioriteren.

Verzwaren:

- De gemeente helpt Liander bij de uitbreiding van de infrastructuur voor elektriciteit binnen de gemeente. In 2027 ronden we het locatieonderzoek voor het extra onderstation in Nijmegen Zuid-Oost af en werken we mee aan de plaatsing van extra middenspanningsruimten (elektriciteitshuisjes) in wijken.

Beter benutten:

- We geven uitvoering aan de uitvoeringsagenda Lokale Energie Nijmegen 2026-2030, onder meer met de netbewuste ontwikkeling van Winkelsteeg, de energyhubs op bedrijventerreinen, door het opstellen van een gebiedsenergieplan (wijk nader te bepalen) en met pilots voor lokale energiesystemen die we selecteren op basis van technisch-energetische data en interesse bij bedrijven en inwoners.

Prioriteren:

- We zijn actief betrokken bij bovengemeentelijk prioriteitskeuzes voor investeringen in het energiesysteem de komende jaren - met buurgemeenten, in regioverband en op provinciaal niveau.
- We nemen deel aan het proces van pre-aanvragen voor transportcapaciteit van elektriciteit voor nieuwbouwwoningen en scholen om een zo hoog mogelijke prioriteit te krijgen bij netbeheerders voor projecten die op langere termijn (binnen 10 jaar) worden gerealiseerd.

Ambitie:

23. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is

Doel 23.1: We vernieuwen en beheren de openbare ruimte zo toekomstbestendig mogelijk

Activiteiten

- We gaan door met de uitvoering van de vernieuwingsgolf in de Spoorbuurt en Rechters- en Kanunnikenbuurt.
- We gaan door met de voorbereidingen voor de vernieuwingsgolf in Kinderdorp Neerbosch, Neerbosch Oost en Hatert.
- We leveren een uitwerkingsstrategie van de nota Kapitaalgoederen op.
- We werken aan het beleid voor beheer in de openbare ruimte.
- We werken aan een algemeen beleidskader voor overlastgevende soorten.
- We presenteren het ‘aanvalsplan afval/reiniging’.
- We werken de adviezen uit het inwonersberaad ‘Schone Stad’ verder uit.
- Zowel het programmeren van de vervangingsgolf, als het realiseren van de doelstellingen uit de omgevingsvisie, vragen een slimme data-gestuurde aanpak. We gaan door met het verbeteren van de datakwaliteit, om te zorgen dat deze data goed blijft.

Doel 23.2: Huishoudelijke grondstoffen- en afvalstromen worden ingezameld

Activiteiten

- We organiseren de gescheiden inzameling van onder meer restafval, gft, PMD (plastic+), oud papier, luiers, glas, textiel, kringloopgoederen, grof restafval en grof herbruikbare afvalstromen.
- We zorgen ervoor dat inwoners hun huishoudelijk afval gescheiden kunnen inleveren bij de milieustraten.
- We zetten in op een betere afvalscheiding en het tegengaan van verspilling door communicatie, educatie en de inzet van afvalcoaches. Waar nodig zetten wij in op handhaving.
- We beheren de Verordening reinigingsheffingen 2027 en verzorgen de inning van de reinigingsrechten.
- We bieden Nijmeegse huishoudens de mogelijkheid één keer per jaar gratis het grofvuil aan huis op te laten halen door Dar.
- We beheren de vergoedingen van Verpact. Dit zijn vergoedingen die de gemeente ontvangt voor de inzameling van huishoudelijk verpakkingsafval.

- In de binnenstad handhaven we het verbod op het opslaan van bedrijfsafvalcontainers in de openbare ruimte.

Doel 23.3: We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit

Activiteiten

- Wij leggen infrastructuur en voorzieningen aan die onderdeel zijn van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) en voortkomen uit de meerjareninvesteringsplanning van het PWR. In 2027 werken wij onder andere aan de volgende rioolvervangingsprojecten waarbij ook klimaatadaptatie in het kader van wateroverlast en extreme buien zijn meegenomen:
    - Heideparkseweg
    - Prins Bernhardstraat
    - Berg en Dalseweg
    - Waterstraat
    - Van Slichtenhorststraat

- Daarnaast maken wij werk met werk door onder andere mee te liften in de vernieuwingsopgaven. De vernieuwingsgolf Brakkenstein en de Spoorbuurt zijn hier voorbeelden van. Ook liften wij mee met grotere projecten zoals Winkelsteeg en Vossenpels Noord.
- Wij reinigen, inspecteren en beoordelen de rioolinfrastructuur en voeren het benodigde onderhoud uit. Wij stellen hiervoor een SSW op (Systeemoverzicht Stedelijk Water). Tot slot meten en monitoren wij het watersysteem
- Wij beheren en actualiseren gegevens over onder andere de rioolinfrastructuur en het beheer en onderhoud daarvan, en voeren metingen uit.
- We vertalen relevante ontwikkelingen op het gebied van water en riolering naar beleid en uitvoering. Zo stellen wij ontwikkelperspectieven voor het watersysteem op. Een voorbeeld hiervan is het uitgangspunt hemelwater dat we zoveel mogelijk bergen en afkoppelen.
- Wij ontvangen meldingen en klachten over het functioneren van onze assets water en riolering via de Meld- en Herstel App. Deze meldingen handelen wij binnen de afgesproken termijnen en volgens de geldende kwaliteitscriteria af.
- In 2027 werken wij samen met de Omgevingsdienst, de provincie en de waterschappen aan het verbeteren van de aanpak van indirecte lozingen.
- We starten in 2027 met de uitvoering van het in 2026 afgeronde communicatieplan. Via het waterservicepunt geven wij inwoners voorlichting over het veilig en verantwoord gebruik van het water en de riolering.
- In 2027 sluiten wij de nog niet aangesloten woonboten en panden aan op de gemeentelijke riolering.
- Wij werken nauw samen met onze waterpartners, inwoners en andere betrokken partijen. Zo leggen wij samen met inwoners en de hengelsportvereniging in 2027 een vissenbos aan in Lindenholt. Een ander voorbeeld zijn het uitvoeren van ecoscans, samen met het waterschap, om de huidige ecologische kwaliteit van het stedelijk water te bepalen in het kader van de Europese Richtlijn Water (KRW). Daarnaast wordt de samenwerking met de regio voortgezet (SKAN: Samenwerking Klimaatadaptatie en Afvalwaterketen regio Nijmegen).
- Ook werken wij aan het uitvoeren en verder stroomlijnen van subsidieregelingen voor klimaatmaatregelen voor inwoners, zodat inwoners worden gestimuleerd om zelf bij te dragen aan een klimaatbestendige leefomgeving.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Dar NV
- MARN
- ODRN
- Werken op regie

- Samenwerking met de Rijksoverheid (Klimaatdoelstellingen)

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
7.2 Riolering	18,2	19,8	22,8	26,3	29,9	30,2
7.3 Afval	6,0	6,9	8,1	8,1	8,1	8,1
7.4 Milieubeheer	5,5	7,8	6,0	2,1	2,1	2,1
Totaal	**30,7**	**35,5**	**37,8**	**37,4**	**41,0**	**41,3**
Lasten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	19,1	21,8	22,3	22,5	22,8	22,8
7.2 Riolering	12,4	11,8	14,6	17,7	21,4	21,7
7.3 Afval	15,8	17,9	19,4	19,0	18,8	18,8
7.4 Milieubeheer	16,1	24,8	31,6	23,3	21,3	21,6
7.5 Begraafplaatsen	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Totaal	**63,7**	**76,5**	**88,3**	**82,9**	**84,7**	**85,2**
Saldo van lasten en baten	**-33,0**	**-41,1**	**-50,4**	**-45,5**	**-43,7**	**-44,0**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
9. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd.	15,2	11,2	11,3	11,5
0. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.	14,7	13,4	13,4	13,3
1. We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken.	2,2	1,8	1,6	1,6
2. We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren.	13,9	11,0	8,7	8,7
3. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is.	42,3	45,6	49,8	50,1
Totaal lasten	**88,3**	**82,9**	**84,7**	**85,2**
Baten				
9. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd.	1,9	1,9	1,9	1,9
0. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.	2,4	1,0	1,0	1,0
1. We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken.	1,0	1,0	1,0	1,0
2. We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren.	2,5	0,0	0,0	0,0
3. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is.	30,0	33,6	37,1	37,4
Totaal baten	**37,8**	**37,4**	**41,0**	**41,3**
Totaal per programma	**-50,4**	**-45,5**	**-43,7**	**-44,0**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Waalbrug opknappen			-5.000		
Groenaankoopfonds	-4.500				
10.000 woningen aardgasvrij	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750	
Isolatie-offensief	-1.000	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Onderzoek duurzame warmtebronnen	-100	-100	-100	-100	-100
Aansluitstimulans warmtenet	-2.500				
Aanvalsplan afval	-700	-500	-300	-300	
Maatregelen Inwonersberaad Afval	-200	-100	-100	-100	-100
Bijstelling begrote baten afval	-250	-250	-250	-250	-250
Verhoging tarief restafval	900	900	900	900	900
Besparing groen en maaien	500	500	500	500	500
Wijzigingen					
Beheer begraafplaatsen	-70	-70	-70	-70	-70
Totaal	**-11.670**	**-4.870**	**-9.670**	**-4.670**	**-620**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

Beheer begraafplaatsen

Gemeente Nijmegen is eigenaar van drie begraafplaatsen: Graafseweg, Vredehof en Lent. Vanaf 2000 is contractueel het dagelijks onderhoud en administratie van de begraafplaatsen uitbesteed aan Stichting Begraafplaatsen Nijmegen (SBN). De overeenkomst met SBN eindigt op 31 december 2026 komt het beheer terug naar de gemeente. Om de dienstverlening rond begraven te continueren stellen we hiervoor € 70.000 beschikbaar.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
19. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd	19.1 Opvangen en voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad	Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte
20. We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren	20.1 Een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van de Nijmegenaren en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten	Aanplant bomen Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen Beweegvriendelijke omgeving Groenstruct.Oostz. Mauritssingel Extra investeringen binnenstad Vervanging speelvoorzieningen Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren/jeugd in Nijmegen-Noord Opknappen / upgraden huidige skateplekken Groot Onderhoud park Brakkenstein
	20.5 Beheersing, voorkoming en vermindering van luchtverontreiniging	Maatregelen luchtkwaliteit
23. We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is.	23.1 We vernieuwen en beheren de openbare ruimte zo toekomstbestendig mogelijk	Waalhaven, inclusieve brug Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR Woonomgevingsverbeteringen Woonmilieuverbeteringen
	23.3 We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit	Groot-en vervangingsonderhoud Rioolinvesteringen Waalsprong

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Percentage hernieuwbare elektriciteit	2,2%	3,8%	4,7%	5,9%	7,6%	9,6%	14,4%	18,6%	23,2%	
Gemiddelde benchmark	2,3%	3,0%	4,0%	5,3%	7,7%	9,6%	14,2%	17,1%	19,6%	
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	92	91	88	88	91	81	74	75	72	
Gemiddelde benchmark	178	162	160	157		154	148	149	149	
Gevraagd door raad										
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	-221	1462	643	924	441	-389	1.300	1.200	1.250	1.132
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd		41,7%			56,3%			58,2%	56,4%	57,9%
Opgesteld vermogen van zonnepanelen woningen [kW per 1.000 woningen]				0,3	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0	1,0
Gemiddelde benchmark				0,3	0,4	0,5	0,7	0,9	1,0	1,0
Opgesteld vermogen van zonnepanelen bedrijven [kW per 1.000 bedrijven]				0,7	1,1	1,4	2,0	4,7	4,6	4,7
Gemiddelde benchmark				1,3	2,0	2,5	3,1	3,8	4,4	4,5
Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart		19%				28%		31%		27%
Totaal jaarverbruik gas woningen die aangesloten zijn op het gasnet (temperatuur gecorrigeerd) (miljoen m3)	92	92	94	93	91	90	82	76	63	65
Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)	5,2%	6,0%	7,1%	7,5%	8,1%	8,7%	9,5%	10,5%	11,4%	12,2%
Percentage woningen met energielabel B of beter	27%	29%	31%	39%	46%	48%	53%	58%	58%	63%
Gemiddelde benchmark	26%	26%	31%	37%	42%	44%	46%	50%	50%	57%
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter	61%	63%	63%	62%	65%	67%	71%	73%	74%	75%
Gemiddelde benchmark	59%	64%	66%	68%	70%	72%	75%	76%	79%	79%
Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval	69%	69%	70%	70%	71%	73%	73%	72%	71%	71%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Percentage hernieuwbare elektriciteit**
  Het aandeel hernieuwbare elektriciteit (zonnestroom, windenergie) in het totale stedelijke elektriciteitsverbruik.
- **Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte**
  Eind 2025 werden er 65.882 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 64.750 eind 2024.
- **Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd**
  In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid,

natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

- **Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart**
  De bron voor deze indicator is onze Burgerpeiling. Vanaf 2021 stellen we de vraag over het ervaren van warmteoverlast in de woning tweejaarlijks in plaats van vierjaarlijks.
- **Percentage woningen met energielabel B of beter**
  Dit percentage heeft betrekking op de woningen waarvoor het energielabel bekend is.
- **Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter**
  Onder utiliteitsgebouwen verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Dit percentage heeft betrekking op de utiliteitsgebouwen waarvoor het energielabel bekend is.
- **Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)**
  Het aantal woningen dat op een warmtenet is aangesloten plus het aantal woningen dat vanwege de energietransitie van het gas afgegaan is gedeeld door het totaal aantal woningen.
- **Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval**
  De cijferreeks is t.o.v. voorgaande jaren iets aangepast; de ‘nascheiding’ van grof restafval en bouw- en sloopafval is niet meer meegerekend.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over duurzaamheid:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62703/kerncijfers

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

24. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie

Doel 24.1: We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen

Activiteiten

- *We investeren extra in amateurkunst*
  In 2027 ondersteunen we ongeveer 70 amateurkunstverenigingen. We gaan extra in amateurkunst investeren. Stijgende kosten en knelpunten op het gebied van huisvesting zijn een risico voor het voortbestaan van sommige amateurkunstverenigingen. We voegen daarom extra budget toe aan de Subsidieregeling Amateurkunst Nijmegen, om ervoor te zorgen dat verenigingen kunnen blijven bestaan en om extra aandacht en geld te besteden aan jeugdleden.

- *We versterken de koppeling tussen cultuur en de sociale basis via de Lindenberg en de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ):*
  In 2027 wordt een nieuwe bibliotheekvestiging in Nijmegen-Noord geopend, waar de OBGZ, de Lindenberg en Bindkracht10 samen activiteiten gaan ontwikkelen. Naast bibliotheekwerk en cultuureducatie vormt ontmoeting de kern van de activiteiten, met specifieke aandacht voor jongeren.
  Vanaf 2027 zal naar verwachting de nieuwe bibliotheekwet van kracht worden: de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Dit betekent een zorgplicht voor gemeenten om de bibliotheekvoorziening in stand te houden. Ook stellen we een gemeentelijk meerjarig uitvoeringsplan op voor de bibliotheek.
  Zowel de Lindenberg als de bibliotheek zijn belangrijke partners als het gaat om de verbinding van cultuur met het sociaal domein, in samenwerking met de welzijnspartners. Dit gebeurt onder andere door Cultuur op Recept.

- *We stimuleren/ondersteunen cultuur in de wijken*
  - We ondersteunen organisaties die activiteiten in de wijk uitvoeren, zoals het Wijkleerorkest.
  - De Lindenberg en de bibliotheek blijven de komende jaren actief inzetten op activiteiten in de wijken, al dan niet in samenwerking met welzijnspartners Bindkracht10 en Sterker. Deze activiteiten vinden voornamelijk plaats vanuit de Lindenberg Aldenhof, de verschillende bibliotheekvestigingen in de stad en in Wijkatelier Lindenholt.

- *Vergroten toegang tot cultuur voor jongeren*
  - We onderzoeken in 2027 de mogelijkheden om drempels te verlagen voor jongeren, waardoor het culturele aanbod toegankelijker wordt voor deze doelgroep. We kijken daarbij naar mogelijkheden op korte en lange termijn.
  - In 2027 gaan we door met de subsidieregeling Urban Sport en Cultuur en onderzoeken we hoe we deze regeling nog effectiever kunnen inzetten in samenwerking met partners in de stad.
  - We zijn in 2024 gestart met het versterken van het aanbod van jeugdpodiumkunsten in deze regio. Er is een goede netwerksamenwerking in de regio ontstaan met als dragende kern de partners: Theater aan de Rijn, Stadsschouwburg Nijmegen en de Nijmeegse theaterorganisatie De Horde. In 2027 zijn we van plan om deze lijn van talentontwikkeling voor te zetten. We vinden het namelijk het belangrijk dat onze jeugd toegang heeft tot aanbod van goede kwaliteit op het gebied van podiumkunsten. Ook helpen we hiermee makers in de jeugdpodiumkunsten in Nijmegen en de regio om zich verder te ontwikkelen.

- *Invoering wet op de lokale omroep*
  In 2028 gaat de bekostiging van de lokale omroep niet meer via het gemeentefonds, maar rechtstreeks van

het rijk naar de omroep. De wet die dit regelt, heeft als invoeringsdatum 1 januari 2028. In het eerste half jaar van 2027 wordt aan alle gemeenten advies gevraagd over welke streekomroep het beste scoort op een aantal criteria, zoals inzet vrijwilligers, samenwerking andere partijen, bediening van alle gemeenten in de streek met een dekkend aanbod etc. Voor de zomer van 2027 leggen we het advies voor aan de gemeenteraad.

Doel 24.2: We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen

Activiteiten

- *We investeren in huisvesting*
  - We renoveren de Schouwburg.
  De stadsschouwburg is momenteel gesloten vanwege een grootschalige verbouwing en renovatie. De gemeente heeft de samenwerking met de bouwcombinatie opgezegd omdat het aanbod substantieel hoger was dan het taakstellend budget en ook niet voldeed aan de overige voorwaarden en addenda. De renovatie van de Stadsschouwburg gaat door. De ambitie blijft ongewijzigd: een toekomstbestendige, duurzame schouwburg waar Nijmegen decennia mee vooruit kan. Het ontwerp is gereed en van goede kwaliteit. De voorbereidende werkzaamheden zijn voor een groot deel uitgevoerd. De gemeente start op korte termijn een nieuwe aanbesteding om een nieuwe uitvoerende partij te contracteren. Dat kost tijd, de planning schuift naar verwachting met circa een jaar op en dat heeft ook financiële consequenties.
  - In 2027 ronden we de nieuwbouw van de bibliotheek- en Lindenbergvestiging in Hof van Holland af.
  - Samen met Doornroosje bepalen we de aanpak van de vernieuwing van poppodium Merleyn.
  - We werken aan het plan voor een vernieuwde hoofdlocatie van de Lindenberg in het centrum. We onderzoeken daarbij de toekomstbestendigheid van de organisatie en de bijdrage die de Lindenberg levert aan cultuur aan de stad.
  - We onderzoeken hoe we het beheer en behoud van de archeologische resten in De Bastei kunnen verbeteren.
  - We bereiden vernieuwing van de bibliotheekvestiging Zwanenveld (winkelcentrum Dukenburg) voor.

- *Kunst in de openbare ruimte*
  - We werken aan de realisatie van het Regenboogkunstwerk op de Mariënburg en andere al lopende opdrachten voor kunstwerken in de openbare ruimte, zoals de plaatsing van de beelden van Fernando Sánchez Castillo op Kelfkensbos.

- *We stimuleren cultureel aanbod via subsidieregelingen*
  - In 2027 verwachten we circa 25 eenjarige projecten en programma's te ondersteunen via de regeling Eenjarige Culturele Subsidies. In 2027 verlagen we de drempel om aan te vragen voor startende initiatieven, door de gevraagde cofinanciering te verlagen. Bij deze regeling kon je tot nu toe een subsidie van 3.000 - 25.000 euro aanvragen. Ook voegen we de mogelijkheid toe om een aanvraag te doen voor 25.000 - 50.000 euro. Door deze extra categorie geven we ruimte aan grotere eenjarige culturele projecten of programma's. Voor projecten vanaf 25.000 euro kon tot nu toe alleen een meerjarige subsidie worden aangevraagd.
  - In 2027 voegen we via de regeling Meerjarige Culturele Programma's 5 nieuwe vierjarige culturele projecten en programma's toe aan het culturele aanbod, en 13 tweejarige culturele projecten en programma's.
  - Via de subsidieregeling De Basis ondersteunen we filmvoorstellingen, theatervoorstellingen en concerten op de 4 grote podia in de stad: Doornroosje, de Lindenberg, LUX, de Stadsschouwburg en de Vereeniging. In 2025 bereikten zij 800.000 bezoekers. Door de sluiting van de Stadsschouwburg verwachten we in 2027 minder bezoekers te verwelkomen in onze gesubsidieerde podia.
  - Bij het museumbezoek verwachten we juist een forse stijging omdat het Valkhof Museum sinds juni 2026 weer open is voor publiek in het gerenoveerde gebouw aan het Kelfkensbos. Het Valkhof Museum streeft naar 125.000 bezoeken gemiddeld per jaar.

- *Actualisatie Cultuurvisie Groei.*
  In 2027 starten we met de actualisatie van de cultuurvisie Groei. We willen cultuur van grotere betekenis laten zijn voor de ontwikkeling van onze stad. We kijken daarbij naar landelijke, regionale en lokale

ontwikkelingen op het gebied van cultuur. Ook kijken we naar de effectiviteit van onze regelingen en ons beleid. Daarnaast onderzoeken we op welke wijze we de cultuurvisie kunnen aanscherpen zodat deze beter aansluit bij onze ambities. Bij de actualisatie betrekken we verschillende partijen uit het culturele veld. We willen de cultuurvisie in 2028 laten vaststellen door de raad.

Doel 24.3: We geven ruimte aan innovatie en creativiteit

Activiteiten

- *Broedplaatsenbeleid*
  - We maken meer ruimte voor creatieve makers. Enerzijds door het aantal ateliers dat aangeboden wordt door atelierbeheerorganisatie SLAK te vergroten, anderzijds door het ondersteunen van eigen initiatieven van makers via de broedplaatsenregeling. We onderzoeken daarbij hoe we SLAK en collectieven beter kunnen faciliteren.
  - We onderzoeken hoe we meer passende ruimte voor nachtcultuur kunnen bieden, bijvoorbeeld door verbindingen te leggen tussen nieuwe initiatieven en bestaande plekken.

- *Culturele hoofdstad*
  - We werken verder aan onze kandidatuur voor culturele hoofdstad van Europa in 2033 door het maken van een bidbook. We brengen de organisatie voor het bidbook onder in een onafhankelijke stichting. De gemeente blijft opdrachtgever en financier, maar de uitvoering ligt bij een zelfstandige organisatie. Voor de voorbereidingsfase is jaarlijks € 500.000 begroot (tot en met 2028). De uitvoering van het uiteindelijke programma wordt gefinancierd door bijdragen van gemeente, provincie, rijksoverheid, fondsen, Europa en het bedrijfsleven. Een bidbookteam gaat aan de slag om tot een gedragen bidbook te komen. Dit team werkt daartoe samen met partners uit de stad en de regio, bedrijven, organisaties en inwoners. Participatie en co-creatie zijn leidende principes bij het maken van een bidbook.
  - Rondom de vorming van een bidbook organiseren we verschillende activiteiten die, vooruitlopend op de totstandkoming van een bidbook, alvast bijdragen aan Nijmegen als culturele hoofdstad van Europa. Deze activiteiten laten zien hoe Nijmegen deze titel vorm wil geven en wat de titel kan betekenen voor de betrokkenen in stad en regio.

- *We stimuleren innovatie in nachtcultuur*
  In 2027 ondersteunen we makers via de regeling NachtPulse. Zo kunnen makers innoveren en experimenteren met nieuwe activiteiten op het gebied van nachtcultuur. We zijn van stichting Nachtburgemeester Nijmegen te blijven ondersteunen op basis van behaalde resultaten in de afgelopen jaren en bewezen meerwaarde voor de stad.

- *We investeren in makers*
  - Via de regeling Groeispurt ondersteunen we makers in het begin van hun carrière. In 2027 ondersteunen we 20 makers. We verhogen in 2027 het aan te vragen budget van € 3000 naar € 3500, om tegemoet te komen aan kostenstijgingen in de sector.
  - We ondersteunen de professionele ontwikkeling van individuele makers via de regeling Werktuig PPO (Permanente Professionele Ontwikkeling). Makers kunnen via deze regeling een bijdrage aanvragen voor scholing om hun beroepspraktijk te verbeteren.

Ambitie:

25. We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

Doel 25.1: We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed

Activiteiten

- *We beschermen erfgoed door aanwijzing als monument. Hiervoor gaan we in 2027:*
  - de eerste groep Post ’65 parels beschermen;

- minimaal twee beschermingsprocedures starten voor uitvoering van ons beschermingsprogramma;
- de beschermingsprocedure voor aanwijzing van het wederopbouwcentrum tot gemeentelijk stadsbeeld afronden.

- *We zorgen voor instandhouding van ons erfgoed door:*
  - stimuleren van verduurzaming van monumenten door middel van advisering, begeleiding en het verlenen van subsidies op basis van de subsidieregeling Duurzame Instandhouding Monumenten;
  - onderzoeken van de cultuurhistorische waarden van Post '65 wijken in de Kanaalzone-Zuid gebieden;
  - verlenen van subsidie om begraafplaats Daalseweg, een rijksmonument, te onderhouden en op te knappen.

- *We zorgen voor behoud en beheer van ons archeologisch erfgoed:*
  - Hiervoor ronden we in 2027 de nieuwe archeologische verwachtings- en waardenkaart af. Hiermee kunnen we ons archeologiebeleid verbeteren en inwoners laten zien welke gebieden in Nijmegen waardevol zijn en maken we het archeologisch erfgoed beter zichtbaar voor alle inwoners van de stad;
  - Hiervoor werken we oud-onderzoek archeologie uit.
  - We werken aan het toegankelijk maken op internet van het archeologisch onderzoek dat heeft plaats gevonden, zodat iedereen de onderzoeksresultaten kan inzien en kennis kan opdoen over de archeologie op een locatie. Dit is een verplichting vanuit de Omgevingswet.

- *We beheren, onderhouden en verduurzamen onze eigen cultuurhistorische panden:*
  Onderzoeken we in 2027 een publieksfunctie in de Chirurgijnskamer in de Kerkboog.

Doel 25.2: We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar

Activiteiten

- *Hiervoor verstrekken we in 2027 diverse subsidies:*
  - voor onder meer projecten die bijdragen aan het zichtbaar maken van de thema's Romeinen, Middeleeuwen, Tweede Wereldoorlog & Wederopbouw en de strategische ligging van Nijmegen op en voor de Basis Erfgoed Infrastructuurinstellingen op basis van de subsidieregeling Verleden Beleefd;
  - aan partijen en erfgoedorganisaties die activiteiten of evenementen organiseren waarin de periode van de Tweede Wereldoorlog en de waarde van vrijheid het uitgangspunt vormen, op basis van de subsidieregeling *Vrijheid 2026-2028* .
  - aan het Informatiecentrum WOII.
  - voor ondersteuning van het Erfgoededucatienetwerk waarvan het Valkhof Museum de kartrekker is. In 2027 richt het netwerk zich op activiteiten voor het basisonderwijs.

- *We dragen bij aan visualisaties, informatievoorzieningen en publieksactiviteiten:*
  - We voeren het Uitvoeringsprogramma Verleden Beleefd uit.
  - We voeren projecten van het visualisatieplan uit, waaronder de beleving van de Romeinse stad in Nijmegen-West.
  - We plaatsen Historische Bakens in de verzetsstrijdersbuurt en diverse andere WOII gerelateerde locaties om de verhalen te vertellen van personen en locaties waarom het gaat.
  - We realiseren erfgoedvisualisaties in de Waalsprong/Nijmegen-Noord om de archeologie en daarmee de geschiedenis van dit gebied zichtbaar te maken voor bewoners en bezoekers, waaronder in Zuiderveld en bij de Pathé bioscoop.
  - We maken een Route van Verzet; een wandelroute langs locaties die een rol gespeeld hebben in het Nijmeegse verzet. Op deze locaties komen ook Historische Bakens.
  - We organiseren in verschillende wijken en buurten een programma over Post '65 erfgoed in samenwerking met het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis.

- *We voeren het Masterplan Romeins verleden verder uit:*
  In 2027 werken we onder andere mee aan de vernieuwing van de langeafstandsroute Via Romana. We voegen

daar kleinere lussen met belevingselementen aan toe, waaronder rond de Bastei, het Romeinse Masker en Nijmegen-Noord.

- *Het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) maakt de collectie (digitaal) toegankelijk voor publiek:*
  - In 2027 zetten we de digitalisering van belangrijke cultuurhistorische archieven in beheer van het RAN verder door, door in 2027 minstens één papieren archief volledig te digitaliseren en online aan te bieden.
  - We onderzoeken of het RAN nog breder kan samenwerken met andere cultuurhistorische partners om het verhaal van Nijmegen te vertellen. Zo participeren we bijvoorbeeld in het BEI-netwerk, waar voorbereidingen getroffen worden voor een Vrede van Nijmegen-jaar. We gebruiken de publieksruimte in het RAN om door het jaar heen diverse kleine exposities te faciliteren.
  - We onderzoeken of we belangrijke historische bronnen in beheer van het RAN op woordniveau doorzoekbaar kunnen presenteren, zodat de informatie erin voor een breder publiek toegankelijk wordt. Hierbij volgen we de landelijke ontwikkelingen in de erfgoed-en archievensector, waarbij AI-toepassingen steeds meer worden ingezet.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Culturele en cultuurhistorische organisaties en instellingen in de stad en regio
- Radboud Universiteit
- Gemeente Arnhem
- de Groene Metropoolregio,
- de provincie Gelderland
- de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Nederlandse Limes Samenwerking,
- Erfgoed Gelderland, Landsdeel Oost
- het welzijns- en het onderwijsveld
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4,2	3,9	4,1	4,1	4,1	4,1
5.4 Musea	0,9	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
5.5 Cultureel erfgoed	1,2	0,7	0,6	0,6	0,4	0,4
5.6 Media	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	**6,5**	**6,2**	**6,4**	**6,4**	**6,2**	**6,2**
Lasten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	20,6	22,6	32,3	27,2	26,8	26,6
5.4 Musea	7,5	9,0	9,8	9,8	9,8	9,8
5.5 Cultureel erfgoed	5,0	5,1	5,8	5,5	5,3	5,2
5.6 Media	7,9	8,2	8,1	8,3	8,3	8,3
Totaal	**40,9**	**45,0**	**56,0**	**50,9**	**50,1**	**49,9**
Saldo van lasten en baten	**-34,4**	**-38,7**	**-49,6**	**-44,5**	**-43,9**	**-43,7**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
4. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie.	46,5	41,6	41,2	41,0

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
5. We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te	9,5	9,3	9,0	8,9
Totaal lasten	**56,0**	**50,9**	**50,1**	**49,9**
Baten				
4. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie.	5,1	5,1	5,1	5,1
5. We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te	1,3	1,3	1,2	1,2
Totaal baten	**6,4**	**6,4**	**6,2**	**6,2**
Totaal per programma	**-49,6**	**-44,5**	**-43,9**	**-43,7**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Cultuur	-1.500	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Europese culturele hoofdstad	-6.000				
Cultureel erfgoed	-500	-500	-500	-500	-500
Totaal	**-8.000**	**-2.500**	**-2.500**	**-2.500**	**-2.500**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
24. We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie	24.1 We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen	Museum Valkhof Vervangen trekkenwand Schouwburg Schouwburg Renovatie en GO Museum Valkhof rendabel Bibliotheek Nijmegen Noord Realisatie Ateliers Investering bibliotheek Dukenburg Hoofdlocatie Lindenberg
25. We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad	25.1 We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed	Archeologisch depot

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gevraagd door raad										
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	607.238	601.206	667.915	683.776	254.879	184.726	554.787	736.001	770.955	799.095
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661	70.044	91.062	70.751	89.180	82.259

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.570	3.540	3.610	3.800	3.870	3.800	4.010	4.240	4.500	
Aantal leden bibliotheek	43.565	44.525	40.436	39.948	39.220	36.758	40.889	42.895	39.020	40.435

Toelichting

- **Aantal bezoeken gesubsidieerde podia**
  Het gaat om het totaal aantal voorstellingenbezoeken in Stadsschouwburg, De Vereeniging, Doornroosje, LUX, het Lindenberg Theater en Openluchttheater De Goffert. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie.
- **Aantal bezoeken gesubsidieerde musea**
  Het gaat om het totaal aantal bezoeken in Museum Het Valkhof en De Bastei. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie. Bij de cijfers vanaf 2022 moet bedacht worden dat Museum Het Valkhof per 1 oktober 2022 voor langere tijd dichtgegaan is vanwege een verbouwing. In de periode maart 2023 – augustus 2025 was er een vervangende locatie van het museum op het Keizer Karelplein. Deze tijdelijke locatie heeft in de jaren 2023, 2024 en 2025 in totaal 72.000 bezoekers getrokken. De Bastei trok in 2025 ruim 63.000 bezoekers.
- **Aantal leden bibliotheek**
  We kunnen het ledenaantal in 2024 en 2025 niet goed vergelijken met de voorgaande jaren, omdat er een opschoning van de data heeft plaatsgevonden; de niet-actieve leden zijn in 2024 en 2025 niet meegerekend.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over cultuur en cultureel erfgoed:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62701/kerncijfers

Sport

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

26. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte

Doel 26.1: Goede en toegankelijke sport- en beweegvoorzieningen die zoveel mogelijk aansluiten bij de behoeften en uitdagingen in de wijk en stad

Activiteiten

- We vervangen een natuurgrasveld op sportpark De Kluis (VV Union) door een kunstgrasveld om de speelcapaciteit te vergroten.
- We vervangen een natuurgrasveld op sportpark Brakkenstein (RKSV Brakkenstein) door een kunstgrasveld om de speelcapaciteit te vergroten.
- We vervangen een natuurgrasveld door een kunstgrasveld en realiseren twee extra kleedkamers op sportpark De Biezen om het multifunctionele gebruik (The Wasps, Rugby Academy Oost en Stedelijk Gymnasium) van de accommodatie goed te kunnen faciliteren.
- We gaan verder met de bouw van sportcentrum Nimma Nova in Winkelsteeg, bestaande uit een dubbele sporthal en een zwembad. De exploitatie en het beheer van Nimma Nova besteden we Europees aan (collegebesluit).
- We gaan aan de slag met de uitvoering van de bestuurlijke beslissing over de toekomst Triavium.
- We gaan verder met de realisatie van een nieuwe buitensportaccommodatie in Nijmegen Noord, onder andere voor KV Nijmegen (fusie van korfbalverenigingen Keizer Karel en Noviomagum). Een deel van de velden wordt multifunctioneel ingericht voor dubbelgebruik.
- We gaan verder met de voorbereidingen op de realisatie van de sportzaal aan de Marie Curiestraat (ter vervanging van twee gymzalen).
- We zetten in de gebiedsontwikkeling Winkelsteeg de noodzakelijke vervolgstappen om te komen tot een nieuw sportpark (ter vervanging van sportpark Vossendijk).
- We gaan door met een pilot ‘open/multifunctionele sportparken’ en breiden deze uit naar andere buitensportaccommodaties. Hiermee vergroten we de maatschappelijke waarde van onze sportparken. Door ze buiten verenigingsuren open te stellen voor onze inwoners stimuleren we sport en bewegen en creëren we extra sport- en beweegruimte. In het kader van de pilot onderzoeken we ook de mogelijkheden om sport- en beweegfaciliteiten toe te voegen aan de betreffende sportparken. Denk hierbij aan een calisthenicstoestel of een freerun voorziening. We voeren hiervoor een behoefteonderzoek uit onder de beoogde gebruikers.
- We verduurzamen onze gemeentelijke buitensportaccommodaties en ons materieel voor het uitvoeren van regulier onderhoud.
- We voeren veranderingen door in ons maaibeleid op Staddijk ter bevordering van de biodiversiteit. Dit heeft geen betrekking op de velden, maar op het groen rondom de velden.

Ambitie:

27. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen

Doel 27.1: Een toekomstbestendige sport- en beweegsector, door de versterking van de vitaliteit van onze sport- en beweegaanbieders

Activiteiten

- We zetten de noodzakelijke vervolgstappen om de exploitatie van Waalhalla verder te herstellen en stabiliseren, ten behoeve van een structureel gezonde bedrijfsvoering.

- We stimuleren en ondersteunen de sport- en beweegsector bij de invoering van de 4 V's voor veiligheid (vastgestelde gedragscode, verklaring omtrent gedrag, vertrouwenscontactpersoon en vakkundige trainer-coaches).
- We ondersteunen sport- en beweegaanbieders bij het versterken van het bestaande aanbod en het ontwikkelen van nieuw aanbod.
- We zetten clubkadercoaching in om specifieke sportverenigingen te ondersteunen met opleidings- en ontwikkelmogelijkheden voor het kader. Hiermee versterken we de vitaliteit en kwaliteit van sport- en beweegaanbieders.
- We vergroten het netwerk op Sport Community Nijmegen (een digitaal platform van en voor sportprofessionals waar vraag en aanbod samenkomen) om kennisdeling te stimuleren en vraag een aanbod bij elkaar te brengen. Dit doen we niet alleen digitaal, maar ook via fysieke evenementen.

Doel 27.2: Meer inclusief sporten en bewegen, waarbij een extra focus ligt op specifieke doelgroepen met een sport- of beweegachterstand

Activiteiten

- We richten ons met (erkende) sport- en beweeginterventies op de inwoners met (de grootste) beweegachterstanden. Een voorbeeld hiervan is dat we de adviezen uit de pilot 'lhbtiqa+ inclusie in de sport' in de praktijk brengen. Ook lichten we tijdens de week van inclusie een aantal inspirerende interventies uit door deze stadsbreed onder de aandacht te brengen.
- We organiseren de Nimma Sportzomer, waarbij in de zomervakantie verspreid over de vijf stadsdelen sportevenementen plaatsvinden om de hele stad in beweging te brengen.
- We stimuleren sporten en bewegen door het beantwoorden van vragen van inwoners, het adviseren over sport en bewegen en verbindingen tot stand te brengen.
- We ondersteunen sport- en beweegaanbieders om aangepast aanbod op te zetten dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners, zoals walking sports of sport voor mensen met een beperking.
- We zetten de samenwerking met Fonds Gehandicaptensport voort, waarbij we doorgaan met de regionale aanpak van Uniek Sporten.
- We maken, vanuit de inclusieve gedachte, sport en bewegen laagdrempelig en toegankelijk. Om aansluiting te vinden bij de wensen en behoeften in de stad geven we hier uitvoering aan via de verschillende pakketten (basis, wijk en overstijgend) van ondersteuning.
- In samenwerking met partners onderzoeken we waar en hoe we kunnen zorgen voor voldoende laagdrempelig en betaalbaar sport- en beweegaanbod, omdat we merken dat de betaalbaarheid van sport onder druk staat.
- We zetten in op het ontwikkelen van talent. Dat doen we via het Gelders Model voor talentontwikkeling en het bijbehorende programma Sportief Groot Worden. We zorgen zo voor een omgeving waarin iedereen zich goed kan ontwikkelen.
- We zorgen dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om de sport- en/of beweegactiviteiten te vinden die aansluiten bij de interesses. Dit doen we onder andere via wijksport/multisport en Sjors Sportief. Met deze interventie proberen we gericht het niet-sportende kind toe te leiden naar bestaand sport- en beweegaanbod.
- We blijven bewegen in de openbare ruimte stimuleren, onder andere via de Nationale Buitenspeeldag, Bosspeurtocht en Speeltuinspeurtocht.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- Provincie Gelderland
- Gelderse Sportfederatie
- Andere gemeenten
- Sport- en beweegaanbieders
- Het onderwijs
- GGD
- BK10

- Buurtteams
- Kennisinstituten
- Fysiotherapeuten en huisartsen

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	1,3	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
5.2 Sportaccommodaties	14,0	7,6	7,5	7,4	7,4	7,4
Totaal	**15,3**	**8,6**	**8,4**	**8,3**	**8,3**	**8,3**
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	6,5	7,0	7,4	6,5	6,5	9,1
5.2 Sportaccommodaties	27,0	22,9	20,9	21,3	21,7	22,0
Totaal	**33,5**	**29,9**	**28,3**	**27,8**	**28,2**	**31,0**
Saldo van lasten en baten	**-18,2**	**-21,3**	**-19,9**	**-19,5**	**-19,9**	**-22,7**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
6. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	23,5	23,0	23,4	26,2
7. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen.	4,9	4,8	4,8	4,8
Totaal lasten	**28,3**	**27,8**	**28,2**	**31,0**
Baten				
6. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	7,5	7,4	7,4	7,4
7. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen.	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal baten	**8,4**	**8,3**	**8,3**	**8,3**
Totaal per programma	**-19,9**	**-19,5**	**-19,9**	**-22,7**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Sportagenda	-200	-200	-200	-200	-200
Sport's Out	-100	-100	-100	-100	-100
Wijzigingen					
Exploitatie nieuw Zwembad		-875	-1.123	-1.123	-1.123
Exploitatiesubsidie Waalhalla	-80	-80	-80	-80	-80
Totaal	**-380**	**-1.255**	**-1.503**	**-1.503**	**-1.503**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

Exploitatie nieuw Zwembad

De oplevering van sportcomplex Nimma Nova is naar verwachting medio 2028. Wij hebben besloten de exploitatie en beheer neer te leggen bij een marktpartij. In de huidige situatie is het tekort vooralsnog 0,9 miljoen euro in 2028 en vanaf 2029 1,1 miljoen euro. Het selecteren van een marktpartij gebeurt via een aanbesteding. De vraag

resteert of we wel kunnen gunnen als we geen financiële dekking hebben. De gemeentewet en BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijven namelijk voor dat de gemeente bevoegd en financieel gerechtigd is om de uitgave te doen als de benodigde middelen volgens de regels van het gemeentelijk begrotingsrecht beschikbaar zijn.
Dit kan ervoor zorgen dat de aanbesteding wordt uitgesteld. Daarnaast is het ook wenselijk om de inrichting van sportcomplex Nimma Nova met de exploitant af te stemmen. Als het proces van de aanbesteding wordt uitgesteld, is hier vóór de oplevering geen tijd meer voor. De ingebruikname van sportcomplex Nimma Nova komt daarmee dan onder druk te staan.

Exploitatiesubsidie Waalhalla
De jaarlijkse subsidie van €53.200 aan Waalhalla biedt op de (middel)lange termijn geen financieel stabiele exploitatie zonder aanvullende structurele exploitatiesubsidie. In maart 2026 hebben wij dit vastgesteld en hebben we bij uw raad aangekondigd dit knelpunt te betrekken bij de integrale afweging van de stadsbegroting 2027-2030. Daarom stellen wij voor de subsidie aan Waalhalla aan te vullen.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
26. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	26.1 Goede en bereikbare sport- en beweegvoorzieningen, verspreid over de stad	Meerjarige Renovatie Zwembaden Kunstgras Hockeyvelden Multifunctionele sportaccommodaties Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp) Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld) Clubhuis en kleedkamers KV Nijmegen Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N Sportpark Vossenpels (kunstgras jeugdveld) Sportzaal Marie Curiestraat Sportcomplex Nimma Nova Kunstgrasvelden Pilot open/multifunctionele sportparken Vervanging natuurgrasveld sport park Kwakkenberg Multifunctionaliteit Sportaccommodaties Intensivering gebruik buitensportaccommodaties

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Percentage niet-sporters onder volwassenen	40,1%				41,2%		37,9%		34,9%	
Gemiddelde benchmark	44,5%				45,9%		42,5%		37,8%	
Gevraagd door raad										
Percentage dat meer keer per week aan sport doet		46%		47%		51%		50%		51%
Percentage tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt		68%		67%		69%		69%		69%

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage niet-sporters onder volwassenen**
  'Niet-sporters' staat voor volwassenen die niet wekelijks sporten. De bron voor deze cijfers is de vierjaarlijkse landelijke gezondheidsmonitor volwassenen van de GGD'en, het CBS en het RIVM. Vanwege de coronapandemie is er in 2022 een extra meting uitgevoerd.
- **Percentage dat meer keer per week aan sport doet**
  De bron voor deze cijfers is onze tweejaarlijkse Burgerpeiling. Toerfietsen en langere afstanden wandelen telt mee als aan sport doen; wandelen naar een winkel en fietsen naar het werk telt niet mee.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over sport:
https://swm2026-nijmegen.pcportal.nl/p62709/kerncijfers

Financiën

Wat willen we komend jaar bereiken?

Ambitie:

28. We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst

Doel 28.1: Inzicht in en overzicht van te verwachten (meerjarige) inkomsten van algemene middelen

Activiteiten

- *We brengen het financieel effect van de gemeentefondscirculaires in beeld en verwerken deze jaarlijks in de stadsbegroting.*
  Jaarlijks brengt het rijk drie gemeentefondscirculaires uit: in mei, september en december. We analyseren deze gemeentefondscirculaires en brengen in beeld wat de financiële gevolgen zijn voor Nijmegen. Vervolgens verwerken we de effecten van het gemeentefonds in onze begroting.

- *We maken een integrale afweging van de inzet van nieuwe gemeentefondsmiddelen (taakmutaties).*
  Gemeentefondsmiddelen zijn vrij besteedbaar door de gemeenteraad. Dit geldt voor alle uitkeringen in het gemeentefonds. Uitgangspunt is dat wij als gemeente niet één op één het rijk willen volgen bij de bestemming van de gelden. We willen een eigen afweging maken, die zoveel mogelijk integraal is, die past binnen het gemeentebrede beleid en die zo goed mogelijk aansluit bij de lopende begroting.

- *We oefenen invloed uit op de landelijke herijking van het gemeentefonds.*
  Per 1 januari 2023 zijn nieuwe verdeelmodellen voor het gemeentefonds ingevoerd. Vanaf 2023 was er een ingroeipad van drie jaar. Het nieuwe verdeelmodel wordt door nadere onderzoeken nog niet verder ingevoerd in 2027. We blijven lobbyen voor een verdere invoering van het verdeelmodel vanaf 2028 en verder.

- *We lobbyen over de hoogte van de inkomsten van het gemeentefonds en over het stabiliseren van de schommelingen van het gemeentefonds.*
  Het is belangrijk dat wij als gemeenten kunnen beschikken over voldoende middelen voor de taken en verantwoordelijkheden die we hebben. Ook is het essentieel dat er niet te veel schommelingen in onze inkomsten plaatsvinden. Een stabiel gemeentefonds is ook van groot belang. Daarom voeren we als gemeenten samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een actieve lobby richting de rijksoverheid.

Doel 28.2: Een uitlegbaar lokaal heffingenbeleid op het gebied van OZB, reclame- en precariobelasting om aanvullende inkomsten te genereren.

Activiteiten

- *We heffen lokale belastingen*
  - We zorgen voor het heffen van OZB woningeigenaren, OZB niet-woningen eigenaren en overige belastingen (reclamebelasting, precariobelasting).
  - We herijken periodiek het belastingstelsel.

Doel 28.3: Voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente uit te voeren.

Activiteiten

- *We voeren het liquiditeitsbeleid uit*
  - We hebben een strategie om tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te lenen. Periodiek stellen we deze strategie bij op basis van de markt en economische omstandigheden.
  - We analyseren inkomsten en uitgaven om te bepalen of er voldoende geld op de bank staat om dagelijks te voldoen aan betalingsverplichtingen. We volgen nauwgezet onze inkomende en uitgaande geldstromen. Als instrument gebruiken we daarvoor de liquiditeitsbegroting. Dat is een prognose voor de komende weken en maanden. De eerste weken worden zeer nauwkeurig in beeld gebracht, zodat helder is of en hoeveel er eventueel aan kort geld geleend moet worden.

- We adviseren over en beoordelen aanvragen van leningen om maatschappelijke doelen te ondersteunen.
- We trekken leningen aan met een korte of langere duur, mede op basis van de vastgestelde strategie.
- Voor de financiering van onze investeringen en planexploitaties is geld nodig. Voor zover onze eigen middelen (eigen vermogen en voorzieningen) niet toereikend zijn, trekken we daarvoor leningen aan. De rente die we hierover betalen, brengen we intern en extern in rekening. Intern belasten we de rentekosten door aan de planexploitaties en investeringen. Extern brengen we rente in rekening als we geld uitlenen.

Doel 28.4: Onze reserves zijn op peil, zodat eventuele risico's kunnen worden opvangen.

Activiteiten

- *We houden onze reserves op het gewenste niveau*
  - We beoordelen periodiek de ontwikkeling van de reserves in verhouding tot de risico's.
  - We voeren financiële en niet-financiële risicoanalyses uit.
  - We voorzien in een overzicht, waarin de stortingen en onttrekkingen van de reserves staan weergegeven.
  - We beoordelen het gebruik en de noodzaak voor (bestemming)reserves periodiek.

- *We adviseren over fiscale vraagstukken*
  - We adviseren gevraagd en ongevraagd over fiscale vraagstukken van programma's en verbonden partijen om fiscale heffingen te voorkomen.
  - We blijven voor wat betreft Horizontaal Toezicht werken volgens de met de Belastingdienst gemaakte afspraken. De intentie is om de afspraak voor Horizontaal Toezicht te verlengen nadat we de afspraken met de fiscus voor met name de Wet DBA (schijnzelfstandigheid) zijn nagekomen.
  - We richten de Tax Control Framework en fiscale monitoring zodanig in om tijdige, juiste en volledige aangiften in te dienen.

Doel 28.5: Onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is wordt beheerd

Activiteiten

- *We beheren onroerend goed*
  We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma. Zo niet, dan bekijken we of afstoten mogelijk is en zetten we hiervoor vervolgacties in.

Samenwerkingen en verbonden partijen

- BNG

Wat kost het?

Financieel overzicht taakvelden

Bedragen * €1 mln	Rekening 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Baten						
0.10 Mutaties reserves	36,9	48,7	58,1	43,7	47,2	27,8
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
0.5 Treasury	16,2	14,9	20,6	27,2	22,6	23,3
0.61 OZB woningen	62,2	64,7	72,3	74,0	74,8	75,6
0.62 OZB niet-woningen	52,0	54,9	58,3	59,2	60,2	61,1
0.64 Belastingen overig	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen	606,5	606,9	630,6	621,2	626,3	651,5
0.8 Overige baten en lasten	1,6	0,0	0,0	0,0	2,7	5,4
Totaal	**776,5**	**791,3**	**841,4**	**826,7**	**835,2**	**846,0**
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	25,4	31,2	29,3	20,6	21,1	22,8
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,7	0,7	1,0	0,9	0,9	0,9
0.5 Treasury	9,8	9,1	16,9	23,0	19,8	21,0

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0.61 OZB woningen	3,5	3,9	2,4	2,4	2,4	2,4
0.62 OZB niet-woningen	1,1	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
0.64 Belastingen overig	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0.8 Overige baten en lasten	-3,2	6,4	3,6	10,3	20,4	37,2
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	**37,7**	**52,8**	**54,7**	**58,6**	**66,1**	**85,8**
Saldo van lasten en baten	**738,8**	**738,5**	**786,7**	**768,1**	**769,1**	**760,2**

Financieel overzicht ambities

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
8. We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst.	54,7	58,6	66,1	85,8
Totaal lasten	**54,7**	**58,6**	**66,1**	**85,8**
Baten				
8. We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst.	841,4	826,7	835,2	846,0
Totaal baten	**841,4**	**826,7**	**835,2**	**846,0**
Totaal per programma	**786,7**	**768,1**	**769,1**	**760,2**

Veranderingen in de begroting

Bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030	struc.
Raadsvoorstel coalitie akkoord					
Ontwikkeling algemene middelen	-3.599	-3.746	-3.943	4.867	4.867
OZB woningen	4.225	4.225	4.225	4.225	4.225
Uitname gemeentefonds digitaal stelsel	-241	-251	-212	-212	-212
Vormen voorziening afdracht OZB Waalfront	1.189	1.504	1.504	1.504	1.504
Verrekening met saldireserve	33.159	22.175	28.083	10.043	
Toevoeging spaarbedrag					-1.007
Wijzigingen					
Gemeentefonds	388	-1.662	-828	4.592	4.592
Bijstelling belasting opbrengsten	-28	12	446	980	980
Kapitaallasten bijstelling	1.500	0	0	-1.700	-1.700
Indexeringen	3.421	3.684	3.624	3.804	3.804
Treasury raming	-477	-215	-545	-1.194	-1.194
Kapitaallasten doorrekening				-174	-174
Bijstelling Programma Water en Riool (PWR)	271	321	354	321	321
Correcties	-110	-110	-110	-112	-112
Stadsbegroting 2027 -2030	-773	1.562	1.365		
Toevoeging spaarbedrag				-1.822	-1.822
Taakmutaties, IU's en DU's gemeentefonds					
Vrijval volumeontwikkeling WMO tranche 2027	929	929	929	929	929
Taakmutaties	5.424	1.643	-5	-256	-256
Totaal	**45.276**	**30.070**	**34.886**	**25.796**	**14.746**

Toelichting

Raadsvoorstel coalitieakkoord

Informatie over de wijzigingen die voortvloeien uit het coalitieakkoord vindt u hier Coalitieakkoord 2026-2030

Wijzigingen

Gemeentefonds

In deze regel zijn de financiële effecten van de meicirculaire 2026 opgenomen. Na het opmaken van de brief over de meicirculaire 2026 over het gemeentefonds is de circulaire verder geanalyseerd. Daarbij bleken nog enkele verschillen. In het laatste jaar (2030) levert dit een financieel voordeel op van 1,1 miljoen euro ten opzichte van 3,5

miljoen euro die in de brief over de meicirculaire was opgenomen. Het gaat hierbij om een mutatie van het gemeentefonds, waarbij in eerste instantie is aangenomen dat deze ten laste zou komen van de algemene middelen. In tweede instantie blijkt deze verlaging te worden gecompenseerd door verlaging van het budget op het inhoudelijk beleidsveld.

Bijstelling belastingopbrengsten
De raming van de belastingopbrengst is aangepast op basis van de nieuwe woningbouwprognoses. Daarbij is er ook rekening mee gehouden dat een deel van deze opbrengst wordt gebruikt voor het opplussen van de budgetten voor het onderhoud van de openbare ruimte.

Kapitaallasten bijstelling
Met deze regel worden worden de kapitaallasten aangevuld naar het niveau die nodig is voor de investeringen met fase uitvoering of voorbereiding.

Indexeringen
Het aanpassen van het prijspeil van de begroting levert een voordeel op van 3,4 tot 3,8 miljoen euro. Hiervoor zijn twee belangrijke oorzaken.
De eerste oorzaak is de verlaging van de inschatting van het Centraal Plan Bureau voor de loonontwikkeling in 2027 ten opzichte van de inschatting die vorig najaar is gemaakt. Omdat de cijfers van vorig jaar zijn gebruikt om een deel van het gemeentefonds af te zonderen voor prijscompensatie betekent dit dat er vorig jaar meer opzij is gezet dan nu nodig is. Dit levert nu een voordeel op van circa 1,9 miljoen euro.
De tweede oorzaak is dat we het overgrote deel van de baten indexeren met het zogenaamd gemengd percentage. Hierin telt de loonontwikkeling voor 66,7% mee en de materiële prijsontwikkeling voor 33,3%. In de huidige begroting ligt deze verhouding voor de lasten meer richting 60%/40%. Omdat de loonontwikkeling hoger is dan de materiële ontwikkeling betekent dit een voordeel van circa 1,5 miljoen euro.

Treasuryraming
In het raadsvoorstel “Grondslagen en uitgangspunten Stadsbegroting 2027-2030” zijn de rentes aangepast. De inschatting van de rente op kortlopende leningen is verlaagd van 2,2% naar 2,0%. De inschatting van de rente op langlopende leningen is verhoogd van 2,75% naar 3,5%. Deze aanpassingen vertalen zich per saldo naar hogere rentelasten.

Kapitaallasten doorrekening
Deze regel betreft de jaarlijks bijstelling van kapitaallasten vanuit de toename van de OZB niet woningen.

Bijstelling Programma Water en Riool (PWR)
De bijstellingen vanuit het “Programma Water en Riolering” leveren een voordeel op van 0,3 miljoen euro.

Correcties
In de Stadsbegroting 2027-2030 is een aantal correcties doorgevoerd die optellen tot -0,1 miljoen euro. Het gaat voornamelijk om het corrigeren van financiële effecten van exploitaties van panden die verkocht of gesloopt zijn.

Taakmutaties
Onder Financiële begroting-Algemene dekkingsmiddelen-Gemeentefonds-Taakmutaties vindt u een toelichting op nieuwe taakmutaties en taakmutaties met een omvang groter dan 1 miljoen euro.

Investeringen per doel en ambitie
Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basisset (BBV)										
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's	746	740	735	737	777	786	1011	1058	1115	1149
Gemiddelde benchmark	708	714	716	745	777	797	965	993	1048	1086
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's	700	701	719	718	759	767	992	1040	1099	1132
Gemiddelde benchmark	641	645	651	679	707	726	882	906	957	998
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x 1.000 euro)	188	194	205	234	252	273	308	361	373	387
Gemiddelde benchmark	181	186	198	218	236	254	281	328	335	350

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- **Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's** / **Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's**
  Het gaat om de gemiddelde woonlasten van eigenaar-bewoners.

Een volledig overzicht van de gemeentelijke woonlasten is te vinden op https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten/.

Thema burgerparticipatie

Inleiding

Met het initiatiefvoorstel 'Programmastructuur 2027 - 2030' heeft uw raad besloten om deze bestuursperiode (wederom) te sturen op het overstijgende thema Participatie. Op dit moment ronden we het voorstel voor de participatieverordening af zodat deze per 1 januari van kracht van zijn. In het tweede kwartaal van 2027 ontvangt u een voorstel voor het onderliggende beleids- en handelingskader (eerder genoemd Participatiebeleid). Verder bereiden we in 2027 een tweede inwonersberaad voor Nijmegen voor. We gaan verder met de inzet en ontwikkeling van het digitale participatieplatform Onze Stad en zetten eerste stappen naar een (eerst) Stadsdeelberaad.

Indicatoren

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gevraagd door raad										
Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst			890	515	868	1.055	774	645	609	431

Toelichting

1. *Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst*
   De functie van *MijnWijkplan* is in 2026 overgegaan naar *Onze Stad*.
2. We komen met een voorstel voor herziening van de indicatoren voor dit thema.

Paragrafen

Investeringen

Beleid

Leeswijzer

In deze paragraaf volgt eerst een uiteenzetting over het beleid en geven we een toelichting op de nieuwe werkwijze. Vervolgens lichten we toe wat de wijzigingen in de huidige planning en de voorgestelde nieuwe investeringen betekenen voor de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten). Daarna geven we inzicht in het huidige investeringsplan en de wijzigingen daarin. We sluiten af met de voorgestelde nieuwe investeringen. In de bijlage bij deze paragraaf is een nadere toelichting op het huidige investeringsplan opgenomen.

Beleid

Investeringen worden gedaan om de stad te veranderen, te verbeteren en te vernieuwen. We maken onderscheid tussen specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende kredieten waarvoor elk jaar uitvoeringsplannen worden vastgesteld. Het betreft verschillende kleinere investeringen, zoals investeringen in gemeentelijke accommodaties, bedrijfsinvesteringen en woonomgevingsverbeteringen. Investeringen met eigen dekking krijgen dekking uit een reserve of worden gedekt door jaarlijkse opbrengsten, zoals de rioolheffing. Specifieke investeringen hebben geen eigen dekking. Bij deze categorie investeringen gaat het om eenmalige, veelal grotere investeringen in het kader van een specifiek programmadoel en die meestal in een tijdsbestek van meerdere jaren worden gerealiseerd.

Binnen planexploitaties worden ook andere investeringen gedaan, bedoeld om het gebied te ontsluiten en bewoonbaar te maken. Na afronding van de planexploitatie heeft de gemeente dan de beschikking over investeringen die betaald zijn binnen de planexploitatie. Dergelijke investeringen worden meegenomen en financieel gedekt in de plannen in het MPG en zijn dus niet meegenomen in het investeringsplan.

Nieuwe werkwijze

Sinds begin 2024 is geprobeerd de investeringsplanning terug te brengen naar een meer realistisch niveau. Dat heeft ertoe geleid dat de planning steeds verder is aangescherpt. Om meer grip te krijgen op onze investeringsplanning is meer nodig. Daarom is in de collegevergadering van 17 maart 2026 een nieuwe werkwijze met bijbehorende spelregels vastgesteld (zie collegebesluit Notitie Meer grip op investeringen). We vatten deze werkwijze als volgt samen.

- Bij de specifieke investeringen maken we onderscheid tussen investeringen in potlood (de voorgenomen investeringen), in voorbereiding en in uitvoering.
- Jaarlijks moet bij de Stadsbegroting (of later, bij Voortgangsmonitor of separaat raadsvoorstel) expliciet worden aangegeven welke specifieke investeringen in voorbereiding (inclusief het benodigde voorbereidingskrediet) en in uitvoering genomen gaan worden.
- We belasten de begroting alleen voor de kapitaallasten van investeringen die in uitvoering zijn of worden genomen. Dat betekent dat er in meerjarig perspectief ook dekking moet zijn voor de kapitaallasten van de investeringen die in voorbereiding zijn genomen.
- Bij de Stadsbegroting geeft het college aan de raad een update van de investeringen in potlood. De Stadsbegroting is het moment dat het college voorstelt welke nieuwe investeringen kunnen worden toegevoegd en welke investeringen kunnen worden afgevoerd. Voor de onderbouwing van investeringsclaims zijn specifieke criteria opgenomen.
- Kredieten komen beschikbaar als ze de status voorbereiding of uitvoering hebben gekregen.

- Voor het vrijgeven van kredieten voor voorbereiding of uitvoering is een collegevoorstel (bestedingsvoorstel, voorheen verbijzondering) nodig (tenzij bij de Stadsbegroting is bepaald dat de raad over de besteding van het krediet een besluit neemt).

- In het bestedingsvoorstel voor een investeringskrediet in de fase uitvoering moet worden ingegaan op het benodigde krediet, dekking van kapitaallasten, projectplan, beschikbare capaciteit, tijdlijn en realisatierisico's. Het voorstel moet duidelijkheid geven over realisatie van de investering en de oplevering.

- In de voortgangsmonitoren en Stadsrekening wordt alleen gerapporteerd over specifieke investeringen die in voorbereiding of uitvoering zijn.

Het onderscheid tussen specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen blijft. Voor de nieuwe werkwijze richten we onze aandacht op de specifieke investeringen. De werkwijze voor bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking verandert niet.

Effect investeringen op de kapitaallasten

Direct na het gereedkomen van de investering komen de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) jaarlijks ten laste van de begroting. Uitgangspunt van ons investeringsbeleid is dat het niveau van onze kapitaallasten stabiel blijft; dat is het 'budget kapitaallasten'. Het deel dat van dat budget niet nodig - het verschil tussen budget en benodigde kapitaallasten - kan dan als dekking worden ingezet voor nieuwe investeringen. Als de ruimte ontoereikend is voor nieuwe investeringen, stellen we voor hoe de ruimte kan worden vergroot.

We hebben een doorberekening gemaakt van de benodigde kapitaallasten. Daarbij is rekening gehouden met alle gerealiseerde investeringen, de nog niet afgeronde investeringen uit het bestaande investeringsplan en de nieuwe investeringen. Voor de specifieke investeringen maken we daarbij onderscheid tussen de kapitaallasten voor potloodinvesteringen, investeringen in voorbereiding en investeringen in uitvoering. In meerjarig perspectief moeten in ieder geval de kapitaallasten van de investeringen in uitvoering en voorbereiding gedekt zijn. Dit geeft het volgende beeld:

Bedragen x € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Budget kapitaallasten (*)	43,5	45,8	53,3	55,6	55,9	56,2	56,5	56,8	57,1	57,4
Benodigde kapitaallasten	43,5	50,0	51,3	55,7	57,0	55,7	54,0	51,9	49,5	47,3
Verschil budget -/- benodigd	0,0	-4,2	2,0	0,0	-1,0	0,5	2,5	5,0	7,6	10,2
Kapitaallasten investeringen in potlood	0,0	0,5	1,9	4,3	4,9	5,0	5,1	5,0	4,9	4,8

(*): budget 2027 is verlaagd met 1,5 miljoen euro vanwege vrijval, budget 2030 is opgehoogd met 1,7 miljoen euro structureel. Dit is verwerkt in het financieel beeld

In 2028 wordt een tekort op het beschikbare budget verwacht. Dit is grotendeels veroorzaakt door de verwachte onderuitputting van 5,5 miljoen euro die in de Stadsbegroting 2026 is opgenomen. Vanwege mogelijke vertragingen in de realisatie en het feit dat we in 2029 een overschot op het budget verwachten, stellen we voor hierop geen bijstelling te doen.

In de laatste regel van de tabel is aangegeven wat de benodigde ruimte is voor de kapitaallasten van investeringen die nu nog in potlood staan. De tabel laat ook zien, dat er vanaf 2032 - zie verschil budget en benodigd - ruimte ontstaat. Dat betekent dat we het komende jaar voor de kapitaallasten van investeringen in potlood geen extra ruimte hebben. Bij de volgende Stadsbegroting maken we de balans op en zullen dan zo nodig aan uw raad een

bijstelling op het beschikbare budget voor kapitaallasten voorstellen zodat investeringen die nu in potlood staan in voorbereiding en/of uitvoering kunnen worden genomen.

Investeringsplan

In het Investeringsplan zijn alle lopende investeringskredieten opgenomen. We nemen ook de investeringen mee die worden uitgevoerd via de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf. Na gereedkomen van deze investeringen, worden zij opgenomen in de activa-administratie van de gemeente. De tussentijdse verantwoording over die investeringen nemen we op in het MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG).

Nieuwe werkwijze
Bij de specifieke investeringen maken we onderscheid tussen investeringen in potlood, investeringen in voorbereiding en investeringen in uitvoering. In de 1e Voortgangsmonitor 2026 is de vertaalslag van de specifieke investeringen naar deze 3 categorieën gemaakt en door de raad in haar vergadering van 8 juli 2026 vastgesteld.

In de bijlage bij deze paragraaf investeringen op pcportal.nijmegen.nl treft u voor alle investeringen een nadere toelichting over het doel, wanneer er voor het eerst door de raad een besluit over is genomen en is inzicht gegeven in de realisatie risico's.

Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
Specifieke kredieten: potlood														
I000012	NUNN Renovatie	WWZ		100										100
I000047	Huisvesting Zuiderveld	Ond	507	1.400	3.800	2.400								8.107
X000300	Fietstunnels Waalsprong; opgang Hezelpoort	Mob			2.266									2.266
X000609	Omvormen 30km wegen binnenstad	Mob	346	350										696
I000121	Fietsprogrammering 2021-2025; potlood	Mob		100										100
I000055	Lopen en toegankelijkheid	Mob	300	350										650
I000122	Fietsinfrastructuur; potlood	Mob				4.000								4.000
I00019	Hoofdinfra (S-wegen); potlood	Mob		1.267										1.267
X000802	Mercurius Park en Bike	Won		1.000	2.500									3.500
I000117	Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR; potlood	Ope			12.412	4.069	4.069							20.550
Specifieke kredieten: voorbereiding														
I000010	Gymzaal plus Park Neerbosch	Ond	100	3.340	2.060									5.500
I000030	Basisschool Hidaya	Ond	550	2.000	4.203	4.204								10.957
I000114	Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)	Ond	300	2.700										3.000
X000316	Aanleg Dorpensingel	Mob	1.365	2.232										3.597
X000512	Fietsenparkeergarage Duet	Mob	100	100	393									593
I000056	Fietsinfrastructuur; voorbereiding	Mob	1.647	1.450		800								3.897
X000608	Binnenstad verblijfsvriendelijk	Mob	-47	250	250	250	250							953
I000120	Verkeersveiligheid; voorbereiding	Mob	0											0
X000501	Infra centrumzijde Stationsdistrict	Won	1.450	3.275	1.475	2.100	9.700	9.650	3.825					31.475
X000605	Aanpas openb. ruimte Vlaams Kwartier	Won			100	300								400
X000603	Uitvoeren Valkhofkwartier	Won	1.763											1.763
X000811	Cultuurhistorie kwartier	Won			795									795
X000003	Ontwikkelagenda Dukenburg	Won	1.541											1.541
I000037	Flexibele woonruimte	Won	1.600											1.600
X000301	Gebiedsontwikkeling van bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf	Won	500	1.000	2.235									3.735
X000803	Park & Bike NYMA	Won		2.500										2.500
X000515	Tjjdelijke hulpwarmtecentrale Stationsgebied	Won	82	100	833									1.015
X000516	Eerste fase warmtenet Stationsgebied	Won	65	200	822	944								2.031
I000070	Dukenburg gebiedsaanpak	Won	3.000	3.000	3.000	3.000								12.000
X000302	Griftdijk afslag 38	Won	1.000	1.785										2.785
I000106	Lentse Warande talud/tribune	Won		0										0

Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
I000107	Lentse Warande vergroening	Won		0										0
X000606	Extra investeringskrediet binnenstad, onderdeel GREX	Ope	2.293	3.000	6.000	1.358	3.000							15.651
I000089	Realisatie van sport-/ontmoetingsruimte voor jongeren / jeugd in Nijmegen-Noord	Ope	203	180	70									453
X000810	Waalhaven, inclusieve brug	Ope			1.100									1.100
I000118	Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR; voorbereiding	Ope		7.252										7.252
I000040	Realisatie Ateliers	Cul		0	0		1.940							1.940
I000066	Investering bibliotheek Dukenburg	Cul	200											200
I000067	Voorbereidingskrediet renovatie Lindenberg	Cul	200											200
I000033	Sportzaal Marie Curiestraat	Spo	200	1.500	3.000	3.800								8.500
Specifieke kredieten: uitvoering														
I000073	Voorzieningen evenemententerreinen	Ope	176											176
I000075	Toegankelijkheid wijkaccomodaties	WWZ	77											77
I000045	Consultatiebureaus Noord en Dukenburg	WWZ		353										353
I000062	Investeringsimpuls wijkcentra	WWZ	420	2.369	120	1.150	1.200							5.259
I000022	Huisvesting Aloysius	Ond	836	1.000										1.836
I000041	OWH Hof van Holland	Ond	5.800	4.939										10.739
I000046	Huisvesting Tarcisius	Ond	-6											-6
I000113	Huisvesting nieuwkomersonderwijs PO en VO	Ond	530	270	4.800	600								6.200
I000074	Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal	Mob	626											626
X000001	Station Heyendaal	Mob	447											447
I000076	Weurtseweg	Mob	-104											-104
I000026	Parkeerdek Kelfkensbos	Mob	-3											-3
I000083	Fietsprogrammering 2021-2025; uitvoering	Mob	654											654
I000084	Laadinfra	Mob	114											114
I000043	Transferia	Mob	1.969	550										2.519
I000052	Vervanging armaturen openbare verlichting	Mob	2.245	750										2.995
I000057	Hoofdinfra (S-wegen); uitvoering	Mob	190											190
I000116	Aanpassingen bushlates OV-concessie	Mob	150											150
I000058	Verkeersveiligheid; uitvoering	Mob	663	949										1.612
I000059	Hubs deelmobiliteit	Mob	377											377
I000098	Uitvoering GOW 30 Heijendaal	Mob	1.000	500										1.500
I000099	Invoering GOW 30	Mob	500	1.000										1.500
X000504	Westentree Stationsdistrict	won	3.000	7.000	923									10.923
X000601	Renovatie rijksmonument Valkhofpark	won	6.039											6.039
X000500	Infra Westzijde Stationsdistrict	won	1.400	1.800	0	227								3.427

Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
X000402	Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg	won	3.763	7.291	12.679	1.501	107							25.341
I000035	Verduurzamen vastgoedportefeuille	won	3.138	1.500	1.500									6.138
I000087	Waalhalla	won	84											84
X000604	Een Kelfkensbos van allure	won	6.317											6.317
X000607	Autoluw Tweede Walstraat en van Welderenstraat	won	367	475	475									1.317
X000303	Griftdijk herinrichting	won	2.506	1.720										4.226
I000078	Groenstruct. Oostz. Mauritssingel	Ope	150											150
I000079	Groot Onderhoud park Brakknstein	Ope	209	150	320									679
I000027	Maatregelen luchtkwaliteit	Ope	156	335										491
I000031	Aanplant bomen	Ope	2.229											2.229
I000093	Extra investeringskrediet binnenstad	Ope	-1											-1
I000032	Beweegvriendelijke omgeving	Ope	1.131	400										1.531
I000036	Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte	Ope	3.468	5.000	5.000	5.000	5.000							23.468
I000090	Opknappen / upgrade huidige skateplekken	Ope	392											392
I000038	Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR; uitvoering	Ope	7.068											7.068
X000002	Archeologisch depot	Cul	-343											-343
I000080	Museum Valkhof	Cul	-1.678											-1.678
X000521	Vervangen trekkenwand Schouwburg	Cul	109											109
X000520	Schouwburg Renovatie en GO	Cul	11.592	22.717	2.500									36.809
I000095	Museum Valkhof rendabel	Cul	1.311											1.311
I000029	Bibliotheek Nijmegen Noord	Cul	2.588	4.325										6.913
I000013	Meerjarige Renovatie Zwembaden	Spo	509											509
I000020	Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp)	Spo					456							456
I000021	Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld)	Spo	1.068	900	275									2.243
I000023	Clubhuis en kleedkamers KV Nijmegen	Spo	200	1.600	324									2.124
I000092	Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N	Spo	300											300
I000034	Multifunctionaliteit Sportaccommodaties	Spo	74											74
I000039	Sportcomplex Winkelsteeg	Spo	25.087	15.550	7.700	200								48.537
I000068	Sportpark Vossenpels (kunstgras jeugdveld)	Spo	0		41									41
I000102	Pilot open/multifunctionele sportparken	Spo	50											50
I000103	Vervanging natuurgrasveld sportpark Kwakkenberg vv Trekvogels)	Spo	620											620
I000101	International center Nijmegen c.s.	Bes	744											744
Bulkkredieten														
I000025	Vervanging Toezichtcamera's	Vei		71										71
I000019	Investeringen Openbare ruimte	Mob	5.105	5.105	5.105									15.315

Nr ERPx	Bedragen x € 1.000	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
I000050	Apparatuur incl camera en intercom	Mob	165											165
I000051	Vervanging parkeerverg.systeem en aanschaf scanauto	Mob	124											124
I000064	Vervanging VRI's	Mob	2.484	1.700	1.700									5.884
I000100	Vervanging Pollers t.b.v. stadsafsluiting binnenstad op 14 lokaties	Mob	910											910
I000004	Gemeentelijke accommodaties	Won	1.000	1.000	1.000									3.000
I000015	Asbest	Won	305	300										605
I000001	Woonomgevingsverbeteringen	Ope	370	375	375									1.120
I000017	Vervanging speelvoorzieningen	Ope	576	250										826
I000016	Kunstgras Hockeyvelden	Spo	260	706	750	419	289	0	301	260	252	1.148		4.385
I000007	Kunstgrasvelden	Spo	100	0	2.300	1.100	3.433							6.933
I000003	Bedrijfsinvesteringen	Bes	3.130	1.550	1.550									6.230
Investeringskredieten, eigen dekking														
I000048	Huisvesting Zuiderveld (rendabel deel)	Ond			975	975								1.950
I000063	Investering Hof van Holland Kinderopvang (rendabel)	Ond	900	925										1.825
I000077	Fietsenstalling Kelfkensbos	Mob	1											1
X000513	Autoparkeergarage Duet	Mob	910	600	900	12.577								14.987
I000053	Parkeergarage Waalkwartier	Mob	2.164											2.164
X000405	Parkeergarages Winkelsteeg	Mob	11.236	38.912	9.108									59.256
X000406	Apparatuur PG's Winkelsteeg	Mob		950	950									1.900
I000065	Parkeergarage Waalfront (eigen dekking)	Mob	2.000	7.200	2.300									11.500
I000110	Vervanging 280 citypal parkeerautomaten	Mob	1.800	1.000										2.800
I000111	Vervanging parkeerautomaten a.g.v. uitbreiding parkeerzones	Mob	556											556
I000112	Aanschaf parkeerapparatuur parkeergarage Waalkwartier	Mob	300		391									691
I000005	Vastgoed Rendabel	Won	2.083	1.100	1.100									4.283
I000008	Duurzaamheid	Won	400	2.290	2.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	750	750		11.190
X000750	Nieuwbouw De Hulsen	Won	0											0
I000002	Groot-en vervangingsonderhoud	Ope	7.849	8.216	10.248	9.266								35.579
I000011	Rioolinvesteringen Waalsprong	Ope	8.200	2.263	430	391								11.284
TOTAAL GENERAAL			**172.501**	**198.387**	**125.153**	**61.631**	**30.444**	**10.650**	**5.126**	**1.260**	**1.002**	**1.898**	**0**	**608.052**

Van voorbereiding naar potlood

Ambitiegestuurde aanpak bij vervangingen OR
Op basis van de bijgestelde planning is van het beschikbare krediet voor voorbereiding 6,65 miljoen euro terug in potlood gezet en zijn de geraamde bedragen voor de kredieten in potlood verder weggezet in de tijd.

Van potlood naar voorbereiding

Huisvesting nieuw VO initiatief (korte termijn)
Medio 2025 heeft de minister van OCW ingestemd met een nieuw initiatief voor een islamitische VO-school in Nijmegen: 't Kompas College. In eerste instantie zou deze VO-school per augustus 2026 van start gaan; de gemeente had daarvoor het gebouw aan het Cortenaerpad 32 beschikbaar. Andere opties waren niet voorhanden. Om de gewenste start te maken is door het bestuur van 't Kompas College in maart 2026 besloten om de start van de school met 1 jaar uit te stellen. De wet biedt deze mogelijkheid, zonder dat dit gevolgen heeft voor de bekostiging vanuit het Rijk. Daarmee heeft de gemeente Nijmegen nu de plicht om voor huisvesting te zorgen per start schooljaar 2027-2028. Deze huisvesting heeft de gemeente gevonden aan de Leuvensbroek 30-01. Dit gebouw van het voormalige Mondial College Leuvensbroek komt terug naar de gemeente per 1 oktober 2026. Daarmee krijgt de gemeente een VO-schoolgebouw in handen met een naastgelegen sporthal. 't Kompas College kan hier starten met haar lessen en de komende jaren verder groeien.
Er zal worden gekeken welke aanpassingen nodig zijn zodat de school hier de juiste start kan maken vanaf augustus 2027. Hiervoor is een bedrag van 3,0 miljoen euro beschikbaar, dat we nu in voorbereiding willen nemen.

Park & Bike NYMA
We willen het gehele krediet park en bike Nyma in voorbereiding nemen. We willen de onderhandelingen starten over de grond die nodig is voor de Park & Bike en starten met het opstellen van het ontwerp voor de benodigde aanpassing aan de infrastructuur.

Van voorbereiding naar uitvoering

Verkeersveiligheid voorbereiding, uitvoering
Omdat het krediet Verkeersveiligheid in 2027 volledig in uitvoering gaat, stellen we voor het budget van € 949.000 van 'Verkeersveiligheid; voorbereiding' (I000120) van begrotingsjaar 2026 over te zetten naar 'Verkeersveiligheid uitvoering' (I000058), begrotingsjaar 2027.

Vrijval van kredieten

Lentse Warande
De Lentse Warande bekleedt momenteel een prominente plek in Nijmegen direct tegenover het eiland Veur Lent en de binnenstad. Het vormt een cruciale schakel in de recreatie langs de (Spiegel)Waal en biedt tegelijkertijd een recreatieve ruimte voor de (toekomstige)omwonenden. De transformatie van de Lentse Warande is gericht op het creëren van een levendige, veilige en autovrije omgeving voor zowel de (toekomstige) bewoners in het plangebied Hoge Bongerd als bezoekers.

<u>Lentse Warande talud/tribune</u>
Deze investering is afhankelijk van de voortgang van de ontwikkeling van plangebied Hoge Bongerd en zal pas later in de tijd opgepakt worden. Voor nu kan het krediet van 0,5 miljoen euro vervallen.

<u>Lentse Warande vergroening</u>
De huidige Lentse Warande, onderdeel uitmakend van bestaand openbaar gebied, zal worden vergroend. Vergroening draagt bij aan meer verkoeling waardoor de 12 openbare ruimten meer verblijfskwaliteit verkrijgt. De

vergroeningsopgave van de Lentse Warande maakt integraal onderdeel uit van de aanbesteding Hoge Bongerd en wordt binnen de grondexploitatie gerealiseerd, dit krediet van 0,3 miljoen euro kan hierdoor komen te vervallen.

Nieuwbouw De Hulsen
Het gebouw is in februari 2025 opgeleverd. Het bedrag van 2026 van 1.791 miljoen euro is dus niet meer benodigd en kan vrijvallen.

Nieuwe Investeringen

Nieuwe investeringen
In onderstaande tabel presenteren we de nieuwe investeringen die we op willen nemen in het investeringsplan. We maken onderscheid tussen de specifieke investeringen, de bulkinvesteringen en de investeringen met eigen dekking. Na de tabel volgt een toelichting. Ten aanzien van de dekking van de kapitaallasten van deze investeringen verwijzen we naar het onderdeel 'beleid' van deze investeringsparagraaf.

Bedragen x € 1.000	Progr.	Bestedings-voorstel raad	Doel	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
Specifieke investeringskredieten															
Potlood															
Wijkcentrum Villa Nova (optie B)	WWZ		8.1			2.000	2.000								4.000
Cofinanciering WoMo middelen bereikbaarheid; potlood	Mobiliteit		14.1			2.500	2.500	2.500							7.500
Cfinanciering WoMo/WOKT P+R West	Mobiliteit		14.2				1.000	1.000							2.000
Cofinanciering WoMo Verleggen snelfietsroute achter politiekantoor	WSO		17.2					500	2.700	2.811					6.011
Uitbreiding fietsparkeren Station Lent	WSO		14.1		5.000	1.500									6.500
Verduurzaming vastgoedportefeuille	WSO		17.1		2.400	2.700	3.000	3.300							11.400
Cofinanciering WoMo herinrichting Tunnelweg e.o.; potlood	WSO		17.1				8.061								8.061
Winkelcentrum Dukenburg en Omgeving	WSO		17.1		5.000										5.000
Intensivering gebruik buitensportaccommodaties; potlood	Sport		26.1			2.695	1.575	1.749							6.019
Subtotaal specifieke investeringen, potlood				**-**	**12.400**	**11.395**	**18.136**	**9.049**	**2.700**	**2.811**	**-**	**-**	**-**	**-**	**56.491**
Voorbereiding															
IJpenbroekweg	Mobiliteit		14.1		2.000	1.000									3.000
Cofinanciering WoMo herinrichting Tunnelweg e.o.; voorbereiding	WSO		17.1	300	200	500									1.000
Cofinanciering WoMo Joris Ivensplein	WSO		17.1	100	100	200	800	800							2.000
Hoofdlocatie Lindenberg	CCE		24.1		1.000	1.000	1.000								3.000
Subtotaal specifieke investeringen, voorbereiding				**400**	**3.300**	**2.700**	**1.800**	**800**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**9.000**
Uitvoering															
Aankoop Leuvensbroek	Onderwijs	Ja	15.1		9.000										9.000
Kwakkenbergweg	Mobiliteit		15.1		195										195
Voorstadslaan	Mobiliteit		15.1		525										525
Waterstraat	Mobiliteit		15.1		550										550
Molenweg herinrichting	Mobiliteit		15.1		530										530
Molenweg-Wolfskuilseweg rotonde	Mobiliteit		15.1			1.000									1.000
Kronenburgersingel	Mobiliteit		15.1		650										650
Invoering GOW30	Mobiliteit		15.1		1.500										1.500
Cofinanciering WoMo middelen bereikbaarheid; uitvoering	Mobiliteit		14.1		2.400										2.400
Melding MPG 2026, Infra centrumzijde Stationsdistrict	WSO		17.2	259											259
Melding MPG 2026, Afslag 38	WSO		14.1		1.750	2.950	800								5.500

Bedragen x € 1.000	Progr.	Bestedings-voorstel raad	Doel	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
Melding MPG 2026, Aanleg Dorpensingel	WSO		14.1		2.900										2.900
Bomenplan, toevoegen aan klimaatadaptatie toolbox	OR		19.1		500	500	500	500							2.000
Extra plankosten Stationsdistrict	WSO		18.1		750	750	750	750							3.000
Ontwikkeling Kanaalzone-Zuid	WSO		18.1		1.000	500									1.500
Cofinanciering WoMo Archeologie Waalfront	WSO		17.1		750	750									1.500
Intensivering gebruik buitensportaccommodaties; uitvoering	Sport		26.1		4.044										4.044
Valkhof Museum	CCE		24.1		368										368
Schouwburg	CCE	Ja	24.1		pm										-
Chirurgijnskamer	CCE	Ja	24.1		150										150
Subtotaal specifieke investeringen, uitvoering				**259**	**27.562**	**6.450**	**2.050**	**1.250**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**37.571**
Subtotaal specifieke kredieten				**659**	**43.262**	**20.545**	**21.986**	**11.099**	**2.700**	**2.811**	**-**	**-**	**-**	**-**	**103.062**
Investeringskredieten met eigen dekking															
Autoparkeergarage Duet (inclusief cofinanciering WoMo)	Mobiliteit		14.2				8.600								8.600
Subtotaal investeringen met eigen dekking				**-**	**-**	**-**	**8.600**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**8.600**
Bulkkredieten; uitbreiding															
Bedrijfsinvesteringen	BD		1.3				1.550	1.550							3.100
Investeringen Openbare ruimte	Mobiliteit		15.1				5.105	5.105							10.210
Investeringen openbare ruimte	Mobiliteit		15.1		1.080										1.080
Vervanging VRI's	Mobiliteit		15.1				1.700	1.700							3.400
Gemeentelijke accommodaties: oplading 2029 en 2030	WSO		17.1				1.000	1.000							2.000
Extra Asbest	WSO		17.1		200										200
Woonomgevingsverbeteringen	OR		23.1				375	375							750
Vervanging speelvoorzieningen	OR		20.1			250	250	250							750
Kunstgras Hockeyvelden	Sport		26.1											420	420
Kunstgrasvelden: toekomstige vervanging Luciaweg	Sport		26.1		55	55	55	55							220
Kunstgrasvelden: jaarlijkse oplading Bulk	Sport		26.1				1.437	1.437							2.874
Kunstgrasvelden: reparatie vrijval jaarschijf 2025	Sport		26.1				169								169
Indexering bulkkredieten			Div.		297	317	300	322	-	7	6	6	14	22	1.291
Subtotaal bulkkredieten				**-**	**1.632**	**622**	**11.941**	**11.794**	**-**	**7**	**6**	**6**	**14**	**442**	**26.464**
TOTAAL				**659**	**44.894**	**21.167**	**42.527**	**22.893**	**2.700**	**2.818**	**6**	**6**	**14**	**442**	**138.126**

Toelichting op nieuwe investeringen
Specifieke investeringskredieten - potlood

Wijkcentrum Villa Nova (optie B)
In 2021 is besloten om het gebied Villanovastraat en omgeving te gaan herontwikkelen. De kosten voor de aanpassing van het wijkcentrum kunnen niet in de planexploitatie worden opgevangen. Dit was bij de start van het project wel de verwachting. De geschatte investering (optie A, wijkcentrum slopen voor woningbouw en het wijkcentrum situeren in de voormalige Fróbelschool) is momenteel 8 miljoen euro. Door een andere keuze te maken (optie B), namelijk het huidige wijkcentrum laten staan en aanpassen, is een investering nodig van 4 miljoen euro.

Cofinanciering WoMo middelen bereikbaarheid kanaalzone; potlood
Er zijn door het Rijk middelen voor 'Wonen en Mobiliteit' (WoMo) toegezegd voor aanpassingen in de infrastructuur in de kanaalzone. Hiervoor is wel gemeentelijke cofinanciering vereist. Er is circa 9,9 miljoen euro aan cofinanciering nodig voor de volgende maatregelen:

- Aanleg fietsroute Oostkanaaldijk tussen Gaziantepplein en gemeentegrens Heumen
- Realisatie doorstromingsmaatregelen op kruisingen S100 (tussen de Energieweg en de Weg door Jonkerbos)
- Aanleg, verplaatsing Dynamische Reis Informatie Panelen (DRIP) S100
- Realisatie doseerpunten en busbanen bij invalswegen Nijmegen, zuidwest vanaf drie A73 afritten
- Herinrichting kruispunten/vri's invalswegen Nijmegen, zuidwest.

Van deze investeringen stellen we voor jaarschijf 2027 in uitvoering te nemen.

Cofinanciering WoMo/WOKT maatregel P+R West
Het Rijk heeft middelen toegezegd voor het ontwikkelen van P+R West. Hier staat cofinanciering tegenover. We investeren al eigen middelen in P+R West maar we komen nog 2 miljoen euro tekort voor de cofinancieringseis die het Rijk stelt als voorwaarde voor de WOKT-middelen (Woningbouw op Korte Termijn).

Cofinanciering WoMo Verleggen snelfietsroute achter politiekantoor
Deze investering is noodzakelijk als cofinanciering voor het veiligstellen van de rijkssubsidie (WoMo-middelen). In 2024 is de gebiedsvisie Stationsdistrict vastgesteld; daarin is een aantal deelgebieden omschreven buiten de bestaande scope van de lopende gebiedsexploitatie. Onderdeel van deze gebiedsvisie is de ambitie om de huidige snelfietsroute door te trekken tussen het politiekantoor en het spoor, zodat er een betere aanlanding van de snelfietsroute ontstaat.

Uitbreiding fietsparkeren Station Lent i.c.m. verbetering van fietsinfrastructuur en vergroening van het stationsplein)
Al langer is Nijmegen in gesprek met Prorail om extra fietsparkeerplaatsen te plaatsen nabij station Lent. De afspraak over extra fietsparkeerplaatsen dateert vanaf de datum van realisatie van het station rond 2013. Tot op heden waren locatie en aantallen steeds niet helder. Met de ontwikkeling van de plandelen ten westen van het station komt de noodzaak voor uitbreiding van het aantal fietsparkeerplaatsen ras dichterbij. Aan de westzijde wordt vooral een sociaal woonprogramma gerealiseerd met een beperkt aantal autoparkeerplaatsen. Fietsvoorzieningen als openbaar vervoer moeten hier op orde zijn. Het bijplaatsen van zoveel fietsparkeerplaatsen vraagt om herinrichting van het stationsplein waarbij de huidige fietsroutes worden verbeterd. Bijkomende opgave is het vergroenen van dit nu nog stenige plein. Het schetsontwerp gaat uit van een verdere aanpassing van de fietsinfrastructuur aanpassing door het fietspad vanaf de Snelbinder eerder op maaiveld te laten uitkomen en samen te voegen met de fietsroute vanaf de Griftdijk Zuid en dan vervolgens op de fietsroute bij het station te komen. Met dit voorstel wordt de bereikbaarheid van station Lent verbeterd en worden de mogelijkheden voor het fietsparkeren bij het station voor bewoners verbeterd. Daarnaast wordt het verblijfsklimaat van het stationsplein verbeterd (meer groen).

Verduurzaming vastgoedportefeuille
Op 24 november 2021 is de brief 'Verduurzaming vastgoed' aan onze raad verzonden. Naar aanleiding van deze brief is voor de periode tot en met 2026 een niet-revolverend duurzaamheidsbudget van in totaal 2,5 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld. Omdat een deel van het budget onder andere door netcongestie niet uitgegeven kon worden, is dit doorgeschoven naar 2027 en 2028. Onze onderhoudspartner HeydayFM heeft een vierjarenplan opgesteld, waarin inzichtelijk is gemaakt dat er aanvullend budget van 11,4 miljoen euro (inclusief kostprijsverhogende btw van circa 10%) nodig is. Hierbij is strategische huisvesting buiten beschouwing gehouden, aangezien hierover nog een bestuurlijk besluit moet worden genomen.

Wij verwachten met dit budget de mogelijke verduurzamingsstappen, gekoppeld aan de natuurlijke vervangmomenten in deze periode, uit te kunnen voeren. Daarbij merken we op dat het door de netcongestie, waarvan de duur op dit moment nog niet inzichtelijk is te maken, en krapte op de arbeidsmarkt niet altijd mogelijk is om bijvoorbeeld warmtepompen en zonnepanelen te plaatsen. Ook zien we dat er een behoorlijke prijsstijging heeft plaatsgevonden op verschillende materialen en er moet rekening worden gehouden met gewijzigde wet- en regelgeving. Hierdoor verwachten wij dat er vanaf 2027 extra middelen benodigd zijn om alle benodigde maatregelen uit te voeren. In de komende jaren wordt met dit geld wederom geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid en klimaat. Door het uitvoeren van de duurzaamheids- en klimaatvoorzieningen, met name het aanbrengen van ledverlichting, isolatie, zonnepanelen en energiemanagement, maken we de gebouwen duurzamer en neemt het energieverbruik af. Daardoor wordt invulling gegeven aan de wettelijke eisen ten opzichte van energielabels enerzijds en duurzaamheidsambities van de gemeente anderzijds.

Cofinanciering Womo herinrichting Tunnelweg en omgeving; potlood
Deze investering is noodzakelijk als cofinanciering voor het veiligstellen van de rijkssubsidie (WoMo-middelen). In 2024 is de 'gebiedsvisie Stationsdistrict' vastgesteld; daarin is een aantal deelgebieden omschreven buiten de bestaande scope van de lopende gebiedsexploitatie. Een daarvan betreft de Tunnelweg en omgeving. Het project Tunnelweg en omgeving betreft het mogelijk afsluiten van een tunnelbuis, het verplaatsen van de busbuffer en de herinrichting van het openbaar gebied ten behoeve van de gewenste verdichtingsopgave in het gebied van en rondom het voormalige belastingkantoor.
In 2026 zijn we gestart met de voorbereiding (zie verder onder voorbereiding).

Winkelcentrum Dukenburg en omgeving
In het coalitieakkoord is voor Winkelcentrum Dukenburg en omgeving is een transformatie en verdichting met woningbouw beoogd. Het winkelcentrum wordt verkleind, er worden 500 woningen toegevoegd en de omliggende openbare ruimte wordt vernieuwd. Dat is ook hoognodig: de bereikbaarheid en toegankelijkheid kunnen beter, net als de verblijfs- en leefkwaliteit. De sociale veiligheid wordt door bezoekers als slecht beoordeeld. Het maatschappelijk belang om deze ontwikkeling tot stand te brengen, is daarom groot. Met de vereniging van eigenaren (CVvE) en de marktpartijen die in opdracht van de CVvE werken) zijn we in de afrondende fase van het haalbaarheidsonderzoek beoogde ontwikkeling. Het financiële beeld laat op dit moment echter een tekort zien van naar schatting circa 5 miljoen euro waardoor we nog geen anterieure overeenkomst hebben kunnen vaststellen en de voorbereidingen niet verder in gang gezet kunnen worden. Deze post voorziet er in om de gewenste ontwikkeling verder richting uitvoering te kunnen brengen. De noodzaak om dit knelpunt op te lossen is er nu niet alleen omdat de situatie om herinrichting vraagt, maar ook omdat de beschikbaarheid van de subsidie van het rijk hebben in gevaar komt. Die is aan een termijn gebonden.

Intensivering gebruik buitensportaccommodaties; potlood
In de sport- en beweegnota is vastgesteld dat de fysieke sportinfrastructuur (de hardware) op orde moet zijn om inwoners goed te faciliteren bij sport en bewegen. Dit uitgangspunt is verankerd in de doelenboom van sport. Door de groei van de stad neemt de druk op de buitensportaccommodaties echter toe. Steeds meer verenigingen geven aan dat zij onvoldoende ruimte hebben om hun leden te laten trainen en spelen en om nieuwe leden aan te nemen. Om tot een evenwichtige, stadsbrede afweging te komen, is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de huidige en toekomstige (2035) capaciteitsbehoefte van de buitensportverenigingen die actief zijn op een

buitensportaccommodatie. Dit onderzoek is met de gemeenteraad gedeeld. Het onderzoek toont aan dat er maatregelen nodig zijn op de buitensportaccommodaties om aan te blijven sluiten bij de sportbehoefte van de stad. We investeren in de volgende sportparken: De Biezen, Brakkenstein, De Kluis, Vossenpels, Mariënbosch, Nieuw Balveren en De Dennen. Het betreft voornamelijk het vervangen van natuurgras door kunstgras, zodat het gebruik kan worden geïntensiveerd. De investeringen zijn niet alleen gebaseerd op het onderzoek, maar ook op praktijkervaring (kwaliteit van de velden), maatschappelijke impact en het kwalitatief afwegingskader voetbal.

Onderdeel van de intensivering zijn 3 kunstgrasvelden in 2027 (plus 2 kleedkamers voor het onderwijs; zie uitvoering), 2 kunstgrasvelden in 2028, 2 kunstgrasvelden in 2029 en 1 kunstgrasveld in 2030. Indien de nieuwe investering intensivering gebruik buitensportaccommodaties in de begroting verwerkt wordt, dient er ook een aanvulling op het bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden opgenomen te worden om de toplaag uiteindelijk te kunnen vervangen. Dit is in de raming meegenomen.

Specifieke investeringskredieten - voorbereiding

IJpenbroekweg
De IJpenbroekweg moet volgens de onderhoudsplanning in 2027 onderhouden worden. Het asfalt en de vri's hebben het einde van hun levensduur bereikt. Dit biedt een kans om de weg (die nu in beide richtingen met twee rijbanen is uitgevoerd) te versmallen en zo de weg en omgeving veiliger en leefbaarder te maken. Wanneer we niet meeliften op de onderhoudsplanning, zal de inrichting van de IJpenbroekweg de komende 15 jaar onveranderd blijven; anders zal het aanzienlijk meer gaan kosten om deze tussentijds anders in te richten. De kosten (3 miljoen euro) zijn gebaseerd op een SSK-raming (Standaard Systematiek Kostenraming) en hier zijn de benodigde middelen vanuit de onderhoudsplanning al vanaf getrokken. Het totaal benodigde budget is zo'n 5 miljoen euro.

Cofinanciering Womo herinrichting Tunnelweg en omgeving; voorbereiding
In 2026 zijn we gestart met benodigde onderzoeken, wat moet resulteren in een variantenstudie voor de Tunnelweg en omgeving; dat is randvoorwaardelijk voor de mogelijke varianten van het belastingkantoor zelf. Naar verwachting zal de raad over de uitkomst van de variantenstudies Tunnelweg en belastingkantoor in het tweede kwartaal van 2027 een besluit kunnen nemen. Deze voorbereidingskosten worden ten laste gebracht van dit krediet.

Cofinanciering WoMo Joris Ivensplein
Deze investering is noodzakelijk als cofinanciering voor het veiligstellen van de rijkssubsidie (WoMo-middelen). Door verwachte hogere fietsstromen richting de binnenstad vanuit de westzijde van de stad, is het noodzakelijk om een fietsparkeervoorziening te realiseren. De ambitie is om op het huidige Joris Ivensplein een fietsparkeergarage te realiseren, zodat er meer capaciteit wordt gecreëerd om fietsen te stallen. In de gebiedsvisie 'Koers voor de Binnenstad' is dit ook opgenomen.
Daarnaast is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de grote stroom aan verkeersbewegingen (voetgangers, fietsers, bus en auto) veilig verloopt. Omdat de huidige inrichting niet voldoet, zijn aanpassingen nodig. Het aanleggen van een fietsrotonde (Kronenburgersinel, Lange Hezelstraat, Parkweg) lijkt de beste oplossing.
In totaal is 4,7 miljoen euro benodigd waarvan 2,7 miljoen euro uit de maatregelen fietsinfrastructuur mobiliteitstransitie en aanvullend 2 miljoen euro.

Hoofdlocatie Lindenberg
Voor de Lindenberg is al een voorbereidingskrediet van 0,2 miljoen euro beschikbaar voor renovatie/nieuwbouw van de hoofdlocatie van de Lindenberg. Op 3 februari 2026 is een raadsinformatiebrief 'Verkenning opgave vernieuwing hoofdvestiging de Lindenberg' gestuurd met de laatste stand van zaken over de renovatie/vernieuwing van de Lindenberg. We zitten nu in een onderzoeksfase waarin we een drietal overwegingen verder uitwerken. We ramen in de stadsbegroting 2027 een substantieel voorbereidingskrediet om – na de locatiekeuze – de verdere uitwerking van het gekozen scenario, de aanbesteding voor een architect en de

ontwerpfase tot en met het afronden van het definitief ontwerp, te bekostigen. Op het moment dat het definitief (technisch) ontwerp gereed en goedgekeurd is en de bouwkosten op basis daarvan in beeld zijn gebracht, verwerken we de investering- en exploitatieramingen in de stadsbegroting. Op basis van kengetallen voor het opstellen van een definitief ontwerp verwachten we een voorbereidingskrediet van 3 miljoen euro nodig te hebben voor de periode van 2027 tot en met 2029. Dit betreft een ambitie uit het coalitieakkoord.

Specifieke investeringskredieten – uitvoering

Aankoop Leuvensbroek 3001 (voormalig Mondial College Leuvensbroek)
De locatie Leuvensbroek 3001 (voormalig Mondial College Leuvensbroek) is onlangs te koop aangeboden aan de gemeente. De gemeente heeft volgens de doordecentralisatie overeenkomst onderwijshuisvesting de plicht om het gebouw van voCampus aan te kopen tegen woz-waarde (circa 9 miljoen euro). Het college heeft op 17 maart 2026 besloten om de nieuwe vo-school 't Kompas College (islamitische mavo/havo) te gaan vestigen op de locatie Leuvensbroek 3001 met ingang van schooljaar 2027-2028 en daarna. Op deze manier kan de gemeente voldoen aan haar wettelijke zorgplicht. Met de aankoop en het ter beschikking stellen van het gebouw aan 't Kompas College werken we aan de ambitie 'We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen'.

Het besluit om 't Kompas College te vestigen in Leuvensbroek 3001heeft voor teleurstelling gezorgd bij de omwonenden en het Bewoners Overleg Lindenholt (BOL). Zij willen heel graag extra woningen voor starters en ouderen in hun wijk. Het college heeft hierna met het BOL afgesproken dat de gemeente gaat kijken of in het gebouw en/of op het terrein Leuvensbroek 3001 extra functies kunnen worden toegevoegd. Hierbij is de kanttekening vanuit de gemeente gemaakt dat de huisvestingsplicht voor onderwijs met zich meebrengt dat de gemeente verplicht is de school te kunnen laten groeien. Dit betekent dat de groei van de school in het gebouw Leuvenbroek 3001 mogelijk moet blijven, ofwel voorrang heeft boven andere functies. De school denkt (met de huidige inzichten) zelf naar een eindsituatie van circa 800 tot 900 leerlingen te groeien. Dit aantal leerlingen past binnen de capaciteit van het huidige schoolgebouw (de huidige school heeft nu ongeveer 1.200 leerlingen). Dit zou betekenen dat een deel van het pand eventueel herontwikkeld kan worden.
De school zal van onderop worden opgebouwd c.q. groeien. Dit betekent dat er in het begin leegstand is. De exploitatie, bestaande uit kapitaallasten, beheer, onderhoud en dergelijke, kan hierdoor niet gedekt worden uit de reguliere begroting van onderwijs(huisvesting). De begroting is namelijk gebaseerd op een bedrag per leerling. Er zijn dus zeker aanloopverliezen.

Deze investering is een investering in uitvoering. De aankoop vindt per 1 oktober 2026 plaats en de school zal per 1 augustus 2027 starten. In de tussentijd zal de aankoop opgenomen worden in de grondexploitatie onderwijshuisvesting.

<u>Diverse lopende projecten Mobiliteit</u>
Dit betreft lopende projecten waarbij in het merendeel wordt aangesloten bij de onderhoudsplanning, gericht op een kwaliteitsverbetering en waaraan een verplichting is gekoppeld in het kader van een subsidieverlening. Deze projecten tellen in totaal op tot bijna 5 miljoen euro.

Kwakkenbergweg
Dit is een lopend project. Het bestaande investeringskrediet om de Kwakkenbergweg anders in te richten (o.a. van een weg van 50 naar 30 km) is onvoldoende. We willen hier meeliften op de onderhoudsplanning van asfalt en ook zal het rioolonderhoud worden meegenomen in dit project. We hebben een subsidie ontvangen die we in 2027 moeten besteden. Wanneer we dit uitstellen, vervalt de subsidie.

Voorstadslaan
Dit is een lopend project. Hier geldt hetzelfde als bij de Waterstraat (zie hierna): er is gecommuniceerd met omwonenden over herinrichting en er ligt een rijkssubsidie die we in 2027 moeten verantwoorden. Wanneer we niet in 2027 overgaan tot realisatie, vervalt de subsidie en moeten we deze weg later herinrichten tegen hogere kosten. Stoppen met dit project betekent regulier onderhoud (de weg blijft op dezelfde manier ingericht).

Waterstraat
Dit is een lopend project. Ook hier geldt dat er met bewoners is gecommuniceerd over een herinrichting en dat we meeliften op de onderhoudsplanning. Ook voor de Waterstraat willen we een rijkssubsidie benutten die we in 2027 moeten verantwoorden. Wanneer we niet in 2027 overgaan tot realisatie, vervalt de subsidie en moeten we deze weg later herinrichten tegen hogere kosten. Stoppen met dit project betekent regulier onderhoud (de weg blijft op dezelfde manier ingericht).

Molenweg ('van spoor tot stier' en de rotonde Wolfskuilseweg)
Dit is een lopend project. In 2022 zijn er middelen beschikbaar gesteld om werk te maken van het burgerinitiatief 'van spoor tot stier' om o.a. de Molenweg anders in te richten. We liften ook hier mee op de onderhoudsplanning en we willen het kruispunt met de Wolfskuilseweg als rotonde inrichten. De kosten zijn gebaseerd op de ramingen uit het projectplan. We hebben een subsidie ontvangen die we in 2027 moeten benutten en verantwoorden. Wanneer we dit uitstellen, vervalt de subsidie. Ook voor omwonenden is het belangrijk dat we deze weg snel herinrichten. De subsidie voor het aanleggen van de rotonde vervalt in 2028, dus hier hebben we iets meer tijd voor. Stoppen met dit project betekent regulier onderhoud (de weg blijft op dezelfde manier ingericht).

Kronenburgersingel
Dit is een lopend project. Op basis van een herziene raming uit 2026 komen we in dit project nog tekort. We liften hier mee op de onderhoudsplanning om deze weg opnieuw in te richten als een 30-weg conform onze netwerkvisie. Ook hier geldt dat de subsidie uiterlijk 2027 besteed moet worden. Stoppen met dit project betekent regulier onderhoud (de weg blijft op dezelfde manier ingericht).

Invoering GOW-30
Dit is een lopend project. Voor een goede en geloofwaardige inrichting van de eerste fase GOW30 is destijds 1,5 miljoen euro gereserveerd en er lag een subsidieverwachting van 0,5 miljoen euro. De ramingen vallen hoger uit en er is geen subsidiemogelijkheid. Binnen het huidige budget kunnen we sober en doelmatig uitvoering geven: we plaatsen 30km-borden en passen op belangrijke plekken de belijning aan. Herinrichting (o.a. drempels of smaller maken van wegen) zal grotendeels niet lukken of er zullen in elk geval wat scherpe keuzes moeten worden gemaakt. Met dit investeringsbudget kunnen we op meer plekken kiezen voor herinrichting en fysieke maatregelen.

Cofinanciering WoMo middelen bereikbaarheid kanaalzone; uitvoering
Er zijn door het Rijk middelen voor 'Wonen en Mobiliteit' (WoMo) toegezegd voor aanpassingen in de infrastructuur in de kanaalzone. Hiervoor is wel gemeentelijke cofinanciering vereist. Er is circa 9,9 miljoen euro aan cofinanciering nodig (zie voor meer informatie over dit onderwerp de toelichting bij 'potlood'). In 2027 willen we 2,4 miljoen euro reserveren voor de voorbereiding (en mogelijk ook gedeeltelijke realisatie) van fietsroute Oostkanaaldijk ter hoogte van plangebied Winkelsteeg.

Meldingen MPG 2026
Het MPG 2026 is op 10 juni 2026 vastgesteld door de raad. In het desbetreffende raadsvoorstel is gemeld dat uit het MPG volgt dat de kredieten Afslag 38, Dorpensingel en Infra centrumzijde Stationsdistrict onvoldoende zijn om de noodzakelijke investeringen te plegen. Er is in totaal een aanvullend bedrag nodig van 8,7 miljoen euro. Aangezien er conform de nota grondbeleid 2024 in samenhang wordt gerapporteerd over de financiële onderdelen van een gebiedsexploitatie, is in het MPG 2026 melding gemaakt van deze benodigde extra kredieten. In

voornoemd raadsvoorstel is toegelicht dat de raad bij de Stadsbegroting 2027-2030 een afweging zal moeten maken of deze middelen ook daadwerkelijk worden toegezegd.

Melding MPG 2026, Infra centrumzijde Stationsdistrict
Dit betreft een direct gevolg van vaststelling van het MPG die we nu willen verwerken in de Stadsbegroting 2027. De extra kosten hebben met name betrekking op de onderzoekskosten voor mogelijke verbeteringen binnen de voorkeursvariant centrumzijde, volgend uit de motie 'geen zesje voor het stationsgebied' (raadsvergadering 8 oktober 2025).

Melding MPG 2026, Afslag 38
Dit betreft een direct gevolg van vaststelling van het MPG die we nu willen verwerken in de Stadsbegroting 2027. De extra kosten worden deels gedekt door een overheveling vanuit het krediet fietstunnels Waalsprong.

Melding MPG 2026, Aanleg Dorpensingel
Dit betreft een direct gevolg van vaststelling van het MPG die we nu willen verwerken in de Stadsbegroting 2027.

<u>Coalitieakkoord</u>

Bomenplan
In het coalitieakkoord is 2 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor het bomenplan. Dit vormt onderdeel van de klimaatadaptatie toolbox (investeringsnummer I000036). Met het totaal beschikbare budget van 22 miljoen euro (totale coalitieperiode 2027-2030) investeren we in boomaanplant (3 miljoen euro per jaar) en 2,5 miljoen euro per jaar aan overige ingrepen, zoals vernieuwingsgolf, quick-wins openbare ruimte, bedrijventerreinen, groene Corridor zuid, Stationsgebied en Winkelsteeg, groene sociale knooppunten, bewonersinitiatieven. Deze investeringen worden uitgewerkt in het op te stellen omgevingsprogramma 'Groene, Gezonde Stad', dat begin 2027 door het college zal worden vastgesteld.

<u>Overige investeringen</u>
Dit betreft 4 investeringen die optellen tot een bedrag van 5 miljoen euro: extra plankosten Stationsdistrict (3 miljoen euro) , ontwikkeling Kanaalzone-Zuid (1,5 miljoen euro), meerkosten Valkhof Museum (0,4 miljoen euro) en de Chirurgijnskamer (€ 150.000). Er volgt een separaat raadsvoorstel voor de extra kosten voor de verbouwing van de Schouwburg. Daarvoor kunnen nu nog geen middelen worden gereserveerd.

Extra plankosten Stationsdistrict
In 2021 is de gebiedsexploitatie voor het Stationsdistrict vastgesteld. Aanvankelijk met een looptijd tot 2030 en inmiddels via een raadsbesluit aangepast en verlengd tot 2032. In de afgelopen periode bleken de jaarlijkse geraamde plankosten ontoereikend te zijn. Een combinatie van factoren is daar debet aan, zoals meer inzet voor communicatie en participatie dan standaard geraamd, als ook door de proeftuinfunctie voor nieuwe ontwikkelingen in een centrum stedelijk gebied voor BLVC (Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie) en beheer ondergronden. De opgevoerde bedragen hebben betrekking op de investeringen. De plankosten die toerekenbaar zijn aan de grondexploitaties, zullen geactualiseerd worden in het kader van het MPG.

Ontwikkeling Kanaalzone Zuid
De omgevingsvisie 'De nabije stad 2050' is door de gemeenteraad in 2025 vastgesteld. In deze omgevingsvisie is een aantal 'gemengde en hoogstedelijke stadskarakters' opgenomen die ruimte geven aan intensivering en transformatie. Volgend op deze omgevingsvisie volgt een aantal uitwerkingen voor Kanaalzone-Zuid. Dit is noodzakelijk om beoogde ontwikkelingen en ambities in de omgevingsvisie nader vorm en inhoud te geven en te komen tot realisatie hiervan. Met de genoemde budgetten kunnen deze uitwerkingen worden uitgevoerd. En deze zijn nodig om de toegezegde WoMo-subsidie te concretiseren en te behouden.

Cofinanciering WoMo Archeologie Waalfront
Deze investering is noodzakelijk als cofinanciering voor het veiligstellen van de rijkssubsidie (WoMo-middelen). In het deelgebied Waalkwartier worden archeologische werkzaamheden uitgevoerd, met het oog op de ontwikkeling van woningen.

Intensivering gebruik buitensportaccommodaties; uitvoering
Het betreft voornamelijk het vervangen van natuurgras door kunstgras, zodat het gebruik kan worden geïntensiveerd. De investeringen zijn niet alleen gebaseerd op het onderzoek, maar ook op praktijkervaring (kwaliteit van de velden), maatschappelijke impact en het kwalitatief afwegingskader voetbal. Onderdeel van de intensivering zijn 3 kunstgrasvelden in 2027. Zie voor meer informatie de toelichting over dit onderwerp bij 'potlood'.

Valkhof Museum
Door de vertraging van de uitvoering van het museum zijn de rentekosten een stuk hoger dan eerder begroot. Hierdoor is er een tekort op het bestaande krediet. Het gaat om een bedrag van € 368.000. In dit bedrag zit ook nog een deel van de kosten voor de inrichting die onverwacht hoger zijn uitgevallen.

Schouwburg
De gemeente is opdrachtgever voor een grootschalige verbouwing en renovatie van de stadsschouwburg. Het huidige krediet voor de renovatie van de Stadsschouwburg is 42,715 miljoen euro. Op 3 maart 2026 is uw raad geïnformeerd dat door allerlei zaken een flinke vertraging is opgelopen en de huidige planning ook nog een aantal risico's kende. Het college gaf aan te verwachten niet binnen het bestaande krediet de renovatie uit te kunnen voeren. Er is toen aangegeven dat, nadat er zicht zou zijn op de definitief te contracteren prijs van de bouwteamcombinatie, de financiële consequenties daarvan in beeld konden worden gebracht.

Onverwachte ontwikkelingen in augustus 2026 hebben ervoor gezorgd dat de gemeente de samenwerking met de bouwcombinatie op moest zeggen. De raad is hierover geïnformeerd. De planning schuift naar verwachting met circa een jaar op en dat heeft financiële consequenties. De gemeente start op zo kort mogelijke termijn een nieuwe aanbesteding om een nieuwe uitvoerende partij te contracteren. De verwachting is dat extra investeringen nodig zijn naast het huidige krediet. Als de financiële consequenties in beeld zijn, leggen we deze voor aan uw raad. Om deze redenen is de investering vooralsnog een pm-post.

Chirurgijnskamer
De Chirurgijnskamer (de ruimte boven de Kerkboog) is een monument in eigendom van de gemeente. Het was tot een aantal jaren geleden structureel verhuurd als woning. Op basis van het collegebesluit 'Verkoop monumenten gemeentelijk eigendom' (29-3-2022) houden we geen woningen in eigendom. Wel willen we onze erfgoedparels in eigendom houden, zodat we door middel van publieksopenstelling het verhaal van Nijmegen als oudste stad kunnen vertellen. We zijn sinds 2022 (toen de laatste huurder van de Chirurgijnskamer de huur opzegde) deze publieksopenstelling aan het onderzoeken. De kosten hiervoor kunnen echter niet volledig gedekt worden uit de reguliere budgetten voor onderhoud en verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Er is daarom nog een tekort van € 150.000. Voor publieksopenstelling zijn er onder andere hogere brandveiligheidseisen en vanwege de monumentale waarde van het pand zijn dit hoge kosten. Zonder extra budget kunnen we de verbouwing, die al langere tijd in voorbereiding is en klaar is om direct uitgevoerd te worden, niet uitvoeren.

Investeringskredieten met eigen dekking
Autoparkeergarage Duet (inclusief cofinanciering WoMo)
Samen met Van Wonen wordt de voorkeursvariant van de parkeergarage uitgewerkt met een aantal parkeerplaatsen die ongeveer gelijk is aan de tendereis. Deze variant zorgt voor een betere stedenbouwkundige en groene inpassing door het toevoegen van een ondergrondse parkeerlaag en is daarmee een belangrijke sleutel voor het doorgaan van het integrale project (inclusief circa 430 woningen). Daarnaast speelt parkeergarage Duet

een belangrijke schakel voor de autoluwe binnenstad. Het toevoegen van een ondergrondse laag resulteert wel in hogere investeringskosten. Deels kunnen deze gedekt worden door subsidie van het Rijk (WoMo: middelen van het Rijk voor Wonen en Mobiliteit). Daarnaast resteert nog een extra investering voor de gemeente van 8,6 miljoen euro. Dit is inclusief 2,7 miljoen euro cofinanciering als verplichting uit de WoMo aanvraag.

In de Stadsbegroting 2026 is het reeds beschikbare krediet voor deze parkeergarage met 1,4 miljoen euro opgehoogd voor de realisatie van 52 extra parkeerplaatsen. De realisatie van deze extra parkeerplaatsen is niet noodzakelijk in de voorkeursvariant die nu voorligt. Uitgangspunt is dat het bedrag van 1,4 miljoen euro ingezet wordt voor de realisatie van de voorkeursvariant.

Bulkkredieten

Algemeen

Jaarlijks wordt voor bulkkredieten een vast bedrag in de begroting opgenomen voor de instandhouding van het huidige niveau (vervangingsinvesteringen). Dit zijn de zogenaamde reguliere toevoegingen in de jaren 2028, 2029 en 2030. Daarnaast is er een aantal specifieke toevoegingen.

Bedrijfsinvesteringen

Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2029 en 2030.

Investeringen Openbare ruimte

Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2029 en 2030.

Daarnaast is bij de jaarrekening 2025 abusievelijk nagelaten het restant van het bulkkrediet van 1,08 miljoen euro over te hevelen naar 2026. Dat willen we in deze begroting repareren. De realisatie van de investeringen is in 2025 achtergebleven bij de oorspronkelijke begroting. Dit is met name veroorzaakt door vertragingen bij externe partijen. Liander heeft te maken gehad met zogenoemde maakbaarheidsproblemen, waardoor de eerder met de gemeente afgestemde planning niet volledig kon worden nagekomen. Daarnaast hebben aanbestedingsproblemen geleid tot aanzienlijke vertraging bij de geplande werkzaamheden aan het 10 kV-net, met een tracé van circa 30 kilometer door de stad. Verder is de reconstructie van de Bredestraat in 2025 uitgesteld in verband met de grondwaterproblematiek in Nijmegen-West. Voorafgaand aan de uitvoering is inzicht nodig in de mogelijke gevolgen hiervan voor het ontwerp en de uitvoering van de reconstructie. Daarnaast is het groot onderhoud aan het verkeersportaal Poort van Neerbosch later gepland, omdat de vervaardiging van speciaal benodigd gereedschap vertraging heeft opgelopen. Hierdoor kon de uitvoering niet meer in 2025 plaatsvinden en is deze doorgeschoven naar begin 2026. De uitgestelde werkzaamheden zullen met het krediet in 2026 worden opgepakt.

Vervanging VRI's

Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2029 en 2030.

Gemeentelijke accommodaties

Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2029 en 2030.

Extra asbest

Voor asbest is een bulkkrediet van € 605.000 beschikbaar. Op basis van de huidige inzichten voor lopende projecten blijkt dat aanvullende asbestwerkzaamheden noodzakelijk zijn. Zonder deze werkzaamheden kunnen de panden niet meer gebruikt worden. De kosten hiervan worden geraamd op circa € 200.000 euro bovenop het huidige krediet.

Woonomgevingsverbeteringen

Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2029 en 2030.

Vervanging speelvoorzieningen
Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2028, 2029 en 2030.

Kunstgras Hockeyvelden
In de begroting is een 10-jarenplanning opgenomen. Daarom wordt bij deze begroting jaarschijf 2036 toegevoegd.

Kunstgrasvelden: toekomstige vervanging Luciaweg: € 55.000 per jaar
Op het moment dat we een natuurgrasveld vervangen door kunstgrasveld, hebben we in het jaar daaropvolgend een aanvulling op het bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden nodig om de toplaag uiteindelijk te kunnen vervangen. Dit gaat om een bedrag van 55.000 euro per jaar per veld. In de zomer van 2026 hebben we een wetraveld bij vv Trekvogels door een kunstgrasveld vervangen. Kortom, we hebben per 2027 een verhoging van dit bulkkrediet nodig van in totaal 55.000 euro structureel.

Kunstgrasvelden: jaarlijkse oplading Bulk, reparatie vrijval jaarschijf 2025
Dit betreft de reguliere toevoeging van het jaarbedrag in 2029 en 2030.

Bij de stadsrekening 2025 is 169.000 euro vrijgevallen, terwijl dit nog wel benodigd is in de komende jaren voor de toplaagrenovaties van kunstgrasvelden. Dit willen we bij de stadsbegroting 2027-2030 corrigeren. Het bulkkrediet betreft een gemiddeld krediet voor de jaren 2022 tot en met 2042. Dit betekent dat we in enig jaar meer gaan uitgeven dan de jaarschijf groot is. Daarom stellen we telkens bij de jaarafsluiting voor om het restant van het bulkkrediet over te hevelen.

Indexering bulkkredieten
Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende kredieten waarvoor jaarlijks uitvoeringsplannen worden vastgesteld. Het betreft investeringen met een veelal sterk beheersmatig karakter, zoals investeringen in gemeentelijke accommodaties, bedrijfsinvesteringen en woonomgevingsverbeteringen. De kredieten worden door de raad bij de stadsbegroting beschikbaar gesteld. De invulling van deze kredieten wordt door het college gemaakt door middel van (meer-)jarige uitvoeringsprogramma's. Bij bulkinvesteringen is het de regel dat wanneer het geld niet is besteed, het resterende budget vrijvalt. Indien noodzakelijk, kan bij de stadsrekening worden voorgesteld het niet bestede deel van het bulkkrediet over te hevelen naar het volgende jaar. Mocht er te veel besteed zijn, dan wordt dit ten laste gebracht van het budget van het daaropvolgende jaar.

> Voor onze investeringen hanteren we geen indexeringsregel, omdat de exacte invulling van een investering bij aanvraag van een krediet meestal nog niet bekend is. We verwachten met de nieuwe werkwijze meer grip te krijgen op kostenstijgingen van specifieke investeringen. In de nieuwe werkwijze moeten nieuwe investeringsclaims beter worden onderbouwd. En er zal in de voorbereidingsfase duidelijkheid moeten kunnen worden gegeven over de benodigde middelen en eventuele bijsturingsmogelijkheden, voordat tot daadwerkelijke uitvoering wordt overgegaan.
> Bij bulkinvesteringen, waarvoor veelal jaarlijks vaste bedragen op de begroting worden gezet, leidt het niet indexeren van kredieten tot zogenaamd 'koopkrachtverlies'. Met een gelijkblijvend bedrag kan op den duur steeds minder worden gedaan.

Om de koopkracht van elke euro die we besteden aan bulkinvesteringen in stand te houden, stellen we voor met ingang van 2027 de bulkinvesteringen te indexeren. We stellen voor om als indexeringspercentage de prijsindex voor de bruto overheidsinvesteringen (iboi), zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan van het rijk, te hanteren. Die index is gebaseerd op de gemiddelde prijsverandering van de bruto investeringen van de collectieve sector. De investeringen bestaan onder meer uit infrastructuur, vervoermiddelen, software et cetera. Voor 2027 is dit percentage 2,3 (zie Centraal Economisch Plan (CEP) 2026 | CPB Website). Voor de Stadsbegroting 2027 betekent dat het volgende:

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totaal
Bulkinvesteringen	11.557	13.480	1.419	2.522	-	301	260	252	620	528	30.939
Nieuwe bukinvesteringen SB 2027	1.335	305	11.641	11.472						420	25.173
Totaal bulkinvesteringen	12.892	13.785	13.060	13.994	-	301	260	252	620	948	56.112
Indexering 2,3%	297	317	300	322	-	7	6	6	14	22	1.291

We stellen voor om bij de jaarlijkse toepassing de indexeringswerkwijze te volgen zoals in de huidige financiële spelregels opgenomen. Dat betekent dat we met een verwacht indexeringspercentage werken voor het komende begrotingsjaar (t) en een eventuele nacalculatie over het voorgaande jaar (t-1).

Lokale heffingen

Beleid

Deze paragraaf geeft inzicht in belastingen en heffingen die we heffen (rechten, tarieven of leges). De inwoners en bedrijven in Nijmegen dragen via de lokale belastingen en heffingen bij aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen in hun stad. De lokale belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

We maken onderscheid tussen belastingen en heffingen

Belastingen zijn bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voorbeelden zijn de Onroerendezaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting. De opbrengsten uit deze belastingen gaan naar de algemene middelen van de gemeente. De gemeenteraad bepaalt zelf waaraan de gemeente dit geld besteedt.

Heffingen worden geheven als de gemeente één van haar bezittingen ter beschikking stelt of als de gemeente een dienst verleent aan een individuele inwoner of bedrijf. Voorbeelden zijn havengelden en leges. De opbrengsten uit deze heffingen worden direct gebruikt om de gemaakte kosten te dekken. De gemeente mag niet meer heffen (maximaal 100%) dan de begrote kosten die gedekt worden met de heffing.

Opbrengst belastingen en heffingen

De totale opbrengst aan belastingen en heffingen bedraagt circa 215,4 miljoen (2026: 185,1 miljoen) euro. Dit bedrag komt overeen met circa 17,5% (2026: 16,6%) van de totale gemeentelijke baten. Het merendeel van de opbrengst wordt gegenereerd door de OZB, Parkeerbelastingen en de Rioolheffing

Bedragen * € 1 mln	Opbrengst 2025 Stadsrekening	Begroot dynamisch 2026	Stadsbegroting 2027
Onroerende zaakbelasting woningen	61,7	64,4	71,9
Onroerende zaakbelasting niet woningen	52,0	54,9	58,3
Parkeergelden	19,6	26,7	40,0
Rioolheffing	16,6	19,7	22,7
Leges bouwvergunningen	7,4	7,8	8,1
Opbrengst restafvalzakken /ondergrondse afvalcontainers	3,5	3,6	4,7
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,7	0,9	1,0
Leges burgerzaken	5,1	2,6	2,7
Toeristenbelasting	1,2	0,9	0,9
Parkeerboetes	1,5	1,3	1,3
Scheepvaartrechten	0,9	0,7	0,8
Precariobelasting	0,7	0,7	0,7
Marktgelden	0,2	0,2	0,2
Reclamebelasting	0,2	0,2	0,3
Eenmalige rioolaansluiting	0,0	0,1	0,1
Overige leges	2,4	1,2	1,2
Totaal	**173,7**	**185,9**	**214,9**

Vaststelling tarieven

Alle verordeningen die betrekking hebben op de gemeentelijke belastingen en heffingen 2027 (met tarieven) worden in december 2026 tegelijkertijd aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Tarievenbeleid algemeen

Alle tarieven zijn volgens het bestaand beleid met de inflatiecorrectie van 4,43% voor 2027 geïndexeerd (2026: 3,60%). Daar waar sprake is van een ander percentage, stijging of daling, lichten we dat later in deze paragraaf per heffing toe. We voldoen aan het wettelijk kader dat heffingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.

Kwijtschelding
Voor de inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het verlenen van kwijtschelding is aan wettelijke regels gebonden. Hoofdregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de Rijksoverheid volgen, zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet. Strenger toepassen van deze regels is toegestaan, ruimhartiger toepassen niet. De gemeente Nijmegen volgt het beleid van de Rijksoverheid. De gemeente kan zelf bepalen welke belastingen al dan niet voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding wordt vanaf 1 januari 2023 alleen nog verleend voor de leges voor een gehandicaptenparkeerplaats of -kaart. Voor de overige belastingen en heffingen verlenen we geen kwijtschelding, zoals ook blijkt uit de diverse betreffende belastingverordeningen.

Ontwikkelingen

Coalitieakkoord 2026-2030
Op 17 juni 2026 heeft de raad het coalitieakkoord 'Groeien met lef , samen voor Nijmegen 2026-2030' vastgesteld. Met betrekking tot de gemeentelijke belastingen en heffingen is hierin het volgende opgenomen:

- Onze parkeertarieven voor straat- en garageparkeren verhogen we naar een gemiddeld niveau voor vergelijkbare steden. Ook de tarieven voor parkeervergunningen verhogen we, waarbij we het tarief voor de eerste vergunning betaalbaar houden. We ramen een opbrengst van € 8 miljoen. Daarvan zetten we jaarlijks € 0,5 miljoen in om de aantrekkelijkheid van onze P&R-locaties te vergroten en voor compensatie van bezoekersvergunningen.
- De totale opbrengst van de onroerendezaakbelasting voor woningen verhogen we bovenop de inflatie met € 4,225 miljoen. In procenten betekent dit een stijging van de totale gemeentelijke opbrengst OZB-woningen met 6,25%. De OZB niet-woningen verhogen we niet extra.
- De opbrengst voor restafval verhogen we met € 0,9 miljoen. De prijs van de groene afvalzak stijgt hierdoor met circa € 0,30, die van de rode afvalzak met € 0,20.
- We pakken leegstand van woningen actief aan. Door in gesprek te blijven met eigenaren stimuleren we dat leegstaande panden sneller weer in gebruikt worden voor wonen of maatschappelijke functies. Zodra de landelijke wetgeving dit mogelijk maakt, voeren we een leegstandsheffing in.

Leegstandsheffing
Op dit moment spelen er meerdere zaken op het gebied van leegstand. Enerzijds ligt er een aanpassing van de Gemeentewet die het mogelijk maakt om een leegstandsheffing op te leggen aan woning eigenaren van een leegstaand pand. Anderzijds wordt de huidige Leegstandswet aangepast waardoor gemeenten meer instrumenten krijgen om leegstand aan te pakken. Het advies van VNG is om te wachten met het invoeren van een eventuele leegstandsheffing totdat de Leegstandswet is aangepast. Zo kunnen beide instrumenten elkaar versterken. Zodra er meer duidelijkheid is vanuit VNG informeren we de raad hierover.

Reclamebelasting
Op 20 december 2023 heeft de raad, bij het vaststellen van de verordening Reclamebelasting 2024, besloten om de tarieven reclamebelasting jaarlijks met 10% extra te verhogen boven op het jaarlijkse gemeentelijke indexeringspercentage (2027: 4,43%). Dit naar aanleiding van de uitgevoerde evaluatie van het Binnenstadsfonds (collegevoorstel 'Evaluatie Binnenstadsfonds' van 11 juli 2023 en raadsinformatiebrief 'Evaluatie en continuering Binnenstadsfonds' van 1 november 2023). In deze Stadsbegroting is deze totale verhoging van de tarieven reclamebelasting met 14,43% verwerkt.

Mogelijke overdracht exploitatie en beheer begraafplaatsen
Op 15 december 1999 heeft de raad het besluit genomen om de exploitatie van de actieve gemeentelijke begraafplaatsen Vredehof, Graafseweg en Lent voor onbepaalde tijd over te dragen aan de Stichting Begraafplaatsen Nijmegen (SBN). Het ligt in de bedoeling om de exploitatie en het beheer met ingang van 2027 weer over te dragen aan de gemeente Nijmegen. Dit zou betekenen dat de gemeente Nijmegen hiervoor middels een afzonderlijke verordening tarieven voor begraven en grafrechten kan heffen. Ten tijde van het opstellen van

deze stadsbegroting is de uitwerking van de overdracht nog onvoldoende helder en daarom niet in deze stadsbegroting verwerkt. De raad zal hier afzonderlijk over worden geïnformeerd.

Invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
Op 1 januari 2024 zijn zowel de Omgevingswet (Ow) als de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Waar de Omgevingswet volledig in werking is getreden, wordt de Wkb gefaseerd ingevoerd. De Wkb geldt momenteel voor nieuwbouw van bouwwerken in de laagste risicoklasse (gevolgklasse 1), zoals grondgebonden woningen en kleinere bedrijfspanden. Voor deze bouwwerken wordt de bouwtechnische kwaliteit geborgd door een onafhankelijke kwaliteitsborger.
In december 2024 heeft het Rijk besloten om verbouwactiviteiten voorlopig niet onder het stelsel van kwaliteitsborging te brengen. Uit proefprojecten bleek dat met name bij kleinere verbouwingen de extra kosten en administratieve lasten niet opwegen tegen de verwachte kwaliteitswinst. Voor de invoering van de Wkb bij verbouwactiviteiten is nog geen definitieve ingangsdatum vastgesteld.
Ook de uitbreiding van het stelsel naar complexere bouwwerken in gevolgklasse 2 en 3 is voorlopig uitgesteld. Een algehele evaluatie van de Wkb staat gepland voor 2027. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan wordt besloten over verdere uitbreiding van het stelsel. Naar de huidige verwachting blijft de Wkb tot en met 2028 beperkt tot nieuwbouw in gevolgklasse 1.
Net als de afgelopen jaren blijft het dan ook voor het jaar 2027 lastig inschatten wat de financiële gevolgen zijn van deze uitgestelde invoering van de Wkb. We blijven dicht bij de huidige werkwijze en blijven de effecten monitoren. Dit betekent dat we de evaluatie van de Wkb, zoals toegezegd bij de vaststelling van de Legesverordening 2024 nog niet kunnen uitvoeren. Momenteel zijn we in het kader van beleidsmatige actualisatie van hoofdstuk 2 van de legesverordening scenario's aan het benoemen en uitwerken.
Ten behoeve van de berekening van de kostendekkendheid hebben wij zo zorgvuldig als mogelijk de verwachte kosten en baten in beeld gebracht. Voor de raming van de lasten hebben we evenals afgelopen jaar gebruik gemaakt van de meest recente inzichten ten aanzien van het aantal vergunningaanvragen in combinatie met normtijden afkomstig uit een benchmark.
Voor het uurtarief hebben we een gemiddeld uurtarief gebruikt van € 84,14 (direct) verhoogd met € 52,17 (62% overhead). Voor de raming van de batenzijde hebben wij voor de grotere bouwvergunningen het boekwerk 'Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2026', zoals vastgesteld door de raad op 10 juni 2026, als belangrijk instrument genomen.

Rioolheffing
De rioolheffing is een belangrijk instrument om de uitgaven voor de gemeentelijke watertaken te bekostigen. De rioolheffing wordt gebruikt voor het beheer en onderhoud van:
- Het opvangen en transporteren van afvalwater.
- Het verwerken van overtollig hemelwater (inclusief extreme buien/klimaatadaptatie).
- Het verwerken van structureel grondwateroverlast in de openbare ruimte.

De verantwoording en onderbouwing van de rioolheffing wordt weergegeven in het Omgevingsprogramma Water en Riolering (PWR). Hierin staat wat we gaan doen, hoe wij het gaan doen en welke middelen en personeel hiervoor nodig zijn. Alle activiteiten worden meerjarig geraamd en weergegeven in een meerjarenplanning. De meerjarenplanning is de basis voor het onderbouwen en berekenen van een rioolheffing. Het PWR is op 16 december 2025 door het college vastgesteld.

De totale lasten voor 2027 betreffen € 22,7 miljoen en hier staat eenzelfde bedrag aan baten tegenover, waarmee 100% kostendekkendheid wordt bereikt. De baten en het grootste deel (€ 14,5 miljoen) van de lasten zijn opgenomen in taakveld 7.2 Riolering van het programma Openbare ruimte. Daarnaast mag nog voor € 8,2 miljoen aan lasten worden meegerekend, die op een andere plekken in de stadsbegroting worden verantwoord. Dit betreft voornamelijk Straatvegen in programma Bereikbaarheid, Overhead in programma Bestuur en Organisatie en BTW-lasten in programma Financiën.

Gedurende de planperiode van het PWR 2026-2029 zal de rioolheffing geleidelijk stijgen. Er zijn verschillende oorzaken die ervoor zorgen dat de rioolheffing stijgt, zijnde: de indexering en de gestelde doelen op het gebied van klimaatadaptatie. In onderstaand tabel is een voorbeeld aangegeven (laatste kolom) hoe de rioolheffing verloopt voor iemand met een woning van een gemiddelde WOZ-waarde van € 450.000 in deze jaren. In 2027 betaalt deze eigenaar naar verwachting € 36 meer dan in 2026 (exclusief inflatiecorrectie). Ook de jaren erna is de stijging rond de € 36 per jaar (cumulatief). Om de stijging relatief beperkt te houden, zetten we de komende jaren de huidige voorziening in. De voorziening neemt naar verwachting af van € 12,3 miljoen begin 2026 tot € 1,9 miljoen eind 2029.

Jaar	Prognose rioolheffing (prijspeil 2026)	Stijging absoluut	Stijging %	Rioolheffing WOZ € 450.000
2025	0,0444%			€ 200
2026	0,0524%	0,008%	18,0%	€ 236
2027	0,0604%	0,008%	15,3%	€ 272
2028	0,0684%	0,008%	13,2%	€ 308
2029	0,0764%	0,008%	11,7%	€ 344

Belastingopbrengsten

OZB

Op grond van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) bepalen we jaarlijks de marktwaarde van de onroerende zaken in Nijmegen. Vervolgens delen we deze mee aan de belanghebbenden.

OZB bestaat uit twee afzonderlijke belastingen:

- Een belasting voor de eigenaren van niet-woningen.
- Een belasting voor de eigenaren van woningen.

Berekening

De tarieven van de OZB worden berekend op basis van de begrote opbrengst. Deze opbrengst wordt bepaald op basis van de bestaande WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen, de verwachte nieuwbouw en de bijstelling voor prijsstijging.

Voor de tariefberekening verwerken we de marktwaardestijging of marktwaardedaling van de stad budgetneutraal in de tarieven. Bij het schrijven van deze paragraaf zijn onze woningen en niet-woningen nog niet geheel getaxeerd. Voor 1 december van dit jaar moet 90% van de objecten getaxeerd zijn. Op basis daarvan stelt de gemeenteraad de tarieven vast. Afhankelijk van de begrote opbrengst en een eventuele waardestijging of waardedaling verlagen of verhogen we de tarieven. De totale OZB-opbrengst voor de gemeente neemt dus alleen toe als het aantal objecten waarvoor betaald wordt toeneemt.

Tarieven

De tarieven voor de OZB berekenen we in het najaar, zodat we kunnen uitgaan van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december wordt de verordening OZB (samen met de overige belastingverordeningen en de legesverordening) inclusief tarieven aangeboden aan de gemeenteraad.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Gemeenten zijn wettelijk verplicht deze taak uit te voeren. In het coalitieakkoord 2018-2022 ‘Samen vooruit’ is afgesproken om het vaste deel van de afvalstoffenheffing onder te brengen bij de onroerendezaakbelasting (OZB) voor eigenaren van

woningen. We kennen daarnaast ook een variabel deel van de afvalstoffenheffing welke wordt ingezet als gedragsprikkel. Hoe beter inwoners hun afval scheiden, hoe minder vaak zij restafval hoeven aan te bieden en hoe lager de kosten voor hen zijn. De opbrengsten van het variabele deel van de afvalstoffenheffing komen hoofdzakelijk voort uit de aanschaf van de groene en de rode restafvalzakken of via het aanbieden van restafval op de ondergrondse restafvalcontainers. Op deze manier wordt het principe 'de vervuiler betaalt' gerealiseerd.

Reinigingsrecht
Het reinigingsrecht is een gemeentelijke heffing voor ondernemers die gebruik maken van de afvalinzameling van de gemeente Nijmegen. Met deze heffing kunnen bedrijven hun bedrijfsafval, voor zover dit qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afval, aanbieden via de gemeentelijke inzamelvoorzieningen. Op grond van de Gemeentewet mag de opbrengst van deze heffing niet hoger zijn dan de kosten die samenhangen met de uitvoering van deze taak. Reinigingsrecht is een bestemmingsheffing voor de inzameling van bedrijfsafval en de opbrengsten moeten worden ingezet voor de inzameling, verwerking en administratieve uitvoering van de dienstverlening aan ondernemers die gebruikmaken van de gemeentelijke afvalinzameling.

In onderstaande tabel zijn de inkomsten van de restafvalzakken, de ondergrondse restafvalcontainers, de plastic+-zakken en uit het vast tarief reinigingsrechten opgenomen:

Bedragen * € 1 mln	Begroot dynamisch 2026	Stadsbegroting 2027
Opbrengst restafvalzakken	3,6	4,7
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,9	1,0
Totaal	**4,5**	**5,7**

Rioolheffing
De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een pand dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of openbaar gemeentewater. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het aangesloten pand. Aangezien bij het schrijven van deze paragraaf onze woningen en niet-woningen nog niet geheel zijn getaxeerd, berekenen we de tarieven in het najaar. Zo gaan we uit van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december worden alle belastingverordeningen en de legesverordening (met tarieven) aangeboden aan de gemeenteraad.

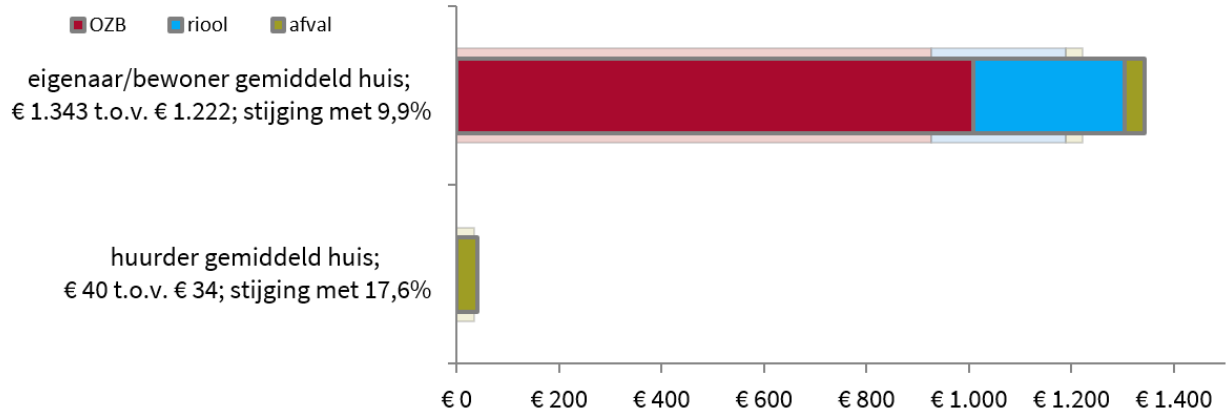
Uitgangspunten die gehanteerd worden bij de kostentoerekening van de rioolheffingen:
- Het tarief is afhankelijk van WOZ-waarde van het aangesloten pand.
- Het tarief is 100 % kostendekkend.

Bedragen * € 1 mln	Begroot dynamisch 2026	Stadsbegroting 2027
Rioolheffing	19,7	22,7
Totaal	**19,7**	**22,7**

Ontwikkeling lastendruk
In onderstaande figuren is zichtbaar wat de verwachte effecten van de geschetste woonlastenontwikkelingen zijn op de lastendruk, vanuit het perspectief van inwoners en bedrijven. Dit is op basis van de huidige inzichten. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. De definitieve OZB-tarieven zijn bij de behandeling van de belastingverordeningen bekend.
Voor de woningen geldt dat we evenals voorgaande jaren willen blijven aansluiten op de berekeningssystematiek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). COELO heeft de berekeningssystematiek van de woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een gemiddeld huis gewijzigd. Sinds 2022 gaat COELO in de berekening uit van de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen in plaats van de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen. In voorgaande jaren was niet bekend wat de gemiddelde WOZ-waarde van alleen de koopwoningen was. Sinds 2022 publiceert het Centraal Bureau voor de

Statistiek (CBS) de woningwaarden ook uitgesplitst. In onderstaande figuur met betrekking tot woningen is voorafgaande verwerkt.

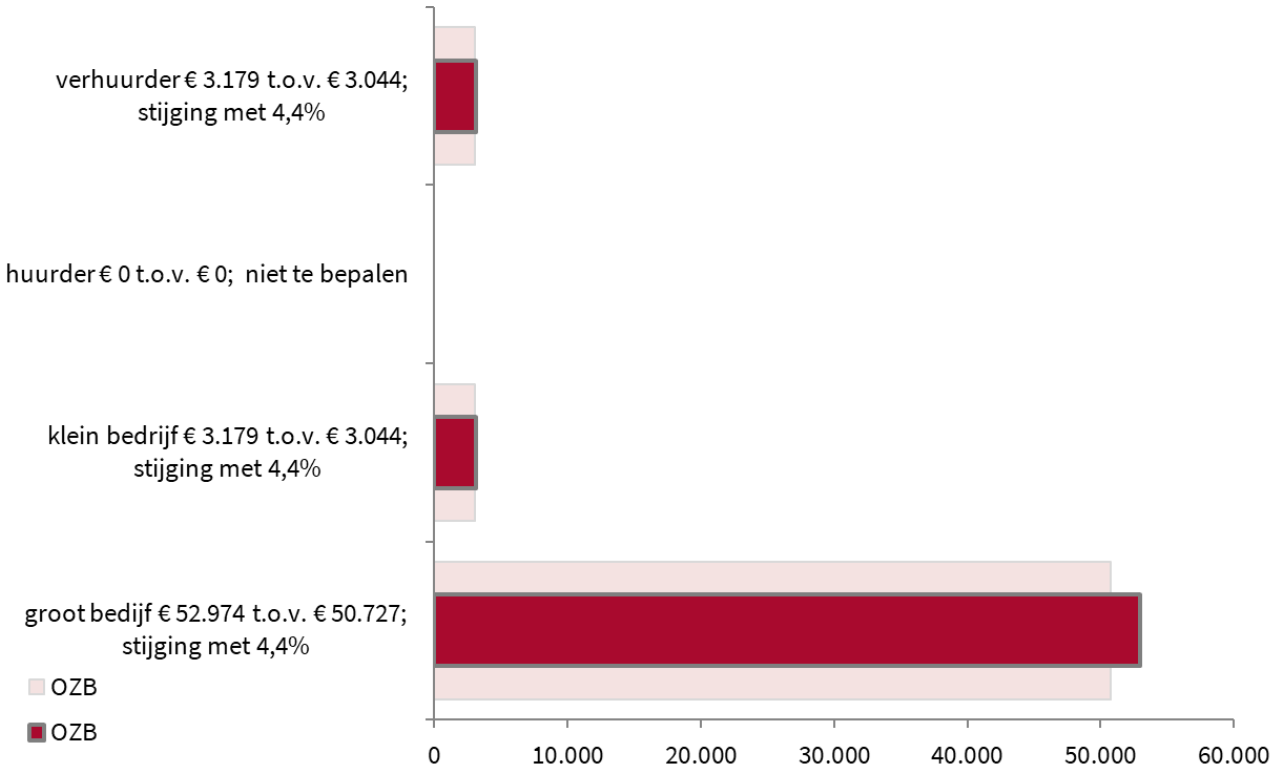
Woningen 2027 ten opzichte van 2026

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de geraamde woonlasten 2027 (€ 1.343) voor de eigenaar/bewoner naar verwachting hoger uitvallen ten opzichte van de geraamde woonlasten 2026 (€ 1.222). De oorzaak hiervan is vierledig.

- We willen blijven aansluiten op de berekeningssystematiek van de woonlasten van COELO. Voor de berekening van de geraamde woonlasten 2027 (rekening houdend met de inflatiecorrectie van 4,43%) zijn we daarom uitgegaan van de laatst gepubliceerde verwachte woonlasten van COELO 2026 (Nijmegen: € 1.200) in plaats van de geraamde woonlasten in de stadsbegroting 2026 (€ 1.222). COELO heeft in deze cijfers gerekend (mei 2026) met de laatst bekende verwachte gemiddelde WOZ-waarde 2026 van een koopwoning zoals deze door het CBS is gepubliceerd. Deze gemiddelde WOZ-waarde 2026 valt iets lager uit dan waarmee bij het opstellen van de stadsbegroting 2026 (juli 2025) rekening is gehouden. Achteraf gezien zijn de geraamde woonlasten in de stadsbegroting 2026 iets te hoog ingeschat.
- Op 17 juni 2026 heeft de raad het coalitieakkoord ‘Groeien met lef , samen voor Nijmegen 2026-2030’ vastgesteld. In dit coalitieakkoord is bepaald dat de totale opbrengst van de onroerendezaakbelastingen voor woningen wordt verhoogd met een bedrag van € 4,225 miljoen bovenop de inflatie van 4,43%. In procenten betekent dit een extra verhoging van 6,25%. Dit besluit is in de verwachte woonlasten 2027 verwerkt.
- Zoals aangegeven in het collegevoorstel ‘Vaststellen en vrijgeven voor ter inzagelegging ontwerp Programma Water en Riolering (PWR) 2026-2029’, vastgesteld door het college op 24 juni 2025, stijgen de totale rioollasten voor 2027 naar verwachting met 15,3% ten opzichte van 2026. De totale geraamde rioollasten bedragen voor 2027 € 22,7 miljoen (2026 € 19.7 miljoen). Deze lasten worden voor 100% kostendekkend doorbelast via het tarief rioolheffing. Op basis van de gemiddelde lasten rioolheffing volgens COELO 2026 (€ 256) zijn de gemiddelde lasten rioolheffing 2027 op € 295 (+ 15,3%) geraamd als onderdeel van de totale geraamde woonlasten 2027 (€ 1.343). De uiteindelijke definitieve tarieven 2027 bepalen we in december 2026, zoals ook is afgesproken met de raad.
- Op 17 juni 2026 heeft de raad het coalitieakkoord ‘Groeien met lef , samen voor Nijmegen 2026-2030’ vastgesteld. De prijs van de groene afvalzak stijgt hierdoor met circa € 0,30, die van de rode afvalzak met € 0,20 ten opzichte van 2026. Dit besluit is in de verwachte woonlasten 2027 verwerkt.

Niet-woningen 2027 ten opzichte van 2026

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de lasten voor de bedrijven naar verwachting stijgen. De stijging staat gemiddeld gelijk aan de indexering van 4,43%, zoals vastgesteld in de stadsbegroting 2027-2030. De uiteindelijke lasten bepalen we aan de hand van de definitieve tarieven.

Toelichting per belastingsoort

Parkeren

In het coalitieakkoord 'Groeien met lef , samen voor Nijmegen 2026-2030' is afgesproken om de parkeerinkomsten te verhogen. Welke parkeertarieven er gaan gelden voor 2027 zal nader worden uitgewerkt in een collegevoorstel. Deze nieuwe tarieven gaan verwerkt worden in de Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen gemeente Nijmegen 2027.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven bij personen die geen inwoners zijn van de gemeente Nijmegen en die binnen de gemeente verblijven in een hotel, pension, B&B, Airbnb of bijvoorbeeld een vakantiehuisje. Nijmegen kent een tweetal tarieven: voor campings en voor hotels/pensions/B&B/Airbnb.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven bij degene die voorwerpen of materialen stalt op de openbare gemeentegrond (containers, terrassen, borden). Precariobelasting is een ongebonden belasting, zodat de gemeente de volledige vrijheid heeft in de vaststelling van de hoogte van de tarieven.

Reclamebelasting

Om de binnenstad nog aantrekkelijker te maken, heeft het Huis van de Binnenstad (HvdB) met ingang van 2019 een binnenstadfonds ingevoerd. Met dit fonds kunnen de binnenstadondernemers zelf initiatieven bekostigen die goed zijn voor de binnenstadeconomie, en daarmee de binnenstad vermarkten, promoten en de werkgelegenheid aanjagen.

Naast een bijdrage vanuit het Ondernemersfonds kan het HvdB voor realisatie van deze doelstellingen niet langer afhankelijk zijn van vrijblijvende bijdragen van individuele ondernemers. Het fenomeen free riders draagt eraan bij dat velen de lusten ervaren van hetgeen enkelen bijdragen. Daarom heeft het HvdB de gemeente gevraagd om een reclamebelasting te heffen. Hiermee dragen alle binnenstadondernemers bij. Als basis wordt de WOZ-waarde van de binnenstadspanden aangehouden. De gemeente wordt gezien als fondsbeheerder. De gemeente zorgt voor de inning van de belasting en stelt de middelen, onder aftrek van de kosten die zijn gemoeid met de heffing en de invordering (perceptiekosten), ter beschikking aan HvdB. Dit gebeurt overigens op basis van een subsidieaanvraag door het HvdB met daarin een uitvoeringsagenda voor het betreffende jaar.

Leges en rechten
De leges en tarieven van de diverse rechten worden in rekening gebracht voor de taken en diensten die de gemeente verricht. Gemeentelijke producten en diensten mogen kostendekkend zijn. De baten mogen de lasten echter niet overstijgen. Ieder tarief wordt getoetst aan de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening Leges en Tarieven, die is gebaseerd op de landelijke handreiking.
Voor een aantal tarieven stelt het Rijk een maximum vast, bijvoorbeeld de leges reisdocumenten. Op dit moment is nog niet bekend of deze legestarieven met meer dan de indexatie stijgen. Hierop komen we bij het vaststellen van de legesverordening terug.

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

De gemeentelijke bedrijfsvoering verandert met de eisen die worden gesteld door de samenleving, het bestuur, de raad en onze eigen professionaliteit. Deze groei die wij doormaken doen wij, zoals het coalitieakkoord aangeeft, met lef, samen voor Nijmegen.
De bedrijfsvoeringsfuncties zorgen ervoor dat het primaire proces, de activiteiten waarmee de gemeente haar wettelijke en maatschappelijke opgaven uitvoert en diensten verleent, hun taken zo optimaal mogelijk kan uitvoeren. De bedrijfsvoeringsfuncties brengen systemen en werkprocessen in lijn met de doelen voor de stad. Bieden inzicht in datgene wat we willen bereiken, schetsen de juridische of financiële randvoorwaarden, ondersteunen bij de strategische en communicatieve opgaves, benutten technologische ontwikkelingen en investeren in nieuwe vaardigheden en competenties van onze medewerkers.
Vanaf 2025 is er formatie bijgekomen om de bedrijfsvoering te versterken en een deel van de bezetting is bekostigd uit eenmalige middelen (projecten en bekostiging uit rijksmiddelen).

De activiteiten in het kader van organisatieontwikkeling staan opgenomen in het programma Bestuur & Dienstverlening.

Bekostiging organisatieontwikkeling
Onze uitvoeringskracht als ambtelijke organisatie wordt versterkt door een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering. De groei van de organisatie in de afgelopen jaren geeft extra uitdaging aan de reguliere bedrijfsvoering: er zijn meer vragen en de vragen zijn complexer. Om kwaliteit te blijven leveren, moet de organisatie zich blijven ontwikkelen. Vanuit het coalitieakkoord is twee miljoen euro vrijgemaakt voor organisatieontwikkeling.
Om in de toekomst te borgen dat de bedrijfsvoering meegroeit (en/of meekrimpt) met de bedrijfsmatige en beleidsmatige lijnafdelingen blijven we in de komende begrotingen het trap-op trap-af-principe hanteren.

Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid

Artikel 213a van de Gemeentewet bepaalt dat het college periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid (efficiëntie) en doeltreffendheid (effectiviteit) van het door het college gevoerde bestuur.
Concreet betekent dit dat het college jaarlijks de doeltreffendheid onderzoekt van een subsidiestroom en de doelmatigheid van een organisatie-eenheid of van de uitvoering van gemeentelijke taken. De resultaten worden met de raad gedeeld, eventueel aangevuld met een verbeterplan.

Conform de *Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur Nijmegen* nemen wij jaarlijks een onderzoeksplan op in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting. Dit plan beschrijft de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid die in het daaropvolgende jaar worden uitgevoerd.

In 2027 richten we ons op de volgende twee onderwerpen:
1. Doeltreffendheid cultuursubsidies
2. Doelmatigheid van de inkoop van Ingenieursdiensten

Hieronder volgt per onderzoek een uitgewerkt plan

1. **Doeltreffendheid cultuursubsidies**
   Afweging
   Gemeente Nijmegen vindt het belangrijk om culturele instellingen en cultuurmakers te ondersteunen en te stimuleren. Cultuur heeft immers een positieve invloed op de aantrekkelijkheid van de stad, versterkt sociale samenhang, stimuleert actieve deelname aan de samenleving en ondersteunt talentontwikkeling. Daarnaast draagt cultuur bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners, instellingen en bedrijven. In de cultuurvisie uit 2019 heeft de gemeente uitgewerkt hoe zij haar doelstellingen van het cultuurbeleid wil realiseren. Binnen deze cultuurvisie zijn de gemeentelijke ambities uitgewerkt in drie programmalijnen:

1. Kunst en cultuur voor en door iedereen
2. Aantrekkingskracht van Nijmegen vergroten door middel van cultuur
3. Ruimte voor innovatie en creativiteit

Om de ambities te realiseren heeft de gemeente een aantal regelingen ingericht, die in samenhang en aanvullend op elkaar invulling geeft aan de cultuurvisie. We noemen dit ook wel een subsidiehuis. Hiermee stelt de gemeente de voorwaarden en kaders vast waarbinnen subsidies kunnen worden verstrekt. Via deze regelingen wordt jaarlijks circa € 30 mln. aan cultuursubsidies verstrekt.

Verschillende ontwikkelingen, waaronder nieuwe bestuurlijke ambities en beleidsaccenten uit het coalitieakkoord en de ambitie om culturele hoofdstad 2033 te worden, vragen om een herijking van de bestaande visie. In 2028 wil de gemeente daarom een nieuwe cultuurvisie vaststellen. Parallel hieraan wordt ook het bestaande subsidiehuis herzien.

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de doeltreffendheid van de huidige cultuursubsidies die verstrekt worden door de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling. Met andere woorden: In hoeverre draagt de huidige inzet van cultuursubsidies binnen het sociaal domein bij aan het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelen zoals opgenomen in de cultuurvisie? En welke lessen kunnen worden meegenomen bij de herziening van de cultuurvisie en het daarop gebaseerde subsidiehuis?

Onderzoeksobject
De gemeentelijke subsidiestroom voor cultuur binnen het sociaal domein, inclusief de beleidskaders, randvoorwaarden en beoordelingscriteria.

Reikwijdte van het onderzoek
Het onderzoek richt zich op de effectiviteit van de huidige subsidieregelingen binnen het subsidiehuis, zoals vormgegeven op basis van de cultuurvisie uit 2019. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre de subsidieregelingen bijdragen aan het realiseren van de beoogde maatschappelijke effecten en het bereiken van de doelgroepen. Het onderzoek richt zich niet op de inhoudelijke beoordeling van individuele subsidieaanvragen of op de artistieke waardering van projecten of programma's door de adviescommissie.

Onderzoeksmethode
We voeren het onderzoek uit op basis van document- en dossieronderzoek (o.a. cultuurvisie 2019, subsidieregelingen, relevante beleidsnotities en een steekproef van verantwoordingsdocumenten), aangevuld met interviews met betrokken experts en stakeholders en waar mogelijk de analyse van data en effecten.

Doorlooptijd van het onderzoek
Uitvoering is voorzien voor 2027. De rapportage wordt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2027 opgeleverd, zodat de uitkomsten kunnen worden betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe cultuurvisie en het nieuwe subsidiehuis in 2028.

Wijze van uitvoering van onderzoek
Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking tussen de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling en Stadscontrol. Stadscontrol is daarbij verantwoordelijk voor de methodologische opzet en het onderzoeksproces. Maatschappelijke Ontwikkeling levert contactpersonen, onderliggende documenten, feitelijke toelichtingen en inhoudelijke duiding waar nodig. Daarnaast verloopt de bestuurlijke aanbieding en afstemming primair via Maatschappelijke Ontwikkeling.

De waarborgen voor de onafhankelijkheid van de analyses, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek
De onafhankelijkheid van het onderzoek wordt geborgd door de onafhankelijke positie van Stadscontrol binnen de gemeentelijke organisatie. Stadscontrol bewaakt de objectiviteit van het onderzoeksproces, de

analyses, conclusies en aanbevelingen.

2. Doelmatigheid van de inkoop van Ingenieursdiensten

Afweging

De stad groeit en daarmee neemt het aantal projecten in de fysieke omgeving toe. Dit is zichtbaar in de uitbreiding van de stad en de grootschalige vernieuwing van de openbare ruimte, maar ook in nieuwe werkvelden zoals de energietransitie en klimaatadaptatie. Deze ontwikkelingen vragen om voldoende specialistische kennis en capaciteit om de ambities van de stad tot uitvoering te brengen. Omdat de gemeente dit niet alleen met vaste krachten kan doen, maakt de gemeente gebruik van externe inhuur. Deze inhuurkrachten worden ingekocht via de raamovereenkomst *Ingenieursdiensten*. Deze overeenkomst is via een Europese aanbesteding met zeven partijen afgesloten. Iedere inhuuraanvraag wordt via een minicompetitie bij deze partijen uitgezet. Daarmee is de rechtmatige inkoop geborgd.

Het doel van dit onderzoek is om te evalueren of de huidige werkwijze met de raamovereenkomst Ingenieursdiensten doelmatig is. Hierbij richten we ons op de vraag in hoeverre deze werkwijze bijdraagt aan het tijdig invullen van de benodigde inhuurcapaciteit met voldoende gekwalificeerde professionals tegen marktconforme tarieven.

Omdat de overeenkomst loopt tot medio 2028, kunnen de uitkomsten en aanbevelingen tijdig worden benut als input voor verbetering van de huidige werkwijze en voor de toekomstige inkoopstrategie voor Ingenieursdiensten.

Onderzoeksobject

Het onderzoek richt zich op de huidige werkwijze voor het inhuren van ingenieursdiensten via de raamovereenkomst *Ingenieursdiensten*. Daarbij staat de doelmatigheid van deze werkwijze centraal.

Reikwijdte van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op de werkwijze vanaf de start van de huidige raamovereenkomst *Ingenieursdiensten* tot en met het moment van uitvoering van het onderzoek. Het onderzoek ziet op inhuurtrajecten die binnen deze raamovereenkomst zijn uitgevoerd.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek wordt uitgevoerd op basis van document- en dossieronderzoek naar een selectie van inkooptrajecten binnen de raamovereenkomst. Daarnaast worden interviews gehouden met betrokken experts en gebruikers van de raamovereenkomst. Hierbij wordt een analyse uitgevoerd van het gebruik en de werking van de huidige raamovereenkomst. De uitkomsten van deze analyse vormen de basis voor het beantwoorden van de hoofdvraag.

Doorlooptijd van het onderzoek

Voor de uitvoering is voorzien dat het onderzoek start eind 2026. Het eindrapport wordt uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 opgeleverd. Daarmee kunnen de uitkomsten worden gebruikt als input voor eventuele verbeteringen binnen de huidige werkwijze en voor het bepalen van de nieuwe strategie voor het inkopen van Ingenieursdiensten.

Wijze van uitvoering van onderzoek

Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking tussen de afdeling Stadsrealisatie en team Stadscontrol. Stadscontrol is verantwoordelijk voor de methodologische opzet, het onderzoeksproces en het opstellen van de rapportage. Stadsrealisatie levert contactpersonen, onderliggende documenten, feitelijke toelichtingen en inhoudelijke duiding op de werking van de raamovereenkomst.

De waarborgen voor de onafhankelijkheid van de analyses, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek
De onafhankelijkheid van het onderzoek wordt geborgd door de onafhankelijke positie van Stadscontrol binnen de gemeentelijke organisatie. Stadscontrol bewaakt de objectiviteit van het onderzoeksproces, de analyses, conclusies en aanbevelingen.

Personeel

De activiteiten met betrekking tot personeel staan opgenomen in het programma Bestuur & Dienstverlening.

Personeelskosten

Personeelskosten per afdeling

bedragen x € 1 miljoen	FTE's 2027	2027	2028	2029	2030
Bestuur en Management	9,0	1,4	1,4	1,4	1,4
Financiën	140,0	14,3	14,3	14,3	14,3
Inkomen Zorg en Leerrecht	293,4	26,7	26,7	26,7	26,7
Maatschappelijke Ontwikkeling	123,8	14,5	14,5	14,5	14,5
Publiekszaken	72,1	6,1	6,1	6,1	6,1
Stadsbeheer	175,8	16,3	16,3	16,3	16,3
Stadsrealisatie	203,7	21,5	21,5	21,5	21,5
Stadsontwikkeling	177,8	20,7	20,7	20,7	20,7
Vastgoed, Sport en Accommodaties	201,1	16,7	16,7	16,7	16,7
Personeel, Informatie en Facilitair	187,0	18,3	18,3	18,3	18,3
Veiligheid Juridische Zaken Bestuursondersteuning	164,6	18,4	18,4	18,4	18,4
Raadsgriffie	7,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Rekenkamer	1,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Bestuurlijk		3,6	3,6	3,6	3,6
totaal	**1.756,9**	**179,5**	**179,5**	**179,5**	**179,5**

Budget voor inhuur derden

bedragen x € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
Inhuur budget programma's	2,4	2,4	2,4	2,4
Totaal	**2,4**	**2,4**	**2,4**	**2,4**

Apparaatskosten naar programma's

bedragen x € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
Bestuur en organisatie	83,9	83,5	84,1	83,2
Veiligheid	10,4	10,4	10,4	10,4
Economie en toerisme	2,9	2,9	2,9	2,9
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	24,1	24,0	24,1	24,1
Werk en Inkomen	21,2	21,2	21,2	21,0
Onderwijs	3,8	3,8	3,8	3,8
Bereikbaarheid	10,8	10,8	10,9	10,3
Wonen en stedelijke ontwikkeling	5,8	5,8	5,8	5,8
Openbare ruimte	9,3	9,6	9,6	9,6
Cultuur en Cultureel Erfgoed	4,5	4,5	4,5	4,5
Sport	6,9	6,9	6,9	6,9
Financiën	3,9	3,9	3,9	3,9
Investeringen en grondexploitaties	25,8	25,8	25,8	25,8
Totaal	**213,2**	**213,1**	**213,8**	**212,1**

Verbonden partijen

Beleid

In deze paragraaf gaan we in op de sturing en control van verbonden partijen, de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen en onze visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen. Daarna volgt een toelichting per verbonden partij.

Definitie

Wij spreken van een verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen. Van een *financieel belang* is sprake als een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat en als de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Sturing en control

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw gemeenteraad periodiek geïnformeerd. De actuele specifieke kaders zijn beschikbaar via pcportal.nijmegen.nl.

Per verbonden partij nemen we naast de financiële risico's ook zoveel mogelijk de potentiële beleidsrisico's of afbreukrisico's op. Daarnaast nemen we de risico's op bij het programma waar de verbonden partij onder valt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de ‘Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen’, door uw gemeenteraad vastgesteld in 2024. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. De kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels die bestaan uit drie hoofdgroepen:

- Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij
- Sturing en control op verbonden partijen
- Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

Ontwikkelingen

In het overzicht van verbonden partijen dat hierna volgt staan de belangrijkste ontwikkelingen per verbonden partijen vermeld.

Overzicht verbonden partijen

Bedragen x 1.000		Vreemd vermogen		Eigen vermogen		Resultaat	Financiële bijdrage Nijmegen
Naam verbonden partij + plaats	**Vorm**	**1-1-2025**	**31-12-2025**	**1-1-2025**	**31-12-2025**	**2025**	**2027**
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	GR	6.729	6.568	371	358	258	1.631
The Economic Board	STI	649	788	50	41	9	202
Euregio Rijn Waal, Kleve	GR	2.300	1.887	1.588	1.588	0	29
Gezondheidszorg regio Nijmegen, Nijmegen	GR	29.242	24.770	2.276	2.478	550	14.621
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Nijmegen	GR	72.556	73.832	9.635	9.500	182	18.739
Marn, Nijmegen	GR	1.680	1.823	9.331	9.336	2107	0
Omgevingsdienst Regio Nijmegen	GR	4.722	3.808	556	1709	1153	3.847
MGR, Nijmegen	GR	32.125	33.026	242	782	0	63.598
Park Lingezegen, Elst	GR	168	169	5.031	4.975	-56	331
Doelgroepvervoer regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	GR	9.906	9.908	0	0	0	4.003
DAR , Nijmegen	NV	14.635	14.727	13.096	12.673	-423	33.140
RvN@	STI	78	344	45	21	-24	150
Indigo, Arnhem	BV	10.698	8.961	3.259	3.923	664	0
Leisurelands, Arnhem	BV	17.409	19.319	84.762	87.135	2	0
Land over de Waal BV, Nijmegen	BV	0	0	5	5	0	0
Ontwikkelingsbedrijf Waalfront	CV	13.967	43.685	-11.730	-9.997	-1	0
Waalfront BV, Nijmegen	BV	7.840	7.840	-7.832	-7.824	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten, Den Haag	NV	123	111	4.777	4.863	172	0
Nijmegen Warmte	BV	0	0	0	400	0	0
Telemann	STI	3272	3439	190	178	11	0

Overzicht verbonden partijen

Hierna volgt per verbonden partij het openbaar/gemeentelijk belang en de actuele ontwikkelingen en risico's.

Naam	Juridische vorm	Vestigingsplaats	Benoeming door	Bestuurlijk vertegenwoordiging
Euregio Rijn-Waal	GR, openbaar lichaam	Emmericher Str. 24, 47533 Kleve DU	College	Voorzitter en lid DB: dhr. H.M.F. Bruls en Euregioraadsleden namens Nijmegen zijn Jan Jensma, Wendy Grutters en Dennis Walraven
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR)	GR, openbaar lichaam	Nijverheidsweg 2A, 6662 NG Elst	College	Als AB lid: de heer H.M.F. Bruls Als plaatsvervangend lid: de heer K.A. Lokker
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	GR, openbaar lichaam	Professor Bellefroidstraat 11,6525 AG Nijmegen	College	Voorzitter van het DB en het AB: dhr. H.M.F. Bruls, Burgemeester
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid	GR, openbaar lichaam	Groenewoudseweg 275, 6524 TV Nijmegen	College	AB: voorzitter mevrouw E.H. Lamers en pv lid: mevrouw C.M.H. Daemen
Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN),	GR, gemengde regeling	Postbus 316, 6500 AH Nijmegen	Raad	AB Lid: Dhr T.F.A. van Elferen, Plaatsvervangend lid: mevrouw C.M.H Daemen
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	GR, bedrijfsvoerings-organisatie	Eusebiusbuitensingel 53, 6828 HZ Arnhem	College	AB: mevrouw E.H. Lamers en plv lid mevr. C.M.A. Daemen
Omgevingsdienst Groene Metropool	GR, openbaar lichaam	Marienburg 75, 6511 PS Nijmegen	College/ Provincie	AB:dhr. T. F.A. van Elferen en pv lid:de heer K.A. Lokker
Parkorganisatie Park Lingezegen	GR, openbaar lichaam	De Park 10, 6661 NW Elst Gld.	College	Lid AB Mevrouw C.M.H. Daemen en De heer K.A. Lokker en pv leden: De heer T.F.A. van Elferen en Mevrouw C.J.M. Brand
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR)	GR gemengde regeling	Postbus 38165, 6503 AD Nijmegen	College en Raad	AB: voorzitter 1.De heer H.M.F. Bruls, 2. Mevrouw C.J.M. Brand, 3. De heer T.F.A. van Elferen en pv leden: 1. Mevrouw E.H. Lamers, 2. De heer N.P. Vergunst en 3. De heer K.A. Lokker.
Indigo BV	Privaatrechtelijk, BV	Arnhem	College	Ava: Dhr. T.F.A. van Elferen
Leisurelands BV	Privaatrechtelijk, BV	Westervoortsedijk 72-LB, 6827 AV Arnhem	College	Ava: Dhr. N.P. Vergunst
BNG Bank N.V.	Privaatrechtelijk, NV	Koninginnegracht 2, 2514 AA Den Haag	College	Ava: Dhr. N.P. Vergunst
BV Land over de Waal	Privaatrechtelijk, BV	Korte Nieuwstraat 6,6511 PP Nijmegen	College	Ava: Dhr. N.P. Vergunst
Ontwikkelingsbedrijf “Waalfront” Beheer BV*	Privaatrechtelijk, BV	Havenweg 14, 6541 DA Nijmegen	College	Gecombineerd PO AvA:Dhr. N.P. Vergunst en de heer K.A.Lokker.

Naam	Juridische vorm	Vestigingsplaats	Benoeming door	Bestuurlijk vertegenwoordiging
Waalfront BV (*)	BV/CV	Havenweg 14, 6541 DA Nijmegen	College	Gecombineerd PO AvA:Dhr. N.P. Vergunst en de heer K.A.Lokker
DAR NV	Privaatrechtelijk, NV	Kanaalstraat 401, 6541 XK Nijmegen	College	AvA: Dhr. N.P. Vergunst
Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen	Privaatrechtelijk, ST.	Toernooiveld 300, 6525 EC Nijmegen	College	Bestuur: de heer T.F.A. van Elferen
Stichting Rijk van Nijmegen@	Privaatrechtelijk, ST.	Keizer Karelplein 1, 6511 NC Nijmegen	College	Bestuur: de heer T.F.A. van Elferen
Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting RTB KAN 2006	ST/GR	Dorpsstraat 14, 6661 EK Elst	Raad/College	centrumregeling geen bestuur. o.b.v. afspraken.
Basisregeling Regio Nijmegen	GR	Nijmegen	Raad	De heer H. M.F. Bruls 2. Mevrouw C.M.H. Daemen 3. De heer T.F.A. van Elferen 4. Mevrouw C.J.M. Brand 5. De heer K.A. Lokker 6. Mevrouw E.H. Lamers 7. De heer N.P. Vergunst
Telemann	Privaatrechtelijk, ST.	Geert Grooteplein 41, 6525 GA Nijmegen	College	Bestuur: Ruben Winters
Nyma, Vereniging	Privaatrechtelijk, Vereniging	Nijmegen	College	Lid: budgethouder
Warmtebedrijf BV	Privaatrechtelijk	Koningstraat 28, 6811 DG Arnhem	College	Bestuurder: Firan BV portefeuillehouder: /Dhr. T.F.A. van Elferen

Voor een uitgebreidere toelichting op de verbonden partijen verwijzen we naar het desbetreffende onderdeel op de pc portal.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Voor het onderhoud van kapitaalgoederen begroten wij jaarlijks een substantieel bedrag. Deze paragraaf geeft meer inzicht in de omvang en besteding daarvan. We onderscheiden drie categorieën kapitaalgoederen van de gemeente, te weten openbare ruimte, gebouwen en onderwijshuisvesting. In deze paragraaf gaan we in op het beleidskader en de financiële vertaling voor de begroting.

Openbare ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen, de civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelinstallaties, de riolering, het water en het groen en spelen. Voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen begroten we in Nijmegen bij de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid in totaal circa 44.5 miljoen euro per jaar. Naast het beheer en onderhoud die bestaat uit dagelijks onderhoud en groot onderhoud, kennen we technische vervanging en vernieuwingen. De budgetten voor het onderhoud in de openbare ruimte zijn gedeeltelijk exploitatiebudgetten en gedeeltelijk investeringen.

Nota kapitaalgoederen

In het voorjaar van 2025 is de Nota kapitaalgoederen 2025-2029 vastgesteld.
Conform het Besluit Begroting en Verantwoording moeten Gemeenten eens in de vier jaar een integrale nota over het onderhoud van de kapitaalgoederen opstellen en door de gemeenteraad laten vaststellen.
Het doel van deze nota is grip en sturing te bieden op de vervangingsbehoefte en investeringen van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Een en ander op basis van de kwaliteit van de buitenruimte, de actuele onderhoudstoestand, aanwezige onderhoudsachterstanden en middelen die nodig zijn voor het onderhoud. De nota is daarmee ook de verantwoording naar bevoegd gezag.
De geraamde benodigde investeringen van de Nota Kapitaalgoederen zijn nog niet opgenomen in de begroting van 2026 en daarna. In aansluiting op de Nota is een Uitvoeringstrategie opgesteld. In de strategie zijn een aantal kernresultaten benoemd, zoals het opstellen van een integrale meerjarenplanning voor renovatieprojecten en de aanpassing van de financiële verordening. En in een later stadium, het opstellen van een omgevingsprogramma voor de openbare ruimte, standaardisatie van de beheersystematiek, financiële structuur en input begrotingsproces. Aanvullend op uitvoeringsstrategie is een methodiek opgesteld waarin de basis van de programmering is beschreven: datagedreven, optimaliseren en integraal. In 2026 zal een praktische uitwerking voor het programmeren van de renovatie van de openbare ruimte worden opgesteld. Dit moet leiden tot een 10-jarige programmering (MJOP 2027-2036). Het meerjaren onderhoudsprogramma maakt het mogelijk om projecten en ambities vanuit het Omgevingsplan zoals klimaatadaptatie, energietransitie, mobiliteit en overige grote opgaven in de wijken en in tijd nauw op elkaar af te stemmen.

Onderhoudsplannen

Onder de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid zijn verwijzingen opgenomen naar actuele documenten over onderhoud openbare ruimte.

Beleidskader

Eind 2023 liep de duur van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' af. Deze beleidsnota bevatte de kaders waarin we een antwoord gaven op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen: actief burgerschap, kostenbewustzijn, duurzaamheid en een terugtredende overheid. Deze onderwerpen zijn nog steeds actueel in onze werkwijze. Ter vervanging van de beleidsnota zal als uitwerking van het Omgevingsplan een omgevingsprogramma voor de openbare ruimte worden opgesteld. Naar verwachting zal deze in 2027 verschijnen.

Wijkgerichte aanpak

Om differentiatie mogelijk te maken, werken we vanuit de exploitatiebegroting met ‘wijkbudgetten’. Op die manier krijgen bewoners meer inspraak in het beheer en de inrichting van hun eigen woonomgeving.

Vernieuwingsopgave
Bij het bereiken van de maximale levensduur van de kapitaalgoederen kiezen we voor het vernieuwen van de openbare ruimte. Het moment van de vernieuwing komt tot stand op basis van risicogestuurd beheer waarbij we een afweging maken tussen kosten, mogelijke risico’s en gewenste prestaties. We zijn daarbij kostenbewust en houden rekening met de verschillende opgaven vanuit het Omgevingsplan en nader op te stellen omgevingsprogramma voor de openbare ruimte.

Grote opgaven fysieke domein
Voor de planning van de vernieuwingsopgave stellen we een 10-jarige planning op (MJOP 2027-2036). De planning vormt daarbij de basis voor het afstemmen van de opgaven van het Omgevingsplan zoals energietransitie, klimaatadaptatie, woningbouw, mobiliteitsopgaven en overige opgaven. En afstemmen van de planningen met externe stakeholders zoals nutsbedrijven en woningbouwcorporaties.

Financieel
De woningdichtheid van Nijmegen neemt toe in de komende jaren en hierdoor verandert ook de openbare ruimte. Dit leidt tot een toename van de beheerkosten. Voor iedere opgeleverde woning nemen we daarvoor een bedrag op in de begroting. In 2027 leidt de areaaluitbreiding tot een structurele stijging van het onderhoudsbudget met € 358.400.

Wegen en civiele kunstwerken
Beleidskader
Vanuit het lange termijn Assetmanagementplan (LTAP-2025) zijn de assets Riolering en Wegen en bekabeling van de openbare verlichting als “leading assets” aangewezen als belangrijkste beheeronderdeel bij de vervangingen in de openbare ruimte. Andere beheeronderdelen liften daarbij mee bij het vernieuwen van wegen.

Financieel
Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken begroten we in het programma Bereikbaarheid. In 2027 geven wij circa 5,6 miljoen euro aan wegonderhoud en 1,9 miljoen euro aan civiele kunstwerken uit. Daarnaast besteden we 1,4 miljoen euro aan verkeersregelinstallaties en -voorzieningen. In het UPOR (Uitvoeringsprogramma openbare ruimte) is opgenomen welke grote wegen we het komend jaar gaan aanpakken.

Openbare verlichting
Beleidskader
Ter vervanging van het verlopen beleid- en en beheerplan voor openbare verlichting (Zicht op licht) zal het beleidskader voor de openbare verlichting nader worden uitgewerkt in het omgevingsprogramma openbare ruimte. We gaan door met het verduurzamen van de verlichting en de structurele vervanging per gebied van het oude kabelnet, armaturen en bijbehorende masten. Net als bij het beheeronderdeel wegen is sprake van een aanzienlijke achterstand. Het huidige tempo waarbij we jaarlijks 8-10 kilometer kabelnet vervangen, is ontoereikend om de achterstand weg te nemen. Ook het vervangen van de masten en armaturen plaatsen, LED-verlichting, vraagt de nodige aandacht.

Voor het onderhoud van de openbare verlichting (OVL) heeft de gemeente Nijmegen in 2018 een tienjarig onderhoudscontract voor de OVL afgesloten met een marktpartij. Deze heeft daarmee de opdracht gekregen om voor een vast bedrag van in totaal 15 miljoen euro het OVL-areaal maximaal te verduurzamen, in een zo goed mogelijke conditie te brengen en tien jaar te onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op (on)veiligheid, onderhoudbaarheid en functionaliteit van de installatie. Het contract voorziet in de basis niet in de vervangingsopgave. Vanwege rechtswege zal in 2027 zal een nieuwe aanbesteding plaats moeten voor het beheer van de openbare verlichting voor een wederom periode van 10 jaar.

Financieel
In 2027 geven we circa 4,8 miljoen euro uit aan openbare verlichting. We begroten structureel € 2 ton per jaar voor het oplossen van storingen in het ondergronds kabelnet.

Infrastructuur voor de gemeentelijke watertaken
Beleidskader
In 2026 is het Omgevingsprogramma Water en Riolering 2026-2029 (PWR) verschenen. Het betreft een omgevingsprogramma waarin op activiteitenniveau staat weergegeven hoe de gemeente Nijmegen invulling geeft aan de wettelijke watertaken voor de periode 2026-2029.

Met de komst van de Omgevingswet is een aantal besluitvormingsbevoegdheden gewijzigd. Voorheen was het vaststellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) de bevoegdheid van de raad. In een GRP werden naast de visie, doelen en ambities ook de concrete opgave beschreven en de benodigde middelen alsook een berekening van de rioolheffing. Met de komst van de Omgevingswet is dit veranderd. De verplichting tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan is komen te vervallen en daarvoor in de plaats is er een Omgevingsprogramma Water en Riolering (PWR) opgesteld. De visie, ambities en doelen van de wettelijke watertaken worden geborgd in de Omgevingsvisie, wat een bevoegdheid is van de raad om vast te stellen. Het PWR is een nadere uitwerking hiervan waarbij de focus ligt op de concrete opgave (dagelijks beheer en onderhoud en de toekomstige investeringen) en de middelen die hiervoor nodig zijn. Het PWR is een bevoegdheid van het college.

Financieel
De exploitatiebegroting voor de watertaken is onderdeel van het programma Openbare Ruimte. In 2027 besteden wij 16,4 miljoen euro aan aanleg, onderhoud, vernieuwing en planvorming van infrastructuur en voorzieningen voor de uitvoering van onze watertaken. De lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Sinds 2015 bekostigen we ook de kosten voor rente en afschrijving voor de uitbreidingsinvesteringen in de Waalsprong uit de rioolheffing.

Groen
Beleidskader
'Het ‘Bomenplan Nijmegen’ (2021), de ‘Uitvoeringsagenda Bomen 2021 – 2025, het ‘Handboek Stadsbomen’ 2009 (deze alleen nog voor wat betreft criteria en voorschriften kapvergunning en hoofdboomstructuur), 'De Groene Draad, kansen voor het Nijmeegse groen' (2007), de 'Bosbeheervisie' (2000), de Natuur(monumenten)visie Rijk van Nijmegen 2020-2038 (Heumensoord) vormen ons uitgangspunt. Met deze plannen hebben we kaders voor de ruimtelijke ontwikkelingen en ecologische kwaliteit van groen, natuur en landschap. Daarmee ontwikkelen en bewaken we de groene elementen en de hoofdgroenstructuur van de stad. De klimaatverandering heeft een groot nadelig effect op het huidige bomenbestand. De lange droge periodes zorgen ervoor dat er veel bomen per jaar doodgaan die we moeten verwijderen en waarvoor we moeten herplanten. Dit is een aandachtspunt in de in ontwikkeling zijnde klimaatadaptatiestrategie. Het “groenbeleid” zal eveneens worden opgenomen in het nog op te stellen omgevingsprogramma van de openbare ruimte.

Voor de planning van de werkzaamheden hanteren we het groenstructuurplan. Daarin hebben we de werkzaamheden om de groenstructuur in stand te houden en waar mogelijk te versterken opgenomen.
Voor het groenstructuurplan zetten we in 2026 de reguliere budgetten in. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud.

Financieel
We zetten in 2027 de reguliere budgetten voor het onderhouden van de bomen in. We besteden circa 11,8 miljoen euro aan groenonderhoud. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud. We geven prioriteit aan nieuwe bomen met hoge kwaliteit in versteende wijken en gebieden in de bestaande stad. We zorgen voor een verbetering van de groeiplaatsen en benutten kansen om het ecologisch beheer verder te verbeteren.

Spelen
Om het spelen, bewegen en ontmoeten (overeenkomstig de Omgevingsvisie) te stimuleren, hebben we de ambitie om per wijk 1 of 2 groene, sociale knooppunten inrichten. Dit zijn plekken om te spelen, te bewegen en te ontmoeten voor mensen van 0 tot 100 jaar. Daarnaast hebben we buurtspeelplekken en groene ontmoetingsplekken waar spelen voor de allerjongsten mogelijk is. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

- Een groen sociaal knooppunt maakt Samenspelen mogelijk: 100 % welkom, 70% toegankelijk, 50% bespeelbaar.
- Natuurlijk spelen: dit betekent meer (speel-)groen en minder toestellen. Bij nieuwe plekken of bij herinrichting onderzoeken we of de locatie als een meer natuurlijke (speel)plek kan worden ingericht.
- We integreren spelen en ontmoeten in de openbare ruimte. De uitdaging is om op een slimme manier gebruik te maken van de openbare ruimte waarin kinderen worden gestimuleerd om samen te spelen en waarin ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- We betrekken bewoners waaronder met name kinderen bij de in te richten speelplekken.

Net als bij de beheeronderdelen wegen en openbare verlichting is bij spelen sprake van een aanzienlijke vervangingsopgave en daarmee investeringsbehoefte. De aanleg van nieuwe groene sociale knooppunten en vervanging van de huidige speelvoorzieningen is daarmee sterk afhankelijk van de beschikbare investeringsruimte in de komende jaren.

Per 1 januari 2027 treedt in Nederland het nieuwe Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAAS) in werking. Deze wet vervangt het oude WAS en breidt de regels uit naar andersoortige speelgelegenheden zoals klimparken en kartbanen e.d. Naast nieuwe categorieën, worden striktere eisen gesteld en de keuring en inspecties van speeltoestellen. De wet moet daarnaast zorgen voor een eenduidige normering en kwaliteitsborging van inspecteurs voor alle publieke speelgelegenheden.

Financieel
In overleg met bewoners maken we de speelplekken groener om natuurlijk te spelen. Bij de herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met kinderen met een beperking. We streven er ook naar dat de speelplekken goede ontmoetingsplekken zijn voor oudere bewoners zodat jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. Voor het onderhoud aan recreatieve sportvoorzieningen, speeltuinen en speelplekken is in totaal 1,5 miljoen euro beschikbaar.

Gebouwen
De gemeente heeft op dit moment zo'n 500 vastgoedobjecten en 1.200 terreinen in beheer. Dit vastgoed is een middel om maatschappelijke en bestuurlijke ambities en doelen tot uitvoering te brengen. Als organisatie dragen we zorg voor het vastgoed door middel van efficiënt en effectief onderhoud. We voldoen hierbij aan wettelijke verantwoordelijkheden, waaronder het verduurzamen van de panden. Het grootste deel van dit onderhoud en de verduurzaming wordt weggezet door onze regiepartner Heyday. Zij verzorgen sinds 1 januari 2016 het periodiek onderhoud, planmatig onderhoud, gebrekenonderhoud en storingsonderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Beleidskader
In de Kadernota gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2025 e.v. omschrijven we hoe we omgaan met het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed en welke onderhoudsnorm we hanteren. Hierbij gebruiken we de NEN 2767 methodiek. Deze methodiek gaat uit van een conditiescore 1 tot 6, waarbij 1 uitstekend is en 6 zeer slecht. Voor de gemeentelijke objecten is de NEN 2767 norm-niveau 3 redelijke conditie (sober en doelmatig) het uitgangspunt. We kunnen hierdoor op een efficiënte en transparante manier de onderhoudsstaat vaststellen. De uitvoering van het onderhoud doen we kostenbewust en effectief. Zo krijgen objecten het noodzakelijk onderhoud, waardoor ze veilig blijven voor de functie waarvoor ze bedoeld zijn.

Daarnaast investeren we in de verduurzaming van onze panden. Dit doen we bijvoorbeeld door het aanbrengen van LED-verlichting, het vervangen van gasketels door warmtepompen, het toepassen van energiearmere installaties, het aanbrengen van isolatie en het inregelen van energiemanagement. Zo maken we de gebouwen

duurzamer en neemt het energieverbruik af. Hiermee geven we invulling aan de wettelijke eisen ten opzichte van bijvoorbeeld energielabels enerzijds en duurzaamheidsambities van de gemeente anderzijds.

Financiën
De gemeenteraad stelt structureel middelen beschikbaar om de objecten te onderhouden. Via een meerjarenonderhoudsplan wordt gestuurd op de realisatie van het onderhoud en bijbehorende kosten. Om de exploitatiebegroting meerjarig gelijkmatig te belasten en de onderlinge verschillen tussen de uitvoeringsjaren zoveel als mogelijk te egaliseren, hebben we de reserve onderhoud ingesteld. Jaarlijks storten we hier vanuit de exploitatie een bedrag in. Dit bedrag is gelijk aan de gemiddelde jaarlijkse kosten die nodig zijn om het onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille uit te voeren. De hoogte van dit bedrag volgt uit de jaarschijven van het meerjarig onderhoudsprogramma. Het jaarlijkse bedrag voor onderhoud wordt vervolgens benut voor het in stand houden van de objecten in de gemeentelijke vastgoedportefeuille conform de NEN 2767-norm niveau 3
Onderstaand is de huidige begroting weergegeven.

Bedragen € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
Gebouwen	11,39	11,48	11,48	11,48
Sportaccommodaties	1,16	1,16	1,16	1,16
Totaal	12,89	12,98	12,98	12,98

Uitzondering op dit instandhoudingsonderhoud is het groot vervangingsonderhoud, renovatie en/of restauratie van gemeentelijke maatschappelijke vastgoedobjecten. Dit valt niet onder de reguliere instandhouding en kan daardoor dus niet uitgevoerd worden binnen de jaarlijks beschikbare middelen uit het onderhoudsbudget. De eventuele uitvoering hiervan vraagt per object in het betreffende jaar om aparte investeringen. Hiervoor kan de gemeenteraad via de stadsbegroting extra budget vrijmaken.

Naast het reguliere onderhoudsbudget en de (grote) extra investeringen beschikken we over een jaarlijks bulkkrediet van € 1.000.000. Dit krediet wordt besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, verhuurbaarheid en nieuwe wetgeving. De belangrijkste aanpassingen voor het komende jaar zijn aanpassingen in het kader van veiligheid, brandveiligheid, legionella en specifieke projecten zoals het verbeteren van diverse ruimten in onze sport- en wijkaccommodaties.

Factsheet nota kapitaalgoederen
(Ten minste) iedere vier jaar wordt aan de gemeenteraad de nota kapitaalgoederen gemeentelijk vastgoed voorgelegd. Deze nota brengt de totale vastgoedportefeuille en de stand van zaken hiervan in kaart.
In 2026 is de gemeenteraad geïnformeerd middels de ‘factsheet nota kapitaalgoederen gemeentelijk vastgoed’ (peildatum december 2025). De factsheet biedt inzicht in de actuele stand van zaken van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit omvat onder andere de omvang en het gebruik van de objecten, de kwaliteit en staat van het onderhoud, relevante financiële indicatoren en een vergelijking tussen de beschikbare en benodigde financiële middelen. De factsheet is daarmee de zogenaamde periodieke ‘peilstok’ die laat zien hoe het gemeentelijk vastgoed er feitelijk voor staat. Ook is in kaart gebracht wat het beschikbare en (het verschil met) het benodigde bedrag is om te voldoen aan het gemeentelijke beleid.

Onderwijshuisvesting

Beleidskader
Op 19 december 2007 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de doordecentralisatie (DDC) van onderwijshuisvestingsmiddelen. Met dit besluit dragen we de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd, over aan de schoolbesturen. We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren, omdat investering en exploitatie dan in één hand ligt. De gemeente en schoolbesturen stelden de ambitie vast om alle doorgedecentraliseerde schoollocaties te vernieuwen binnen een periode van 40 jaar. Deze vernieuwing vindt plaats door nieuwbouw op een nieuwe of bestaande locatie, of door renovatie. We meten de

ambitie met een indicator die de jaarlijkse vernieuwing weergeeft en we houden het verloop daarvan bij in de monitor ‘doordecentralisatie onderwijshuisvesting’.
Inmiddels heeft de tussentijdse evaluatie aangetoond dat de afgesproken ambitie om in 40 jaar alle schoolgebouwen te vernieuwen niet meer haalbaar is. In 2023 hebben we met de schoolbesturen nieuwe afspraken gemaakt over het verlengen van deze periode. In een addendum en een nieuw convenant zijn de prestatieafspraken vastgelegd. Dit zorgt voor meer ‘regelruimte’. Dit komt door minder strenge spreidingseisen in het primair onderwijs, en verzachting van het ambitieniveau op vernieuwing (we gaan van resultaat naar inspanningsverplichting). Ook hebben we afgesproken dat we ons samen met de schoolbesturen blijven inzetten op de landelijke lobby voor meer budget in het gemeentefonds. Hiermee willen we de ambities met betrekking tot onderwijshuisvesting realiseren.

Uitvoering 2027
In 2027 start de realisatie van een nieuw schoolgebouw in de Aldenhof. Deze nieuwe school is een samenvoeging van de basisscholen Nutsschool Lankforst, De Meiboom en De Aldenhove. Ook start in 2027 de realisatie van een nieuw schoolgebouw voor het Pontem College aan de Hatertseweg 404 ten behoeve van nieuwkomers. Het bestaande oude gebouw wordt in 2027 gesloopt, waarna de nieuwbouw start.
In januari 2025 is met Aloysius een doordecentralisatieovereenkomst afgesloten. In 2025 en 2026 is Aloysius Aventurijn aan de Hatertseweg 400 grootschalig gerenoveerd. De verwachting is dat begin januari 2027 de vernieuwde locatie in gebruik wordt genomen. Met de renovatie van deze locatie van Aloysius is per eind 2026 64% van het totaal aan actuele vierkante meters bruto vloeroppervlak van DDC scholen vernieuwd. Vooral in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. Met de leerlingen van Aloysius is eind 2026 de onderwijshuisvesting van 93,3% van alle leerlingen doorgedecentraliseerd. Uitzondering hierop zijn basisschool Kleurrijk en basisschool Petrus Canisius, locatie St. Stevenskerkhof. Hier zijn alleen de leerlingen doorgedecentraliseerd en niet de huisvesting, die in eigendom van de gemeente is. De gebouwen zijn in eigendom van de gemeente en de scholen huren het schooldeel van het gebouw. Deze scholen zijn gevestigd in respectievelijk het voorzieningenhart ’t Hert in het Willemskwartier en het City-complex in het stadscentrum.
Twee scholen in de bestaande stad, basisschool Hidaya (Stichting SIMON (Stichting voor Islamitisch onderwijs in Midden- en Oost-Nederland) en de Tarcisiusschool zijn niet doorgedecentraliseerd. Bij de Tarcisiusschool heeft in 2026 een uitbreiding en vernieuwing van het VSO-deel (Voortgezet Speciaal Onderwijs) plaatsgevonden. Dit is eind 2026 afgerond. Wij zijn met Simonscholen in gesprek over nieuwbouw in combinatie met doordecentralisatie; in 2027 vervolgen we de planvoorbereiding. In Nijmegen Noord zijn de basisscholen De Oversteek en Het Talent niet doorgedecentraliseerd. Beide zijn gehuisvest in een voorzieningenhart.
Tevens zijn een aantal recent gestichte scholen niet doorgedecentraliseerd. Zo maakt basisschool Noorderstroom in schooljaar 2026-2027 gebruik van tijdelijke huisvesting aan de Griftdijk 93, totdat de nieuwbouw in Hof van Holland medio 2027 gereed is. Deze nieuwbouw blijft in eigendom bij de gemeente. Verder volgen we samen met Stichting Pallas de ontwikkeling van vrijeschool “Waldorf aan de Waal” in Nijmegen Noord. De school zit eveneens tijdelijk gehuisvest in de Griftdijk 93.
Na de verhuizing van het Mondial College Leuvensbroek naar de Energieweg is de gemeente per 1 oktober 2026 eigenaar het schoolgebouw met sporthal aan Leuvensbroek 30-01. Om te borgen dat hier de nieuw gestichte VO-school ’t Kompas College per augustus 2027 kan starten, wordt het gebouw in de eerste helft van 2027 gereed gemaakt. Ook ’t Kompas College is niet doorgedecentraliseerd.

Financieel
De begroting van onderwijshuisvesting in 2027 bedraagt 23,7 miljoen euro. Hiervan is 20,5 miljoen euro bestemd voor scholen die een overeenkomst hebben voor doordecentralisatie. In deze bedragen is wel rekening gehouden met de indexatie (ongeveer 1,8%), maar nog niet met de uitvoeringskosten voor het taakveld Onderwijshuisvesting (ongeveer € 0,4 miljoen in 2027).

Grondbeleid

Beleid

We nemen fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voeren deze uit. Hierbij is een relatie met andere taakvelden binnen de gemeentelijke begroting.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit grondbeleid zijn:

- Voldoende, betaalbare en kwalitatief goede woonruimten in een omgeving die niet alleen functioneel is, maar ook ruimtelijk aantrekkelijk en inclusief is met leefbare wijken.
- Fysieke ruimte maken voor de realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidslocaties.
- De realisatie van grote woningbouwlocaties zoals de Waalsprong, Stationsdistrict (inclusief Waalfront en de binnenstad), Kanaalzone-Zuid (Winkelsteeg, Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch Oost en Hatert), Vlaams kwartier en Valkhofkwartier. Deze zijn bepalend voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

Onze ambities en doelen staan in de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Nijmegen 2020-2040 is op 28 oktober 2020 vastgesteld. Begin 2025 is de geactualiseerde omgevingsvisie (met de gebiedsuitwerkingen per stadsdeel) ter inzage gelegd en op 10 september 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Nijmegen heeft de ambitie om een nabije en rechtvaardige stad te zijn. Een gezonde leefomgeving en de brede welvaart zijn hierin belangrijk. Nijmegen wil dat nieuwe woonruimten, banen en andere functies hierbinnen passen. Nijmegen wil namelijk dat huidige en toekomstige generaties goed, gezond en veilig kunnen wonen, werken en verblijven in Nijmegen.

In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen van ons beleid

Het gaat om de volgende hoofdlijnen van ons beleid: de sociale en gezonde stad, de aantrekkelijke stad, de economische veerkrachtige stad, en de duurzame stad. De Omgevingsvisie is de ruimtelijke weerslag van de ambities die we hebben voor Nijmegen. Ruimte is echter een schaars goed. We moeten kiezen welke combinatie van ambities we waar willen maken en op welke plekken.

Nijmegen blijft een compacte en leefbare stad

In de Omgevingsvisie staan uitgangspunten voor het gebruik van de ruimte in Nijmegen. Deze visie geeft daarmee de komende jaren richting aan de ontwikkeling van onze stad. Een van de prioriteiten is het terugdringen van het woningtekort tot 2% door toevoeging tot 2040 van 17.000 tot 22.000 woonruimten. Tot 2030 gaat het om 10.000 tot 12.000 benodigde extra woningen. Verder staan 55% CO2 reductie en klimaatadaptatie als prioriteit genoemd. De Omgevingsvisie stelt dat Nijmegen een compacte en leefbare stad moet blijven, zodat mensen zich gemakkelijk lopend, fietsend of met het openbaar vervoer kunnen verplaatsen. Het groene omliggende landschap blijft intact en ondanks de verwachte groei willen we dat Nijmegen een aangename stad blijft.

De extra woningen komen vooral op een aantal grote woningbouwlocaties

De extra woningen en werkplekken komen vooral op een aantal grote woningbouwlocaties: Waalsprong, Stationsdistrict(inclusief Waalfront en de binnenstad) en Kanaalzone Zuid(Winkelsteeg, Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch Oost en Hatert). Door de ruimte in de bestaande stad te benutten voor de verwachte groei van het aantal inwoners, werknemers en bedrijven kan Nijmegen die compacte stad blijven. Door slimme combinaties van woningen, werkplekken en andere functies blijft de stad aantrekkelijk om in te wonen, te werken en te verblijven.

De manier waarop we ons grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Nota Grondbeleid 2024

Deze nota is in mei 2024 door uw gemeenteraad vastgesteld. In deze kadernota kiezen we voor opgavegericht grondbeleid, waarbij per situatie afwegen welke grondbeleidsvorm wenselijk is. Bij facilitair grondbeleid kunnen we gebruik maken van ’publieke’ instrumenten, bij actief grondbeleid kiezen we voor een ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Actief grondbeleid kan zelfstandig of via samenwerking met

marktpartijen en deelnemingen in publiek-private samenwerkingen (PPS) zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze. In deze nota zijn de laatste ontwikkelingen verwerkt, bijvoorbeeld het Didamarrest van de Hoge Raad waardoor de regels over de verkoopmethoden van gemeentelijk vastgoed en gronden zijn aangepast. Ook de nieuwe Omgevingswet maakt dat de teksten zijn aangepast.

Projecten worden voorbereid, uitgevoerd en financieel afgewikkeld
De planexploitaties van deze projecten die altijd een doorlooptijd van meerdere jaren kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw gemeenteraad voor. Bij veel projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol.

De planexploitaties worden jaarlijks opgenomen in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG voorheen VGP)
Het MPG wordt aan het begin van het kalenderjaar ter vaststelling aan uw gemeenteraad aangeboden. De peildatum is verschoven van 1 oktober van het voorgaande jaar naar 1 januari van het betreffende jaar (gelijk aan de datum stadsrekening). De planning is dat het MPG door uw gemeenteraad wordt vastgesteld vóór de stadsrekening. Een tussenmelding van het MGP in de vorm van mogelijk verwachte, grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting. Dan rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico's in het taakveld planexploitaties binnen het programma Stedelijke ontwikkeling en Wonen en het voor dit taakveld benodigd weerstandsvermogen. Aan deze P&C-cyclus is een tussentijdse voortgangsrapportage voor de vier grote gebiedsontwikkelingen (Waalsprong, Waalfront, Stationsdistrict en Winkelsteeg) toegevoegd. Doel is uw gemeenteraad beter in staat te stellen om actiever te kunnen sturen op de grote gebiedsontwikkelingen en de verschillende producten een logische plek te geven in de P&C cyclus.

Bij het vaststellen van de nota Grondbeleid in 2024 is de motie een inhoudelijk MPG en informatiedashboard aan genomen. In de uitwerking van deze motie is het MPG op punten aangepast en is een eerste proeve van het informatiedashboard opgesteld. Daarnaast is bij het MPG 2026 de motie Van meer naar beter aangenomen om te komen tot betere stuurinformatie voor de raad. De eerste gesprekken om te komen tot een invulling en uitwerking van deze motie zijn ingepland.

Tussentijds grotere afwijkingen in de planexploitaties worden gemeld bij de stadsbegroting
Dan rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico’s bij de planexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen

De krapte op de woningmarkt blijft aanhouden, hierdoor is de verwachting dat de huizenprijzen ook in 2026 zullen stijgen. Ook bij de grondexploitaties zorgen de situatie in het Midden-Oosten, oorlog in Oekraïne, krapte op de arbeidsmarkt, stijgende prijzen en rente voor onzekerheid. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen, blijft grillig. Op dit moment zien we snel stijgende energieprijzen door de situatie in het Midden-Oosten. Dit kan invloed hebben op gebiedsontwikkelingen door hogere kosten voor bouwmaterialen, transport en productieprocessen.

We herijken de parameters voor de planexploitaties op basis van recente onderzoeken
Een extern bureau maakt een analyse van de huidige economische situatie. Deze analyse beschrijft wat de verwachtingen zijn voor de komende periode, zowel voor de economie als voor de grond- en vastgoedmarkt. Op basis hiervan worden de rekenparameters voor de planexploitaties herijkt. De nieuwe parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant. Belangrijke bronnen zijn het CPB (Centraal Planbureau), DNB, CBS, het Kadaster, Rabobank en andere specifiek markt gerelateerde bronnen.

Bij het opstellen van de parameters maken we onderscheid in planexploitaties met een lange looptijd en planexploitaties met een korte looptijd (tot 5 jaar). Op dit moment zijn de projecten Waalsprong, Stationsdistrict en Winkelsteeg langlopende planexploitaties/gebiedsexploitaties. Binnen de verbonden partij Waalfront wordt

zoveel mogelijk aangesloten bij deze parameters, maar kan het bijvoorbeeld door specifieke financiering noodzakelijk zijn om eigen afzonderlijke parameters te hanteren.

We kunnen de parameters nu nog niet opnemen omdat het MPG (Meerjarenperspectief Grondexploitaties) pas later wordt opgesteld. In het MPG worden de parameters wel opgenomen.

Reserves en risicobeoordeling

We analyseren de risico's van planexploitaties
Medio 2026 waren er ruim 30 facilitaire plannen, grondexploitaties en gebiedsexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's). Als deze haalbaar en uitvoerbaar blijken, leggen we deze voor aan uw gemeenteraad of leiden deze tot overeenkomsten die het college afsluit. Om de risico's van deze exploitaties af te dekken, analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans in dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we de risico's zoals kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en bijsturingsmogelijkheden. Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico's overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

De risico's binnen de lopende planexploitaties worden periodiek tegen het licht gehouden
Hierbij zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen die ervoor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren passend, op de juiste manier en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

We zetten deze risico's in de tijd
Bij de behandeling van de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen is een belangrijke verandering ten opzichte van de vorige kadernota vermeld: het weergeven van risico's verbonden aan grondexploitaties in de tijd, rekening houdend met het tijdstip waarop een risico zich kan voordoen.
De spelregels voor dit in de tijd zetten van risico's van de grondexploitaties zijn in de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen van maart 2016 vastgelegd. Voor een verdere toelichting van de risico's van de grondexploitaties zie de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voor winst-en verliesneming hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel
Dat wil zeggen: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Over tussentijdse winstneming heeft de commissie BBV in december 2017 een uitspraak gedaan over de wijze van berekening. De door hen voorgeschreven berekening kan leiden tot een eerdere winstneming dan onze eigen, op het voorzichtigheidsprincipe gebaseerde, methodiek. Op basis van deze voorgeschreven berekeningsmethode en rekening houdend met een risicobeoordeling wordt bepaald of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Wijzigingen gemeld bij het Koersdocument
In 2026 is geen Koersdocument opgesteld in verband met de gemeenteraadsverkiezingen en het coalitieakkoord. Grondslagen en uitgangspunten zijn voorgelegd voor de Stadsbegroting 2027-2030 en door de gemeenteraad vastgesteld.

Financiële effecten
Er zijn al langere tijd tekorten op het stroomnet, netcongestie. Netcongestie geeft forse risico's voor onze ruimtelijke plannen. Gelet op de schaarste van de transportcapaciteit kan dit gevolgen hebben voor onze volkshuisvestelijke opgave zowel in tijd als in geld. Eén van de beheersmaatregelen van deze risico's is het indienen van pre aanvragen transportcapaciteit woningbouw voor de aankomende 10 jaar door de gemeente bij de netbeheerder in oktober van dit jaar. De volgorde van deze pre aanvragen wordt/is bepaald door de beleidsregels, die op 25 augustus jl. zijn vastgesteld. De plancapaciteit wordt teruggebracht naar 130%.

Grondexploitaties n	verwacht resultaat op eindwaarde € x 1.000	
Facilitaire plannen		
Steltsestraat kassen	-33	
Oosterhoutsedijk 48 Wijers	0	
Krayenhofflaan 10 Boterfabriek	60	
St.Hubertusstraat	0	
Zijpendaalstraat 3 3a	-37	
Zwanenveld 4301vml roc locatie	0	
Enkstraat, St Jacobslaan	0	
Stationsplein Metterswane	*	
VSM Woo	*	
Fresiastraat	*	
Grote markt 1-3 vml V&D	0	
Molenpoort 8824-8825	0	
Hollandiaweg Energiecentrale	-162	
WC Weezenhof	-11	
Lankforst	-147	
Woningbouwprojecten		
Vossenlaan 43	-767	
Kinderdorp Neerbosch	-3435	
Dorpstraat 92-118	-848	
Woonwagens Teersdijk	-1598	
Stedelijke ontwikkelingsprojecten		
Theeschenkerij Goffert	-82	
Onderwijshuisvesting	**-20.407**	
Waalsprong	**-29.273**	
Winkelsteeg	**-16.536**	
Stationsdistrict	**-17.188**	*
Stadscentrum		
Jan Berendsstraaat 47-67	-145	
Vlaamsegas Tweede Walstraat	-225	
bedrijvigheidsprojecten		
Van Rosenburgweg (Hippe Kip)	-876	
Maatschappelijk Vastgoed		
Prof. Bellefroidstraat	137	
Koers West		
Nymakwartier	-5.273	
Mercuriuspark	-882	

* De gebiedsontwikkeling Stationsdistrict is een gemengd project met zowel grondexploitatie als facilitaire projecten. Voor het inzicht en de transparantie kiezen we ervoor om het totale verwachte verlies op deze plek te presenteren.
Voor de grexprojecten is de eindwaarde € 16.114
Voor de facilitaire projecten gaat het om eindwaarde € 1.074

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

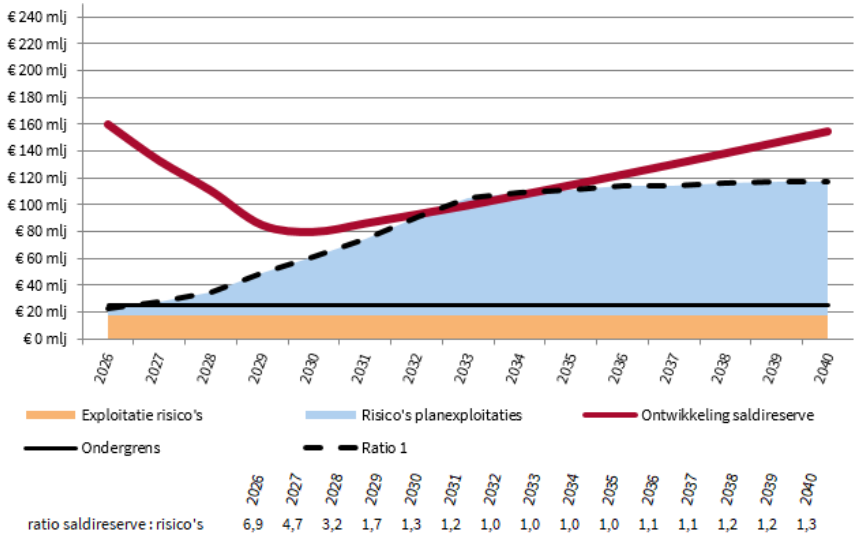
Beleid

Deze paragraaf is een uitwerking van de kadernota Risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen. De kadernota schrijft voor hoe we ons risicomanagement vormgeven en geeft aan welk weerstandsvermogen wij als comfortabel beschouwen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen. Zo krijgen we de tijd om een zorgvuldige afweging te maken over hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven. Het weerstandsvermogen moet ons dus beschermen tegen het doen van ongewenste ingrepen in ons beleid.
Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element "tijd". Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van 25 miljoen euro. Dit komt ongeveer overeen met € 150 per inwoner. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt, krijgt herstel hiervan absolute prioriteit.
Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, zowel op korte als op lange termijn, kan uw raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

In de onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van de saldireserve ten opzichte van het risicoprofiel. In deze grafiek is rekening gehouden met het resultaat uit de 1e Voortgangsmonitor 2026 en de mutaties als gevolg van de aanpassingen die in deze begroting worden voorgesteld.

Bij de start van deze nieuwe bestuursperiode is gekozen om de saldireserve in te zetten voor het realiseren van ambities en doelen in de programmabegroting. Daardoor daalt de saldireserve in de periode 2027 tot en met 2030. In de jaren daarna neemt de saldireserve toe. In alle jaren is de ratio 1,0 of hoger.

Risico's

Grondexploitatierisico's

Ook bij de grondexploitaties zorgen de situatie in het Midden-Oosten, oorlog in Oekraïne, krapte op de arbeidsmarkt, stijgende prijzen en rente voor onzekerheid. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen, blijft grillig.. Op dit moment zien we snel stijgende energieprijzen door de situatie in het Midden-Oosten. Dit kan invloed hebben op gebiedsontwikkelingen door hogere kosten voor bouwmaterialen,

transport en productieprocessen. Deze ontwikkeling wordt bij de komende herziening in het MPG 2027 verwerkt en maakt daardoor nu geen onderdeel uit van het risicoprofiel.

Waalsprong
Op de grondexploitatie Waalsprong is voor het MPG 2026 een Monte Carlo-analyse uitgevoerd. Het resultaat van de Monte Carlo-analyse geeft weer wat de mogelijke financiële resultaten zijn van de grondexploitatie en geeft daarmee inzicht in het risicoprofiel van deze grondexploitatie. Het risicobeleid van gemeente Nijmegen bepaalt dat het totale risico op basis van een betrouwbaarheidsinterval van 80% financieel moet worden afgedekt. Het af te dekken risicoprofiel bedraagt daarmee 16,2 miljoen euro op eindwaarde. Dit betekent geen wijziging van het risicoprofiel ten opzichte van de stadsrekening 2025.

Winkelsteeg Kanaalzone
De risico's die samenhangen met de grondexploitatie Winkelsteeg zijn, met een Monte Carlo risico analyse, geactualiseerd voor het MPG 2026. Het risicoprofiel voor de grondexploitatie Winkelsteeg bedraagt 45,7 miljoen euro. Dit betekent geen wijziging van het risicoprofiel ten opzichte van de stadsrekening 2025.

Stationsdistrict
Ook voor de grondexploitatie Stationsdistrict is voor het MPG 2026 een Monte Carlo-analyse uitgevoerd waarvan het risicoprofiel 15,9 miljoen euro bedraagt. Bij de actualisatie van de gebiedsexploitatie voor het komende MPG zullen we een nieuwe risicoanalyse uitvoeren voor alle projecten. We verwachten op dit moment geen substantiële wijziging in het risicoprofiel voor de grondexploitaties en daarmee blijft het risicoprofiel gelijk ten opzichte van de Stadsrekening 2025.

Project	Begroting 2027	Jaarrekening 2025
Waalsprong	16.200	16.200
Stationsgebied	15.900	15.900
Waalfront	4.000	4.000
Winkelsteeg Kanaalzone	45.700	45.700
Onderwijshuisvesting	1.500	1.500
Nymakwartier	700	700
Overige projecten	900	900
Subtotaal	**84.900**	**84.900**
Dempingsfactor	10%	10%
Totaal	**76.410**	**76.410**

Onderstaand leest u een overzicht van de risico's in de tijd. We merken nog op dat we bij het uitzetten in de tijd, overeenkomstig de afspraken bij de kadernota 2016, de dempingsfactor van 10% achterwege laten.
De risico's voor de jaren 2026 tot en met 2029 zijn in afzonderlijke kolommen weergegeven. De risico's van 2030 tot einde looptijd staan in de laatste kolom. Voor Waalsprong geldt als laatste jaar 2033. Het Stationsdistrict loopt tot 2032. Voor de planexploitatie Winkelsteeg/Kanaalzone is de inschatting dat deze tot 2042 loopt.

	totaal risico	2026	2027	2028	2029	2030	latere jaren
Waalsprong	16.200	-3.500	-5.300	-3.200	5.700	5.900	16.600
Stationsgebied	15.900	2.500	3.200	3.200	2.200	1.600	3.200
Waalfront	4.000	1.500	1.500	900	100	0	0
Winkelsteeg Kanaalzone	45.700	3.900	4.200	4.600	5.600	3.500	23.900
Onderwijshuisvesting	1.500	400	700	400	0		0
Nymakwartier	700	200	100	0	400		0
Overige projecten	900	300	300	100	100		100
Totaal	**84.900**	**5.300**	**4.700**	**6.000**	**14.100**	**11.000**	**43.800**

Overzicht van de risico's op de investeringen

Project	begroting 2027	jaarrekening 2025
Stationsdistrict	19.300	19.300
Winkelsteeg Kanaalzone	8.200	8.200
Totaal	**27.500**	**27.500**

Stationsdistrict
Binnen het risicoprofiel voor de investeringen zien we dat eerder gedefinieerde risico's zich nadrukkelijker voordoen in deelproject Westentree. Hier zijn mogelijk extra kosten in verband met het raakvlak tussen de fietsenstalling en de aangrenzende ontwikkeling Nimwest. Wij zijn met de betrokken partijen in overleg over een oplossing. De werkelijke omvang van de kosten wordt pas duidelijk in 2027. Daarnaast constateren we dat door de onzekere situatie tussen Iran en de VS de olieprijzen sterk zijn gestegen. Dit heeft in het eerste halfjaar geresulteerd in een hogere kostenstijging dan voorzien. Het is echter nog onduidelijk hoe dit zich verder ontwikkelt. Eind 2027 wordt de Westentree opgeleverd en weten we of bovengenoemde effecten kunnen worden opgevangen binnen het bestaande krediet.
Bij het MPG 2027 zullen we voor de gehele gebiedsexploitatie waaronder ook de investeringen een nieuwe risicoanalyse opstellen. Dan zal blijken of het risicoprofiel daadwerkelijk toeneemt. Daarmee blijft het risicoprofiel gelijk ten opzichte van de Stadsrekening 2025.

Programmarisico's
Wij hebben de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. Deze inventarisatie heeft 71 geïdentificeerde risico's opgeleverd die voldoen aan de afgesproken criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen,
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed, of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we ook buiten beschouwing.

Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties, uitgevoerd in het risicomanagementsysteem, een risicoprofiel van € 17,6 miljoen. Hierbij houden we rekening met beheersmaatregelen. Dat is lager dan bij de Stadsrekening 2025, toen we bij 80% op € 18,0 miljoen uitkwamen. Bij de Stadsrekening 2026 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.
Hieronder staat de top 10 met de belangrijkste risico's, met in de eerste kolom een korte omschrijving van het risico en daarnaast het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben en een inschatting van de kans dat het risico optreedt.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatierisico,s	Max.netto gevolg x € 1 miljoen	Netto kans %	Invloed (%)
De afgelopen jaren heeft de gemeente Nijmegen onvoldoende budget van het Rijk ontvangen om de bijstandsuitkeringen te kunnen bekostigen. Nijmegen is een zogenaamde 'nadeelgemeente'. Het budget dat Nijmegen jaarlijks ontvangt is gebaseerd op het objectieve verdeelmodel. Over het uitvoeringsjaar ontvangt de gemeente 3 keer een beschikking met daarin de te ontvangen Rijksuitkering opgenomen. De definitieve Rijksuitkering BUIG wordt in oktober van het uitvoeringsjaar bekend gemaakt. Er zijn veel factoren die enerzijds de hoogte van de Rijksuitkering en anderzijds de hoogte van de uitgaven bepalen. Zowel de Rijksuitkering als de bijstandsuitgaven laten de afgelopen jaren een grillig beeld zien. De financiële resultaten op de bijstandsuitgaven zijn lastig te beïnvloeden door eigen beleid. Als het tekort op BUIG boven een drempelbedrag uitkomt en je voldoet aan de voorwaarden, dan kan de gemeente een aanvraag doen voor de vangnetuitkering Participatiewet. Indien de aanvraag wordt goedgekeurd, ontvangt de gemeente in het jaar t+2 deze vangnetuitkering.	5,0	90%	22,1%
De taakstelling vanuit de Hervormingsagenda Jeugd is opgenomen in de begroting, maar de haalbaarheid hiervan staat onder druk. De deskundigencommissie heeft geconcludeerd dat de besparingen niet zonder aanvullende maatregelen realiseerbaar zijn. Het Rijk heeft daarom de voorgenomen bezuiniging voor 2026 en 2027 gecompenseerd. Voor 2028 en verder bestaat nog onzekerheid over de compensatie en blijft het risico bestaan dat de taakstelling niet wordt gerealiseerd.	7,8	50%	13,5%
Gemeentefonds. De ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds valt lager uit dan wij geraamd hebben.	2,6	50%	4,6%
Op wmo begeleiding en dagbesteding zijn al jaren tekorten en we verwachten nog niet dat dit op korte termijn terugdraait. We gaan er in de begroting al jaren van uit dat de buurtteams meer casussen oppakken dan dat zij nu in werkelijkheid doen. Het risico is dat dat ook de komende jaren niet gaat lukken.	2,2	45%	3,4%
Door krapte op de arbeidsmarkt en de hiermee gepaard gaande loonstijgingen worden de inschrijvingen op aanbestedingen hoger. Ook de instabiele situatie door droogte en oorlogen werkt prijs drijvend.	1,0	69%	3,3%
Schijnzelfstandigheid inhuur ZZP'ers – het naleven van Wet DBA	3,0	30%	3,1%
Versoberen en op termijn afschaffen SPUK sport BTW regeling	0,6	90%	3,1%
De raad heeft een taakstelling van 1,2 miljoen op wmo begeleiding gezet per 2025. Risico is dat deze niet wordt gerealiseerd.	1,0	49%	2,8%
Wmo Maatschappelijke opvang: Er is druk op de maatschappelijke opvang vanwege stagnatie in de doorstroom en uitstroom. Mensen blijven langer in de maatschappelijke opvang dan nodig door onder andere krapte op de woningmarkt en dus onvoldoende betaalbare woningen. Reeds kwamen er signalen dat mensen geen woningen konden accepteren doordat de voorschotbedragen dusdanig hoog werden vastgesteld dat betaling met een minimuminkomen/uitkering niet mogelijk was. Er is een blijvende vraag voor opvang van gezinnen in een crisissituatie, die vanwege een woonprobleem een beroep op de opvang doen. Mogelijke beleidswijzigingen kunnen ervoor zorgen dat de vraag naar maatschappelijke opvang verder toeneemt vanuit arbeidsmigranten en in Nijmegen verblijvende Oekraïners die wonen op de nulvleugel.	0,9	60%	2,8%
De geraamde leges opbrengsten Briks/ bouwvergunningen in enig uitvoeringsjaar worden niet gehaald. De afgifte van bouwvergunningen is afhankelijk van conjuncturele ontwikkelingen, veranderende wetgeving en toenemende kans op bezwaar en beroep.	1,0	60%	2,1%

Saldireserve

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de saldireserve opgenomen. De voorgestelde mutaties op de saldireserve in deze Stadsbegroting zijn ook in onderstaande tabel opgenomen.

bedragen * € 1 miljoen	2026	2027	2028	2029	2030
beginstand	213,6	160,1	133,1	110,9	85,3
Bestemming rekeningresultaat 2025					
Rekeningresultaat	44,5				
Storting in reserve decembercirculaire	-3,0				

bedragen * € 1 miljoen		2026	2027	2028	2029	2030
Storting in reserve aardgasvrij		-5,4				
Storting in reserve Woonfonds		-11,1				
Storting in voorziening Woonwagenstandplaatsen Teersdijk		-1,5				
Spaarbedrag en bespaarde rente						
Structurele toevoegingen saldireserve		1,1	2,0	2,7	2,5	4,3
Bespaarde rente reserve		4,3	3,5	3,0	2,6	2,2
Incidentele mutaties						
Planexploitaties	MPG2026	-1,9	-1,9	-1,9	-1,5	-1,5
Levensduur verlengd onderhoud activeren		1,3	0,9	0,5	0,2	
Jaarsaldi SB 2024 - 2027; 2024,2025 en 2026	SB 2024	-0,8				
Pot goud voor de regenboog	SB 2024	0,0	0,0			
Stadsbegroting 2025 - 2028, jaarsaldi 2025 - 2027	SB 2025	-3,7	-4,5			
Stadsbegroting 2026 - 2029, jaarsaldi 2026 - 2029	SB 2026	3,0	5,8	-2,7		
Raadsvoorstel Coalitieakkoord "Groeien met Lef"	2026		-33,2	-22,2	-28,1	-10,0
Stadsbegroting 2027 -2030			0,8	-1,6	-1,4	
Budgetoverhevelingen						
Overhevelingen 2e VM 2024	2e VM 2024	-2,5	-0,1			
Budgetoverheveling 2 VM 2025	2e VM 2025	-6,8	-0,3	0,0		
Claims en verwachtingen						
verwacht tekort kanaalzone (cofinanciering WoMo middelen)		-46,0				
Vormen voorziening afdracht OZB Waalfront	coalitieakk. '26	-7,2				
Verwacht resultaat 2026 1e Voortgangsmonitor		-14,0				
Warmtenet 2.0		-1,0				
beschikbaar sociale huur en middeldure huur	coalitieakk. '22	-1,5				
Claim op voorheen reserve beschermd wonen	BW-01747	-1,2				
Stand ultimo		**160,1**	**133,1**	**110,9**	**85,3**	**80,2**

Kengetallen

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing benoemen we de in de Stadsrekening en Stadsbegroting op te nemen kengetallen. Om goed inzicht te bieden, clusteren we de financiële kengetallen naar zes (financiële) gebieden. Deze financiële gebieden kennen een nauwe samenhang met de voorgeschreven paragrafen en de algemene financiële toelichting op de begroting c.q. jaarrekening.
Hierna volgen de financiële gebieden en kengetallen. Bij de (financiële) gebieden geven we ook aan in welk onderdeel van begroting en jaarverslag we dieper ingaan op het onderwerp. Bij de waardering van de kengetallen hebben wij ons over het algemeen gebaseerd op de beoordelingsmatrix van de provincie. Bij het weerstandsvermogen hebben we de Nijmeegse 1-op-1 norm aangehouden. Bij een eventuele visualisering hanteren we de kleuren groen (voor goed), oranje (voor neutraal) en rood (voor risicovol).
In de oorspronkelijke gedachte van de vernieuwing van de BBV normeren de raad en het college intern de kengetallen. De cijfers in de kolom 'begroting 2026' zijn de cijfers uit de stadsbegroting van vorig jaar.

Structurele exploitatieruimte

	rekening 2025	begroting 2026	2027	2028	2029	2030
Meerjarig sluitend		ja				
Structurele exploitatieruimte	6,2%	1,4%	1,2%	0,0%	-0.2%	0,8%
Struc. exploitatieruimte laatste jaar MJB						0,8%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Op het moment dat tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting. Dit kengetal laat zien of dit het geval is. Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten dan is het kengetal groter dan 0. Een kengetal dat kleiner is dan 0 kan duiden op een potentieel probleem.
Het wettelijk voorgeschreven kengetal heeft betrekking op het eerste jaar van de meerjarenbegroting. Het eerste jaar is echter vaak niet erg representatief, het laatste jaar geeft dit inzicht veel beter. Dat is ook de reden dat de provincie een extra kengetal heeft opgenomen waarin het kengetal wordt berekend vanuit de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting: structurele exploitatieruimte laatste jaar in begroting. In 2026 en 2027 is de structurele exploitatieruimte nadelig.

Weerstandsvermogen

	rekening 2025	begroting 2026	2027	2028	2029	2030
Weerstandsvermogen versus risicoprofiel	10.8	4,9	4,7	3,2	1,7	1,3

Er zijn geen wettelijk voorgeschreven kengetallen voor risico's en weerstandsvermogen. Achterliggende reden hiervoor is dat gemeenten verschillend met deze begrippen omgaan.
Binnen de gemeente Nijmegen hebben juist het weerstandsvermogen en de risico's een prominente plek in de financiële sturing. Dit is ook de reden dat het kengetal 'weerstandsvermogen versus risicoprofiel' is opgenomen. Onder het weerstandsvermogen verstaan wij alleen de saldireserve. De vastgestelde norm is een 1-op-1 verhouding tussen weerstandsvermogen en risicoprofiel. Wanneer de verhouding groter dan 1 wordt, is het kengetal groen. Dit is in alle begrotingsjaren het geval.

Grondexploitaties

	rekening 2025	begroting 2026	2027	2028	2029	2030
Kengetal grondexploitatie BBV	0,19	0,17	0,17	0,10	0,05	0,05

Voor de grondexploitatie is één kengetal voorgeschreven: kengetal grondexploitaties BBV. Dit kengetal laat zien hoe groot de grondpositie (= boekwaarde van alle gronden) is ten opzichte van de baten in de programmabegroting. Hiermee ontstaat vooral een vergelijkingsgetal met andere gemeenten. Een hoge boekwaarde betekent dat er nog veel gronden bouwrijp gemaakt en verkocht moeten worden. De afgelopen crisis heeft ons geleerd dat daar grote risico's aan verbonden zijn. Wanneer de boekwaarde van de grondexploitaties hoger dan 35% van onze omzet wordt, achten wij dit risicovol. Hierin volgen we de normering van de provincie.

Schulden

	rekening 2025	begroting 2026	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	48	54	43	44	37	31
Netto schuldquote exclusief uitgeleend geld	41	48	37	38	31	26
Solvabiliteit	30%	26%	28%	26%	26%	28%

Voor de schuldpositie bestaan drie voorgeschreven kengetallen. Twee daarvan relateren de schulden aan de omvang van de begroting: 'de netto schuldquote'. De derde geeft een verhoudingsgetal tussen het eigen en vreemd vermogen: 'de solvabiliteit'.
De achtergrond van de netto schuldquote is dat de schuld de exploitatie belast met rente. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten. Wanneer de rente gaat stijgen, drukken de rentelasten zwaarder op de exploitatie. Als signaalwaarde voor de netto schuldquote wordt voor overheden in het algemeen 130% aangehouden. Komt de

schuld daarboven dan is de kans reëel dat bij rentestijging de betreffende overheid in een schuldenspiraal terecht komt: er moet geleend worden om de rentelasten te kunnen betalen. Voor een goede interpretatie van deze kengetallen is het nodig om te weten waarvoor geleend is. Het voorgeschreven kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen doet dit door rekening te houden met leningen die verstrekt zijn aan derden. Het derde kengetal voor de schuldpositie is de solvabiliteit. Dit getal geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan.
De ontwikkeling van de schuldquote wordt in belangrijke mate beïnvloed door de ontwikkeling van de grondexploitaties, investeringen en de ontwikkeling van het eigen vermogen (saldireserve).

Lokale lasten

	rekening 2025	begroting 2026	2027	2028	2029	2030
Lokale lasten (inwoners)	116	123	123			
OZB tarief bedrijven	195	188	187			
huurders	8	7	8			

Voor de lokale lasten is er één kengetal voorgeschreven: ‘Lokale lasten inwoners’. Het betreft hier de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing die een eigenaar/gebruiker van een woning in Nijmegen gemiddeld betaalt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar.
De financiële achtergrond van dit kengetal is dat wanneer er laag wordt gescoord ten opzichte van het gemiddelde, er ruimte is om de lokale lasten te verhogen. Er is ruimte in de lokale lasten om eventueel financieel 'onheil' op te vangen.
Om een volledig beeld van de lokale lastendruk te schetsen, zijn er twee andere kengetallen opgenomen: een kengetal 'OZB-tarief bedrijven' en de ‘lokale lasten huurders’. Het kengetal 'OZB-tarief bedrijven' geeft de hoogte van het gecombineerde OZB-tarief aan. Dit is de optelling van het eigenaren- en gebruikersdeel, ten opzichte van het gemiddelde in Nederland van vorig jaar. Het kengetal ‘lokale lasten huurders’ geeft aan hoeveel een inwoner/huurder in Nijmegen betaalt ten opzichte van het gemiddelde van vorig jaar in Nederland.

Onderhoudsbudgetten

	rekening 2025	begroting 2026	2027	2028	2029	2030
toereikendheid onderhoudsbudgetten	v	v	v	v	v	v

Het niet op orde zijn van het onderhoud kan leiden tot achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud is een situatie waarbij er extra schade is ontstaan vanwege onvoldoende onderhoud en er in enig jaar een fors beroep moet worden gedaan op financiële middelen om de schade te herstellen. Het kengetal toereikende onderhoudsbudgetten geeft aan in hoeverre de begrote middelen voor onderhoud toereikend zijn voor het regulier onderhoud en daarmee achterstallig onderhoud kan worden voorkomen. Het kengetal is voldoende wanneer in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Financiering

Beleid

De gemeente Nijmegen betaalt haar activiteiten met eigen middelen en met geleend geld. De rente die we voor leningen betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening. Intern belasten we de rentekosten door aan de planexploitaties en investeringen en extern brengen we rente in rekening als we geld uitlenen.

Financieringsbeleid

Ons beleid omtrent financiering is vastgelegd in de Financiële verordening Verordening financieel beleid, beheer en organisatie 2025

Het beleid is nader uitgewerkt in het besluit van het college van 2 maart 2011 'financieringsstatuut gemeente Nijmegen' en het 'Beleidskader verstrekken lening of garantie' (opvraagbaar bij afdeling Financiën van de gemeente Nijmegen).

De belangrijkste doelen van ons financieringsbeleid zijn:

- voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen op korte en lange termijn;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden).

Deze doelen streven we na door:

Voor de langere termijn leningen af te sluiten met een looptijd van 1 tot 20 jaar

Het overgrote deel sluiten wij af bij – of via - de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Deze sectorbank kan door een hoge kredietwaardigheid goedkoop lenen en geeft dit voordeel door aan gemeenten. Daarnaast trekken we via tussenpersonen, zogenaamde brokers, geld aan op de Europese kapitaalmarkt. Hierbij moet gedacht worden aan andere overheden, pensioenfondsen of verzekeraars die geld uitlenen.

Te variëren met looptijden van de leningen om risico's te beperken

Leningen lossen we meestal pas aan het einde van de looptijd af. Vaak hebben we dan een nieuwe lening nodig. De rente kan op dat moment hoog zijn. Dit is onwenselijk als er veel leningen tegelijkertijd vervallen. Daarom kiezen we de looptijden zodanig dat elk jaar een vergelijkbaar bedrag vervalt. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de wettelijke renterisiconorm die dit maximeert (zie tabel Renterisiconorm aan het slot van deze paragraaf).

Goedkope leningen aan te gaan met een looptijd van enkele weken

We houden dagelijks bij wat onze geldbehoefte is. Afhankelijk van ons banksaldo gaan we leningen aan die we binnen enkele weken weer terugbetalen. Om rentekosten te besparen zetten we hier maximaal op in. De wettelijke kasgeldlimiet maximeert de omvang van deze korte geldleningen. Dit om problemen te voorkomen als de rente snel toeneemt.

Bij het verstrekken van een lening of garantie zoveel mogelijk zekerheden te stellen

De gemeente is geen bank. Een instelling is zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering, inclusief financiering. Wij geven er de voorkeur aan dat instellingen zelf lenen zonder onze tussenkomst. Alleen als een instelling geen lening kan krijgen, overwegen wij onder voorwaarden een rol te spelen. Ook dan willen we zo min mogelijk financieel risico lopen. Hierbij maken we een afweging tussen het financieel risico en het maatschappelijk belang.

Voor leningen die we verstrekken geld te lenen met dezelfde omvang en looptijd
Als we een lening verstrekken van meer dan vijf miljoen euro lenen we hier zelf ook voor. Om renterisico te voorkomen, wordt dan voor hetzelfde bedrag en dezelfde looptijd geleend. De rente die we vragen, leiden we af van de rente die we zelf moeten betalen. Voor provisiekosten en het risico dat we lopen, hanteren we een opslag.

Geen risicovolle financiële producten af te sluiten
We voeren een defensief financieringsbeleid. Daarbij past het dat we geen risicovolle producten afsluiten, zoals bijvoorbeeld derivaten. Een derivaat is een financieel product waarvan de waarde is afgeleid van een andere onderliggende waarde, zoals een aandeel of rente.

Hoeveel lenen we waarvoor?

Financieringsbehoefte
Onze financieringsbehoefte wordt enerzijds bepaald door onze investeringen en de financiering die we voor een langere periode verstrekken. Anders gezegd: het langlopende deel van de activazijde van onze balans. De mate waarin we in die financieringsbehoefte moeten voorzien met langlopende leningen of kasgeld, wordt bepaald door de hoogte van ons eigen vermogen en de voorzieningen. Als dat niet toereikend is, nemen we kasgeld op of sluiten we langlopende leningen af.

Voor begrotingsjaar 2027 geeft dat het volgende beeld.

bedragen x € 1 miljoen	Prognose 2027	Stadsrekening 2025		Prognose 2027	Stadsrekening 2025
Vaste activa	758	582	Eigen vermogen	288	303
			Voorzieningen	42	42
Uitgeleende gelden	70	119	Langlopende schulden	404	322
			(waarvan nieuw)	(176)	
			Kasgeldleningen	94	60
Totaal	828	701	Totaal	828	727

We geven hieronder per post een nadere toelichting op de prognose 2027; dat is de verwachte stand per 31 december 2027. De cijfers voor 2025 zijn overgenomen uit de Stadsrekening 2025.

Vaste activa
Dit zijn alle investeringen (met uitzondering van de financiële vaste activa; zie hierna) die we hebben gedaan en die we verwachten te doen in 2026 (193 miljoen euro) en 2027 (205 miljoen euro). Daarbij is rekening gehouden met afschrijvingen. Met de nieuwe investeringen die in de paragraaf investeringen worden voorgesteld, is in deze opstelling geen rekening gehouden. We gaan ervan uit dat de daarvoor benodigde financiering kan worden opgevangen binnen de ruimte die ontstaat door vertragingen in het bestaande investeringsplan, danwel door tijdelijke financiering met kasgeld.

Uitgeleende gelden
Van de post financiële vaste activa laten we hier de begroting van de langlopende financieringen en de projectfinanciering van de grondexploitaties zien. Daarvoor trekken we geld voor een langere periode aan (lang = langer dan 1 jaar).

Eigen vermogen
Voor de prognose van de saldireserve gaan we uit van de ontwikkeling zoals opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen & Risicobeheersing' van de Stadsrekening 2025. De geprognosticeerde stand van de

saldireserve op 31 december 2027 is 228 miljoen euro. Voor de bestemmingsreserves gaan we in meerjarig perspectief (2027 en verder) uit van een bedrag van 60 miljoen euro (ervaringscijfer gebaseerd op de ontwikkeling van de bestemmingsreserves in de afgelopen jaren).

Voorzieningen
Voor de prognose van de voorzieningen gaan we uit van de stand ultimo 2025.

Langlopende schulden
De prognose is gebaseerd op doorrekening van de reguliere aflossingen. Uitgangspunt is dat langlopende leningen worden geherfinancierd, tenzij dit vanwege afname van de financieringsbehoefte niet nodig is.

De prognose laat zien dat we voor de financiering van onze vaste activa eind 2027 een bedrag van 828 miljoen euro verwachten nodig hebben. Daarin kunnen we voorzien met eigen middelen (eigen vermogen en voorzieningen) en leningen voor een bedrag van 734 miljoen euro. In het verschil tussen die twee bedragen - de financieringsbehoefte - van 94 miljoen euro wordt in eerste instantie voorzien door kasgeldleningen af te sluiten (kortlopende leningen met een looptijd korter dan 1 jaar). Daardoor kunnen de rentekosten worden gedrukt, omdat de rente voor kortlopende leningen lager is dan de rente voor langlopende leningen. Langdurige financiering met kort geld is echter risicovol en wettelijk is er een limiet (de zogenaamde kasgeldlimiet, voor 2026 is dat 8,5% van het begrotingstotaal van 1,098 miljoen euro: 94 miljoen euro). Daarom zetten we tijdig de kortlopende financiering om in langlopende financiering.

Rente

De rente en financieringskosten voor leningen en het gebruik van ons eigen vermogen berekenen wij door naar de taakvelden. Dit doen we met een verdeelsleutel die we de omslagrente noemen. Tot begrotingsjaar 2025 hebben we de omslagrente constant kunnen houden, op een relatief laag percentage. Vanwege rentestijgingen in 2023 en 2024 in combinatie met aan te trekken nieuwe financiering voor herfinancieringen en nieuwe investeringen, is bij de Stadsbegroting 2025 de omslagrente van 1,6% verhoogd naar 2%. Op basis van nacalculatie lag de omslagrente over 2024 rond 1,5% en in 2025 was deze rente 1,6%. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat in 2027 de omslagrente meer richting 2% gaat bewegen, omdat de langlopende rente licht stijgt. In welke mate we dit gaan merken, wordt bepaald door de marktontwikkelingen en de mate waarin we nieuwe leningen af moeten sluiten vanwege nieuwe investeringen. Vooralsnog hanteren voor de doorberekening van rentelasten aan investeringen en planexploitaties een omslagrente van 2%.

Voor de rente over onze reserves hebben we de afgelopen jaren de omslagrente aangehouden. Volgens het BBV mag de rente die je toerekent aan reserves niet hoger zijn dan de rente die je daadwerkelijk betaalt. Omdat de gemiddeld betaald rente het afgelopen jaar lager was dan de omslagrente, stellen we de rente over de reserves vast op 1,75%.

Langlopende en kortlopende leningen
Voor langlopende leningen (10 jaar vast) beweegt de rente nu richting 3,5%. Voor kortlopende leningen (Kasgeld voor 1 maand) gaan we uit van 2,0%.

	2027	2028	2029	2030
Omslagrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen		<--------- 1,75 %	--------->	
- Doorberekening aan investeringen		<--------- 2,0 %	--------->	
- Rekenrente voor planexploitaties		<--------- 2,0 %	--------->	
Langlopende leningen	3,5 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %
Kortlopende leningen	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Financieringsresultaat

Onderstaande tabel laat voor 2027 zien waaruit het begrote renteresultaat bestaat op het taakveld Treasury. Dit resultaat wordt berekend als het verschil tussen de rentekosten (aan taakvelden toe te rekenen rente en de rente over het eigen vermogen) en de doorberekende rente (renteomslag).

Renteschema rentetoerekening begroting 2027			bedragen in € 1.000
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		11.081
b	De externe rentebaten	-/-	540
c.1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	1504
c.2	Rente projectfinanciering doorberekend aan de taakvelden	-/-	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**=**	**9.036**
d.1.	Rente over het eigen vermogen	+	4.788
d.2	Rente over voorzieningen	+	0
	De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	**=**	**13.824**
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	13.146
f	**Renteresultaat op taakveld treasury**	**nadelig**	**-678**

Het schema begint met de rentelasten van onze langlopende en kortlopende (korter dan een jaar) financiering. Daarop brengen we de rente op verstrekte leningen aan derden en de rente voor de financiering van grondexploitaties in mindering. Dit resulteert in een (netto) rentelast van 9 miljoen euro. Daaraan voegen we toe de berekende rente over ons eigen vermogen, zijnde 4,8 miljoen euro. Rentetoerekening aan voorzieningen is alleen toegestaan voor een specifieke groep voorzieningen; wij rekenen geen rente toe aan onze voorzieningen. Aan de toevoegingen aan de voorzieningen ligt voor elke afzonderlijke voorziening een specifieke berekening ten grondslag.

Tegenover de rentelasten staat de doorberekening aan de taakvelden. Die baseren we op de renteomslag die over de investeringen wordt berekend. In 2027 hanteren we daarvoor 2%.

Het verschil tussen de rentelasten en de rentebaten is het renteresultaat. Het renteresultaat mag niet groter zijn dan 25% (norm volgens BBV) van de aan taakvelden toe te rekenen rente.

Het financieringsresultaat wordt bepaald door aan het renteresultaat (0,7 miljoen euro nadeel) de bespaarde rente (4,8 miljoen euro; de rente over het eigen vermogen) toe te voegen. Het positieve financieringsresultaat ontstaat, omdat we per saldo meer doorbelasten aan programma's dan dat we aan werkelijke rentelasten hebben. Op het financieringsresultaat brengen we de bankkosten in mindering (0,1 miljoen euro; dat bedrag is niet meegenomen in bovenstaand renteschema). Meerjarig geeft het financieringsresultaat het volgende beeld.

Bedragen x € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
Financieringsresultaat	4,00	4,60	4,06	4,43

Renterisiconorm

De renterisiconorm mag niet worden overschreden. Als de norm wordt overschreden, geeft de toezichthouder een aanwijzing om maatregelen te nemen ten einde het renterisico op het begrotingstotaal te verminderen.

Bij ons financieringsbeleid hebben we aangegeven dat we aflossingen meerjarig spreiden om het risico van een hogere rente bij een nieuwe lening te beperken. Uit onderstaande opstelling blijkt dat we in 2027 en in meerjarig perspectief ruimschoots onder de renterisiconorm blijven.

bedragen x €1.000	Variabelen Renterisico(norm)	2027	2028	2029	2030

[1]	Renteherzieningen	0	0	0	0
[2]	Aflossingen	51.914	39.463	31.488	41.514
[3]	**Renterisico [1+2]**	51.914	39.463	31.488	41.514
[4]	**Renterisiconorm**	224.680	213.840	219.420	219.420
[5a]=[4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	172.766	174.377	187.932	177.906
[5b]=[3>4]	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm					
[4a]	Percentage	20	20	20	20
[4b]	Regeling (begrotingstotaal)	1.123.400	1.069.200	1097.100	1.097.100
	Renterisiconorm (van alleen 2027)	224.680			

[4]=[4a]x[4b]/100

(Voorgeschreven model volgens Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden)

Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf geeft inzicht in de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de Wet open overheid (Woo).

De Woo is na invoering van de wet op 1 mei 2022 getrapt in werking getreden in de vorm van 4 tranches. Meer informatie over de tranches vindt u hier. Na inwerkingtreding van de eerste tranche op 1 november 2024 hebben de overige tranches vertraging opgelopen. De minister heeft op 3 juni 2026 aangegeven ernaar te streven om de verplichting tot het openbaar maken van documenten op een gemeentelijk platform in de tweede helft van 2027 in werking te laten treden.

De informatiecategorieën uit tranche 1 en 2 worden openbaar gemaakt op Open Nijmegen of op nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl. In de landelijke Woo-index is een overzicht opgenomen van waar welke documenten te vinden zijn. De informatiecategorieën uit tranche 3 en 4 worden geïmplementeerd in 2026 en 2027. De kosten voor het implementeren van de Woo zijn opgenomen in het programma Bestuur en Dienstverlening.

Voornemens

De Woo bestaat uit drie onderdelen. Hieronder geven we per onderdeel aan welke resultaten we in 2027 willen bereiken. Hierbij zoeken we aansluiting bij het Meerjarenplan Digitale informatiehuishouding 2026-2030 van de VNG2.

1) **De openbaarmaking op initiatief van de gemeente (actieve openbaarmaking)**
   a) We starten in 2027 met het openbaar maken van de volgende (en laatste) informatiecategorieën:
      - Klachtoordelen (tranche 3)
      - Beschikkingen (tranche 4)
   b) De overige 3 (reeds geïmplementeerde) informatiecategorieën worden onverminderd openbaar gemaakt.
   c) We onderzoeken de mogelijkheden om minimaal één impactdossier actief openbaar te maken.

2) **De openbaarmaking op verzoek (passieve openbaarmaking)**
   a) We zetten in 2027 onze inspanning voort om Woo-verzoeken tijdig af te handelen. We streven ernaar 90 % van de Woo-verzoeken binnen de beslistermijn te beantwoorden. Dit doen we door tijdig op het verzoek te beslissen of door met de verzoeker afspraken te maken over de wijze waarop we zijn of haar verzoek behandelen. Dit laatste komt met enige regelmaat voor vanwege de omvang van verzoeken.
   b) We streven ernaar om in 40% van het aantal ontvangen Woo-verzoeken contact op te nemen met de verzoeker. Het doel kan zijn om meer duidelijkheid te krijgen over het Woo-verzoek en/of afspraken te maken over de behandeling van een Woo-verzoek.

3) **Informatiehuishouding**
   Het op orde hebben van de informatiehuishouding maakt onderdeel uit van zowel de reguliere werkpraktijk als projectmatige kwaliteitsverbeteringstrajecten. Wanneer de informatiehuishouding op orde is, versnelt en vereenvoudigt dat het zoeken naar documenten.
   a) We gaan in 2027 het beleidsproces uitbreiden met maatregelen om de uitvoerbaarheid van beleid te vergroten. In navolging van het verbeteren van de informatiehuishouding beleidsprocessen gaan we in 2027 verder met het verbeteren van de informatiehuishouding van portfolio- en projectmanagement.
   b) Met het in kaart brengen van de informatieomgevingen in een informatiebeheerplan is er meer overzicht. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het verbeteren van de informatiehuishouding. In 2027 zetten we dit voort door voor de nog resterende informatiecategorieën (klachtenoordelen en beschikkingen) een informatiebeheerplan op te stellen.

1 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z11784&did=2026D26903
2 https://open.overheid.nl/documenten/26c13f9a-b417-4d34-82c3-71c90c5cf8a3/file

3 PM

Financiële begroting

Baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen * € 1mln	Rekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
Programma	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**
Bestuur en Dienstverlening	9,4	98,8	**-89,4**	7,6	98,0	**-90,4**	6,6	105,7	**-99,1**	6,6	105,4	**-98,8**	6,6	106,0	**-99,4**	6,6	105,1	**-98,5**
Veiligheid	2,4	29,7	**-27,3**	2,2	32,2	**-30,0**	0,7	34,4	**-33,6**	0,7	35,6	**-34,9**	0,7	35,6	**-34,8**	0,7	35,8	**-35,0**
Economie en Toerisme	1,8	9,1	**-7,3**	1,6	8,4	**-6,8**	1,6	9,9	**-8,3**	1,6	9,8	**-8,2**	1,6	9,8	**-8,2**	1,6	9,8	**-8,2**
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	60,2	353,9	**-293,7**	52,3	359,3	**-306,9**	17,1	341,7	**-324,6**	16,7	336,6	**-319,9**	16,7	336,0	**-319,3**	16,7	335,4	**-318,7**
Werk en Inkomen	132,4	233,4	**-100,9**	136,6	236,7	**-100,0**	135,1	238,4	**-103,3**	135,1	236,8	**-101,7**	135,1	232,0	**-96,9**	135,1	229,7	**-94,6**
Onderwijs	14,2	41,5	**-27,3**	10,6	42,2	**-31,6**	10,6	44,9	**-34,4**	10,6	46,8	**-36,3**	10,6	46,8	**-36,2**	10,6	46,6	**-36,1**
Mobiliteit	30,5	66,1	**-35,6**	33,4	70,5	**-37,1**	46,0	80,9	**-34,9**	46,1	80,9	**-34,8**	46,1	86,4	**-40,3**	46,1	80,9	**-34,8**
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	70,0	97,2	**-27,2**	111,8	143,1	**-31,3**	118,3	146,9	**-28,6**	44,3	68,4	**-24,1**	54,3	80,7	**-26,4**	44,3	68,1	**-23,8**
Openbare ruimte, Klimaat en Duurzaamheid	30,7	63,7	**-33,0**	35,5	76,5	**-41,1**	37,8	88,3	**-50,4**	37,4	82,9	**-45,5**	41,0	84,7	**-43,7**	41,3	85,2	**-44,0**
Cultuur en Cultureel Erfgoed	6,5	40,9	**-34,4**	6,2	45,0	**-38,7**	6,4	56,0	**-49,6**	6,4	50,9	**-44,5**	6,2	50,1	**-43,9**	6,2	49,9	**-43,7**
Sport	15,3	33,5	**-18,2**	8,6	29,9	**-21,3**	8,4	28,3	**-19,9**	8,3	27,8	**-19,5**	8,3	28,2	**-19,9**	8,3	31,0	**-22,7**
Financiën	776,5	37,7	**738,8**	791,3	52,8	**738,5**	841,4	54,7	**786,7**	826,7	58,6	**768,1**	835,2	66,1	**769,1**	846,0	85,8	**760,2**
Beginsaldo	**1.149,9**	**1.105,5**	**44,5**	**1.197,9**	**1.194,5**	**3,3**	**1.230,0**	**1.230,0**	**0,0**	**1.140,5**	**1.140,5**	**0,0**	**1.162,4**	**1.162,4**	**0,0**	**1.163,5**	**1.163,5**	**0,0**

Taakvelden

Omschrijving taakveld; bedragen * €1 miljoen		2026	2027	2028	2029	2030
0.1	Bestuur	-8,3	-8,8	-8,8	-8,8	-8,8
0.10	Mutaties reserves	17,4	28,9	23,2	26,1	5,0
0.2	Burgerzaken	-5,2	-5,4	-5,4	-5,4	-5,4
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-0,4	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
0.4	Overhead	-76,9	-84,9	-84,5	-85,1	-84,2
0.5	Treasury	5,8	3,7	4,2	2,9	2,3
0.61	OZB woningen	60,8	70,0	71,6	72,4	73,2
0.62	OZB niet-woningen	53,6	56,9	57,9	58,8	59,7
0.63	Parkeerbelasting	27,9	41,2	41,4	41,4	41,4
0.64	Belastingen overig	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	606,9	630,6	621,2	626,3	651,5
0.8	Overige baten en lasten	-6,4	-3,6	-10,3	-17,7	-31,8
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-19,8	-22,0	-23,2	-23,7	-24,1
1.2	Openbare orde en veiligheid	-10,2	-11,7	-11,7	-11,2	-11,0
2.1	Verkeer en vervoer	-46,5	-50,1	-50,4	-56,0	-50,7
2.2	Parkeren	-18,1	-25,0	-24,7	-24,6	-24,5
2.4	Economische havens en waterwegen	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
2.5	Openbaar vervoer	-0,3	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9
3.1	Economische ontwikkeling	-5,1	-6,4	-6,3	-6,3	-6,3
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-0,6	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
3.4	Economische promotie	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
4.2	Onderwijshuisvesting	-22,5	-24,0	-24,7	-24,8	-24,6
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-9,1	-10,3	-11,6	-11,5	-11,5
5.1	Sportbeleid en activering	-6,0	-6,5	-5,6	-5,6	-8,2
5.2	Sportaccommodaties	-15,3	-13,4	-13,9	-14,3	-14,6
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-18,7	-28,1	-23,1	-22,7	-22,5
5.4	Musea	-7,4	-8,1	-8,1	-8,1	-8,0
5.5	Cultureel erfgoed	-4,4	-5,2	-5,0	-4,8	-4,8
5.6	Media	-8,2	-8,1	-8,3	-8,3	-8,3
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-20,8	-21,4	-21,6	-21,9	-21,8
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-48,7	-50,9	-50,4	-50,9	-50,7
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-15,7	-16,3	-16,3	-16,3	-16,3
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-14,5	-15,0	-15,0	-14,9	-14,9
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-1,8	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
6.3	Inkomensregelingen	-50,3	-55,7	-55,5	-53,9	-53,1
6.4	WSW en beschut werk	-30,3	-26,5	-24,2	-22,2	-20,7
6.5	Arbeidsparticipatie	-19,4	-21,2	-22,1	-20,8	-20,8
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-10,1	-10,6	-9,7	-9,8	-9,8
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-20,6	-21,8	-20,5	-20,5	-20,5
6.712	Begeleiding (WMO)	-11,2	-11,5	-10,6	-10,6	-10,6
6.713	Dagbesteding (WMO)	-2,7	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-0,2	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-37,8	-39,5	-39,5	-39,6	-39,6
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-0,8	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-26,7	-28,0	-27,9	-27,7	-27,4
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-1,8	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
6.791	PGB Wmo	-6,2	-8,1	-8,1	-8,1	-8,1
6.792	PGB Jeugd	-0,6	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	-48,6	-52,6	-52,5	-52,1	-51,8
6.812	Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	-40,2	-42,6	-41,7	-41,4	-41,3
6.821	Jeugdbescherming	-5,9	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2
6.822	Jeugdreclassering	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.1	Volksgezondheid	-11,8	-12,7	-12,7	-12,7	-12,7
7.2	Riolering	8,0	8,2	8,6	8,5	8,4

Omschrijving taakveld; bedragen * €1 miljoen		2026	2027	2028	2029	2030
7.3	Afval	-11,0	-11,3	-10,9	-10,7	-10,7
7.4	Milieubeheer	-17,0	-25,6	-21,3	-19,3	-19,5
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
8.1	Ruimtelijke ordening	-6,4	-5,7	-4,8	-4,8	-4,5
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-7,0	-10,2	-11,4	-11,2	-11,6
8.3	Wonen en bouwen	-17,9	-12,7	-8,0	-10,5	-7,8
Totaal		**3,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Resultaat voor en na bestemming

Bedragen x € 1 mln	2027			2028			2029			2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Voor bestemming	1.200,8	1.171,9	-28,9	1.120,0	1.096,8	-23,2	1.141,3	1.115,2	-26,1	1.140,7	1.135,7	-5,0
Mutatie in reserve												
Storting reserves	29,3	0,0	29,3	20,6	0,0	20,6	21,1	0,0	21,1	22,8	0,0	22,8
Onttrekking reserves	0,0	58,1	58,1	0,0	43,7	43,7	0,0	47,2	47,2	0,0	27,8	27,8
Totaal	**1.230,0**	**1.230,0**	**0,0**	**1.140,5**	**1.140,5**	**0,0**	**1.162,4**	**1.162,4**	**0,0**	**1.163,5**	**1.163,5**	**0,0**

Stelposten

bedragen * 1.000	2027	2028	2029	2030
Gemeentefonds:				
Reservering prijscompensatie		18.743	35.227	51.885
Verdere doorvoer nieuw rekenmodel			-2.700	-5.400
Neutraliseren aanvullende taakstellingen jeugd:				
- eigen bijdrage jeugdzorg		-3.408	-3.531	-3.531
- sturen op trajectduur jeugd		-890	-922	-922
Volume ontwikkeling WMO		963	1.963	2.862
Huishoudelijke hulp uit de WMO			-11.953	-12.431
IU beschermd wonen verwachte indexering 2027	-3.883	-3.883	-3.884	-3.884
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (DU)	7.357			
Andere taakmutaties gemeentefonds	764	617	718	849
Andere stelposten				
Areaaluitbreiding		833	1.243	1.628
Indexering loonsom	743	743	743	743
Kapitaallasten	-1.334	-3.430	795	-19
Totaal stelpost	**3.648**	**10.288**	**17.699**	**31.781**

<u>Gemeentefonds</u>

Reservering prijscompensatie

Een deel van het gemeentefonds in de latere jaren is bedoeld om prijsstijgingen op te vangen. Dat deel wordt gereserveerd op stelpost.

Verdere invoer verdeelmodellen

In de begroting wordt ervan uit gegaan dat het nieuwe verdeelmodel dat vanaf 2023 wordt gebruikt voor het verdelen van het gemeentefonds naar gemeenten verder wordt doorgevoerd. De verwachting is dat er uit gegaan kan worden voor een ingroeipad van € 15 per inwoner per jaar vanaf 2029.

Neutraliseren aanvullende taakstellingen jeugd

Het rijk heeft vorig jaar een verzwaring opgenomen van de taakstelling op de jeugdzorg. De verzwaring vanuit de maatregelen 'eigen bijdrage jeugdzorg' en 'sturen op trajectduur jeugd' wordt in de begroting geneutraliseerd

door het opnemen van deze stelpost. De reden is dat als eerste het rijk aan zet is om deze maatregel verder uit te werken.

Gemeentefonds volumeontwikkeling WMO
Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. In de septembercirculaire 2024 is een jaarlijkse tranche voor indexering voor demografie toegevoegd aan het gemeentefonds en dit is geparkeerd op de stelpost. In de stadsbegroting 2027 wordt de benodigde indexatie voor jaarschijf 2027 integraal afgewogen.

Huishoudelijke hulp uit de WMO
In het coalitieakkoord van het kabinet Jetten is besloten dat mensen die dat kunnen, zelf gaan betalen voor hun huishoudelijke hulp. Per 1 januari 2029 wordt deze maatwerkvoorziening binnen de Wmo dan ook geschrapt. Uit het gemeentefonds wordt hierdoor €1,4 miljard onttrokken. Het kabinet wil dat, voor de mensen die deze hulp niet zelf kunnen regelen, de gemeente daarin blijft voorzien. Hiervoor wordt vanaf 2029 structureel €430 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit betekent voor Nijmegen:

Huishoudelijke hulp uit Wmo (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Huishoudelijke hulp uit de Wmo	-	-	-	-17.038	-17.719
Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo	-	-	-	5.085	5.289
Totaal taakmutatie	**-**	**-**	**-**	**-11.953**	**-12.431**

Deze uitname uit het gemeentefonds wordt door middel van een stelpost geneutraliseerd tot dat deze plannen verder zijn uitgewerkt.

IU Beschermd Wonen
Een deel van de middelen voor WMO beschermd wonen wordt in het gemeentefonds uitgekeerd via een integratie uitkering. In geval van een integratie uitkering wordt de prijscompensatie 2027 niet nu toegekend maar pas in 2027. De kosten die samenhangen met deze onderdelen worden al wel geïndexeerd in de begroting, conform de gemeentelijke uitgangspunten. Omdat de lasten in prijzen 2027 opgenomen zijn en de inkomsten in prijzen 2027 ontstaat er nu een onterecht verschil. Dit verschil verdwijnt volgend jaar met de meicirculaire, dan wordt namelijk de prijscompensatie toegekend. Vooruitlopend op de toekenning van de prijscompensatie in 2027 corrigeren we dit verschil met een stelpost.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (DU)
Vanuit de Decentrale Uitkering (DU) Capaciteit overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) is voor 2027 7,4 miljoen euro ontvangen. Dit budget staat stelpost bij het programma Financiën in afwachting van verdere verwerking.

Andere taakmutaties gemeentefonds
Naast bovengenoemde stelposten zijn er een aantal taakmutaties die op stelpost zijn geparkeerd in afwachting van verdere verwerking.

<u>Andere stelposten</u>
Areaal bestaande stad
In de Stadsbegroting 2013 is afgesproken dat voor elke woning die erbij komt het budget voor onderhoud Openbare Ruimte met € 400 stijgt. De toename voor het volgend begrotingsjaar is structureel verwerkt. De toename in de begrotingsjaren daarna worden op stelpost gehouden tot het betreffende begrotingsjaar is aangebroken.

Indexering(Loonsom)
Op stelpost is een deel van het loonsombudget gealloceerd dat bedoeld is om volgend jaar aanpassingen in de loonsom op te vangen. Bijvoorbeeld CAO-ontwikkelingen, werkgeverslasten, of aanpassingen in de pensioenpremie.

Kapitaallasten
In onze begroting gaan we uit van een vast niveau van kapitaallasten. Dit niveau wordt vergeleken met de kapitaallasten die we verwachten vanuit de reeds gerealiseerde investeringen en de toekomstige investeringen die opgenomen zijn in het investeringsplan. Het verschil tussen deze twee zetten we op stelpost. Daarnaast zijn de kapitaallasten van de nieuwe investeringen die in deze begroting worden voorgesteld hieronder geboekt.
In het voorjaar weten we definitief wat het verschil is tussen de begrote kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten voor dat jaar. Dit wordt dan gemeld in de Voortgangsmonitor.

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten; bedragen * € 1.000	Prg	2027	2028	2029	2030
SB 2023					
Warmtenet	Ope	-700	-2.200		
SB 2025					
Frictiekosten Briks-taken	Won	-637			
Het komen tot één Omgevingsplan	Won	-450	-450	-450	
Aanvullende tegemoetkoming energie SFN	Spo	-400			
Suites sociaal domein	W&I	-400			
Beheer tijdelijke fietsenstalling Stationsgebied	won	-400			
SB 2026					
Voortzetting Yivi (voorheen IRMA) als digitale identiteitsv.	Bes	-100			
Uitbreiding frontoffice met ondersteuning Burgerzaken	Bes	-65			
Uitvoering Wet Inburgering	WWZ	-300			
Integratie Oekraïense Ontheemden	WWZ	-100			
Onderhoudsbudget bebording en markeringen	Mob	-175	-150		
Handhaving anterieure overeenkomsten	Won	-100			
Handhaving anterieure overeenkomsten trap-op-trap-af	Won	-40			
Omgevingswet transitieplan 2.0	Won	-1.400			
Omgevingswet transitieplan 2.0 trap-op trap-af	Won	-48			
Gebiedsvisie campus heijendaal	Won	-100			
Doorontwikkeling kennisclusters NTC	Won	-200			
Klimaatadaptatie	Ope	-350	-600	-600	
Klimaatadaptatie trap-op trap-af	Ope	-140	-240	-240	
Culturele Hoofdstad	Cul	-500	-500		
Eenmalige subsidie begraafplaats Daalseweg	Cul	-300	-100		
amendementen:					
Amendement 'Na regen verschijnt de regenboog'	WWZ	-164	-164	-164	
2. Amendement 'Na regen verschijnt de regenboog'	WWZ				
3. Amendement 'Een kaartje richting kansengelijkheid'	Mob	-150	-150	-150	
3. Amendement 'Een kaartje richting kansengelijkheid'	W&I	150	150	150	
4. Amendement 'Iedereen doet mee'	W&I	-256	-256	-256	
4. Amendement 'Iedereen doet mee'	W&I	256	256	256	
6. Amendement 'Investeren in een duurzame en gezonde toekomst'	Ond	-1.667	-1.667		
8. Amendement 'Iedereen van straat, niemand dakloos'	WWZ	-3.000			
10. Amendement 'Een oranje huis in Nijmegen'	WWZ				
11. Amendement 'Help de voedselbank uit de brand'	W&I	-25	-25	-25	
11. Amendement 'Help de voedselbank uit de brand'	W&I	25	25	25	
12. Amendement 'Wie goed doet, goed ontmoet'	WWZ	-34			
Raadsvoorstel coalitieakkoord 2027-2030					
Pilot doorstroom wonen	Won		-500	-500	-500

Incidentele lasten; bedragen * € 1.000	Prg	2027	2028	2029	2030
Woonfonds	Won	-12.500		-12.500	
Duurzame mobiliteit	Mob	-700	-700	-800	-800
Waalbrug opknappen	Ope			-5.000	
Subsidieregeling sociale basis	WWZ	-200	-200	-200	-200
Huiskamers van de wijk	WWZ	-500	-500	-500	-500
Samen verder	WWZ	-300			
Europese culturele hoofdstad	Cul	-6.000			
Housing First	WWZ	-56			
Transformatie maatschappelijke opvang	WWZ	0	-2.500	-2.500	-2.500
Groenaankoopfonds	Ope	-4.500			
10.000 woningen aardgasvrij	Ope	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750
Aansluitstimulans warmtenet	Ope	-2.500			
Aanvalsplan afval	Ope	-700	-500	-300	-300
Maatregelen Inwonersberaad Afval	Ope	-100			
Dierenwelzijn	WWZ	-200	-200	-200	-200
Economische visie	Eco	-400	-400	-400	-400
Groeien door doen	W&I	-250	-250	-250	-250
Verbetering Kansengelijkheid	Ond		-500	-500	-500
Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget (NMMB)	W&I	-1.000	-1.000	-500	
Visie Financiële bestaanszekerheid	W&I	-500	-500	-500	-500
Tegengaan energiearmoede	W&I	-500	-500		
Kwijtschelding Schulden	W&I	-250	-250		
Wijkparticipatie	Bes	-500	-500	-500	-500
Twee Inwonersberaden	Bes	-300		-300	
Aanpak Straatintimidatie	Vei	-100	-100	-100	-100
Testen van drugs op festivals	Vei	-50	-50	-50	-50
Aanpak maatschappelijke weerbaarheid	Vei	-700	-700	-200	
Klachtenbehandeling	Bes	-65			
Stadsbegroting 2027 -2030					
Havenmeester	Eco	-100			
Ondersteuning parkeren	Mob	-192			
Onderhoudsbudget gemeentelijk vastgoed	Won	-2.000			
Middelen informatie en advies wonen	Won	-90			
Totaal incidentele lasten		**-50.773**	**-19.671**	**-31.004**	**-11.050**

Incidentele baten; bedragen * € 1.000	Prg	2027	2028	2029	2030
Raadsvoorstel coalitieakkoord 2027-2030					
Verwachte baten realisatiestimulans	Won	10.000		10.000	
Totaal incidentele baten		**10.000**		**10.000**	

Structureel begrotingssaldo

bedragen * € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	-1.200,8	-1.120,0	-1.141,3	-1.140,7
Baten exclusief mutaties reserves	1.171,9	1.096,8	1.115,2	1.135,7
Geraamd saldo van baten en lasten	**-28,9**	**-23,2**	**-26,1**	**-5,0**
Toevoegingen reserves	-29,3	-20,6	-21,1	-22,8
Onttrekkingen reserves	58,1	43,7	47,2	27,8
Geraamd resultaat	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Incidentele lasten (exclusief reservestortingen)	-50,8	-19,7	-31,0	-11,1

bedragen * € 1 miljoen	2027	2028	2029	2030
Incidentele baten (exclusief reserveonttrekkingen)	10,0	0,0	10,0	0,0
Incidentele toevoegingen reserves	-29,3	-20,6	-21,1	-22,8
Incidentele onttrekkingen reserves	54,8	40,5	44,0	24,6
Saldo van incidentele baten en lasten	**-15,3**	**0,2**	**1,9**	**-9,3**
Structureel begrotingssaldo	**15,3**	**-0,2**	**-1,9**	**9,3**

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

bedragen * 1 miljoen	Realisatie 2025	Begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Bespaarde rente reserves	4,3	4,6	4,4	4,6	4,7	4,8
Dividenden	1,6	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Financiering	0,5	0,3	-1,5	-1,2	-2,7	-3,3
Gemeentefonds	606,5	606,9	630,6	621,2	626,3	651,5
OZB	113,7	119,3	130,2	132,8	134,6	136,3
Precario	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Toerisme	1,2	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal	**728,6**	**733,5**	**766,2**	**759,9**	**765,4**	**791,7**

Gemeentefonds

Ontwikkelingen en begrippen

Prijs- en volumeontwikkeling (accres)

Het gemeentefonds is op twee manieren gekoppeld wordt aan het Bruto Binnenlands Product (BBP):

- Prijsontwikkeling: op basis prijs BBP van het jaar
- Volumeontwikkeling: op basis van gemiddelde van volume groei BBP van afgelopen 8 jaar(volume is alles wat niet prijs is)

Nu is de prijsontwikkeling van het BBP niet gelijk aan de loonontwikkeling. Het prijs bbp geeft namelijk de verandering (meestal stijging) van de prijzen aan. Als het gaat om de loonaanpassing dan is dit het deel dat nodig is om hetzelfde te kunnen kopen als het voorgaand jaar. Naast deze aanpassing wordt vaak een loonverbetering afgesproken, dit wordt ook wel de reële loonstijging of koopkrachtstijging genoemd. Met dit deel kan ‘meer’ gekocht worden dan daarvoor. Dit deel, de koopkrachtstijging, is niet verdisconteerd in de prijs BBP en is daarmee verdisconteerd in de volumeontwikkeling van het BBP.

Bevriezing ingroei verdeelmodel

Sinds 2023 werkt het rijk met een nieuw verdeelmodel voor het gemeentefonds. Volgens dit nieuwe model krijgt Nijmegen bij volledige invoering €22 miljoen per jaar meer ten opzichte van 2026. De invoering verloopt stapsgewijs via een zogenoemd ingroeipad. In 2027 zou een volgende stap in het ingroeipad worden gezet. De minister heeft in de meicirculaire 2026 echter besloten verdere ingroei te bevriezen tot in ieder geval 2029. De reden die de minister hiervoor aangeeft, is dat de uitkomsten uit eerder afgesproken aanvullende onderzoeken de richting van de totale herverdeling ongewis maakt.

Begrippen

Gemeentefonds

Het rijk stelt via het Gemeentefonds middelen beschikbaar om de gemeentelijke taken uit te voeren. Via circulaires verschaft het rijk ons informatie over de actualiteiten binnen het fonds. In deze begroting is het gemeentefonds bijgewerkt tot en met de meicirculaire 2026. Gebruikelijk is dat wij het meerjarige effect van de septembercirculaire bij de 1ste voortgangsmonitor verwerken. Het gemeentefonds bestaat uit drie soorten uitkeringen: de Algemene uitkering, de Decentralisatie-uitkeringen en de Integratie-uitkeringen. De uitkeringen hebben met elkaar gemeen dat gemeenten zich voor de besteding van de middelen niet hoeven te verantwoorden

bij het Rijk. Hoewel het rijk bestedingssuggesties mee geeft, zijn de middelen vrij besteedbaar.

Algemene uitkering
Het Rijk verdeelt de uitkering over alle Nederlandse gemeenten via een aantal maatstaven. Dit zijn statistische gegevens zoals aantal inwoners en bijstandsontvangers. Door vermenigvuldiging van de aantallen(q) met een bedrag per eenheid (p) wordt voor iedere gemeente de bijdrage berekend. Het surplus of het tekort aan middelen wordt via de uitkeringsfactor over alle gemeenten verdeeld. Onze uitkering wordt dus niet alleen beïnvloed door lokale veranderingen maar ook door ontwikkelingen in andere gemeenten. In onze meerjarenbegroting volgen wij de belangrijkste landelijke volumeontwikkelingen zoals die jaarlijks in de meicirculaire zijn opgenomen. Wijzigingen in bijvoorbeeld wettelijke taken of regeringsbeleid kunnen tot verhoging of verlaging van de uitkering leiden. Deze wijzigingen worden taakmutaties genoemd. Deze taakmutaties worden door het Rijk gekoppeld aan specifieke taken.

Decentralisatie-uitkeringen (DU's)
Dit zijn uitkeringen voor specifieke onderwerpen zoals maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Soms zijn de uitkeringen eenmalig of beperkt in duur. Ook kan het zijn dat niet elke gemeente ervoor in aanmerking komt, denk hierbij bijvoorbeeld aan LHBT-emancipatiebeleid. Elke DU heeft zijn eigen verdeelsystematiek. Hierboven hebben wij al gemeld dat wij voor de besteding van deze uitkeringen geen verantwoording aan het Rijk hoeven af te leggen.

Integratie-uitkeringen (IU's)
Een integratie-uitkering is vergelijkbaar met een decentralisatie-uitkering. Wel zijn er verschillen. Een integratie-uitkering wordt uitgekeerd aan alle gemeenten. Daarnaast staat het vast dat de integratie-uitkering op termijn wordt overgeheveld naar de algemene uitkering. Een integratie-uitkering wordt vooral gebruikt om grote herverdeeleffecten op te vangen.

Omvang

Bedragen x €1.000	2027	2028	2029	2030
OZB-waarde niet-woningen eigenaren	-13.577	-13.801	-14.030	-14.286
OZB-waarde niet-woningen gebruikers	-9.361	-9.516	-9.673	-9.850
OZB-waarde woningen eigenaren	-27.588	-27.968	-28.354	-28.786
Bijstandsontvangers	35.814	36.241	36.827	37.654
Inwoners	72.152	72.013	72.296	72.591
Huishoudens met een laag inkomen met drempel	79.033	71.636	70.949	71.824
Inwoners met een migratieachtergrond	11.668	11.627	12.212	12.468
Eenpersoonshuishoudens	10.439	10.318	8.915	9.131
Loonkostensubsidie	2.233	2.372	2.520	2.667
Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	17.218	15.731	15.694	15.676
Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	2.330	2.536	2.778	3.039
Inwoners 75+ met drempel	3.833	3.846	3.371	3.503
Laag opleidingsniveau met drempel	1.977	1.892	1.584	1.576
Lokale centrumfunctie (max 20km)	2.372	2.382	2.391	2.401
Regionale centrumfunctie (max 60km)	60.894	57.963	55.425	55.897
Landelijke centrumfunctie	16.445	16.515	16.579	16.646
Leerlingen VO	4.097	4.058	4.022	3.989
Leerlingen (V)SO	2.688	2.707	2.721	2.739
Onderwijsachterstand	1.475	1.469	1.463	1.457
Bedrijven	3.513	3.603	3.704	3.813
Bewoonde oorden met historische kernen	1.139	1.139	1.139	1.139
Bewoonde oorden 1930	685	685	685	685
Oppervlakte historische kern 5 - 40 hectare	675	675	675	675
Meerkernigheid	231	230	223	223
Kernen met 500 of meer adressen	75	75	75	75
Oeverlengte * bodemfactor gemeente	56	56	56	56
Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	780	780	780	780
Omgevingsadressendichtheid (oad)	19.843	20.895	21.066	21.275
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	122	122	122	122
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	8.084	8.152	8.217	8.293
Oppervlakte bebouwing buitengebied	324	325	325	325
Oppervlakte bebouwing woonkernen	5.132	5.177	5.220	5.262
Oppervlakte binnenwater	65	65	65	65
Oppervlakte land	205	205	205	205
Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	135	135	135	135
Woonruimten	1.098	1.085	1.091	1.102
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	5.012	5.058	5.104	5.156

Bedragen x €1.000	2027	2028	2029	2030
Vast bedrag	979	970	970	970
Uitkeringsfactor	1,55	1,60	1,64	1,70
Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-22.695	-22.695	-22.695	-22.695
Suppletie-uitkering Bommenregeling	0	0	0	0
Subtotaal Gemeentefonds	**504.278**	**505.307**	**514.277**	**540.711**
Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	411	411	411	411
Beeldende kunst en vormgeving (DU)	150	150	150	150
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	10.640	10.640	10.640	10.640
Vrouwenopvang (DU)	5.795	5.795	5.795	5.795
Veiligheidshuizen (DU)	219	219	219	219
Faciliteitenbesluit opvangcentra (DU)	0	0	0	0
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	313	313	313	313
Armoedebestrijding kinderen (DU)	975	975	975	975
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	55	55	55	55
Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	0	0	0	0
Veilige steden (DU)	0	0	0	0
Versterking arbeidsmarktregio’s (DU)	649	649	649	649
Regionale Energie Strategieën (DU)	510	510	510	510
Aanpak laaggeletterdheid (DU)	127	127	0	0
Bibliotheekmiddelen (DU)	0	0	0	0
LHBTI-emancipatiebeleid (DU)	0	0	0	0
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	43	34	0	0
Uitstapprogramma prostituees (DU)	179	179	179	179
Bodembescherming (DU)	315	315	315	315
Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag (DU)	284	0	0	0
Extra capaciteit BOA's (DU)	61	61	61	61
Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	0	0	0	0
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	26	0	0	0
Wet betaalbare huur (DU)	105	87	72	67
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	1.516	1.516	1.516	1.516
Pilot EU burgers (DU)	537	537	0	0
Regionale doelgroepen specifieke aanpak (DU)	0	0	0	0
Verkeersveiligheid (DU)	2	2	2	2
Alleenverdienersproblematiek (DU)	0	0	0	0
Work in Nederland (DU)	138	0	0	0
Register Externe Veiligheidsrisico's (DU)	0	0	0	0
Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	650	650	650	650
Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)	1.117	1.291	0	0
Aanpak overlast asielzoekers (DU)	0	0	0	0

Bedragen x €1.000	2027	2028	2029	2030
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	7.357	0	0	0
Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	168	168	168	168
Regeling heroïnebehandeling (DU)	0	0	0	0
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (DU)	0	0	0	0
IBO problematische schulden (DU)	0	0	0	0
Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (DU)	256	351	445	562
Ondersteuning lokale politieke partijen (DU)	0	0	0	0
Versterking lokale aanpak high impact crimes (DU)	254	0	0	0
Erfgoed en Overheid (DU)	0	0	0	0
Beschermd Wonen (IU)	67.174	67.174	67.174	67.174
Participatie (IU)	23.676	21.089	19.113	17.745
BTW compensatiefonds	2.631	2.631	2.631	2.631
Totaal gemeentefonds	**630.609**	**621.235**	**626.319**	**651.496**
Reservering prijscompensatie (stelpost)		-18.743	-35.227	-51.885
Verdere invoering verdeelmodellen (stelpost			2.700	5.400
Gemeentefonds gecorrigeerd met prijsontwikkeling en verdere invoering verdeelmodellen	**630.609**	**602.492**	**593.792**	**605.011**

Taakmutaties

bedragen * € 1.000	Prg	2026	2027	2028	2029	2030	struc.	advies
Nieuw								
Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (DU)		161	256	351	445	562	562	Stelpost
Versterking lokale aanpak high impact crimes (DU)		254	254					Stelpost
Huishoudelijke hulp uit de Wmo (T)					-17.038	-17.719	-17.719	Stelpost
Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo (T)					5.085	5.289	5.289	Stelpost
Wet handhaving sociale zekerheid (T)		100	28	30	31	33	33	Stelpost
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo (T)	WWZ		3.042					Programma
Bestaand								
Kinderopvang pleegouders (T)	WWZ	97	99					Programma
'Weeffout' Jeugdzorg (T)		-136	-141	-146	-151	-157	-157	Saldo
Ketensystemen jeugd (T)		-7	-7	-8				Saldo
Wet op de lijkbezorging (T)	W&I	-35	34					Programma
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	WWZ	26	26	26	26	26	26	Programma
Vrouwenopvang (DU)	WWZ	1	1	1	1	1	1	Programma
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	Ond	5	5	5	5	5	5	Programma
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)		-14	-14	-14	-14	-14	-14	Saldo
Wet betaalbare huur (DU)	Won	12	12	12	5			Programma
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	WWZ	13	13	13	13	13	13	Programma
Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	Cul	17	17	17	17	17	17	Programma
Armoedebestrijding kinderen (DU)	W&I		-36	-36	-36	-36	-36	Programma
Pilot dakloze EU-burgers (DU)	WWZ	537	537	537				Programma
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (DU)			7.357					Stelpost
Gem. antidiscriminatievoorzieningen (DU)	WWZ		26					Programma
Beschermd Wonen (IU)	WWZ/ind.	2.243	2.243	2.243	2.243	2.243	2.243	Prog/index
Participatie (IU)	W&I	525	-398	-1.007	-2.113	-2.353	-2.353	Programma

Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (DU)
In het kader van de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk wordt structureel budget toegekend. Dit betreft met name budget met bestedingssuggestie als centrumgemeente. Voorstel is om dit budget voor nu op stelpost te laten staan, en bij de 2e voortgangsmonitor over het geheel te beslissen.

Versterking lokale aanpak high impact crimes (DU)
Voor het bestrijden van delicten met een grote impact op slachtoffers, hun omgeving en de maatschappij – ook wel high impact crimes (HIC) – wordt een bijdrage geleverd aan tien gemeenten. Uitgangspunt is dat voor een succesvolle en effectieve aanpak van high impact crimes het van belang is dat er op lokaal niveau een sterke effectieve aanpak is ter voorkoming van (herhaald) daderschap. De bijdrage heeft als suggestie het uitvoeren van activiteiten in het kader van het versterken van de lokale aanpak en daarmee ook het versterken van de brede aanpak van jeugdcriminaliteit. Voorstel is om dit budget op stelpost te laten staan, en bij de 2e voortgangsmonitor over het geheel te beslissen.

Huishoudhulp uit Wmo (inclusief vangnet) / Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo (T)
In het coalitieakkoord van het kabinet Jetten is besloten dat mensen die dat kunnen, zelf gaan betalen voor hun huishoudelijke hulp. Per 1 januari 2029 wordt deze maatwerkvoorziening binnen de Wmo dan ook geschrapt. Uit het gemeentefonds wordt hierdoor €1,4 miljard onttrokken. Het kabinet wil dat, voor de mensen die deze hulp niet zelf kunnen regelen, de gemeente daarin blijft voorzien. Hiervoor wordt vanaf 2029 structureel €430 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit betekent voor Nijmegen:

Huishoudelijke hulp uit Wmo (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Huishoudelijke hulp uit de Wmo	-	-	-	-17.038	-17.719
Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo	-	-	-	5.085	5.289
Totaal taakmutatie	**-**	**-**	**-**	**-11.953**	**-12.431**

Voorstel is om deze mutaties door middel van een stelpost te neutraliseren totdat deze plannen verder zijn uitgewerkt.

Wet handhaving sociale zekerheid (T)
Het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid treedt per 1 januari 2027 in werking. De uitvoerings- consequenties voor gemeenten zijn inzichtelijk gemaakt met twee artikel 2 onderzoeken. Op basis hiervan is structureel €30 duizend toegekend aan de gemeente Nijmegen vanaf 2027. Voorstel is om dit budget op stelpost te laten staan, en bij de 2e voortgangsmonitor over het geheel te beslissen.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo
De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015 was ingeboekt per 1 januari 2027. Dit is uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2028. Voor Nijmegen betekent dit een incidentele tegemoetkoming van €2,6 miljoen in 2027.
Voorstel is om dit over te hevelen naar het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg. Volgend jaar zal het programma meer kosten maken vanwege dit uitstel.

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In dit deel geven we inzicht in de stand van de reserves en voorzieningen zoals die nu in de (begrotings-) administratie is opgenomen. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing laten we zien hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen: de saldireserve. Daarbij houden we, naast de administratie, ook rekening met verwachtingen en claims.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In onderstaande tabel zijn de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves opgenomen. Hierbij is de richtlijn gebruikt uit het 'Gemeenschappelijk financieel toezichtkader Gemeenten 2026 (GTK Gemeenten 2026)'. In het GTK Gemeenten 2026 is aangegeven dat reservemutaties in principe incidenteel van aard zijn. Er worden drie uitzonderingen aangeven, waaronder de inzet van een bestemmingsreserve voor dekking van kapitaallasten. Deze uitzondering is van toepassing in Nijmegen.

Structurele mutaties; bedragen * € 1.000		2027	2028	2029	2030
Stortingen					
Onttrekkingen					
Bestemmingsreserve					
Afschrijving	R1009	1.125	1.125	1.099	1.089
Duurzaamheidsmaatregelen	R1004	1.263	1.243	1.232	1.172
P-garage W'steeg	R1017	1.003	919	919	919
Totaal onttrekkingen		**3.391**	**3.287**	**3.250**	**3.181**
Totaal structurele mutaties		**-3.391**	**-3.287**	**-3.250**	**-3.181**

Incidentele reservemutaties

In onderstaande tabel zijn de incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves opgenomen. Hierbij is de richtlijn gebruikt uit het 'Gemeenschappelijk financieel toezichtkader Gemeenten 2026 (GTK Gemeenten 2026)'. In het GTK Gemeenten 2026 is aangegeven dat reservemutaties in principe incidenteel van aard zijn. Er worden drie

uitzonderingen aangeven, waaronder de inzet van een bestemmingsreserve voor dekking van kapitaallasten. Deze uitzondering is van toepassing in Nijmegen.

Incidentele mutaties; bedragen * € 1.000		2027	2028	2029	2030
Stortingen					
Algemene reserve (saldireserve)	R1000				
Spaarbedrag		2.032	2.667	3.237	5.059
Bespaarde rente		4.378	4.602	4.709	4.773
Grondexploitaties					
Levensduur verlengend onderhoud activeren		896	525	163	
Incidentele mutaties		7.507			
Bestemmingsreserves					
Decentralisatie uitkering bodemsanering	R1003	315	315	315	315
Duurzaamheidsmaatregelen	R1004	867	867	867	867
Onderhoud gemeentelijke panden	R1012	12.562	10.652	10.652	10.652
POG buitensport	R1015	726	944	1.162	1.162
Totaal stortingen		**29.282**	**20.571**	**21.103**	**22.826**
Onttrekkingen					
Algemene reserve (saldireserve)	R1000				
Grondexploitaties		1.941	1.875	1.472	1.501
Budgetoverhevelingen		415	30	0	
Incidentele mutaties		38.624	26.469	30.212	10.807
Bestemmingsreserve					
Decentralisatie uitkering bodemsanering	R1003	315	315	315	315
Onderhoud gemeentelijke panden	R1012	12.562	10.652	10.652	10.652
POG buitensport	R1015	895	1.113	1.331	1.331
Totaal onttrekkingen		**54.751**	**40.454**	**43.982**	**24.606**
Totaal incidentele mutaties		**-25.470**	**-19.883**	**-22.879**	**-1.780**

Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

bedragen * € 1 miljoen		2025 Stand	Stort	Ontrek	2026 Stand	Stort	Ontrek	2027 Stand	Stort	Ontrek	2028 Stand	Stort	Ontrek	2029 Stand	Stort	Ontrek	2030 Stand
Algemene Reserve	R1000	237,1	12,3	18,0	231,3	14,8	41,0	205,2	7,8	28,4	184,6	8,1	31,7	161,0	9,8	12,3	158,5
Bestemmingsreserves																	
1%-regeling Beeldende Kunst	R1001	0,6			0,6			0,6			0,6			0,6			0,6
Aardgasvrij	R1002	21,9			21,9			21,9			21,9			21,9			21,9
Decentralisatie uitkering bodemsanering	R1003	0,4	0,3	0,8	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0
Duurzaamheidsmaatregelen	R1004	2,4	0,9	1,1	2,1	0,9	1,3	1,8	0,9	1,2	1,4	0,9	1,2	1,0	0,9	1,2	0,7
Rivierenpark	R1007	2,8			2,8			2,8			2,8			2,8			2,8
Startersleningen	R1008	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
afschrijving	R1009	5,4		0,5	4,9		1,1	3,8		1,1	2,6		1,1	1,5		1,1	0,4
Decembercirculaire	R1011	3,0		3,0													
onderhoud gemeentelijke panden	R1012	2,1	10,8	10,8	2,1	12,6	12,6	2,1	10,7	10,7	2,1	10,7	10,7	2,1	10,7	10,7	2,1
Onderhoud Stadsbrug	R1013	0,5			0,5			0,5			0,5			0,5			0,5
opleidingsplan publiekszaken	R1014																
POG buitensport	R1015	2,7	1,0	1,1	2,5	0,7	0,9	2,4	0,9	1,1	2,2	1,2	1,3	2,0	1,2	1,3	1,9
Woonfonds	R1016	11,1	5,0	12,3	3,8			3,8			3,8			3,8			3,8
P-garage W'steeg	R1017	12,0			12,0		1,0	11,0		0,9	10,1		0,9	9,2		0,9	8,2
Chip technologie	R1018		1,0		1,0			1,0			1,0			1,0			1,0
totaal		**301,9**	**31,2**	**47,7**	**285,5**	**29,3**	**58,1**	**256,6**	**20,6**	**43,7**	**233,4**	**21,1**	**47,2**	**207,3**	**22,8**	**27,8**	**202,4**

Overzicht voorzieningen

bedragen * € 1 miljoen		2025 Stand	Stort	Ontrek	2026 Stand	Stort	Ontrek	2027 Stand	Stort	Ontrek	2028 Stand	Stort	Ontrek	2029 Stand	Stort	Ontrek	2030 Stand
Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's																	
Voorziening bezwaar en beroep heffingen	V1000	0,4			0,4			0,4			0,4			0,4			0,4
Voorziening tekort particulaire exploitaties	V1001	0,8	0,0	0,6	0,3	0,0	0,3	0,0			0,0			0,0			0,0
Voorziening pensioeninhouding wethouders	V1002	11,5			11,5			11,5			11,5			11,5			11,5
Voorziening spaarverlof	V1003	7,6	1,1		8,7	1,1		9,8	1,1		10,9	1,1		12,0	1,1		13,1
Voorziening Waalfront	V1005	17,4	0,3		17,8	0,3	3,6	14,5	0,3		14,7	0,3		15,0	0,3	15,2	
Voorziening afdracht ozb waalfront	V1026						1,9	-1,9		1,9	-3,8		1,7	-5,5			-5,5
Egalisatievoorzieningen																	
Voorziening GRP-nieuw	V1004	11,9	4,1	9,7	6,3	4,3	8,0	2,5	4,4	7,1	-0,2	6,1	4,4	1,5	6,6	4,5	3,6
Voorziening Pensioenverplichting Stadsregio	V1006	0,2			0,2			0,2			0,2			0,2			0,2
Totaal exclusief voorzieningen grondexploitaties		**49,9**	**5,6**	**10,4**	**45,1**	**5,6**	**13,8**	**37,0**	**5,7**	**9,0**	**33,8**	**7,4**	**6,2**	**35,1**	**8,0**	**19,7**	**23,3**
Voorzieningen in mindering gebracht op voorraden (grondexploitaties)																	
Voorziening grondexploitatie tekort Waalsprong	V1007	25,0	0,5		25,5	0,5		26,0	0,5		26,5	0,5		27,0	0,5		27,6
Voorziening grondexploitatie Onderwijshuisvesting	V1008	19,2	0,4		19,6	0,4		20,0	0,4	20,4							
Voorziening grondexploitatie Dukenburg	V1010	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Voorziening grondexploitatie Vossenlaan 40	V1011	0,8	0,0	0,8	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Voorziening grondexploitatie Stationsgebied	V1012	15,3	0,3		15,6	0,3		15,9	0,3		16,2	0,3		16,5	0,3		16,9
Voorziening grondexploitatie Winkelsteeg	V1013	11,8	0,2		12,0	0,2		12,3	0,2		12,5	0,3		12,8	0,3		13,0
Voorziening grondexploitatie Prof Bellefroidstraat	V1014																
Voorziening grondexploitatie Nyma	V1015	4,8	0,1		4,9	0,1		5,0	0,1		5,1	0,1		5,2	0,1	5,3	0,0
Voorziening grondexploitatie Kinderdorp Neerbosch	V1016	3,4	0,1	3,4													
Voorziening grondexploitatie dr. J Berendsstraat	V1017	0,4	0,0		0,5	0,0	0,5	0,0			0,0			0,0			0,0
Voorziening grondexploitatie Dorpsstraat 92-118	V1018	0,8	0,0		0,8	0,0	0,8	0,0			0,0			0,0			0,0
Voorziening grondexploitatie Mercuriuspark	V1019	0,9	0,0	0,9													
Voorziening Van Rosenburgweg	V1020	0,9	0,0	0,9	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Voorziening grondexploitatie Woonwagenstandplaatsen	V1022		0,0		0,0	0,0		0,1	0,0	1,6	-1,5			-1,5			-1,5
Voorziening grondexploitatie Theeschenkerij Goffert	V1023	0,1	0,0	0,1													
Voorziening grondexploitatie Vlaamsegas Tweede Walstraat	V1024	0,2	0,0	0,2													
totaal voorzieningen grondexploitaties		**83,5**	**1,7**	**6,3**	**78,9**	**1,6**	**1,3**	**79,2**	**1,6**	**22,0**	**58,8**	**1,2**		**60,0**	**1,2**	**5,3**	**56,0**
Totaal voorzieningen		**133,4**	**7,3**	**16,6**	**124,1**	**7,3**	**15,1**	**116,2**	**7,3**	**31,0**	**92,6**	**8,7**	**6,2**	**95,1**	**9,2**	**25,0**	**79,3**

Subsidies

Subsidieplafonds

In de Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstrekking heeft uw raad vastgelegd dat u op bepaalde beleidsterreinen of onderdelen van beleidsterreinen subsidieplafonds kunt instellen. Deze plafonds geven uw raad een instrument in handen om kaders te bepalen voor de uitvoering van subsidiebesluiten door ons College. Daarnaast kunnen ze op een aantal terreinen bijdragen aan een zorgvuldiger subsidiebeheer.
Hieronder hebben we op een rij gezet voor welke programma's en/of subsidieregelingen we een subsidieplafond instellen.

Programma	Product / subsidieregeling	Bedragen x € 1
Cultuur en Cultureel Erfgoed	Programmaplafond	31.357.199
	Meerjarige culturele programma's	2.310.470
	Eenjarige culturele subsidies	365.745
	Amateurs	201.931
Economie en toerisme	Ondernemersfonds	637.192
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Programma plafond	71.746.799
	Deelregelingen Sociaal en Vitaal:	
	1.Kleine Initiatieven Stadsbreed (KIS)	341.670
	2.Grote Initiatieven met Vrijwillige Inzet (GIVI)	2.807.951
	3.Stadsdeelbudgetten	455.659
	4.Activiteiten met Professionele inzet (API)	
	4a Ondersteunen versterken en waarderen van vrijwilligerswerk	659.425
	4b Voorkomen psychische problematiek & versterken mentale gezondheid	155.616
	Beleidsregels vrijwillig jeugdwerk	102.652
	Beleidsregels subsidies migrantenorganisaties	73.925
	Wijkontwikkeling	364.266
Werk en inkomen	Programmaplafond	4.958.169
	Schuldhulpverlening/preventie	2.179.715
Sport	Programma plafond	3.681.928

Subsidieoverzicht

Programma, taakveld ; bedragen * 1.000	2026	Noot	2027	2028	2029	2030
Bestuur en organisatie	**1**		**1**	**-**	**-**	**-**
Overhead	1		1	-	-	-
Veiligheid	**115**		**-**	**-**	**-**	**-**
Openbare orde en veiligheid	115	1	-	-	-	-
Economie en toerisme	**3.244**		**3.098**	**2.846**	**2.846**	**2.846**
Economische ontwikkeling	1.216		1.240	1.135	1.135	1.135
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	610		637	637	637	637
Bedrijfsloket	132		138	138	138	138
Economische promotie	1.286	2	1.083	936	936	936
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	**81.121**		**71.747**	**69.700**	**74.102**	**73.937**
Samenkracht en burgerparticipatie	31.376		31.467	31.042	30.930	30.765
Wijkteams	727		759	732	667	667
Maatwerkdienstverlening 18+	650	3	860	860	860	860
Maatwerkdienstverlening 18-	1.972	4	928	928	928	928
Geëscaleerde zorg18+	40.832	5	35.529	33.934	38.513	38.513
Volksgezondheid	5.564	6	2.204	2.204	2.204	2.204
Werk en Inkomen	**4.290**		**4.958**	**4.915**	**4.415**	**4.389**
Inkomens regelingen	4.088	7	4.826	4.800	4.300	4.268
WSW en beschut werk	92		31	-	-	-
Arbeidsparticipatie	110		101	115	115	121
Onderwijs	**14.009**		**13.567**	**13.567**	**11.768**	**11.768**
Onderwijshuisvesting	1.789	8	1.667	1.667	-	-
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	12.220	9	11.900	11.900	11.768	11.768

Programma, taakveld ; bedragen * 1.000	2026	Noot	2027	2028	2029	2030
Bereikbaarheid	**152**		**130**	**130**	**-**	**-**
Verkeer en vervoer	152		130	130	-	-
Wonen en stedelijke ontwikkeling	**11.487**		**5.388**	**588**	**588**	**588**
Ruimtelijke ordening	27		28	28	28	28
Wonen en bouwen	11.460	10	5.360	560	560	560
Openbare ruimte	**4.412**		**3.861**	**1.215**	**1.084**	**799**
Openbaar groen en recreatie	293		225	218	218	218
Riolering	425	11	131	131	-	-
Milieubeheer	3.694	12	3.505	866	866	581
Cultuur en Cultureel Erfgoed	**30.564**		**31.357**	**30.965**	**30.701**	**30.701**
Cultuurpresentatie, cultuurproducten	17.144	13	17.904	17.669	17.669	17.669
Musea	3.978	14	4.154	4.154	4.154	4.154
Cultureel erfgoed	1.334		1.399	1.242	978	978
Media	8.108	15	7.900	7.900	7.900	7.900
Sport	**3.479**		**3.682**	**2.665**	**2.665**	**2.665**
Sportbeleid en activering	3.479	16	3.682	2.665	2.665	2.665
Eindtotaal	**152.872**		**137.789**	**126.590**	**128.169**	**127.693**

Toelichting bij het Overzicht subsidies in de begroting 2027 – 2030
Verschil begrotingsjaar 2027 t.o.v. begrotingsjaar 2026
Het totale subsidiebudget 2027 bedraagt € 137.789.000. Het totale subsidiebudget 2026 bedraagt € 152.872.000 (volgens de dynamische begroting). Het subsidiebudget 2027 is daarmee € 15.083.000 lager dan in 2026.

De belangrijkste verschillen (groter dan € 100.000) zijn hieronder per programma weergegeven. Ze zijn in het overzicht in de kolom 'noot' voorzien van een nummer; deze corresponderen met de nummers in de toelichting onder het overzicht.

1. **Programma Veiligheid**
   Taakveld openbare orde en veiligheid
   Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 115.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt doordat het bedrag van € 115.000 in 2026 is verstrekt vanuit OMBD's. Dit zijn specifieke uitkeringen die, onder andere, gebruikt kunnen worden om subsidies te verstrekken. In 2026 is daaruit € 115.000 betaald: € 37.500 uit de OMBD Versterkingsgelden en € 77.500 uit de OMBD Preventie met Gezag. Mogelijk zullen er in 2027 ook subsidies verstrekt worden maar dit zal pas zichtbaar/duidelijk zijn na de 1e voortgangsmonitor in 2027.

2. **Programma Economie en Toerisme**
   Taakveld Economische promotie
   Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 203.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door een omzetting van materieel budget naar subsidiebudget in 2026. Hieruit is de bijdrage aan Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) betaald. Daarnaast was er een aantal incidentele subsidies citymarketing.

3. **Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
   Taakveld maatwerkdienstverlening 18+
   Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een toename van € 210.000 Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door een ambtelijke wijziging van het subsidiebudget in 2026. De wijziging is niet structureel doorgevoerd. Vandaar dat het budget in 2027 hoger is dan in 2026.

4. **Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
   Taakveld maatwerkdienstverlening 18-
   Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 1.044.000. Dele daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt doordat de begroting voor Zorg Binnen Onderwijs voor 2027 nog niet is opgeladen. Daarnaast wordt de pilot die in 2026 binnen de subsidies is uitgevoerd in 2027 voortgezet, maar vanuit een ander taakveld gefinancierd. De indexeringen in de begrotingsbudgetten voor 2027 zorgen nog voor een beperkte verhoging van het budget.

5. **Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
   Taakveld geëscaleerde zorg 18+

Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 5.303.000 . Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door:
Een uitbreiding van de maatschappelijke opvang in 2026, waarvoor Iriszorg extra subsidie ontvangen heeft. Deze is vooralsnog niet structureel begroot.
De terreinpilot bij het MFC, waarvoor alleen in 2026 subsidie beschikbaar is gesteld.
De winteropvang vindt tussen halverwege 2026 en halverwege 2028 voor een groot deel plaats op de nieuwe opvang op het Konijnenpad. Deze opvang wordt niet bekostigd door middel van subsidies. De reguliere subsidies voor de winteropvang zijn hierdoor lager begroot in 2027 en 2028.

6. **Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg**
Taakveld volksgezondheid
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 3.360.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door de afloop van de rijksmiddelen voor het Integraal Zorgakkoord (IZA-Middelen) van € 2,7 miljoen en de afloop van de middelen voor het Gezond- en Actief Leven Akkoord (GALA) van bijna 0,8 miljoen (valpreventie, gezond gewicht, terugdringen gezondheidsachterstanden). Hiervoor in de plaats komen straks de AZWA middelen (aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord). De blijvende subsidiebedragen zijn geïndexeerd met 3.6%.

7. **Programma Werk en Inkomen**
Taakveld inkomensregelingen
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een toename van € 738.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door € 500.000 coalitiemiddelen voor aanpak energiearmoede vanaf 2027 en het restant betreft met name indexering.

8. **Programma Onderwijs**
Taakveld Onderwijsvesting
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 122.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een incidentele subsidie in 2026 aan de Tarcisiusschool voor verduurzaming van het pand. Deze middelen zijn via de subsidieregeling DUMAVA (duurzaam maatschappelijke vastgoed) verkregen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

9. **Programma Onderwijs**
Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 320.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een incidentele budgetoverheveling van 2025 naar 2026 m.b.t. de middelen voor Kansengelijkheid. Enerzijds door vertraging van het project Urban Hotspot Hatert door personele capaciteit. Anderzijds door de uitvoering van motie 'Ongelijk investeren met jongerenwerk' dat doorliep in 2026. De daling wordt getemperd door indexatie op de subsidieposten van het programma Onderwijs.

10. **Programma Wonen en Stedelijke Ontwikkeling**
Taakveld Wonen en bouwen
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 6.100.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door het Woonfonds. De door de raad vastgestelde eerste en tweede tranche Woonfonds komen in 2026 tot uitbetalingen aan betreffende partijen waarvoor in de begroting € 11,1 miljoen in 2026 staat opgenomen. In de subsidiestaat 2027 staat alvast de geraamde inzet van € 5 miljoen opgenomen voor de Woonfonds derde tranche waarvan de besluitvorming naar verwachting 14 oktober 2026 aan de raad ter goedkeuring wordt voorgesteld.

11. **Programma Openbare ruimte**
Taakveld riolering
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 294.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de huidige regelingen groendaken en afkoppelen hemelwaterafvoer aflopen. Verwacht wordt dat deze regelingen voortgezet gaan worden maar dat is op dit moment nog niet besloten.

12. **Programma Openbare ruimte**
Taakveld milieubeheer
Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 189.000. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door (voorlopig) incidentele subsidies in 2026 als steunpunt bewonersinitiatieven, verwijderen houtrookkanalen en convenant bestrijding energiearmoede.

13. **Programma Cultuur en Cultureel erfgoed**
    Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
    Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een toename van € 760.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door indexering.

14. **Programma Cultuur en Cultureel erfgoed**
    Taakveld musea
    Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een toename van € 176.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt door indexering.

15. **Programma Cultuur en Cultureel erfgoed**
    Taakveld media
    Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een afname van € 208.000. Deze daling wordt (voornamelijk) veroorzaakt door het wegvallen van een aanvullende subsidie van -/- € 552.000 aan OBGZ in 2027 en indexering + € 328.000.

16. **Programma Sport**
    Taakveld Sportbeleid en activering
    Ten opzichte van 2026 is er in 2027 een toename van € 203.000. Deze stijging wordt (voornamelijk) veroorzaakt doordat in 2027 de subsidie-uitgaven binnen het programma Sport toenemen. Dit is een gevolg van nieuw beleid, waarmee extra middelen zijn vrijgemaakt voor het bevorderen van toegankelijkheid van sportvoorzieningen voor minderheden en LHBTIQA+ (100.000 euro) en het opstellen van amateur-sportagenda's (200.000 euro). Subsidielasten van het NK Wielrennen 2026 vallen weg, wat een besparing oplevert (-180.000 euro). Verder is er een beperkte kostenstijging door indexering en bijstelling op subsidiebudgetten met externe dekking, via een Specifieke Uitkering (SPUK) van de rijksoverheid.

Balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans

In de jaarrekening staat de balans centraal: het overzicht van bezittingen en vermogen/schulden. In de begroting ligt meer de nadruk op de verwachte kosten en opbrengsten, de programmabegroting. Met de vernieuwing van de verslagregels is ook een geprognosticeerde balans voor de begroting voorgeschreven. Oftewel, wat is de verwachte ontwikkeling van de bezittingen en schulden van de gemeente Nijmegen?
De balans hoeft in de begroting niet hetzelfde detailniveau te kennen als in de jaarrekening. Alleen het eerstvolgende jaar is voorgeschreven. Om een goed beeld te krijgen, kiezen wij ervoor om wél een meerjarig beeld te geven. De nadruk ligt op balansposten die een grote omvang hebben en/of meerjarig fluctueren. De belangrijkste bronnen zijn de geplande investeringen in materiële vaste activa (gebouwen, infrastructuur en riolering) en ruimtelijke ontwikkelingsplannen (zoals de Waalsprong, Waalfront, Winkelsteeg Kanaalzone, en Stationsdistrict).

bedragen * € 1 miljoen		rek. ult '25	begr ult '26	ult '27	ult '28	ult '29	ult '30
Activa							
Investeringen (vaste activa)		547,1	637,0	505,9	506,3	477,7	450,2
Leningen (financiële vaste activa)		76,0	14,0	70,9	65,8	62,0	60,6
Overige vaste activa		36,5	20,0	35,7	35,0	34,2	33,4
Grondexploitaties (voorraden)		214,5	169,0	179,1	141,2	70,8	32,4
overige voorraden			0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Kortlopende vorderingen	Fvla	113,7	161,0	113,7	113,7	113,7	113,7
Liquide middelen	Fvla	0,6	2,2	0,6	0,6	0,6	0,6
Overlopende activa	Fvla	24,5	22,2	24,5	24,5	24,5	24,5
Totaal activa		**1.013**	**1.025**	**931**	**887**	**784**	**715**
Passiva							
Eigen vermogen							
- algemene reserve (saldireserve)		258	169	205	185	161	159
- bestemmingsreserves		45	54	51	49	46	44
Voorzieningen		42	35	29	26	27	15
Schulden (langlopend en kortlopend)	FP	439	609	416	399	320	269
Overlopende passiva	FP	229	157	229	229	229	229
Totaal passiva		**1.013**	**1.025**	**931**	**887**	**784**	**715**

bedragen * € 1 miljoen		rek. ult '25	begr ult '26	ult '27	ult '28	ult '29	ult '30
1. Financiële vaste activa	Fva	76	-62	57	-5	-4	-1
2. Financiële vlottende activa	Fvla	-139	-47	47	0	0	-1
3. Financiële passiva	FP	668	98	-121	-17	-79	-51
Emu saldo		605	-10	-18	-22	-82	-54
Totale lasten programma's		1.025	991	1.231	1.141	1.163	1.164
Emu saldo als % van de lasten		**59%**	**-1,0%**	**-1,4%**	**-1,9%**	**-7,1%**	**-4,6%**

Benchmark taakvelden

In onderstaand overzicht is voor elk taakveld opgenomen hoeveel Nijmegen per inwoner uitgeeft/ontvangt en hoeveel dit bij vergelijkbare gemeenten is. We hebben hierbij de door de raad vastgestelde lijst van benchmarksteden gehanteerd: Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht en Tilburg. De cijfers zijn afkomstig van het CBS en betreft de begroting 2026. Het is van belang te realiseren dat de vergelijking 'slechts' een jaarschijf betreft, waarin sprake kan zijn van aanzienlijke incidentele lasten en of baten.
Deze vergelijking met de andere benchmarksteden geeft een eerste beeld van verschillen en overeenkomsten tussen gemeenten. Er kunnen niet zonder meer conclusies aan verbonden worden, iedere gemeente heeft immers een eigen profiel. De benchmarkvergelijking geeft indicaties van mogelijk interessante zoekrichtingen, maar geen absolute graadmeter.

De taakvelden zijn gegroepeerd naar de programma-indeling van Nijmegen en is een totaaltelling per programma opgenomen.
In de kolom "NIJ" zijn de cijfers voor Nijmegen opgenomen, in de kolommen ARN t/m TIL de cijfers van de benchmark gemeenten. Dit zijn respectievelijk Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden en Tilburg. In de één na laatste kolom (gem.) is het gemiddelde opgenomen. De laatste kolom "verschil" geeft aan hoeveel Nijmegen meer of minder uitgeeft/ontvangt per inwoner dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten.
Uitgaven zijn in het zwart weergegeven en inkomsten zijn in het rood weergegeven.
Wanneer Nijmegen minder uitgeeft of meer ontvangt dan is een "V" (Voordeel) toegevoegd; wanneer Nijmegen meer uitgeeft of minder ontvangt dan is een "N" (Nadeel) toegevoegd.

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner		NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Verschil	
Bestuur en Dienstverlening		**402**	**559**	**590**	**564**	**584**	**745**	**720**	**560**	**617**	**215**	**V**
0.1	Bestuur	15	42	82	51	39	60	64	48	55	40	V
0.2	Burgerzaken	-7	36	30	32	37	60	27	36	37	44	V
0.4	Overhead	394	481	478	481	508	625	629	476	525	131	V
Veiligheid		**104**	**167**	**183**	**133**	**145**	**152**	**191**	**169**	**163**	**59**	**V**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	99	93	80	103	106	109	112	83	98	-1	N
1.2	Openbare orde en veiligheid	5	74	103	30	39	43	79	86	65	60	V
Economie en Toerisme		**21**	**41**	**43**	**48**	**66**	**69**	**-8**	**180**	**62**	**41**	**V**
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
3.1	Economische ontwikkeling	14	33	17	23	26	37	40	55	33	19	V
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3	0	7	5	32	0	4	43	13	10	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1	3	7	14	9	16	4	83	19	20	V
3.4	Economische promotie	5	5	12	6	-1	16	-56	-2	-3	-8	N
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg		**1.464**	**1.709**	**1.359**	**1.808**	**1.593**	**1.354**	**1.433**	**1.487**	**1.537**	**73**	**V**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	185	187	183	135	94	117	118	225	151	-34	N
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorz. Wmo	82	154	0	21	14	64	24	8	41	-41	N
6.22	Toegang en eerstelijnsvrz. Jeugd	74	20	0	4	26	89	18	9	24	-50	N
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorz. Int.	10	0	182	125	225	3	117	164	117	107	V
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	41	88	47	63	41	46	63	62	59	18	V
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	101	129	84	155	85	79	129	125	112	11	V
6.712	Begeleiding (Wmo)	46	184	61	159	83	142	156	100	126	80	V
6.713	Dagbesteding (Wmo)	11	20	11	53	0	0	0	10	13	2	V
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	1	6	3	-7	16	0	2	0	3	2	V
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	33	0	104	0	0	0	20	20	V
6.752	Jeugdhulp ambulant regio	221	281	183	337	194	192	256	248	242	21	V
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	4	0	3	0	0	14	37	0	8	4	V
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	31	0	9	0	99	0	20	20	V
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	115	193	86	229	110	67	0	63	107	-8	N
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	10	0	11	11	3	0	0	26	7	-3	N
6.791	PGB Wmo	39	24	29	14	19	17	0	30	19	-20	N

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner		NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Verschil	
6.792	PGB Jeugd	0	10	8	4	8	13	0	11	8	8	V
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	255	168	145	214	339	263	199	212	220	-35	N
6.812	Maatschap. en vrouwenopv. (Wmo)	181	136	108	143	109	147	97	60	114	-67	N
6.821	Jeugdbescherming	25	33	24	34	16	19	22	25	25	0	
6.822	Jeugdreclassering	4	10	4	7	5	4	5	5	6	2	V
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	0	38	20	23	15	10	18	18	18	V
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	28	15	20	7	11	33	16	16	V
7.1	Volksgezondheid	59	66	57	72	50	56	70	53	61	2	V
Werk en Inkomen		**394**	**615**	**388**	**507**	**504**	**395**	**317**	**426**	**450**	**56**	**V**
6.3	Inkomensregelingen	152	270	142	197	206	175	65	213	181	29	V
6.4	WSW en beschut werk	146	225	156	171	158	180	193	122	172	26	V
6.5	Arbeidsparticipatie	96	120	90	139	140	40	59	91	97	1	V
Onderwijs		**135**	**225**	**182**	**116**	**116**	**181**	**68**	**125**	**145**	**10**	**V**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	6	1	1	V
4.2	Onderwijshuisvesting	104	151	86	57	63	97	43	57	79	-25	N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	31	74	96	59	53	84	25	62	65	34	V
Mobiliteit		**145**	**111**	**159**	**142**	**192**	**319**	**164**	**210**	**185**	**40**	**V**
0.63	Parkeerbelasting	-144	0	-94	-31	-72	-164	-97	-65	-75	69	V
2.1	Verkeer en vervoer	202	194	219	161	227	345	241	241	233	31	V
2.2	Parkeren	85	-83	24	10	23	119	16	33	20	-65	N
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	1	2	6	0	4	0	2	2	V
2.5	Openbaar vervoer	2	0	9	0	8	19	0	1	5	3	V
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling		**45**	**70**	**161**	**139**	**134**	**99**	**100**	**-1**	**100**	**55**	**V**
8.1	Ruimte en leefomgeving	6	31	98	42	100	52	64	24	59	53	V
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	43	-10	6	5	14	-3	0	-38	-4	-47	N
8.3	Wonen en bouwen	-4	49	57	92	20	50	36	13	45	49	V
Cultuur en Cultureel Erfgoed		**177**	**214**	**210**	**152**	**208**	**209**	**196**	**196**	**198**	**21**	**V**
5.3	Cultuurpresentatie	100	106	149	111	102	83	121	92	109	9	V
5.4	Musea	21	38	24	18	97	44	11	60	42	21	V
5.5	Cultureel erfgoed	14	8	11	0	6	41	14	2	12	-2	N
5.6	Media	42	62	26	23	3	41	50	42	35	-7	N
Openbare Ruimte, Klimaat en Duurzaamheid		**151**	**222**	**155**	**102**	**122**	**69**	**64**	**104**	**120**	**-31**	**N**
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	86	165	112	118	158	136	110	118	131	45	V
7.2	Riolering	-51	-26	-9	-21	-10	-41	-55	-14	-25	26	V
7.3	Afval	53	-35	-8	-11	-53	-58	-78	-79	-46	-99	N
7.4	Milieubeheer	61	118	58	13	21	32	85	79	58	-3	N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	2	0	2	3	6	0	2	0	2	0	
Sport		**64**	**120**	**120**	**74**	**117**	**107**	**69**	**98**	**101**	**37**	**V**
5.1	Sportbeleid en activering	16	124	35	16	10	13	21	31	36	20	V
5.2	Sportaccommodaties	48	-4	85	58	107	94	48	67	65	17	V
Financiën		**-2.718**	**-4.056**	**-3.549**	**-3.787**	**-3.782**	**-3.700**	**-3.315**	**-3.552**	**-3.677**	**-959**	**N**
0.10	Mutaties reserves	64	-136	-135	-103	-2	-30	-23	-232	-94	-158	N
0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	79	0	11	11	V
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1	38	6	17	14	-12	12	14	13	14	V
0.5	Treasury	-31	-31	-36	-11	-11	6	-18	-12	-16	15	V
0.61	OZB woningen	-331	-181	-174	-165	-250	-236	-169	-124	-186	145	V
0.62	OZB niet-woningen	-291	-200	-213	-220	-230	-350	-187	-141	-220	71	V
0.64	Belastingen overig	-5	-2	-9	-8	-6	-12	-20	-24	-12	-7	N
0.7	Algemene uitkering en overige uitk. gemeentefonds	-3.156	-3.584	-2.977	-3.250	-3.378	-3.074	-3.058	-3.112	-3.205	-49	N
0.8	Overige baten en lasten	1.033	34	-11	-49	81	7	66	79	30	-1.003	N
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	6	0	2	0	1	3	0	2	2	V

Financiële spelregels

Structureel sluitende begroting
De meerjarenbegroting moet sluitend zijn.

Reële ramingen
Bij het begroten gaan we uit van reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de Meicirculaire van het voorafgaande jaar. Bij de begrotingsbehandeling informeren wij de raad over de effecten uit de Septembercirculaire, zodat de raad deze uitkomsten mee kan nemen in de afwegingen bij de Stadsbegroting.

Indexering
We hanteren het uitgangspunt dat de prijspeilaanpassing budgettair neutraal verloopt. De lastenuitzetting wordt betaald uit de prijspeilaanpassing van het Gemeentefonds en het verhogen van gemeentelijke tarieven. Ieder jaar verwerken we de prijsstijgingen in de begroting door de bedragen in de begroting te indexeren. We gebruiken daarvoor de volgende indicatoren uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB):

- gemiddelde prijsmutatie van door de overheid aangekochte goederen en diensten;
- gemiddelde salarisontwikkeling binnen de overheid;
- ontwikkeling van sociale premies en pensioenbijdrage voor de werkgever en
- Consumentenprijsindex (CPI) als maat voor de geldontwaarding, die wordt bepaald door kostenstijgingen en kostendalingen over alle sectoren van de economie.

Op basis van deze cijfers uit het CEP bepalen we indexeringspercentages voor de loonsom, voor de materiële lasten, voor de subsidies en voor de gemeentelijke tarieven.
De indexeringspercentages van de loonsom en de materiële lasten bepalen we op basis van bovenstaande objectieve indicatoren van het CEP. We houden daarbij rekening met de verwachte kostenontwikkeling van het begrotingsjaar (t) en een eventuele nacalculatie over het voorafgaande jaar (t-1) van het CEP.
Voor het bepalen van het indexeringspercentage voor subsidies hanteren we standaard een mengpercentage. Dit mengpercentage is gebaseerd op de index van materiële kosten en de index voor de loonsom in de verhouding een derde – twee derde.
De gemeentelijke OZB-inkomsten waarop de tarieven zijn gebaseerd laten we jaarlijks toenemen op basis van de gemeentelijke kostenstijging. Ook hiervoor hanteren we het mengpercentage een derde index materiële kosten en twee derde index loonsom. De uitwerking van deze uitgangspunten vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling door de gemeenteraad van het financieel begrotingskader bij het Koersdocument.

Structurele uitgaven worden structureel gedekt
Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit de post ‘Onvoorzien’ worden géén structurele uitgaven gedaan. Deze post is bedoeld voor incidentele en uitsluitend eenmalige (a-structurele) zaken die geen uitstel dulden en waarin de reguliere begrotingsposten niet voorzien. De raad heeft het budgetrecht en beschikt derhalve over deze post, op voorstel van het college.

Tegenvallers binnen programma’s opvangen
Nadelen worden in beginsel binnen het eigen programma opgevangen. Voordelen worden integraal afgewogen. Uitkomst van deze weging kan zijn dat het voordeel wordt ingezet voor nieuw beleid binnen het programma waarin het voordeel is ontstaan of voor knelpunten binnen dat programma. Als principe hanteren we dat leges kostendekkend moeten zijn.

Integrale afweging
De 1e Voortgangsmonitor gaat in op de afwijkingen van het lopend boekjaar. Er is geen ruimte voor voorstellen voor nieuw beleid in het lopend boekjaar, tenzij de risico’s voor de stad te groot zijn of omdat er op dat moment aan externe verplichtingen voldaan moet worden die geen uitstel kunnen dulden.
Het Koersdocument faciliteert het debat over de inhoudelijke koers die de komende begrotingsperiode nodig of wenselijk is. Bij de Stadsbegroting in het najaar vindt de integrale afweging en inpassing in de begroting plaats. Via de 2e Voortgangsmonitor en Jaarrekening worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

Oud voor nieuw
In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, dan moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk bestaand beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op de saldireserve, een verwacht positief rekeningsaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.
De raad kan richtinggevende opdrachten geven aan het college om bij de voorbereiding van de begroting rekening te houden met belangrijke wensen ten aanzien van beleidsprioriteiten en de financiële inpassing daarvan.

Investeringen
Bij de investeringen maken we onderscheid in specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen. Bij de planning van specifieke investeringen houden we rekening met een onderzoeksfase, voorbereidingsfase en een realisatiefase. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende budgetten voor bedrijfsinvesteringen, aanpassingen in gemeentelijke accommodaties en woonomgevingsverbeteringen. Uitgangspunt voor het investeringsvolume is een constant kapitaallastenniveau in de exploitatie (programma's) en de jaarlijkse toevoegingen uit de areaalontwikkeling.

Reservepositie
De saldireserve is de algemene risicobuffer van de gemeente. Twee keer per jaar - bij jaarrekening en begroting - wordt de noodzakelijke omvang van de saldireserve op basis van een actuele risico-inventarisatie en risicoweging beoordeeld en zo nodig aangepast. Er is geen bovengrens van de saldireserve afgesproken.

Wijzigingen binnen financiële kaders
We hebben oog voor financiële risico's en gaan behoedzaam om met financiële mee- en tegenvallers. Daarom blijven wij ons inspannen om ons bestaande financiële beleid zorgvuldig na te leven. Dat houdt een kostenbewuste houding en bijbehorend gedrag in. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid voor het college om alle niet-geprognotiseerde voordelen expliciet te beoordelen, zodat wij de bewuste en integrale afweging kunnen maken om deze voordelen ofwel in te zetten ter compensatie voor niet-voorziene nadelen, ofwel om ze in te zetten voor (onvoorziene) knelpunten.
We gaan aan het einde van het jaar zeer behoedzaam om met voorstellen voor een tweede winstbestemming. Dergelijke voorstellen horen in beginsel thuis bij de integrale afweging.
Als de financiële kaders door belangrijke gebeurtenissen of omstandigheden substantieel wijzigen (in acute omvang of in zijn structurele doorwerking), dan maakt het college een afweging - of - en - zo ja, hoe de uitvoering van het coalitieakkoord zijn vervolg kan krijgen en consulteert daarover de raad.

Rijksmiddelen sociaal domein
De rijksmiddelen die via de BUIG-uitkering worden ontvangen, beschouwen we als algemene middelen. De financiële fluctuaties op deze uitkering zijn groot en nagenoeg niet te beïnvloeden door eigen beleid. Het opvangen van deze fluctuaties in het eigen programma kan leiden tot ongewenste ingrepen in beleid dat niet direct gerelateerd is aan het verstrekken van uitkeringen maar wel onderdeel uitmaakt van hetzelfde programma.

Grondslagen en uitgangspunten

Gemeentefondsraming

Voor de raming van het gemeentefonds gaan we uit van de meicirculaire 2026 over het gemeentefonds. Voor de raming van het gemeentefonds gaan we uit van de uitgangspunten en aantallen die het ministerie van Binnenlandse Zaken gebruikt in haar verdeelmodel.

Indexeringspercentages

Op grond van de financiële spelregels en het centraal economisch plan (cep) van het centraal plan bureau (cpb) stellen we de volgende indexeringscijfers voor:

Percentages	loonsom	materiële lasten	inflatie (CPI)	Gemeentelijke tarieven	Subsidies
Indexering 2027	4,20%	2,30%	2,10%		
Nacalculatie	1,10%	0,40%	-0,30%		
Totaal	**5,30%**	**2,70%**	**1,80%**	**4,43%**	**4,43%**

Aantallen inwoners en woningen

Voor de begroting stellen we voor om uit te gaan van de in de tabel opgenomen ontwikkeling van de woningbouw en het aantal inwoners.

SB 2027 - 2030	2026	2027	2028	2029	2030
woningproductie per jaar:					
Bestaande stad	657	941	761	440	372
Waalfront	0				
Waalsprong	239	1.142	264	523	130
Totaal Woningbouwproductie	**896**	**2.083**	**1.025**	**963**	**502**
cumulatief verschil t.o.v. SB 2026 - 2029	-1.387	-594	-567	-95	407
Aantal inwoners per 1-1	190.000	191.500	193.000	194.000	195.000
Toename inwoners	1.500	1.500	1.000	1.000	1.000

De cijfers die we hiervoor gebruiken zijn cijfers van Onderzoek en Statistiek en het programma Wonen. Deze aantallen worden onder meer gebruikt voor de ramingen van de belastingopbrengsten.

Areaaluitbreiding niet woningen

Voor de WOZ waarde van niet woningen stellen we voor uit te gaan van een areaaluitbreiding, bovenop de herwaardering, van 80 miljoen euro per jaar. De opbrengst die hoort bij 30 miljoen euro WOZ waarde wordt ingezet voor de toename van het investeringsvolume.

Rente

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde rentes opgenomen voor de Stadsbegroting 2027 -2030.

	2027	2028	2029	2030
Omslagrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen	<--------- 1,75 % --------->			
- Doorberekening aan investeringen	<--------- 2,0 % --------->			
- Rekenrente voor planexploitaties	<--------- 2,0 % --------->			
Langlopende leningen	3,5 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %
Kortlopende leningen	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Vanwege stijgende rentes stellen we voor meerjarig de bespaarde rente en de renteomslag niet aan te passen en te handhaven op respectievelijk 1,75% en 2% (conform meerjarenperspectief SB 2026 – 2029). Voor langlopende leningen (10 jaar vast) beweegt de rente nu richting 3,5%. Voor kortlopende leningen (Kasgeld voor 1 maand) gaan we uit van 2,0%.